

Wilbur Smith

GÜNEŞKUŞU

KUTUPEN
Romanlar

WILBUR SMITH

GÜNEŞKUŞU

Türkçesi

Nihal ÖNOL

KİTABIN ORJİNAL ADI

Sun Bird

YAYIN HAKLARI

WILBUR SMITH © ONKTELİF HAKLARI

AJANSI ALTIN KİTAPLAR

YAYINEVİ VE TİCARET A.Ş. ©

BASKI

1. BASIM / MAYIS 1997

KELEBEKYAYINCILIK A.Ş.

Matbaacılar Sitesi No: 83 Bağcılar – İstanbul

BU KİTABIN HER TURLU YAYIN HAKLARI FİKİR VE SANAT ESERLERİ YASASI GEREĞİNCE KELEBEK YAYINEVİ VE TİCARET A.Ş.'YE AİTTİR.

ISBN 975-773-629-5

KELEBEK YAYINEVİ

Cağaloğlu Yokuşu, Evren Han, No: 33

Kat:1-2 Ofis No: 34-45-46-47-48-49

Cağaloğlu / İSTANBUL - TÜRKİYE

Tel : 0212 519 82 83

Fax : 0212 512 91 33

[Web :www.kelebekyayinevi.com](http://www.kelebekyayinevi.com)

İşin demeti, karanlık projeksiyon odasında, sessizce perdeye yansıdığı an, sanki patlayıverdi ve ben, onu tanımadım, evet, çıkartamadım! Görüntü karmaşıktı, buğuluydu ve ilk bakışta benim için hiçbir anlam taşımıyordu, çünkü ben, küçük bir şey göreceğimi sanmıştım; ne bileyim, belki bir kafatası, bir çömlek, ya da ufak, altın bir süs eşyası, işte onun gibi bir şey... Herhalde şu perdeye yansıyan kurşunili, beyazlı, siyahlı gerçeküstü bir tabloyu andıran çizgileri hiç mi hiç beklemiyordum..."

Louren'in heyecandan kısılmış sesi, bana beklediğim ipucunu vermekte gecikmedi:

«Eylülün dördünde, saat altıyı kırk yedi geçe, otuz altı binde, 35 milimetrelik bir Layka makineyle çekilmiş.» Demek, bir hafta önce...

Uçaktan çekilmiş bir fotoğraftı bu. Neden sonra gözlerim de, beynim de fotoğrafla uyum sağlayabildi ve yüreğim heyecanla çarpmaya başladı, bu arada Louren anlatıyordu:

«Coğrafi durumu saptamak için, benim madenlerin uçaktan fotoğrafını çektiyorum. Bu da bölgenin yüz binlerce fotoğrafından sadece bir tanesi ve herhalde çeken, neyi çektiğinin farkında bile olmamıştır. Ama inceleyenlerin dikkatini çekmiş, bana verdiler. Bak, görüyorsun, değil mi? Ben? Sağda, üstte...»

Cevap vermek üzere ağzımı açtığım zaman, sesim boğazıma tıkanı, kaldı, hafifçe öksürür gibi yaptım. Tir tir titrediğimi fark edince de çok şaşırdım. Louren konuşuyordu:

«Klasik bir örnek! Akropolü, çifte duvarı ve fallus biçimli kuleleriyle.»

Gerçi biraz abartıyordu, çizgiler belli belirsizdi, iyi seçilmiyordu, hatta yer yer tamamen siliniyordu, ama genel görünüşüyle, söylediklerine yine de uyuyordu.

«Kuzey, kuzey neresi?» diye sordum.

«Resmin üst kesimi, doğruymuş, Ben. Kuzeye bakıyor işte. Acaba kuleler de güneşe yönelik olabilir mi?»

Bir şey demedim. Kafam durmadan çalışıyordu şimdi, ömrümde hiçbir şey bu denli kolay olmamıştı, o halde bu işin içinde bir iş vardı, bir çapanoğlu çıkacaktı.

«Toprak katmanlarıdır bunlar. Belki de granit ile kireçtaşı karışımı olabilir. Böyle, birtakım şekiller meydana getirmiştir,» diyebildim.

Louren bağırarak sözümü kesti:

«Yok, canım!» Sonra yerinden fırladı, masanın üzerinden kapığı bir kâğıt keseciğinin ucunu, perdeye yaklaştırıp ana duvarlar olarak tanımladığı çizgilerin üzerinde yürüttü:

«Söylesene bana, hiç böylesine düzenli jeolojik çizgiler gördün mü sen?»

Ama ben kabullenmek istemiyordum bir türlü, boş umutlara kapılıp da sonra yine düş kırıklığına düşmeyi hiç istemiyordum.

«Neden olmasın?»

Dayanamadı güldü:

«Biliyordum zaten, kolay kolay teslim olmayacağını, direteceğini biliyordum. Hiç kuşkusuz

Afrika'nın en karamsar kişisi sensin!»

«Ama herhangi bir şey olabilir bu, Lo. Bir ışık oyunu, ne bileyim, bir gölge oyunu, her şey olabilir. Kul yapısı olduğunu kabullensek bile, yine de herhangi bir bahçe veya tarla olabilir...»

«Ne? En yakın su kaynağından yüzlerce mil ötede bir bahçe, bir tarla, öyle mi? Bırak bunları Ben. Sen de benim kadar biliyorsun ki bu...»

Birden fırlayıp koluna yapıştım:

«Söyleme... Ne olursun, söyleme... Uğursuzluk getirirsin.»

Heyecanlandığım zaman hep böyle kekelerim, ama artık aldırış etmez oldum.

Louren güldü, ama böyle hızla fırlayıp koluna yapışmam da onu ürkütmüştü, her zaman ürkütürdü zaten. Usulca elimi kolundan çektim:

«Bağışla, canını mı yaktım yoksa?»

«Hayır,» dedi, ama kolunu ovuşturuyordu. Gitti, göstericinin ışığını söndürdü, sonra tavandaki lambayı yaktı. Gözlerimiz kamaşmıştı. Gülümsedi:

«Seni küçük Yahudi seni! Beni aldatmazsın, heyecandan yerinde duramıyorsun, görüyorum işte...»

«Nerede buldun onu, Lou? Nerede?»

«Önce kabul et bakalım... Diz çök de yalvar, ömründe bir tek kez...»

«Pekâlâ, ilk bakışta gerçekten de ilgi çekici görünüyor...»

O altın saçlı kafasını geriye attı, bir kahkaha koyverdi:

«Hah şöyle, yola gel bakalım. Hadi, bir daha...»

«Yani, galiba, onu bulmuşsun...»

Onu yıllardır böyle görmemiştim. O ciddi işadama maskesini sıyrıp atmış, Sturvesant imparatorluğunun tüm kaygılarından sıyrılmış gibiydi. Yalvardım:

«Ne olur, söyle hadi. Nerede buldun onu?»

Birden ciddileşti. «Gel,» dedi. Duvara dayalı uzun bir masanın başına gittik. Yeşil çuha üzerine bir harita yayılmış, dört köşesinden iğnelenmişti. Yüksek bir masaydı, hemen bir iskemleye tırmandım, masanın üzerine eğildim, şimdi yanı başımda ayakta duran Louren ile hemen hemen aynı hizadaydık.

«Bak işte, Güney Afrika, 5 numaralı harita. Botswana ve Batı Rodezya.»

Haritayı dikkatle inceliyor, bir işaret, ne bileyim, kurşunkalemle çizilmiş bir çarpı işareti veya bir daire arıyordum.

«Nerede? Hani, nerede, göster?...»

«Biliyorsun, burada, yirmi beş bin hektarlık bir bölgede maden arama imtiyazına sahibim...»

«Aman Lo, bırak bunları. Bana hisse senedi satacak değilsin nasıl olsa... Nerede, sen onu söyle?»

«Şuraya, jet uçağının inebileceği bir yer hazırladık. Henüz tamamlanmadı.»

«Ama altın madenlerinden bu kadar güneyde olamaz ki!...»

«Değil. İyi bak bakalım...» Anlaşılan bana eziyet etmekten mutluluk duyuyordu. Parmağını harita üzerinde gezdirdi, derken birden durdu, yüreğim de birlikte, duracak gibi olmuştu. Enlem tam uyuyordu, yıllar boyu binbir zahmetle toplayabildiğim ipuçlarının tümü de bu bölgeyi gösteriyordu zaten.

«İşte burada,» dedi. «Maun'un iki yüz on iki mil güneydoğusunda, Wanki doğal parkının elli altı mil güneybatısında, alçak tepelerin girintisine sokulmuş, kayaların, çalılırların arasında yitip gitmiş.»

«Ne zaman yola çıkabiliriz?» diye sordum.

«Vay canına be! Demek gerçekten inanıyorsun ha!»

«Başka biri bizden önce davranabilir.»

«Bin yıldır orada durup duruyor, bir hafta daha...»

«Ne? Bir hafta daha mı? Olamaz...»

«Benim, daha önce buradan ayrılmam olanaksız. Cuma günü Anglo - Sturvesant Şirketinin yıllık Genel Kurulu var, Cumartesi ise Zürih'de bulunmam gerekiyor, ama salt senin hatırın için kısa kesmeye çalışacağım...»

«Kısa kesme, iptal et. O parlak, genç yardımcılardan birini gönderiver, bitsin gitsin.»

«İyi ama evlât, biri sana yirmi beş milyon borç verdiği zaman gidip çeki kendi elinle alman nezaket gereğidir, birini göndermek olur mu hiç?»

«Ama Lo, bu sadece para işi değil ki... Çok önemli bu...»

Bir an Louren, o soluk mazi gözleriyle, içimi okumak istermişçesine beni süzdü, sonra başını salladı:

«Demek senin için yirmi beş milyon sadece para işi oluyor, öyle mi? Ama galiba haklısın. Yine de üzgünüm Ben. Ancak Salı günü. Evet, güneş doğar doğmaz uçarız, sana söz veriyorum.

Önce havadan inceler, sonra Maun'a ineriz. Peter Larkin'i tanıyorsun, değil mi?»

«Evet, çok iyi tanırım.» Peter, Maun'da safari düzenlerdi. Onunla iki kez Kalahari'ye gitmiştik.

«İyi. Onunla anlaştım. Bizimle gelecek. Fazla yüklenmeyeceğiz, hızlı gitmek için. Bir cip, iki de üçer tonluk kamyonet, o kadar. Ancak beş gün kalabilirim ki bu da çok kısa bir süre. Ama helikopter kiralaram, gelir beni alır, siz de keyfinizce araştırır, kazarsınız.» Louren bir yandan konuşurken, koluma girip beni projeksiyon odasından dışarıya, koridora çıkarmıştı. Yüksek pencerelerden içeriye dolan güneş galeriyi süsleyen tabloları, heykelleri aydınlatıyordu. Burada Güney Afrika'nın en önde gelen sanatçıların yaşayan ve ölmüş, uluslararası çapta öteki sanatçılarla pek güzel bir kaynaşma içindeydi. Louren Sturvesant da, ataları da, paralarını akıllıca harcamışlardı. Şu anda, şu heyecanımın arasında bile, gözlerim bir Renoir tablosundaki çıplak kadının teninin sıcak rengine takılmadan edemiyordu.

Louren ayak seslerini boğan değerli Doğu halılarının üzerinde geniş adımlarla ilerliyor, ben de adımlarımı ona uydurmaya çabalıyordum. Benim bacaklarım da onunkiler kadar uzun, onunkiler kadar güçlüdür.

«Eğer ikimizin de umduğu şeyi bulursan, sana izin, dilediğin gibi genişlet çalışmaları. Sürekli bir kamp yerleştir, hava köprüsü kur, dilediğin yardımcılarını seç al, istediğin donanımı getirt.»

Usulca: «Tanrım, ne olursun, umduğum gibi çıksın,» demişim. Merdiven başına gelince durduk, gizli bir iş kotarıyormuşuz gibi birbirimize baktık, sırttım. Sordum:

«Bunun neye patlayabileceğini biliyorsun, değil mi? Belki de beş, altı yıl kazmak zorunda kalırız!»

«Umarım...»

«Birkaç yüz bin harcayabilirim.»

«Sadece para işi, ne olacak? Bir dostum böyle demişti.»

Yine bir kahkaha koyverdi. Merdivenleri paldır küldür, itişe kakışa indik.

«Pazartesi akşamı saat yedi buçukta dönerim. Beni havaalanında karşıla. Zürih'ten Alitalia uçağıyla geleceğim. Bu arada sen de kendi hazırlıklarını yaparsın.»

«O fotoğrafın bir kopyasını isterim.»

«Enstitüye bir tane gönderdim, büyütülmüşünü. Önünde bir hafta var, dilediğince, bol bol incele dur artık. Vay canına be! Geç kaldım.»"

Tam Hilary Sturvesant içeri girerken kapıya yöneldi. Kadın kısıpık, beyaz bir tenis elbisesi giymişti ve bacakları upuzun, insanın yüreğini burkacak güzellikteydi.

«Gidiyor musun, sevgilim?»

«Bağışla Hill. Yemeğe kalamayacağımı sana söylemeyi unutmuşum, ama Ben'i alıkoyacak biri gerek.»

«Ona gösterdin mi?»

Döndü, bana doğru yürüdü, eğilip çok doğal bir şey yapıyormuşçasına ve hiç tiksinden dudaklarımdan öptü, geri çekilip gülümseyerek ta gözlerimin içine baktı, dimdik. Bunu ne zaman yapsa, ona yüz yıl köle olacağımı düşünürüm.

«Ne diyorsun ha, Ben? Olabilir mi?» Ama ben daha ağzımı açmaya zaman bulamadan Louren geldi, kolunu onun beline doladı, birlikte bana gülümsediler.

«Akıllı başından gitti. Ağzı köpürüyor, yerinde duramıyor. Hemen şimdi, şu dakikada çöle atılmaya, yollara düşmeye kalkışıyor.» Sonra Hilary'ye sarılarak uzun uzun öptü. Bir süre sanki benim varlığımı unutmuş gibi, öyle kucaklaştılar. Bu ikisi benim için kadın ve erkek güzelliğinin doruğudur. İkisi de uzun boylu, sağlam yapılı, yakışıklıdır. Hilary kocasından on iki yaş gençtir, onun dördüncü eşi ve yedi çocuğundan sadece en küçüğünün anasıdır. Otuzuna merdiven dayamış olmakla birlikte, yaşından olgun ve alımlı durur.

«Ben'i öğle yemeğine alıkoyuver sevgilim, karnını doyur. Ben geç döneceğim.» Louren karısının kollarından güçlükle sıyrılabilirdi. Hilary:

«Seni özleyeceğim,» dedi.

«Ben de seni canım. Pazartesiye görüşürüz Ben. Özellikle ihtiyaç duyacağımız bir şey aklına gelecek olursa Larkin'e tel çekersin. Hadi hoşça kal, ortak.» Ve çıktı gitti.

Hilary beni elimden tutarak dışarıya, taş döşeli, geniş avluya çıkardı. Beş hektar genişliğinde çim alan ve göz alıcı çiçek tarhları, ta aşağıya, dereye ve yapay göle kadar iniyordu. Tenis(kortlarının ikisinde de oynayanlar vardı ve küçücük, yarı çıplak bir kalabalık, yüzme havuzunda bata çıka oynayıyordu. Üniformalı iki uşak, uzun bahçe masasına soğuk bir büfe hazırlamaktaydılar ve tenis kılığında yarım düzine kadar genç kadının barın önündeki şezlonglara uzanmış olduğunu görünce yüreğim sıkıntıyla burkuldu. Yüzleri yorgunluktan kızarmış, tertemiz elbiseleri terden buruşmuş, upuzun bardaklardaki buzlu meyve sularını yudumluyorlardı.

Hilary: «Gel,» diyerek beni onlara doğru sürükledi. İyice kasıldım, boyumu birazcık olsun uzun göstermeye çabalayarak bayanlara yaklaştım.

«Kızlar, işte size bir kavalye. Size Doktor Benjamin Kazin'i tanıştırayım. Kendisi Afrika Antropoloji ve Tarihöncesi Enstitüsünün Müdürüdür.»

Sonra bayanları teker teker bana tanıştırdı, ben de her birini ayrı ayrı selamladım. Göz alıcı özelliklerimi, yani gözlerimle sesimi elimden geldiğince iyi kullanmaya çabalıyordum. Bu, onlar için de, benim için de çok güç bir tanışma töreniydi aslında. Öyle ya, ev sahibeniz, öğle yemeğinden önce içkinizi yudumlarken birdenbire karşınıza bir kamburla çıkıverirse, şaşırmas da ne yaparsınız?

Neyse ki çocuklar imdadıma koştular. Bobby beni görür görmez avazı çıktığı kadar bağırmaya başladı: «Ben Amca! Ben Amca!» Sonra buz gibi, ıslak kollarını boynuma dolarken sıırılsıklam mayosunu yeni elbiseme yapıştırdı, beni sürükledi,- kardeşlerinin, arkadaşlarının oluşturduğu sürüye soktu. Çocuklar arasında daima daha rahat ederim, ya farkına varmamış görünürler, ya da uluorta soruverirler: «Niçin böyle iki büklüm yürüyorsunuz?»

Ama bu kez benden bekleneni veremedim onlara, aklım başka yerdeydi; çok geçmeden çekip gittiler, yalnız Bobby kaldı, çünkü o, her zaman bana sadıktır. Sonra Hilary üvey kızının yerini aldı ve genç anneler topluluğuna geri dönmek zorunda kaldım, bu kez onlar üzerinde daha iyi bir etki bıraktığımı sanıyorum. İlk sıkılganlığımı atlattıktan sonra, güzel kadınlara hiç dayanamam. Enstitüye gitmek üzere oradan ayrıldığımda saat üçü bulmuştu. Biraz da çakırkeyiftim, çünkü Bobby Sturvesant viskiyi de bardağa Coca Cola doldurur gibi dolduruyordu."

Zarfi masamın üzerinde buldum, üzerinde «Özel ve çok Gizlidir» yazıyordu, köşesine de iğneyle bir not tutturulmuştu. «Öğleyin geldi. İlginç görünüyor. Sal.»

Zarfi inceledim, neyse, açılmamıştı. Demek ki Sally kendini tutmayı başarmıştı, çünkü hastalık derecesinde meraklıdır ve buna, 'Bilimsel araştırma merakı,' der. Hiç kuşku yok, beş dakikaya kadar damlayacaktı. Onun için hemen çekmecemdeki naneli çikletlerden bir tane ağzıma attım, viski kokusunu duymasın diye. Sonra zarfi açıp pırıl pırıl, büyütülmüş fotoğrafı çıkardım, masa lambasını yaktım. Büyütecimi elime aldım. Sonra odamın duvarlarına bir göz gezdirdim. Raflar, ta yerden tavana kadar değil de benim omuz hizama kadar kitap doludur. Bunlar hep, mesleğimle ilgili kitaplardır, kahverengi ve yeşil deri kaplı, altın yaldızlı kitaplar. Odam büyüktür, onun için binlerce kitap vardır burada. Kitapların üzerindeki raflarda ise; sıra sıra, insandan önceki yaratıkların alçıdan büstleri dizilmiştir. Yalnızca baş ve omuzları. Neandertal insanının çeşitli evreleri, sonra Kromanyon, homo sapiens sapiens tüm görkemi ve rezilliğiyle yer alır. Masamın sağındaki raflarda ise, Afrika'da rastlanan tipik etnik örneklerin büstleri dizilmiştir: Hamitler, Araplar, Pigmeler, Negroidler, Boskoplar, Buşimanlar, Grikalar, Hotantolar ve tüm ötekiler. Onlara dedim ki:

«Baylar, sanıyorum çok ilgi çekici bir iz üzerindeyiz.» Heyecanlı veya sarhoş olduğum zaman onlarla böyle yüksek sesle konuşurum ben. Bu kez her ikisinden de biraz vardı üzerimde. O anda Sally'nin sesiyle yerimden sıçradım: «Kiminle konuşuyorsun böyle?» Oysaki pekâlâ biliyordu. Ellerini beyaz önlüğünün ceplerine daldırmış, sırtını kapıya vermiş, öyle duruyordu. Simsiyah saçlarını geriye doğru iyice gerip bir kurdeleyle bağlamış, fırlak alnı, iri, yeşil gözlen, çıkık elmacık kemikleriyle şaşırtıcı bir güzellikteydi. Sımsıkı blucininin içinden, kaslı bacakları belli olan, upuzun boylu bir kız işte. Ne diye hep uzun boylu kızlardan hoşlanırım sanki?

Usluca masama yaklaşırken sordu: «Yemek iyi geçti mi bari?»

İnadıma, fotoğrafın üzerine zarfı kapatırken karşılık verdim: «Nefisti doğrusu. Sövuş hindi, Istakoz salatası, tütsülenmiş alabalık, mantarlı ördek kızartması.» '

«Seni hain seni!» diye mırıldandı. Midesine çok düşkündür. Fotoğrafi örttüğüm de gözünden kaçmamıştı. Benimle böyle konuşmana izin vermem, ama ona engel olmak da elimden gelmez. Beş adım ötemde durdu, havayı kokladı:

«Amanın, nane kokulu malt viskisi içmişsin ha? Ağzım sulandı!»

Kızardım, elimde değil bu da, tıpkı kekelemem gibi. Sally ise bir kakhaha attı, geldi, masamın köşesine tünedi. Artık zarfı açık seçik süzüyordu:

«Hadi Ben, nazlanma. Geldiğinden beri merakımdan çatlıyorum. Subuharına tutup açacaktım, ama ne yazık ki elektrik ocağı bozulmuş.»

Doktor Sally Benator iki yıldır benim yardımcımdır, ben de tam iki yıldır kendisine abayı yakmış bulunmaktayım. Biraz yana - çekilerek masamın başında ona da yer açarken zarfı kaldırdım: «Pekâlâ, şuna bir göz atalım hele,» dedim.

Yanıma iyice sokuldu, kolunun üst kesimi omzuma değdi, sanki tüm gövdem elektriklendi. İki yılda Sally de çocuklar gibi kamburumu fark etmez olmuştu. Rahat ve doğal davranıyordu, ben de programını yapmıştım, iki yıla kalmayacak, ilişkimiz daha da olgunlaşacaktı. Onu ürkütmemek için yavaş, çok yavaş adımlarla ilerlemeliydim. Ama iki yıl içinde ona kendimi hem sevgili, hem de koca olarak benimsetecektim. İş iki yıl daha sabretmeye kalıyordu ki bu da hiç kolay değildi.

Masamın üzerine eğildi, büyüteçten baktı, uzun süre hiç kıpırdamadı, sesi de çıkmadı. Sonunda başını kaldırdığı zaman yeşil gözleri parlıyordu.

«Ben, ah Ben, senin hesabına öyle seviniyorum ki!»

«Dur bakalım, çayı görmeden paçaları sıvama hemen. Belki de başka bir şeydir!»

«Hayır, boşuna küçümsemeye uğraşma. Ta kendisi Ben, sonunda... Öyle uzun zamandır çalıştın, öylesine yürekten inandın ki... Korkma artık. Rahatça kabullen.»

Kitap raflarına gitti, K harfine baktı, orada yazarın adını taşıyan bir düzine kadar cilt vardır: «Benjamin Kazin». Bir tanesini çekip aldı, açtı. Yüksek sesle okudu:

«Ofir, yazan Dr. Benjamin Kazin. Orta Afrika tarihöncesi altın işçiliği üzerine, özellikle Zimbabwe kentini ve Kalahari'deki eski, yitik Sitenin efsanesini ele alan bir kişisel araştırma.»

Sonra gülümseyerek yaklaştı:

«Okumuş muydun bunu? Çok ilgi çekicidir.»

«Evet Sail, bir olasılık var, bunu kabul ediyorum, ama sadece bir olasılık...»

Sözümü kesti:

«Neredeymiş? Tahmin ettiğin gibi, mineralleşmiş kuşaklarda mı?»

«Evet, altın kuşağında. Ama Langebeli'den de, Ruwane'den de çok daha fazla şey verebilir, sadece bir olasılık bu...»

Sally güldü, yeniden büyütece eğildi, parmağıyla fotoğrafın kuzey kesimine rastlayan köşesinde mürekkeple çizilmiş oka dokundu.

«Tüm bir site...»

«Eğer bir siteyse.»

«Evet, tüm site kuzeye bakıyor, güneşe. Akropol arkasında, güneş ve ay, iki tanrı. Fallus biçimli kulelerden dört, beş, altı tane, belki de yedi tane var.»

«Sal, onlar kule değil ki, sadece otuz altı bin ayak yükseklikten çekilmiş bir fotoğraftaki koyu renk lekelerden ibaret.»

«Ne? Otuz altı bin ayak mı, dedin? Öyleyse çok büyük bir yer olmalı. Ana duvarlar içine on iki tane Zimbabwe girer, baksana.»

«Yavaş gel kızım, Tanrı aşkına telaşlanma...»

«Ya duvarların dışı, sitenin aşağısı? Millerce uzanıyor, baksana. Koskocaman bir yer Ben, ama acaba neden böyle, yarım ay biçiminde yapılmış, merak ettim doğrusu?» Doğruldu ve ilk kez, evet ilk kez, kendiliğinden boynuma sarıldı: «Ah, öyle heyecanlıyım ki, yerimde duramıyorum, ölebilirim. Ne zaman gidiyoruz?»

Sesimi çıkarmadım, hatta belki sorusunu duymadım bile. Sadece kocaman, sıcacık göğüslerinin beni sıkıştırdığını hissediyordum, biraz geri çekilip yüzüme baktı, sorusunu yineledi:

«Ne zaman gidiyoruz, ha?»

«Ne? Ne dedin?»

«Ne zaman gidiyoruz. Ben? Senin şu yitik kenti bulmaya ne zaman gidiyoruz?»

«Şeyy! Nasıl söyleyeceğimi bilemiyorum, ama önce Louren Sturvesant ile ikimiz gidiyoruz. Salı günü. Bouren yardımcımı alabileceğimden hiç söz etmedi. Bu yüzden, senin de gelebileceğini sanmıyorum.»

Sally bir, iki adım geri çekilip yumruklarını kalçalarına dayadı, beni hain hain süzdü, sonra aldatici bir yumuşak sesle sordu:

«Bahse girmeye var mısın?»

Bu hiç işime gelmezdi, Sally'ye çaresiz, hazırlanmasını söyledim. Ama bu iş için bir hafta çok uzun bir zamandı, çünkü meslektен olduğu için yola çıkarken yanına pek az bir şey alırdı, bloknotlarımızı filan ortaklaşa kullanırdık, ancak benim fotoğraf takımlarım çok yer tutardı. Bu yüzden, yirmi dört saatte hazırlandık ve geri kalan altı gün, zamanımızı tartışarak, fotoğrafı inceleyerek, üzerinde

konusarak öldürmeye çalıştık. Sally arasına, heyecandan patlayacak durumlara gelince odasına kapanıyor, çalışıyordu. Uzmanlık alanı, kayalara çizilen resimler, yazılar ve eski yazıların çözülmesiydi.

Ben ise boş zamanımı müze odalarında gezinerek, yeni bulguları nasıl sergileyeceğimizi tasarlayarak, ziyaretçiler defterindeki isimleri sayarak, öğrencilere müzeyi gezdirerek filan öldürüyor, çalışmaktan başka her şey yapıyordum. Sonunda dayanamayıp yukarıya, Sally'nin odasına çıkıyor, kapıyı vuruyordum. Bazen, «Gir, Ben,» diyor, bazen de, «İşim var, ne istiyorsun?» demekle yetiniyordu. O zaman da benim dev Timothy Mageba ile Afrika dilleri bölümüne geçiyordum.

Timothy, on iki yıl kadar önce Enstitüde süpürgeci ve temizlikçi olarak işe başlamıştı. Anadili olan Sotho'dan başka on altı diyelek konuştuğunu altı ay içinde öğrendim. Ona on sekiz ayda İngilizce konuşmayı, iki yılda da yazmayı öğrettim. İki yıl sonra diploma aldı, üç yıl sonra üniversite mezunu, iki yıl daha sonra da uzman oldu. Şimdi ise Afrika dilleri konusunda doktora çalışması yapıyor. İngilizceyle birlikte on dokuz dil konuşuyor ki, bu, benim konuştuğlarımdan bir tane fazladır. Ne var ki bir dil uzmanı için şaşılacak derecede sessiz bir adamdır. Sesi çok kalındır, kocaman gövdesine pek yaraşır, derinden gelir. Bir metre doksan beş santim boyunda olmasına karşın bir dansçı gibi kıvrak hareket eder. Beni hem büyüler, hem de biraz korkutur. Başı tamamen dazlaktır, iyice tıraş eder, kapkara bir gülle gibi parlasın diye de güzelce yağlar. Burnu gepgeniş, yassı, burun delikleri kocaman, kalın dudakları morumtırak karadır ve sağlam dişlen bembeyaz parlar. Bu etkileyici maskenin ardında, kısık gözkapaklarının arasında bir zincire vurulmuş hayvan parıltısı arasına olanca vahşiliğiyle çakar ve insanı ürkütür. Giydiği koyu renk kostümlere ve beyaz gömleklere karşın bir şeytan görünümü taşır ve on iki yıldır birlikte olduğumuz halde, o kapkara derinin, o kapkara gözlerin ardındaki o kapkara derinliklere bir türlü inememişimdir.

Sözde benim gözetimim altında Enstitünün Afrika dilleri bölümünü yönetir. Emrinde biri kız, beş genç Afrikalı çalışır ve şimdiye dek, Güney Afrika'da konuşulan yedi anadilin sözlüğünü yayınlamışlardır. Ayrıca çeşitli araştırmalar için de veriler toplamaktadırlar.

Bundan başka, biraz da benden yardım ve destek görerek, ama tamamen kendi girişimiyle bir de iki ciltlik Afrika tarihi yayımlamış ve beyaz derili tarihçiler, arkeologlar, gazeteciler arasında fırtınalar koparmıştır. Çocukken Timothy, kabilenin büyücüsü olan dedesine çıraklık edermiş. Dedesi, Timothy'yi hipnotize ederek uyutmuş ve kabilenin tüm tarihini bu uyku halindeyken onun beynine işlemiş. Şimdi bile, otuz yıl geçtiği halde Timothy, istediği zaman kendi kendine esrime haline girebilir ve o efsaneleri, folkloru, yazılmamış tarihi ve büyü öğretilerini olduğu gibi, anımsayabilir. Ne yazık ki Timothy, eğitimini tamamlayıp büyücü olmadan bir yıl önce, dedesi bir beyaz derili yargıç tarafından yargılanıp adam öldürmek suçundan asılmış. Ben de Ofir kitabım için Timothy'nin bu yazılmamış malzemesinden geniş ölçüde yararlandım: özellikle eskiler dediğimiz o açık renk derili, sarı saçlı savaşçılara ilişkin bölümlerinden... Bu savaşçılar denizin ötesinden gelmişler, topraktan altın çıkarmışlar, yerli kabileleri zincire vurup köle diye çalıştırmışlar, surlarla kuşatılmış kentler kurduktan sonra artlarından hiçbir iz bırakıp silinmeden önce, yüzyıllar boyu büyük bir rahatlık içinde yaşamışlar. Söylenceler böyle diyor. Ama bilimsel dayanağı yok.

Timothy'nin bana aktardığı bilgileri yayınladığına hiç kuşku yok. Ne var ki bunların bazıları çok, çok gizli, tabu sayılıyor, büyücü olmayanların öğrenmesi doğru bulunmuyor. Yine hiç kuşku yok ki, bu açıklanmayan bilgilerin de çoğunluğu o eskilerin efsanelerine ilişkin. Ama ben bu konuda onu

hiçbir zaman sıkıştırmadım, zorlamadım.

Louren'in İsviçre'den döneceği Pazartesi gününün sabahı, Sally'yi bir telaştır aldı, öyle ya, ya Louren onun bizimle gelmesini veto edecek olursa? Başımın etini yemesine dayanamadığını için yanından kaçıp Timothy'ye sığınmaktan başka çare bulamadım.

Timothy küçük bir odada çalışır, Enstitüde yer sıkıntısı çekiyoruz çünkü. Onun edası da tavana kadar kitap, dosya, kâğıt dolu; ama yine de oturabileceğim bir iskemle buldum işte. Timothy beni büyük bir saygıyla karşılamıştı, her zamanki gibi. Çünkü Bantu inancına göre, beyazlardan yumru ayaklı, akçıl, şaşı gözlü olanlar ve kambur olanlar ruhların özellikle sevdiği kişilerdir ve özel güçlere sahiptirler. Ben de Timothy'nin bu inancından gizli bir zevk almaz değilim doğrusu. Evet, ne diyordum, iskemleme tünedim ve şuradan buradan konuşmaya başladık, bir yandan da dilden dile adıyordum. Çünkü Timothy de, ben de bu özel yeteneğimizle övünür ve sanıyorum biraz da gösteriş yapmaktan hoşlanırsınız. Hiç kuşum yok ki onunla konuşmamızı baştan sonuna dek rahatça izleyebilecek tek kişi bulunmaz şu koskocaman dünyada."

Sonunda, bilmem hangi dilden, dedim ki: «Timothy, on yıldır ilk kez bir yolculuğa sensiz çıkıyorum, beni çok yadırgatacak.»

Birden sustu, sözü yine o kayıp siteye getireceğimi biliyordu. Beş gün önce ona fotoğrafı göstermişim ve durmadan, herhangi bir yorumda bulunsun diye tıkıp dolduruyordum, ama boşuna. İngilizceye dönerek:

«Neyse, herhalde pek bir kaybın olmayacak,» dedim. «Yine bulanık suda balık avlayacağınız demektir. Kimbilir bunlardan kaç tane var? Hangisinden başlayacağımı bir bilseydim!»

Birden sustum, kulak kesildim. Timothy'nin bakışları donuklaşmıştı, fiziki bir olaydır bu. Mavimtırak, donuk bir katman sanki gözlerini örter, başı düşer, dudakları kıvrılır, benim de tüylerim diken diken olur.

Bekledim. Çok tanık olmama karşın yine de Timothy'nin böyle, esrime haline girmesi beni her zaman çok etkiler, kimi zaman bu durum, iradesi dışında olur. Kimi zaman da bilerek, esrime haline girer, ama bunun için bir hazırlık dönemi gerekir. Bu kez kendiliğinden olmuştu, merakla bekledim. Yaşlı bir adamın, titrek, tiz sesiyle konuşmaya başladı. Dedesinin sesiydi bu:

«Belâ,» dedi, kalın, mor dudakları köpürmüştü. «İnsanların zihninden de, yeryüzünden de, bir daha dönmek üzere temizlenmesi gereken bir belâ.»

Esime hali çok kısa sürmüştü, kendine gelir gelmez karşısında beni gördü, İngilizce mırıldandı:

«Bağışlayın doktor, kahve içer miydiniz? Neyse, sonunda ocağı onardılar da...»

O gün Timothy'nin ağzından başka bir şey alamazdım artık. İçimi çektim:

«Hayır Timothy, sağol. İşim var.»

«Sağlıkla gidin, efendim. İyi ruhlar yolunuzu aydınlatsın.»

El sıkıştık.

«Sen de sağlıkla kal Timothy, ruhlar izin verirse seni de yanıma aldırırım.»

Jan Smuts Havaalanının bekleme salonu barında çevreme göz gezdiriyordum. Birden:

«Hay Allah kahretsin!» deyivermişim.

Sally sordu:

«Kimi?»

«P.G.A'ları.»

«Ne demekmiş o?»

«Parlak genç adamlar demek. Sturvesant firmasında çalışanlar. Bak işte, dört tanesi orada.»

«Peki,, onlar olduğunu nereden anladın?»

«Saç biçimlerinden; ense ve yanlar iyice alınmış. Üniformalarından; koyu renk kaşmir kostümler, desensiz, düz boyunbağları. Yüz ifadelerinden; gergin, ekşi ama yine de büyük patron görünür görünmez sırtıtmaya hazır. Üstelik ikisini zaten tanıyorum. Enstitüye tuvalet kâğıdı almam bile gerekse onlardan istemek zorundayım. İşte patron da geliyor.»"

Louren Sturvesant terminalin kapısından giriyordu, iki P.G.A' sı iki yanında, birer adım gerisinden geliyorlardı. Alan müdürü ise yanı başında, adımlarını ona uydurmaya çabalıyor, koşturuyordu. Herhalde bir üçüncü adamı da valizleriyle ilgileniyor olmalıydı. Bekleyen dört kişi, hemen sırtarak kıdem sırasına doğru ilerlediler, patronla el sıkıştıktan sonra, çevresini sardılar, bilgi vermeye koyuldular. Böylece Anglo - Sturvesant şirketi, kalabalığı bir Panzer birliği gibi yarararak ilerledi.

Sally'nin eline yapıştığım gibi ben de kalabalığın içine daldım. Bu işlerde çok becerikliyimdir, çünkü bacak hizasında ilerlerim ve bu hizada baskı yapınca kalabalık, Kızıldeniz'in suları gibi iki yana açılıverir kolayca. Anglo - Sturvesant Şirketine tam cam çıkış kapılarının önünde yetişebildik. Louren neredeyse bana çarpıp düşüyordu. O anda ne kadar yorgun olduğunu gördüm.

«Ben, çok üzgünüm, gelmemeni haber veremedim. Bir terslik olmuş,,şimdi hemen toplantıya yetişmek zorundayım.»

Çok bozulmuş olduğumu anlamış olmalı ki, hemen omzumu tutarak ekledi:

«Yok, yok, hemen olmadık sonuçlar çıkarmaya kalkışma. Yolculuk ertelenmiş değil. Yarın sabah beşte havaalanında ol. Orada buluşuruz, şimdi gitmem gerek, bağışla.»

El sıkışıp ayrıldık, Johannesburg'a dönerken Sally sordu:

«Benim için sordun mu? Tamam mı?»

«Fırsat bulamadım ki, Sal! Sen de gözlerinle gördün işte. Çok acelesi vardı.»

Ben Mercedes'i Enstitünün önünde park edinceye kadar bir daha ikimiz de hiç konuşmadık. Sordum:

«Bir kahve içer misin? Gerçi epey geç oldu, ama nasıl olsa bu gece gözüne uyku girmeyecektir, biliyorum. Bir satranç partisi yaparız.»

İçeri girdik, camekânlarla, balmumu heykelciklerle dolup taşan bomboş müze salonlarından geçip, benim çalışma odamın ve dairemin bulunduğu kata çıkan özel merdivene yöneldik. Ben kahve yaparken Sal de şömineyi yaktı, satranç tahtasını hazırladı. Mutfaktan döndüğümde deri kaplı

kanepeye bağdaş kurup oturmuş, fildişi ve abanozdan satranç takımının üzerine eğilmişti. O kadar güzeldi ki soluğum kesildi sandım. Neredeyse kalbim duracaktı. O kocaman, yumuşacık gözlerini kaldırdı:

«Hadi gel, oynayalım,» dedi.

Ama besbelli kendini oyuna veremiyordu. Bir süre sonra kalktı, odada bir aşağı bir yukarı gezinmeye koyuldu. Sonra birden geldi, yumruklarını kalçalarına dayayıp karşıma dikildi. Boğuk bir sesle:

«O pis heriften iğreniyorum. Kendini beğenmiş. Kuzum ille de bizimle gelmesi şart mı, anlayamıyorum? Eğer değerli bir şeyler bulup çıkartacak olursak, anlaşılan onuru ona ait olacak, buluşumuzun üzerine oturacak.»

Louren'den söz ettiğini hemen anladım, ama sesindeki o kini, öfkeyi o anda çözümleyememiştim, nedenini çok sonra keşfettim. Şimdilik sadece şaşırmış, kızmışım.

«Sen ne demek istiyorsun kuzum? Kimden söz ediyorsun?»

«O küçücük adamları görmedin mi? O küstah herifin çevresinde korkudan nasıl da yaprak gibi Tir tir titreşiyorlardı?»

«Sally, onun hakkında böyle konuşamazsın. En azından benim yanımda.»

«Ah, bir de kendi halini görebilseydin! Tanıdığım insanların en sevimlisi, en dürüstü, en iyi yürekli olan, yanında çalışmaktan büyük övünç duyduğum seni... o büyük bilgini! Nasıl kuyruk salladığımı, yaltaklandığımı görseydin keşke! Senden de iğrendim o anda, ondan da. İkinizden de! Seni alçaltıyor, beş paralık ediyordu elâlemin gözü önünde...»

Bir şey söylemedim. Şaşkınlıktan donakalmış gibiydim. Sally ise öfkesinden ağlıyor, gözyaşları ip gibi yanaklarından aşağı yuvarlanıyordu. Neden sonra kendini toparlayabildi, eliyle ağzını kapadı, fısıldadı:

«Delirdim mi ben? Neler söylüyorum? Ben, ah, Ben. Bağışla beni, çok, çok üzgünüm, ne olursun bağışla...»

Geldi, önümde diz çöktü, bana sarıldı, ben ise heykel gibi, kıpırtısız duruyordum. Olacakları sezinlemiş, korkumdan taş kesilmiştim. Gerçi nice zamandır gece gündüz bunun için dua ediyordum, ama öyle ansızın oluvermişti ki, hazırlıklı değildim. Ama işte, dönüşü olmayan noktaya da birdenbire gelivermiş bulunuyordum. Sally hep öyle bana sımsıkı sarılmış, başını kaldırdı, yüzüme baktı:

«Ne olur, ne olursun, bağışla beni.»

Onu öptüm, ağzı gözyaşlarıyla tuzlu ve sıcacıktı. O anda korkum siliniverdi:

«Sev beni, Ben, ne olursun...» İçgüdüleriyle, çekingen davrandığımı, öncülük etmenin kendisine düştüğünü anlamıştı. Beni kanepeye sürükledi. Boğuk bir sesle fısıldadım: «Işık. Lütfen ışığı söndür.» «Peki,, söndüreyim. Biliyorum sevgilim.» Karanlıkta iki kez bağırdı:

«Ah Ben, ne olur, çok güçlüsün! Beni öldürüyorsun! Kolların...»

Kısa bir süre sonra da bağırdı, anlamsız, tutarsız bir çığlık ve benim boğuk çığlığım onunkine karıştı. Sonra karanlıkta sadece düzensiz soluklarımız işitilir oldu.

Aklım sanki gövdemden kopmuş, sıcak, karanlık bir ortamda kendi kendine, özgürce yüzüyordu. Ömrümde ilk kez tam huzura kavuşmuştum, güvenlikteydim, doymuştum. Sally beni kendime getirdi:

«Benim için şarkı söyler misin, Ben?» Ve böyle diyerek kanepenin yanındaki küçük masanın üzerinde duran lambayı yaktı. Gözlerimiz kamaşarak birbirimize baktık. Yüzü pembe pembe olmuş, simsiyah saçları dağılmış, omuzlarına dökülmüştü.

«Evet, benim de canım şarkı söylemek istiyor zaten.» İçeriye, yatak odama geçip dolaptan gitarımı alırken boy aynasına gözüm ilişti. Dikkatle baktım, çünkü karşımdaki bir yabancıydı. Düz, simsiyah saçlar, kara gözlü, kız gibi upuzun kirpikli, geniş çeneli ve açık alınlı, dört köşe bir suratı çerçeveliyordu. Bu yabancı bana, yarı utangaç, yan gururlu, gülümsüyordu.

Çocukluğumdan beri beni ölesiye üzen o garip vücuda baktım bu kez. Kollar ve bacaklar aşırı gelişmişti, kalındı, yumru yumru kaslıydı, bir devin kolları, bacakları gibi. Gözlerim ister istemez köşede duran haltere kaydı, sonra yeniden aynaya takıldı. Evet, kollarım, bacaklarım kusursuzdu ancak gövdem, tıkız, kambur, kurbağa gövdesini andırıyordu. Üstelik kıvrıcık, kapkara tüylerle örtülüydü. Bu ilgi çekici gövdeye baktım ve yine ömrümde ilk kez, ondan nefret etmedim.

Sally'nin yanına döndüm, maymun derisi kaplı kanepeye uzanmıştı, kucağımda gitarım, yanıbaşına bağdaş kurdum. Fısıldadı:

«Acıklı bir şarkı söyle, Ben.»

«Ama ben mutluyum, Sal.»

«Olsun, sen yine o acıklı şarkılarından birini söyle.» Ve ben gitarın tellerine dokunur dokunmaz gözlerini kapadı. Ömrümde ilk kez bir kadın, böyle her şeyiyle sere serpe önümde açılıyordu. Bir yandan tellere dokunurken, öne doğru eğildim ve uzun, biçimli bacaklarını, solgun düzlüklerini, yuvarlaklarını, gizli gölgelerini gözlerimle okşadım. Ah, bu vücudu nasıl da seviyordum. Şarkıma başladım:

«Ruhumun ıssız çölünde

Geceler çok uzundur,

Benden başka kimse geçmez oralardan.

Zihnimin ıssız okyanuslarında

Fırtınalar eser...»

Ve çok geçmeden gözkapaklarının arasından birkaç damla yaş süzüldüğünü gördüm, çünkü benim sesimde öyle bir büyü vardır ki, ağlatır da, güldürür de. Sesim kısılınca, parmaklarım acıyınca dek çaldım, söyledim. Sonra gitarı bıraktım, yanına yaklaştım. Gözlerini açmadan başını hafifçe benden yana çevirdi:

«Seninle Louren Sturvesant'ı anlat bana, anlamak istiyorum,» dedi.

Şaşırmıştım, bir an sustum, gözlerini açtı:

«Bağışla Ben... Anlatmak zorunda değilsin, eğer...»

«Hayır, hayır. Anlatmak isterim. Bak galiba onun hakkında aldanıyorsun. Sturvesantları olağan ölçülerle değerlendiremezsin. Yani Louren ile babasını, şimdi öldü ya! Babam onların yanında

çalışırdı. Annemin ölümü üzerine, acısına dayanamadı, bir yıl sonra göçtü, gitti. Bay Sturvesant benim başarılı bir öğrenci olduğumu duymuş, babam da onun sadık bir memuruydu zaten. Biz Sturvesant yetimleri birkaç kişiyiz. Hep en iyi şeyler bizlere layık görülmüştür. Ben de Louren ile aynı okula gittim. Düşün bir kez, benim gibi bir Yahudi, üstelik de kambur, bir kilise okuluna gidiyor... Küçük çocuklar çok acımasız birer canavardır, bilirsin. Louren beni kaç kez onların elinden kurtarmıştır. O zamandan beri de hep üzerime kanat gerer, beni korur. Enstitüyü son kuruşuna dek o finanse eder. Başlangıçta bunu salt benim hatırım için yapıyordu ancak zamanla, yavaş yavaş o da bu işe merak sardı. Bu ülkeyi senin, benim gibi o da seviyor. Üstelik tarihiyle de, geleceğiyle de senden, benden çok daha yakından ilgili...»

«Onu seviyorsun Ben, değil mi?»

«Evet, onu çok severim. Benim için bir baba, bir koruyucu, bir yardımcı ve bir dosttur. Tek dostumdur. Evet, onu çok severim.»

«O halde ben de sevmeye çalışacağım. Senin hatırın için.»

Havaalanına girdiğimizde henüz karanlıktı. Sal paltosuna sıkı sıkı sarılmış, bir köşeye büzülmüş konuşmuyordu. Ben ise, uykusuz, ama sevişerek, konuşarak geçen bir geceden sonra kendimi çok hafif hissediyordum, kafamın içi de apaydınlıktı. Özel hangara yaklaşırken Louren'in Ferrarisini gördüm. Yanında da yarım düzine son model otomobil. İnledim:

«Aman Tanrım, herkesi getirmiş!...»

Arabamı Ferrari'nin yanında park ettim. Sal ile birlikte bagajdan eşyamızı çıkarmaya koyulduk. O, sehpasını kaptığı gibi omzuna vurdu, bir elinde parşömen kâğıdı dolu kocaman bir dosya, öteki elinde boya kutuları olduğu halde hangara daldı. Gerçi onu yalnız bırakmamam gerekiyordu, ama ben de kendi eşyalarımı indirmekte olduğum için üç, dört dakika sonra gidebildim, geç kalmışım.

Pırıl pırıl aydınlatılmış hangara daldığımda.yüreğim ağzıma geldi. Jet uçağının köpekbalığı gövdesini andıran pırıl pırıl silueti bu gergin tabloya doğrusu çok uygun bir fon oluşturmaktaydı. Louren'in parlak genç adamlarından yedisi, safari giysileri içinde, iki düşmanın çevresinde daire olmuşlardı.

Louren Sturvesant pek seyrek öfkelenir ve ancak çok kışkırtılırsa öfkelenir. Ne var ki iki dakika geçmeden Sally Benator kendinden önce birçok uzmanın nice zamanda başaramadığı işi başarmış, onu öfkesinden çileden çıkartabilmişti. Louren yüzü kıpkırmızı kesilmiş, Tir tir titriyor, Sally ise elindekileri yere bırakmış, ellerini kalçalarına dayamış, ona meydan okuyordu:

«Ama Doktor Kazin gelebileceğini söylemişti!»

«Kim söylediyse söylesin, umurunda değil. Size uçakta yer yok, diyorum. Üstelik altı aydır ilk kez tatile çıkarken peşimde bir kadın sürüklemeye de hiç mi hiç niyetli değilim, anlaşıldı mı?»

«Ben bunun tatil olduğunu bilememiştim...»

Louren avaz avaz bağırdı:

«Şu şıllığı atın buradan.» Bunun üzerine P.G.A.'lar hemen toparlanıp iki adım atacak gibi oldular, Sally de ağır tahta sehpasını kaptı, iki eliyle silah gibi sımsıkı kavradı. İşte o anda dalıp Louren'in koluna yapıştım. Onu âdeta sürükleyerek bir kenara çektim:

«Lütfen Lo, lütfen, çok üzgünüm, sana açıklayacak fırsat bulamadım.»

Beş dakika sonra, ortalık yatışmıştı. Louren, Sal'a da, donmuş kalmış P.CA.'lara da hiç bakmadan yürüdü, jet uçağına binip pilot kabinine yerleşti, kulaklıklarını taktı. Ben ise P.G. A.'ların en kıdemsizinin yanına gidip kararı ilettim.

«Bay Sturvesant Gaberones'e bir carter uçağı bulup gitmenizi söylememi istedi.» Sonra ötekilere döndüm: «Lütfen şu bagaja yardım eder misiniz?»

Afrika'nın en yüksek ücret alan şirket yöneticileri Sally'nin bagajını uçağı taşırlarken Sally de bir zafer kazanmış olmanın utançsız gururunu sergiliyordu. Usulca uyardım onu:

«En arkada oturacaksın. Görünmemeye çalış. Az kalsın her şeyi berbat ediyordun. Neredeyse işten atılacaktın, haberin olsun.»

Havalanalı henüz on dakika olmuştu ki pilot yanımıza geldi, durdu. Sal'ı hayran hayran süzdü:

«Doğrusu bayan, bu sahneyi kaçırmamak için bir aylığımlı seve seve verirdim. Müthişsiniz!» Sonra bana döndü:

«İçerideki sizinle konuşmak istiyor, Doktor. Yer değişelim.»

Louren telsizle uçuş kontrol kulesiyle konuşuyordu, bana yardımcı pilot koltuğunu işaret etti. Daracık koltuğına binbir güçlkle sıkıştım, bekledim. Louren konuşmasını bitirdi, bana döndü:

«Kahvaltı?»

«Yedim.»

Cevabımı duymazlıktan gelip bana söğüş bir hindi budu ve kocaman bir piliçli, yumurtalı sandöviç uzattı.

«Kahve termosta. Doldur, iç.»

Ağzım dolu, sordum:

«Yirmi beş milyonluk borcu alabildin mi bari?»

«Evet, son dakikada epeyce korktum, ama neyse, başardım.»

«Borç almak zorunda kalacağını bilmiyordum, Lo, işler kötü mü yoksa?»

«Petrol arıyoruz ya... Paramı tehlikeye atacak yerde başkalarının parasıyla kumar oynamayı yeğlerim ben. Yolumuzu biraz uzatacağız, ama kusura bakma, çocukları Gaberones'e bırakmam gerekiyor. Botswana Hükümetiyle bir dizi görüşme yapacaklar. Petrol arama imtiyazının ayrıntılarını saptamak üzere. Zaten yolumuzu pek uzatacağız sayılmaz, sonra biz bize devam ederiz. Meteoroloji raporu da hiç içaçıcı değil, Ben. Kuzey bölgesi yoğun bulutlarla kaplıymış. Üç yılda bir çöl böyle bulutlanır, biz de tam gününe düşmüşüz. Ama korkma, atlatırız.»

Sanki az önce öfkesinden kendinden geçen o değildi. Konuşup gülüşüyorduk. Biliyordum, kendini tatile çıkmış sayıyordu. Keyfi yerindeydi. Kayıp site olsun olmasın, onca sevdiği o insan ayağı basmamış yörelere gitmek için bir bahane bulmuştu ya, bu ona yetiyordu.

«Tıpkı eski günler gibi, Ben. Birlikte böyle kaçamak yapmayalı kaç yıl oldu yahu? En azından on yıl. Oranj Irmağından kanoyla inişimizi hatırlıyor musun? Ne zamandır, dur bakayım.. 1956 mı, 57

mi? Sonra, yabancı buşimanları bulmak üzere çıktığimiz o seferi?»

«Böyle kaçamakları daha sık yapmalıyız, Lo.»

Sanki elindeymiş gibi:

«Evet, haklısın. Öyle az zamanımız kaldı ki zaten. Gelecek yıl kırk yaşında oluyorum, yıllar nasıl da çabuk geçiyor! Ah, şu zaman da parayla satın alınabilseydi...»

Yine şuradan buradan konuştuk, aradan yarım saat geçti:

«Şu senin yardımcın, şu güreşçi kadın, adı neydi bakayım?»

Söyledim.

«Onunla işini görüyor musun bari?»

Bunu öylesine doğal bir tavırla, rastgele söylemişti ki, bir an dediğini kavrayamadım. Sonra öfkeden gözlerim karardı, şakaklarım atmaya başladı, o anda onun gırtlığını sıkıp öldürebilirdim, kendimi tuttum, titrek, boğuk bir sesle, yalan söyledim:

«Hayır.»

«İyi, iyi. Yabancı bir şey anlaşılan. Neyse, gezimizi berbat etmesin de...»

Ah, keşke o anda ona söylemiş olsaydım, ama çok özel bir şeydi bu, sözcüklerle, hele onun seçeceği sözcüklerle ifade edilemeyecek kadar değerli, incecik, kırılgan bir şey. Sonra o an geçti, önümüzdeki beş günün planlarını yaparken, sessizce onu dinledim, öfkemi bastırmaya çalıştım. Uçtukça altımızda bulutlar yoğunlaştı, âdeta katılaşıp, kirli kurşuni bir battaniye gibi her yanı örttü. Güney Afrika ile bağımsız Botswana devleti arasındaki sınırı aştık. Gaberones'e güç belâ inebildik. Louren yolcularımızı bırakıp hemen havalanacağımızı söylemişti, ama olmadı. Havaalanının özel yemek salonunda bir şölenle ağırlandık. Hava çok sıcaktı. Ancak üç saat sonra havalandık, biz dördümüz. Bir süre kuzeye doğru yol aldıktan sonra alçalmaya başladık. Pilot tüm dikkatini toplamıştı. Durmadan alçalıyor, alçalıyorduk. Pilotun korkusunun giderek arttığını hissediyordum, bu, bulaşıcı bir şey olmalıydı ki, ben de korkmaya başladım. Sonunda tam araya girmeye hazırlanırken Louren homurdandı:

«Galiba geçtim, Rog. Yüксеlebilirsin artık.»

«Çok üzgünüm ama patron, bir şey göremiyorum ki, bağışlayın.»

Ben de rahat bir soluk alır gibi olmuştum:

«Zararı yok Lo, Maun'a doğru yolumuzu sürdürüelim biz.»

Louren bana bakmak için arkasını döndü, ama bana değil de Sally'nin yüzüne baktı. Kız tam onun arkasında, ayaktaydı. İfadesini göremiyordum, ama huzurum kaçmıştı. Çünkü Louren şimdi sırıtıyordu ve ben onun böyle sırıttığını daha önce de çok görmüştüm. İçimden Sally'yi dizime yatırıp bir güzel pataklamak geliverdi birden. Sonra Louren kumandayı aldı. Uçağı geri döndürdü. Üç dakika kadar böyle gittik. Sally'ye bir göz attım. Yüzü heyecandan kızarmış, parlıyordu. Louren uçağı yeniden döndürdü ve bu kez, rastgele, alçaltmaya koyuldu. Sally korkudan sımsıkı elime yapışmıştı. Bense hem korkuyor, hem de her ikisine de kızıyordum. Bu gibi çocuk oyunları oynayacak yaşım geçmişti, ama yine de kızın elini sıktım, belki rahatlar diye. Sonra dayanamadım, patladım:

«Biraz yavaş olsana yahu, Lo!»

Ama kimsenin bana aldırış ettiği yoktu. Roger sımsıkı koltuğuna yapışmış, ileri bakıyordu, korkudan öylece donmuş kalmış gibiydi. Louren ise bizi tehlikenin kucağına atarken hiç oralı değildi sanki. Sally ise —kahrolası— hem sırtıyor, hem de buz kesmiş elimi, sımsıkı tutmuş, bırakmıyordu.

Birdenbire şiddetli bir yağmura giriverdik. Yine bir şeyler söyleyecek oldum, ama hiç sesim çıkmadı. Şimdi rüzgâr da başlamıştı ve jet uçağının kanatlarını sallıyordu. İçimden ağlamak geldi, şu anda ölmek istemiyordum. Dün olsaydı, hadi neyse, ama dün gecedен sonra, asla ölmek istemiyordum işte.

Neyse Louren tam zamanında, ineceği yeri görmüş, uçağı iyice alçaltmıştı, ne var ki bu, boşlukta körükörüne düşüşten de daha korkunç bir gidişti. Alçak ağaçların tepeleri, şimdi kanatlarımızın ucuna âdeta dokunarak geçiyor, arasıra tam karşımıza kocaman bir baobab ağacı çıkınca Louren uçağı hafifçe yükseltmek zorunda kalıyordu. Bir ömür kadar uzun gelen saniyeler birbirini kovaladı. Sonunda yağmur ve bulutların oluşturduğu o pis perde ansızın açıldı, önümüzü görebildik.

Tam karşımızda, yolumuzun üzerinde, kırmızı taşlardan bir duvar dimdik yükseliyordu. Louren birden uçağı havalandırdı, kayalar sanki karnımıza değip geçti, tepeyi aştık, yukarıdaki gün ışığına daldık. Louren bize bakmak üzere arkasını dönerken Sally de usulca elini elimden çekti, kurtardı. Onun da, Sally'nin de korkudan yemyeşil kesildiğini görünce mutlulukla sırttım. Bir an bakiştılar, sonra Louren bir kahkaha koyverdi.

«Şu Ben'in suratına bakın hele!» diye gürledi. Sally de bunu pek gülünç bulmuş olmalı ki onun kahkahasına katıldı. Gülmeleri bitince Sally merakla sordu:

«Harabeleri gören var mı içinizde? Ben sadece tepeleri şöyle bir görebildim, ama harabeleri göreniniz var mı?»

Roger mırıldandı:

«Aman benim bir şey görececek halim mi vardı ki?»

Ben de tıpkı onun gibi düşünüyordum.

Maun'a vardığımızda bulutlar iyice dağılmıştı. Roger bizi rahatça indirdi. Peter Larkin'i bekler bulduk.

Peter gibileri şu dünyada pek az kalmıştır. Ceketinin üstüne çapraz geçirdiği tombul fişeklikleriyle, diz boyu çizmelerinin içine soktuğı pantolonuyla sanki tarihin sayfalarından çıkmış gibidir. Ancak bağıra çağıra konuşabilir. Sesi viskiden kısılmıştır çünkü. Onda duygu diye bir şey yoktur, aklı ise son derece kıt olduğundan hiçbir şeyden korkmaz. Ömrünü Afrika'da geçirdiğı halde hiçbir yerli dilini öğrenmek için çaba göstermemiştir. Sadece Güney Afrika'nın Fransızcası diyebileceğimiz Fanagolo dilinde konuşur ve sözlerini hep ya çizmesiyle, ya yumruğıyla Pekiştirir. Avladığı hayvanlar konusundaki bilgisi ise onları nasıl bulacağı ve nerede nişan alıp düşüreceğı konularıyla sınırlanmıştır. Bundan ötesini bilmez. Yine de şu fil gibi davranışlarında çekici bir yön bulmak olanaksız değildir.

Yardımcıları eşyamızı kamyonlara yüklerken Louren ile bana bağıra çağıra hoşgeldiniz, diyordu.

«Keşke ben de sizinle gelebilseydim, ama ne yazık ki yarın şu yere batası Amerikalıları karşılamak

zorundayım. Heriflerin cepleri para dolu. Bana çok geç haber verdiniz, bay Sturvesant, ama size yine de en iyi yardımcılarımı veriyorum işte. Güneyde yağmur bol, av da bol olacaktır. Bu mevsimde herhalde ceylan filan da bulursunuz. Fil bile vursanız hiç şaşmam doğrusu...»

Bu sözlerden hiç hoşlanmamıştım, hayvanları öldürmesini hiç sevmem. Sally'nin yanına gittim, eşyaların yüklenmesini seyrediyordu:

«Yahu saat biri geçti, ne zaman çıkıyoruz yola?» diye sordu.

«Bu gece herhalde Makarikari tuz çölünün ucuna varırız. Yol fena değildir, 200 mil kadar gideceğiz. Yarın da balta girmemiş ormanlara dalarız.»

Sally tiksintiyle Peter Larkin'e bakarak:

«Ernest Hemingway de bizimle geliyor mu yoksa?» «Ne yazık ki hayır. Şansımız yokmuş.» Bir yandan da bizimle gelecek olanları gözden geçiriyordum. Üçer tonluk iki kamyonun her birinin birer şoförü vardı ki kılıklarından, öyle sıradan sürücüler olmadığı belli oluyordu. Sonra iyi beslenmekten yanakları kırmızı kırmızı olmuş, bir aşçı. İriyarı, saçları ağarmış iki avcı. Bunlar, Louren'in av tüfeklerini büyük bir saygıyla kılıflarından çıkarmış, âdeta okşuyorlardı. Bunlar en seçkin nişancılar olmalıydı. Matabele kabilesindendiler, sürücüler ise Şangaan'dı. İyi, demek ki bu yolculukta tüm konuşulanları anlayacaktım, çünkü bu dilleri biliyordum. Sally'ye usulca dedim ki:

«Ha, aklıma gelmişken, sakın dillerini bildiğimi bu adamlara belli etme, olur mu?»

Şaşırmıştı, merakla sordu: «Neden?»

«Neler olup bittiğini öğrenmek, dizginleri elimde tutmak isterim de ondan. Dillerini bildiğimi çıkarlarsa susarlar.»

Gidip pilot Roger'le el sıkıştık, vedalaştık. Sally'ye dedi ki: «Aman sakın aslanları ürküteyim demeyin ha...» Besbelli, bizim kız bunun da akimi çelmişti. Roger uçağına bindi, güneye doğru yükselir giderken bir süre arkasından baktık. Sonra Louren sordu:

«Ne bekliyoruz?»

«Öyle ya, ne bekliyoruz?» dedim ben de. Louren, Land-Rover cipin direksiyonuna geçti, ben de yanına tırmandım, Sally arkada oturuyordu, tüfekleri taşıyan avcılar da kenarlara ilişmişlerdi.

«Sizin ikinizle, ayağım yerde oldukça kendimi daha güvende hissedeceğim,» dedim.

Yol, açıklıkta, baobab ağaçlarının arasında ilerliyordu. Kupkuru, güneşten kavrulmuş yerlerdi buraları. Land-Rover bir tozbulutu çıkartıyor ve bizi izleyen kamyonlar bu buluta dalmamak için epeyce geriden geliyorlardı.

Arasıra dimdik, kayalarla dolu, kuru ırmak yataklarından aşıyor ve kimi zaman da çamurdan yapılmış, saz damlı kulübelerin oluşturduğu köylerden geçiyorduk. Şiş karınlı, cırılçıplak çocuklar yolun iki yanına diziliyor, şarkı söyleyerek bize el sallıyorlardı. Sally cebindeki tüm bozuk paraları onlara fırlatıyor, sonra paraları kapışmak için nasıl üşüşüklerini gördükçe sevinçle et çırpıyordu. Ama yemeğimizi de pencereden fırlatmaya başlayınca, çaresiz, onu oyalamak için gitarımı kılıfından çıkarmak zorunda kaldım.

Sally emir verdi:

«Mutlu bir şeyler çal, Ben.»

Louren de ekledi:

«Biraz da açık saçık olsun.» Galiba bunu Sally'yi iğnelemek veya belki de sınamak için söylemişti. Beriki oralı olmadı:

«Evet, evet, hem hafif hem de mutlu bir şey olsun.»

Ben de Yabanördeğinin Öyküsü'nü söylemeye başladım. Sal ile Louren de arada bana eşlik ediyorlardı. O gün sanki pikniğe çıkmış çocuklardık ve bundan olabildiğince yararlandık. Tepeye vardığımızda güneş, ufukta kocaman bir ateş topuna benziyordu, arabadan indik, arkadan gelen kamyonları beklerken, gözalabildiğine giden karanlık, tuzdan parıl parıl düzlüğü sessiz bir dehşetle bir süre seyrettik.

Kamyonetler tepeye vardığında, daha durmadan kara derili hizmetkârlar yere atladılar ve saat tuttum, tam on yedi buçuk dakikada çadırlar kurulmuş, portatif yataklar hazırlanmış, kamp ateşi yakılmış bulunuyordu, biz de üçümüz ateşin karşısına oturmuş, buzlu viskilerimizi yudumluyorduk. Az ötede, tencerenin kaynamakta olduğu ocaktan ise, sarmısak ve kekik kokuları, mis gibi av eti kokusuna karışıyordu. Larkin'in bize verdiği hizmetkârlar gerçekten hem işinin ustası, hem de neşeli çocuklardı. Yemeğimizi bitirince, elli metre ötedeki kendi ateşlerinin başına toplanıp geceye, eski av şarkılarıyla ayrı bir tat verdiler.

Ben oturmuş, bir kulağımı onlara, bir kulağımı da Sal ile Louren arasındaki hararetli tartışmaya vermiştim. Sally'yi uyarabilir, adamın onu inadına kışkırttığını haber verebilirdim, ama bu iki zeki kişinin birbiriyle böylesine çatışması hoşuma gitmiyor değildi. Sally, Ofir adlı kitabımda öne sürdüğüm fikirleri savunuyordu. Orada İsa'nın doğumundan yaklaşık 200 yıl kadar önce Fenikelilerle Kartacalıların Güney Afrika'ya inip bir koloni kurduklarını ve bu koloninin Milattan sonra 450 yıllarına kadar gelişip serpildiğini, soma birdenbire yok oluverdiğini öne sürüyordum.

Louren ona meydan okuyordu:

«Yok canım, olur mu öyle şey? O dönemde Fenikeliler de, Kartacalılar da böylesine uzun bir yolculuk yapmak için gereken donanıma sahip değillerdi ki... Nerede kaldı ki bir de yerleşip koloni kurabilsinler?»

«Bay Sturvesant. Herodot'un da daha Kral Necho zamanında Afrika'yı denizden çepeçevre dolaştığı bilinir. Milattan Önce 600 yıllan dolaylarında bu geziye altı Fenikeli gemici öncülük etmiştir. Kızıldeniz'in ucundan başlayıp Afrika'yı dolaşmış, üç yıl sonra da o zamanın deyimiyle Herkül Sütunları'ndan, yani bugünkü Cebelitarık Boğazından girmişler.»

«Ne olacak canım? Tek bir yolculuktan da ne çıkar?»

«Hayır, Bay Sturvesant yalnız bu kadarla kalınmadı. Hanno da Cebelitarık'tan yelken açıp, M.Ö. 460 yıllarında, Batı Afrika kıyılarının epeyce güneyine kadar indi ve oradan tüm serüven düşkünün tacirlerin ağzının suyunu akıtacak kadar bol fildişi ve altınla geri döndü.»

Louren bu kez de tarihlere takılıyordu:

«İyi ama Zimbabwe temellerinde karbon Yöntemiyle saptanan en eski tarihler M.S. V. yüzyılın ortalarına, hatta daha sonralarına dayanırken siz nasıl da kalkıp M.Ö. 200'lerden söz

edebiliyorsunuz?»

«Canım bizi ilgilendiren Zimbabwe değil ki... Ondan önce buralarda gelişmiş kültür. Zimbabwe belki de eskilerin iktidarının sonlarına doğru kurulmuş olabilir ki, bu da M.S. 450 tarihlerine rastlar işte. Şala ve Inswezwe'deki eski madenlerde karbonla saptanan tarihler M.S. 250 ve M.S. 300'leri gösteriyor. Üstelik karbonla tarih saptama yöntemi sanıldığı kadar şaşmaz bir yöntem de değildir, yüzlerce yıl fark yapabilir, unutmayın.»

«Ama o madenleri Bantular işletiyordu. Sonra Caton Thompson sonra Summers, daha sonra da...»

Sally birdenbire onun sözünü kesti:

«Evet ama yöreye herhalde ancak M.S. 300 dolaylarında gelmiş olan Bantular nasıl oldu da birdenbire buralarda bakır ve altın madenlerinin bulunduğunu öğreniverdiler, hiç düşündünüz mü? Nasıl oldu da ta derinlerden 250 milyon kaya çıkartabilecek mühendislik bilgisine ve yeteneğine birdenbire sahip oluverdiler? Unutmayın önceden böyle bir yetenekleri yoktu!»

«Şey, belki de Arap tacirleri filan...»

«Peki, ne diye bunca tehlikeyi göze alarak, bunca çaba harcayarak madenleri çalıştırdılar? Bilyorsunuz altın, Bantularca hiç değerli sayılmaz. Onların zenginlik ölçüsü sığırdır, Peki, giyinmesini, ev yapımında kaya kullanmasını nereden öğrendiler diyorsunuz? Bantular o zamana değin böyle şeyleri hiç bilmezlerdi. Birdenbire sanatı geliştiriverdiler, büyük yetenekler ortaya çıkardılar ve sonra da, bunu daha da ileriye götürecekleri yerde sanat, hızla geriledi, yokoldu, gitti.»

Louren çaresiz adım adım gerilemekteydi, ancak doğudan değil de batıdan geldikleri konusundaki teorim söz konusu olduğunda son bir kez direnmeye kalkıştı. Besbelli Louren beni eleştirenlerin tümünün de savlarını, tezlerini dikkatle okumuştı, şimdi onları bir bir ortaya döküyordu.

O güne değin benimsenmiş olan teori, giriş noktasının Sofala kıyısı, Zambezi ırmağı ağzı olduğuydu. Ben ise, eski metinlere ve kendi yaptığım geniş ölçüdeki kazılara dayanarak bir Akdeniz kavminin Herkül Sütunlarından çıkıp, Afrika'nın batı kıyısı boyunca aşağılara indiğini, büyük bir olasılıkla Altın, Fildişi ve Nijer kıyılarında ticaret merkezleri kurarak sonunda kimsenin yaşamadığı bir boş ülkeye ulaştıklarını öne sürüyordum. Bu, o zamandanberi çoktan kurumuş veya yeri değişmiş bir ırmağın ağzı olabilirdi. O çağlarda çok büyük olması gereken Makarikari, Ngami ve benzeri göllerin suyunu denize akıtan bir ırmak. Ama bu göller, Güney Afrika'nın giderek kuraklaşması sonucu küçülmüş veya tamamen yokolmuşlardı. Oraya dek inmiş olan Akdeniz halkı bu ırmaktan içeri girmişler, kaynağına kadar çıkmışlar ve oradan madencilerini araziye keşfe göndermişlerdi. Kimbilir, belki de göllerin ve ırmakların çakıllarında elmas bulmuşlar ve hiç kuşkusuz çevrede dolaşan koskocaman fil sürülerini de bol bol avlamışlardı. Böylece, bir site, koskocaman surlarla kuşatılmış bir kale, bir ticaret merkezi kurabilecek kadar servet sahibi olmuşlardı. Peki, ama bu siteyi nereye kuracaklardı? Herhalde ulaşım yolu olan ırmağın varabileceği bir yere, belki de en uzaktaki gölün kıyısına. Belki de Makarikari gölüne? Ya da şimdiki büyük tuz çölünün yerindeki gölün kıyısına.

Sally ile Louren'in tartışması giderek sertleşiyordu. Sally ona, «Laf anlamaz biri,» diyor, o da, «Bayan her şeyi bilir,» karşılığını veriyordu. Sonra birden Louren pes etti ve üçümüz birden yitik Makarikari sitesini nasıl bulacağımızı heyecanla konuşmaya başladık.

Louren diyordu ki:

«Göl, şimdiki düzlüğün en az elli mil kadar ötesine taşmış olmalıydı. Çok değil, daha yüz yıl önce, Burchell Ngami Gölünü bir iç deniz olarak tanımlıyor, günümüzde ise, bir kıyısından ötekine rahatça atlayabileceğiniz bir su birikintisine dönüşmüş durumda. Eski gölün, bizim harabelerin bulunduğu tepelerin eteklerine kadar uzanmış olması pek akla yakın geliyor. Güney Afrika'nın giderek kuraklaştığını belirtir kanıt elimizde bol bol var.»

Birden Sally koluma yapıştı:

«Ben, hatırlıyor musun? Site ne diye yarım ay biçiminde diye düşünüp duruyordum. Belki de eski limanın biçimiydi bu. Kent kıyı çizgisini izliyordu.»

Louren fısıldadı:

«Aman Tanrım bir an önce yarın olsa...»

Louren ile Sally çadırlarına çekildiklerinde vakit geceyarısını çoktan geçmiş ve viski şişeleri dibini bulmuştu. Uyku tutmayacağını bildiğimden kamptan ayrılıp biraz yürüdüm. Yıldızlar tuz gölüne pis bir kurşuni görünüm veriyor ve ayağımın altında tuzlar, her adımda çatırdıyordu. Uzun süre yürüdüm, yalnız bir kez durarak uzaktan gelen bir aslan kükremesine kulak verdim. Kampa döndüğümde Sally'nin çadırında lamba hâlâ yanıyordu, portatif yatağının üzerinde bağdaş kurmuş, okuduğu dışarıdan açık seçik görünüyordu. Ben böyle seyrederken uzanıp lambasını söndürdü. Biraz bekledim, sonra tüm cesaretimi toplayarak çadırına yöneldim, yüreğim, biçimsiz göğüs kafesimi patlatacakmış gibi atıyordu.

«Sal? İçeri gelebilir miyim?»

Biraz duraksadı, sonra fısıldadı:

«Gir, ama sadece bir dakikacık.»

Çadıra girdim, karanlıkta geceliği soluk maviydi. El yordamıyla yanağını buldum, okşadım.

«Seni sevdiğimi söylemeye geldim sadece.»

«Ah, Ben, sevgili, tatlı Ben.»

«Bu gece seninle kalmak istiyorum.»

Sesinde pişmanlık var gibiydi:

«Olmaz Ben, sonra herkes öğrenir, ben ise bunu hiç istemiyorum.»

Sabah, bir önceki gecenin sona ermesi gibi, neşeyle başladı. Kahvaltı sofrasında herkes keyifliydi, herkes gülüyordu. Hizmetkârlar göz açıp kapayıncaya dek çadırları söküp kampı toparladılar, kamyonetlere yüklediler. Saat yedide yola çıkmıştık bile, tuz çölünün kıyıcığında ilerliyorduk. Bir saat kadar yol almıştık ki birdenbire, ilerimizdeki ağaçlıktan üç tane iri ceylan, çıkıverdi. Şişman midilliler gibi, ağır ağır gidiyorlardı. Louren hemen fren yaptı, yaşlı Matabele kocaman av tüfeğini efendinin eline tutuşturdu. Louren koşarak gözden kayboldu. Sally küçük bir kız gibi ürkek, sordu:

«Öldürecek mi bunları?»

Başımı salladım.

«İyi ama neden, neden?»

«Sevdiği işlerden biridir de ondan.»

«Ama bu hayvanlar öyle güzel ki, çok yazık!»

Sesimi çıkarmadım, altı yüz metre kadar ötemizde ceylanlar durmuştu. Başlarını dikmiş, dikkatle bizi seyrediyorlardı.

Sally hâlâ çölün kıyısında koşan Louren'i göstererek sordu:

«Ne yapıyor şimdi?»

«Kurallara göre oynuyor. Bir taşıtın 500 metre yakınında ateş etmek yasaktır.»

Sally dudaklarını ısırıldı: «Ama ne spor ya!» diye söylendi. Bir Louren'e, bir de hayvancıklara baktı, sonra cipin kaputuna tırmanıverdi, iki elini ağzının yanına boru gibi koyarak seslendi:

«Koşsanıza aptallar. Kaçın, Allah kahretsин!»

Şapkasını çıkarmış sallıyor, kaputun üzerinde zıplıyor, bağırıyordu, hayvanları ürkütmeye çabalıyordu. Ceylanlar kaçmaya başladılar, Louren'e bir göz attım, diz çöktüğünü, dürbünlü tüfeğini kaldırıp nişan aldığını açık seçik gördüm. Tüfek zıpladı, namlunun ağzından duman fışkırdı, ama sesi bize bir, iki saniye sonra ulaşabildi. İleride, düzlükte, en önde giden ceylan tökezledi, bembeyaz bir toz bulutu kaldırarak yuvarlandı. Louren bir daha ateş etti, hayvanların ikincisi de bacaklarıyla havayı döverek sırtüstü dikildi kaldı. Son ceylan tek başına koşusunu sürdürdü. Arkamda yaşlı avcı, yanındaki Simbele'ye, «Vây be! Ne adammış!» dedi.

Sally kaputtan indi. Sessizce yanıma oturdu, ben arabayı Louren'in bulunduğu yere sürdüm, sonra direksiyonu yine ona bıraktım. Binerken Sally'ye şöyle bir göz attı:

«Teşekkürler, koşanı vurmayı her zaman yeğlerim zaten.»

«Niçin üçünü de öldürmediniz?»

«Lisans sadece iki hayvan için verildi de ondan.»

«Aman Tanrım, ne kadar da dokunaklı! Gerçek bir centilmensiniz.»

Louren bizi ölü hayvanların yattığı yere götürdü. Hizmetkârlar leşleri yüzer, parçalarken Sally arkada, görmemek için başını çevirmiş, şapkasını gözlerine dek indirmiş, sözde kitabını okuyordu.

Bense, tuzlu beyaz zeminin daha da abarttığı parlak güneşte, Louren'in yanında dikilmiş, çocukların ceylanları usta birer cerrahmış gibi kesip parçalamasını seyrediyordum. Louren bana sitem etti:

«Bunun da öylelerinden olduğunu bana önceden söylemeliydin. Gerçekten de sana boyun eğip şu yolculuğa onu da aldığımıza şimdi çok pişmanım. Doğrusu kamyonetlerden birine bindirip onu Maun'a geri göndermeyi de düşünmüyor değilim...»

Bu, öylesine olmayacak bir şeydi ki, kılım bile kıpırdamadı. Louren hemen sözlerini tamamladı:

«Değilim ama ne de olsa senin yardımcın. Lütfen ona göz kulak ol, böyle çılgınlıklar yapmasını önle, olmaz mı?»

Hiddeti geçsin diye yanından ayrıldım, gittim, harita çantasından haritayı alıp Land - Rover'in kaputuna yaydım, incelemeye koyuldum, iki dakika sonra Louren de yanıma geldi. Rota çizmeye filan bayılır, bu konuda kendini de çok usta sayar.

«İşte şurada tuz çölünden ayrılıp pusulayla gideceğiz. Sanırım orası kumluktur, daha önce hiç gitmemiştim, bilmiyorum. Hele bir şoförlere soralım.»

Louren iki şoförü yanına çağırdı, işlerini bitirmiş olan avcılar da yaklaştılar. Louren haritada bir noktayı işaret ederek:

«İşte gitmek istediğimiz yer burası. Şu tepeler. Adları yok, ama çölün kıyısına paralel uzanıyorlar, işte böyle,» dedi.

Şoförlerin haritadaki işaretleri merakla çözmeleri bir, iki dakika aldı, ama birden yüzleri değişiverdi, sanki birer anlayışsızlık maskesi takmışlarda Louren bu değişimin farkında de-

«Tuz çölüyle tepelerin arasındaki arazi nasıldır?»

Şoförler, gizlice bakiştılar, sonra yaşlısı karşılık verdi:

«Orasını ben de bilmem. Ama çok kum vardır, üstelik ırmak yataklarından da aşmak olanaksız.»

Öteki şoför David de onu destekledi:

«Su bulunmaz. Ben de oraya hiç gitmedim, o tepeleri de hiç bilmem.»

Yaşlı avcı Sindebele sordu:

«Beyaz adamların aradığı nedir?»

Şoför çabuk çabuk açıkladı:

«Katuba Ngazi'ye gitmek istiyorlar.» Louren'in de benim de dillerini anlamadığımıza iyice inanmış olduklarından aralarında rahatça konuşabiliyorlardı. Katuba Ngazi adını ilk kez duyuyordum, yerli dilinde 'Kanlı Tepeler' demekti. Avcı sordu:

«Ne söyledin onlara?»

«Orasını bilmediğimizi söyledim.»

«İyi demişsin. Söyle, oralarda fil yoktur, vahşi hayvanlar çölün güneyinde yaşarlar.» Şoför söyleneni yaptı, ama bizim hiç de istifimizi bozmadığımızı, bu habere üzülmeliğimizi görünce düş kırıklığına uğradılar.

Louren gülerek haritayı toplarken dedi ki:

«İyi ya işte, demek bugün yeni bir şey öğreneceksiniz, ömrünüzde ilk kez o tepeleri görmüş

olacaksınız. Hadi bakalım, şu etleri yükleyin de hemen yola koyulalım şimdi.»

Beş dakikacık içinde gezimizin tüm niteliği değişivermişti. Sally'nin de, adamların hepsinin de suratları iyice asılmıştı. Çok isteksiz çalışıyorlardı, öyle ki, parçalanmış ceylanların kamyonetlere yüklenmesi neredeyse yarım saat sürdü. Adamlar bir yandan da aralarında fısıldaşıyorlardı. Bu arada ben de Louren'i bir köşeye çekip duyduklarımı aktardım. Louren çok heyecanlanmıştı:

«Kanlı Tepeler, demek! Aman ne güzel! Anlaşılan bunların hepsi o harabelerin varlığını biliyor, ancak herhalde oralara gitmek tabu olsa gerek!»

«Evet ama şimdi gözümüzü dört açmalıyız. Bunlar bizi baltalamak için ellerinden geleni ardlarına koymayacaklar. Baksana şimdiden nasıl yavaşladılar! Herhalde Kanlı Tepelere umduğumuzdan çok daha geç varabileceğiz, öyle sanıyorum.»

Sonunda hareket ettik, yirmi dakika kadar yol almıştık ki kamyonetlerimizin arkadan gelmediğini anladık. Sabırsızlığımızdan âdeta tepinerek on dakika daha bekledik, sonra gerisin geriye, döndük. Baktık kamyonetin biri, ön ve arka tekerleklerinden birer tanesi havada asılı, hendeğe düşmüş, kalmış. Öteki kamyonet de az beride park etmiş ve tam on dört kişi, kamyoneti kurtarmak için en ufak bir çaba göstermeksizin, kimi ayakta, kimi çömelmiş, konuşuyor, dinleniyorlar.

Elbirliğiyle, isteksiz adamları da zorla işe koşarak kamyoneti kurtarmaya çalıştık, ama boşuna. Sonunda Louren ceketini çıkarırken bana bir göz attı:

«Tamam mı, Ben?»

«Tamam, Lo,» dedim. Louren doğrusu kendine çok iyi bakmıştı. Gövdesi hiç yağ bağlamamış, kasları çelik gibi sertti. Ben gömleğimi çıkarmadım, gerçi benim gövdem de en azından Louren'inki kadar işe yarar, ama görünümü hiç de hoş değildir. Louren: «Önden başlayalım,» dedi.

Kamyonetin yükü boşaltılmış, benzin deposu yarıya dek doluydu. Herhalde ön kesimi bin kilo kadar çekiyor olmalıydı. Kollarımı sallayarak kaslarımı gevşettim. Hizmetkârlar şaşkın, bizi seyrediyorlardı, içlerinden biri güldü bile. Sally de kitabını bir yana bırakıp seyretmek için cipten indi.

Louren ile ben kamyonetin önüne gittik, bacaklarımızı biraz gerdik, dizlerimizi hafifçe büktük, ellerimizi dikkatle yerleştirerek kaldırmaya başladık. Bana mısın demiyordu, yerinden bile kıpırdamıyordu. Kaslarım ağrımaya, soluğum boğazımı yakmaya başlamıştı. Louren yanıbaşında: «Hadi,» dedi. Gözlerim karardı, olanca gücümle yüklendim, kamyonet usulca kıpırdadı, seyredenler şaşkınlıktan soluklarını tutmuşlardı, ön kesimini kurtardık, sonra arkaya giderek onu da kurtardık. Sonra kahkahayla gülmeye başladık. Louren kolunu omzuma doladı. Birlikte biraz utanmış ve huzursuz, bizi seyreden adamların karşısına dikildik.

«Siz hepiniz, beş para etmez, cılız, ihtiyar karıolarsınız, kıkır kıkır gülen kızlardan hiç farkınız da yok. Bunları çevir, aynen söyle Joseph.»

Baktım Joseph, patronun söylediklerini onlara aynen çevirdi.

«Sana gelince, Joseph, sen de aptalın tekisin.» Louren böyle diyerek Joseph'e yaklaştı, yanağına bir şamar indirdi. Joseph bu şamarın şiddetinden yere yıkıldı. Doğrulduğunda ağzının kıyıcığundan kan sızıyordu. İyice sersemlemişti. Louren bu kez ötekilere döndü:

«Bakın görüyorsunuz ya, hâlâ gülüyorum. Daha kızmış değilim. Beni kızdıracak olanın başına neler gelebileceğini varın siz düşünün artık.»

Kamyonet çarçabuk yüklendi, yeniden yola koyulduk. Sally dedi ki:

«Artık yol boyunca adamlar bize her türlü yardımda bulunurlar, besbelli. Ama ulu beyaz efendi, ellerini kirletecek yerde bir sopa kullansaydı daha iyi etmez miydi?»

Louren ikimize de bakmadan bana:

«Anlat ona, Ben,» dedi. Ben de Sally'ye adamların bizi niçin baltalamaya kalkıştıklarını kısaca açıkladım.

«Joseph'e vurmak Louren'in yapacağı iş değildi Sal, ama başka çaresi yoktu, çünkü hiç kuşkusuz adam kamyoneti bile bile hendeğe sürdü. O Kanlı Tepelere ulaşmak için önümüzde sadece üç buçuk günümüz var, oyalanmaya gelemeyiz.»

Sally, Joseph'i filan unutmuştu bile:

«Kanlı Tepeler ha! Gözümün önüne insanların kurban edilmesi filan gibi şeyler geliyor. Aman Tanrım!...»

«Belki de tepeler kırmızı olduğu için bu adı almıştır!» diyecek oldum.

«Peki,, ya o tabu sorunu? Harabeler yüzünden olacak! Ah Tanrım, kanımda duyuyorum sanki. Tıkabasa altınla, hazineyle, geçmiş bir uygarlığın yazılı kanıtlarıyla, mezarlarıyla, silahlarıyla dolu tapınaklar...»

«Yardımcım ne kadar da duygusallıktan uzak, açık ve bilimsel bir yaklaşım içerisinde, gördünüz, değil mi?» dedim.

«Evet, gördüm, ama bu kez onu suçlamayacağım, çünkü ben de tıpkı onun duyduğu şeyleri duymaktayım...»

Sally, Louren'i tersledi:

«Neyse, ömrünüzde bir kez akıllıca bir laf ettiniz bari...»

Tuz çölünden ayrılıp tepelere doğru sapacağımız yere vardığımızda saat ikiyi bulmuştu ve o gün tepelere ulaşamayacağımız anlaşılmıştı. Kum, ilerlemeyi güçleştiriyordu. Kamyonetler ikide birde kuma saplanıyor, ancak dört tekerleği de motöre bağlı, hem önden, hem arkadan çekişili Land - Rover'in yardımıyla kurtulabiliyorlardı. Ama her defasında da, sürücü olsun, adamları olsun, tekrar tekrar özür dilemekten geri durmuyorlar, bunda hiç suçları olmadığını göstermek istiyorlardı. Yakın bir geçmişte yağan yağmurlar her tarafı yeşertmiş, yaban çiçekleri dört bir yanıma halı gibi serilmişti. Tohumları, soğanları tam üç yıl süren kuraklık döneminde uykuya dalmış, şu bolluk günlerini kollamışlardı. Şimdi ise istediklerine, beklediklerine kavuştukları, parlak renklerinden anlaşılıyordu. Canlı kırmızıları, sarıları, mavileriyle, biraz olsun sıkıntımızı, sabırsızlığımızı bastırmamıza yardımcı oluyorlardı. Güneş battığında tepelerden daha on beş mil uzaktaydık ve altında kamp kurduğumuz akasya ağacının en üst dalına tırmandığım zaman doğu ufkunda tepelerin alçak çizgisini seçebiliyordum. Güneş batıncaya kadar orada öyle tünedim, kaldım. O uzak tepeleri seyrederken içime garip bir duygu dolmuştu. Gizem dolu bir önsezi bana bir tür huzursuzluk, gizli bir hüznün veriyordu.

Aşağıya indiğimde Louren'i ateşin karşısında viski içer buldum.

«Sally nerede?» diye sordum.

«Surat ediyor, yattı. Kanlı sporlar ve karaderilileri dövmek konusunda biraz tartıştık da.» Louren böyle diyerek içinde lamba yanan çadıra kaçamak bir göz attı. Louren ile ben kızarmış ceylan karaciğeri yerken adamların toplandığı ateşin oradan şarkı filan duyulmuyordu. Yemekten sonra bir süre konuşmadan oturup şarabımızı bitirdik.

Sonunda Louren kalktı:

«Gidip şu Larkin'i arayayım. Günaşırı arayacağıma söz vermiştim. Sabah görüşürüz, Ben.» Land - Rover'e gidip radyoyu kurcaladığını gördüm. Larkin'in cızırtılı sesi az sonra yükseldi. Birkaç dakika Louren'in verdiği raporu dinledim, sonra ben de kalktım. İçimdeki o huzursuzluğu hâlâ atabilmiş değildim. Karanlığa daldım, ceylanların kemikleri; bir sırtlan sürüsünü kampa çekmişti, bunun için kamptan pek uzaklaşmak istemedim. Usulca adamların toplandığı ateşe yaklaştım. Avcılardan biri konuşuyordu, ötekiler de çömelmiş, dikkatle onu dinliyorlardı. Sözcükleri açık seçik kulağıma geliyor, anılarımı kurcalıyordu. Sanki omuriliğimden aşağı indiklerini, hortlak parmaklarının kollarımı ve boynumu okşadığını, tüylerimi diken diken kabarttığını hissediyor gibiydim."

«Bu belâ dünyadan da, insanların aklından da temizlenmeli sonsuzluğa dek.»

İşte Timothy Mageba da bunları söylemişti, aynen, ama başka bir dilde. Yaşlı Matabele'nin kırış kırış yüzüne dikkatle baktım, o da başını kaldırdı, gözgöze geldik. Yeniden konuştu, ötekileri uyarmak için:

«Ayağınızı denk alın, örümcek buralarda,» dedi. Kısacık boyum ve upuzun kollarımla bacaklarımdan ötürü bana örümcek adını takmışlardı. Bu sözler adamları içine düştükleri büyüünün etkisinden kurtarmış olmalı ki, bana bakarak öksürdüler, kıpırdandılar. Döndüm, uzaklaşırken yaşlı Matabele'nin sözleri hâlâ kulaklarımda çınlıyor, huzursuzluğumu büsbütün arttırıyordu.

Sally'nin lambası sönmüştü, Louren'in çadırı da karanlıktı.

Gidip ben de yattım, ama uzun süre gözüme uyku girmedi. Bir yandan sırtlanların ulumalarını bir

yandan da yarının neler getireceğini düşünüyordum. Kesin olan bir şey vardı, yarın öğleyin, fotoğrafta görülen şekiller doğanın eseri mi, yoksa insan elinden mi çıkmış, anlayacaktık. Uyumuş gitmişim.

Ertesi sabah saat onda tepeleri cipten görebiliyorduk. En uzun akasyaların ötesinde, turuncu - kırmızı uzanıyorlardı. Ortada daha yüksek, yanlara doğru giderek alçalan tepelerdi bunlar.

Direksiyona ben geçtim, Louren haritaya ve fotoğraflara bakarak beni tepelerin en yüksek noktasına yöneltti. Burada dev sütleğenler bir şamdan gibi biraraya toplanmıştı. Louren onlara bakarak yön buluyordu, çünkü bu ağaçlar elimizdeki fotoğrafta da açık seçik belirgindi.

Tepeler 600-900 metre kadar yükseklikte olmalıydı, sonradan bunların mineral oksitlerle boyanmış, sertleşmiş kumtaşları olduğunu öğrenecektim. Tepelerin altında bir tutam ağaç, orada tutsak edilmiş toprakaltı sularının bu dev bitkileri beslediğini kanıtlıyordu. Ağaçların açıkta kalmış kökleri kıvrıla büküle kayalara yapışıyor ve sık yaprakları, dikenlerin ve akasyaların yeşilimtrak kurşuni renginden sonra insanın içini açıyordu. Yarım mil kadar eninde bir şerit ise çıplaktı, sadece sarı otlar ve çalılarla örtülüydü.

Kırmızı tepelere giderek yaklaştık, yaklaştık, sonunda başımızı kaldırmadan onları göremez olduk. Sally hepimizin düş kırıklığını ve üzüntüsünü dile getirdi:

«Eee, ne oldu? Şimdiye değin siteyi kuşatan surlardan girmiş olmamız gerekmez miydi?»

Tepenin eteğinde arabayı bırakıp çevreye bir göz atmak için tırmandık, birbirimize bakmaktan çekiniyor gibiydik. Görünürlerde siteden ne en ufak bir iz, ne tek bir dikili taş, ne en küçük bir toprak yığını, ne de en belirsiz bir duvar kalıntısı vardı. Burası balta girmemiş, ayak basmamış Afrika çalılığıydı, başka bir şey değil. Sally son bir umutla sordu:

«Burası olduğuna eminsiniz, değil mi?» İkimiz de karşılık vermedik. Kamyonetler arkamızdan yetiştii, durdu. Adamlar indiler, aralarında fısıldaşarak ürkek ürkek tepelere bakıyorlardı. Onlar kamp kurma hazırlıklarına giriştiklerinde Louren dedi ki:

«Pekâlâ, biz çevreye şöyle bir göz atalım. Ben şuradan tırmanıyorum, siz ikiniz de buradan gidin. Ben, şu tüfeğimi de al yanına...»

«İyi ya, ya o fotoğraf? O nedir Peki,?»

Sessiz ağaçların arasına daldık. Bir ara, yüksek dallardaki bir maymun sürüsünü ürkütmüş olmalıyız ki, tiz çılgınlık koparak kaçıştılar. Arasına durup çevremizi gözden geçiriyor, ama umut verici herhangi bir ize rastlamıyorduk. Kamptan üç, dört mil uzaklaşınca biraz soluk almak için durduk, oturduk. Sal dedi ki:

«Aman, içimden ağlamak geliyor.»

«Biliyorum, benim de öyle.»

«Peki, ama ya o fotoğraf? Allah kahretsin, o fotoğrafta bir şeyler görünüyordu, hiç kuşkusuz. Herif şaka filan yapmış olamaz, değil mi?»

«Hayır, Lo bunu yapacak adam değildir. O da bizim kadar hevesliydi, görmedin mi?»

«Bilmiyorum. Herhalde bir tür göz yanıltması olmalı. Belki de tepenin gölgesi düştü, ya da bir bulut filandı.»

«İyi ama ya o şekiller, o çizgiler? Geometrik ve simetrik çizgilerdi onlar.»

«Işık garip oyunlar oynayabilir, Sal. Unutma, o fotoğraf akşam saat altıda çekilmiş, yani neredeyse

gün batarken. Güneş alçalırken gölgeler uzar, göz yanılabilir işte.»

«Ömrümde böylesine düş kırıklığına uğradığımı anımsamıyorum doğrusu.»

Gerçekten de, neredeyse ağlayacak gibiydi, yanına yaklaştım, çekinerek upuzun kolumu boynuna doladım. «Çok üzgünüm,» dedim. Dudakların, bana uzattı, öptüm.

«Aman Doktor Kazin! Ne hızlı adamsın sen!»

«Dur bakalım, daha bir şey görmedin ki!»

«Gördüklerim yeter bana. Hadi Ben, kalkalım. Kampa şöyle bir tur atarak dönelim, biraz uzaklaşalım şu tepeden, belki orada bir şey buluruz.»

Kavurucu sıcakta ağır ağır yürüdük. Burada da çiçekler açmıştı, arılar, çiçekten çiçeğe koşuyor, çiçektozu taşıyorlardı. Yağmurların açmış olduğu sık bir yatağa vardık, ama sudan iz kalmamıştı. Aşağıya inip açıkta kalan taş ve toprak katmanlarını yakından inceledim. Yüzeyden bir metre kadar aşağıda çakıtaşları suyun aşınmasıyla yusuvarlak olmuştu. Birkaç taş aldım, bu arada yarı oluşmuş kumtaşının içine gömülü, iki çenetli bir deniz kabuğu buldum.

«İyi tahmin etmişiz, Sal. Bu hiç olmazsa teorimizi kısmen kanıtlıyor işte. Bir zamanlar burası bir göl yatağıymış, bak. Bir tür Afrika tatlısu midyesi kabuğu.»

Sally, pek ilgilenmiş görünmedi:

«Keşke daha önemli bir şey bulmuş olsaydık!» dedi.

Çaresiz yola koyulduk. Kendimi bağışlatmam için tek bir neden öne sürebilirim: Büyük bir düş kırıklığına uğradığım için kafam pek iyi çalışamaz olmuştu, üstelik Sally'yi öpmek de beni heyecanlandırmış, uyarmıştı. Yoksa bilimsel ipuçlarına böylesine kolayca sırt çevirmem ben. Bir saat içinde rastladığım dört ayrı anlamlı işareti de böylesine kulak ardı etmem. Arkamıza bir kez bile bakmadan yürüdük,, gittik işte.

Sal ile ben toza, tere batmış halde dönüp öğle yemeğine oturduğumuz zaman kamp kurulmuş, tıkr tıkr çalışıyordu.

Louren bir şey bulup bulmadığımızı sorduğunda başımızı sallamakla yetindik. Biramızı içerken Sally söylendi:

«Amma da sıcakmış! Midemi bulandırdı be!»

«Aşçı buzdolabını çalıştırdı, akşama soğur.»

Sessizce yemeğimizi yiyorduk, sonunda Louren konuştu:

«Siz yokken Larkin'i aradım, yarın bir helikopter gönderecek. Havadan son bir araştırma yaparız. Böylece kesin bir sonuç almış oluruz. Eğer yapacak bir şey yoksa ben helikoptere biner dönerim. Johannesburg'da bir şeyler oluyormuş ve korkarım helikopter ancak bir yolcu alabilir. Siz ikiniz çaresiz karadan dönmek zorunda kalacaksınız.»

İşte tam o sırada, başlarında Joseph, dört kişilik bir temsilci grubu yanımıza yaklaşarak aptalın birinin dört su deposunun birden musluğunu açık bıraktığını bize haber verdi. Kimin yaptığı belli değilmiş. Böylece yolculuğun sonuna değin on yedi kişi, sadece otuz beş galon su ile idare etmek zorunda kalıyorduk. Joseph açıkça belli olan bir rahatlıkla ekledi:

«Bu yüzden, yarından tezi yok hemen dönmek ve Maun yolundaki en yakın suya varmak zorundayız.»

Kızacak gücümüz bile yoktu artık. Louren çaresiz boyun eğdi:

«Pekâlâ Joseph, yarın sabah kampı toplarsınız, öğle yemeğinden önce yola çıkarız.» Bu sözler adamları pek sevindirmiş olmalıydı ki, yemek pişirilen ateşin oradan kulağıma kahkahalar çalındı. Louren yaprak sigarasını yakarken:

«Siz ikiniz ne yapacaksınız bilmem, ama ben bu sabah dolaşırken fil izine rastladım. Land - Rover'le avcılarını alıp gidiyorum. Gece dönmezsem tasalanmayın, iz sürüyor olabiliriz.»

Saliy birden başını kaldırdı, bir an onun yine o kanlı spora karşı kampanyasına girişeceğini sandım, ama yanılmışım, sadece kaşlarını çatmış bir şey söylemedi. Louren gidince Sally'ye dedim ki:

«Tepeye çıkan bir yol arayacağım, gelmek ister misin?»

«Beni bağışla, Ben. Bugün biraz çizmek niyetindeyim.»

Bozulduğumu elimden geldiğince gizlemeye çalışarak yola düştüm, yarım mil kadar sonra, vahşi hayvanların açtığı bir ize rastladım. Dik bir yoldu bu, güneş sırtımı cayır cayır yakıyordu, kan ter içinde tırmandım. Kırk dakika sonra tepeye vardığımda kollarım dikenlerden çizik içindeydi, gömleğim de sıırılsıklam tere batmıştı.

Kendime iyi bir gözlem noktası bularak dürbünümü sarıldım, çevrede harabe izi filan var mı diye bakıyordum. Ama buralarda hiç insan yaşamadığı, toprağın işlenip ekilmediği ilk bakışta hemen belli oluyordu. Gerçi pek fazla bir şey ummamıştım, ama yine de bozuldum işte. Sonra kendimi topladım, dürbünümü ta aşağıdaki kampa çevirdim. Bir Bantu odun kesiyordu. Bir süre onu seyrederek eğlendim. Sonra Sally'nin pembe buluzunu ağaçlığın ucunda yakaladım. Herhalde tüm umudunu kesmiş olmalıydı ve aklı başında biri olarak kendini başka türlü, resim yaparak oyalamaya bakıyordu. Uzun bir süre de onu seyrederken bir yandan da ona nasıl sahip çıkacağımı düşünmektaydım. Evet, onunla bir gece geçirmiştım, ancak bunun son derece akıllı, güngörmüş ve çok iyi eğitilmiş çağdaş bir genç kız için soluk aldırmayan, ölesiye bir tutku anlamı taşıdığını düşünecek kadar da saf değildim doğrusu. Evet, bir melekti, ama Sally'ciğimin bu oyunu benden önce de başka erkeklerle oynamış olduğuna en ufak bir kuşku yoktu. Herhalde benim koynuma girmesinin de asıl nedeni, vücuduma değil, zekâma duyduğu saygı, biraz acıma, biraz da merak duygusu olmalıydı. Yine de bu denemeden hoşlandığını rahatça söyleyebilirdim, saygı ve acıma duygularını biraz daha derin ve sürekli bir duyguya dönüştürmem için bu kızın üzerinde biraz daha çalışmam yetecekti.

Orada, tepede otururken içimi bir huzur kapladı. Bu yolculuğun hiç de boşa gitmediğini anladım, keşke şu Kanlı Tepelerde daha çok kalabilseydim, şu gizemden, şu sessiz güzellikten daha uzun süre yararlanabilseydim, diye düşündüm. Sally ile ikimiz bu vahşi güzellikler içinde başbaşa olursak belki de, ona beni sevmesini öğretebilirdim.

Birden gözümün ucunda bir şey çaktı. Ağır ağır başımı çevirdim, baktım. Oturduğum yerin ancak bir buçuk metre kadar ötesinde alaca bir güneşkuşu, bir yabani sarısabır çiçeğinin özünü emiyor, maden yeşili başı, uzun, kıvrık gagasını ateş kırmızısı çiçeklere daldırırken, pırıl pırıl parlıyor. Kuşu büyük bir zevkle seyrettim ve hızlı kanat çırpışlarıyla uzaklaştığında sanki bir şeyi elden kaçırmışım duygusuna kapıldım. Bu duygu giderek yoğunlaştı, huzurumu kaçırdı, yerimde duramaz olmuştum. Bir

yerlerden bana ulaşmaya çabalayan bir mesaj vardı da ben onu alamıyordum. Zihnimi toparlamaya çabaladım, düşüncelerimi bir yana bıraktım, sanki elimi uzatsam, bir saniye sonra bulacaktım o mesajı.

Böyle, soluk aldırmayan sıcağın etkisiyle uyuşmuş gitmişken uzaktan gelen tüfek sesleri dikkatimi dağıttı. Doğrulup kulak kabarttım, işte, bir daha, bum, bir daha, bir daha. Louren filini bulmuştu.

Dürbünümle Sally'yi yakaladım. Silah seslerini o da duymuştu, resim sehпасından uzaklaştı, bum bumların geldiği yere doğru baktı. Ben de kalktım, o huzursuzluğum hâlâ sürüyordu. Tepeden aşağı inmeye koyuldum. Yine de o duyguyu bir türlü üzerimden silkip atamıyordum. Burada bir şey var, diye düşünüyordum, garip, anlaşılmaz bir şey var.

Bir defasında Timothy Mageba bana demişti ki;

«Seninle ben, talihli kişileriz dostum. Ruhlara karışmışız, içimizde, bu âlemin ötesini gören bir göz, sessizliğin sesini işitebilen bir kulak var.»

Ağaçların gölgesi serindi, gömleğim de terden sırılsıklamdı. Tüylerim diken diken olmuştu, ama sadece üşümekten değil. Adımlarımı sıklaştırdım, bir an önce kampa, Sally'nin yanına dönmek için can atıyordum.

O akşam yemekte ızgarada kızarmış, acı biber salçalı fil yüreği yedik, yanında haşlanmış patatesle. Bira, Louren'in vadettiği gibi, çok soğuktu ve patronun keyfi yerindeydi. O gün çok iyi avlanmış, uğradığı öteki düş kırıklığını böylece unutmuştu. Ateşin ötesinde yerde, dört tane sarı, uzun fildişi yatıyordu.

Louren istediği zaman çok sevimli, çekici olabilir. Başlangıçta Sally onu hiç onaylamaz bir tavır takınmaya çabaladıysa"" da, çok geçmeden Louren'in büyüüne kendini kaptırdı. Louren kadehini kaldırmıştı:"

«Hiçbir zaman kurulmamış siteye ve bulamadığımız hazineye içelim.»

Yattığımızda az buçuk sarhoştum, garip düşler gördüm. Ama sabahleyin uyandığımda zihnim tamamen açılmış, aydınlanmıştı ve içimde bugün iyi bir şeyler olacak gibi bir duygu vardı, heyecandan yerimde duramıyordum.

Helikopter, öğleden bir saat kadar önce geldi, tozu dumana katarak kampın yakınına indi. Esmer, genç pilotla kısa bir konuşmadan sonra Louren onun yanına çıkıp oturdu. Helikopter havalandı, havada daireler çizerek yükseldi, uzaklaştı, sonunda masmavi gökte ta uzaklarda bir kara noktacık gibi kaldı. Hareketlerinden bir şey bulamadığı öyle iyi anlaşılıyordu ki, Sally ile ben, az sonra onunla ilgilenmez olduk, gidip yemek çadırının önüne, gölgeye oturduk.

«Eee, anlaşılan bu iş bu kadar!» dedi. Karşılık vermedim, gittim, buzdolabından iki kutu bira çıkardım. Günlerdenberi ilk kez o ünlü Kazin zekâsı tam yol çalışmaya başlamıştı. İki kişiye otuz galon, iki hafta süreyle adam başı bir galon ederdi. Su mu? Aklımın ucunda bir yerlerde, suyla ilgili bir şeyler daha vardı. Sally ile ve su ile.

Helikopter bir kez daha indi, Louren pilot ile çadıra geldi.

«Hayır, hiçbir şey yok, boşuna. İki lokma bir şey yer yemez yola çıkıyoruz. Siz başınızın çaresine bakarsınız artık.» Sonra, kendisine üzerine hardal sürdüğü soğuk ceylan rostosuyla bir sandöviç hazırlarken bana dedi ki: «Şey, Ben. Çok üzgünüm, ama ben de bu işten bir şey anlayamadım. Neyse, yaşam boyu bu gibi düş kırıklıklarını çok gördük biz, değil mi? Daha da göreceğimizden başka?»

Yirmi dakika sonra Louren'in eşyası helikoptere yüklenmiş, pilot da motörü çalıştırmıştı. Vedalaşıyorduk.

«Jo'burg'da görüşürüz artık. Şu fildişleri sana emanet ha...»

«Güle güle git, Lo. Yolun açık olsun.»

Sonra fırır dönen rotorun altından, iki büklüm geçerek helikopterin yolcu koltuğuna tırmandı. Helikopter, semiz bir arı gibi yükseldi, yükseldi, ağaçların tepesini sıyrarak geçti, uzaklaştı. Arı mı? Arı ha? Arı! Aman Tanrım, zihnimi kurcalayan buymuş işte!

Arılar, kuşlar ve maymunlar!

Heyecanla Sally'nin koluna yapıştım:

«Sally, kalıyoruz.»

Şaşkınlıktan ağzı bir karış açıldı, bakakaldı:

«Ne? Ne diyorsun?»

«Burada gözümüzden kaçan şeyler oldu.»

«Ne gibi?»

«Kuşlar ve arılar gibi!»

«Seni kurnaz seni,» dedi.

Suyu bölüştük. On beş ve yirmi galonluk kaplara ayırdık. Böylece hizmetkârlara iki günde adam başı yarım galondan biraz fazla düşüyordu. Sally ile ben ise on günlüğüne her gün tam birer galon suya sahip oluyorduk. Land - Rover'in benzin deposunu kontrol ettim, doluydu. Alıkoyduk. Ayrıca yedek benzin de vardı. Bir radyo, bir çadır, yatakları da alıkoydum. Kazma, kürek, balta, ip, bütan gazı lambaları ve yedek gaz tüpleri, meşaleler ve yedek pillerle konserve yiyecek de ayırdım. Louren'in av tüfeğini, yarım düzine paket mermi, Sally'nin ve benim kişisel eşyamızı da aldım. Geri kalan eşyanın, donanımın tümünü iki kamyonete yüklettim, hizmetkârlar binince yaşlı Matabele'yi bir kenara çektim. Sindebele dilinde ona dedim ki:"

«Yaşlı ve saygıdeğer babacığım, buralarda yaşayan büyük bir gizden söz ettiğini duydum. Şimdi senden bir oğul olarak, bir dost olarak tüm bunları anlatmanı rica ediyorum.»

Bir süre kendini toparlayamadı, dilini konuşmam onu çok şaşırtmıştı. Bu arada ben, Timothy Mageba'dan öğrendiğim bir cümleyi ona söyledim. Bu, gizli bir şifredir ve birtakım gizemlere varmış olan bazı yüksek düzeydeki kişilerin birbirini tanımasına yarar. Artık benden kuşkulanamazdı, ricamı da geri çeviremezdi.

«Oğlum, madem ki bu sözleri biliyorsun, o halde tüm efsaneyi de bilmen gerekir. Kayaların yumuşak ve havanın puslu olduğu bir çağda, burası atalarımız tarafından lanetlenmiştir. Bu tepeleri ölesiye lanetlemişler ve bu kötülüğün, bu belanın yeryüzünden de, insanların aklından da büsbütün silinip temizlenmesini emretmişlerdir.»

«Hepsi bu kadar mı?» diye sordum. «Başka bir şey yok mu?»

«Hayır, hiçbir şey yok, bundan başka.»

Yaşlı adamın doğruyu söylediğini anlamıştım. Onu kamyonetlere kadar geçirdim, şoförlere de dikkatli olmalarını sıkı sıkı tembih ettim. Sonra dedim ki:

«Örümcek size iyi yolculuklar diliyor, gülegüle gidiniz, diyor.»

Kendi takma adımı kullanmış olmam başlangıçta onları çok şaşırttı, dilleri tutuldu sanki. Ama sonra kendilerini topladılar, gülmeye başladılar. Kamyonetler hareket etti, kısa zamanda ağaçların arasına dalıp gözden yitti.

Tepede uygun bir yer buldum, küçük bir elma ağacına sımsıkı sarılarak uçurumun kıyısına doğru iyice sarkıp her iki yandaki kaya perdesini de, aşağıdaki açık düzlüğü de buradan iyice görebiliyordum. Sally aşağıdaydı.

Güneş doğrudan doğruya gözüme giriyordu, ama onun gözünü almıyordu. Ufka doğru on, on beş derece kadar yaklaşmıştı, altın ışınları kayaları da, yaprakları da yepyeni, yumuşacık renklere boyuyordu.

Sally aşağıdan bana seslendi ve iki elini dümdüz göğe kaldırdı. Bu, aramızda kararlaştırdığımız işaretti. «Dön, bana doğru gel,» demekti.

«İyi,» diye homurdandım. Onları görmüş, yakalamış olmalıydı. Ona, gözlerini güneşten nasıl koruyacağını ve ışınların incecik, altın çizgisini nasıl izleyeceğini önceden göstermiştim. Bu, arı avcılarının kovan bulmak için başvurdukları çok eski bir numaraydı, bana da bir Buşiman öğretmişti.

Uçurumun kıyısından geri çekilip dikenlerin, sık çalıların arasından kendime yol açarak inmeye başladım. Araştırmalara nereden başlayacağımı aşağı yukarı tahmin etmiştim, çünkü arı kovanı ,büyük bir olasılıkla bu kırmızı kaya duvarında bulunuyordu. Sally de aşağıdan bana işaret ediyor, yol gösteriyordu. Seslendi:

«Tamam! Tam altında.» Yine kayanın ucundan eğildim, arılar kovana dönüyorlardı, gördüm. Daha da eğilince kovanın girişini de seçebildim. Bu, kenarları balmumundan iyice sararmış, uzun, çapraz bir çatlağı. Girişin çevresindeki balmumunun çokluğuna ve vızır vızır uçuşan işçi arıların kalabalığına bakılırsa, çok kocaman bir kovan olmalıydı. Böylesine ulaşılmaz bir yerde olduğu için de yüzyıllardır insan tarafından da hayvanlar tarafından da ilişilmemişti. Balın pek değerli olduğu bu yörede inanılmayacak bir durum!

Yeri bellemek için beyaz mendilimi sarkan bir dala bağladım ve hızla inmekte olan akşam karanlığında, aşağıda, Sally'yi buldum. Bu küçük başarımız onu çok heyecanlandırmıştı; yemek sırasında durmadan konuştuk."

«Gerçekten de çok akıllı bir adamsın sen, Doktor Ben.»

«Yok canım, tam tersine. Bu kez kafam pek ağır çalıştı. Tam iki gün bir şey bulamadım. Burada kuşlar, hayvanlar, arılar pek bol, oysaki tüm bu yaratıkların suya ihtiyacı var. Ancak en yakın suyun ta iki yüz mil ötede olması akıl alacak şey değil. Mutlaka buralarda da su olmalı.»

«Nasıl bulacağız bakalım o suyu?»

«Bilemeyeceğim, ama sana şu kadarını söyleyebilirim. Suyu bulduğumuzda gerçekten çok -igi çekici bir şeyle karşılaşacağız, hiç kuşkun olmasın.»

O gece dışarıda soyunup pijamamı giydim. Çadıra girdiğimde Sally yatağa girmiş, örtüleri de ta çenesine kadar çekmişti. İki kamp karyolası arasındaki boşlukta bir an duraksadım, baktım, bana acıdı. Sinsi sinsi gülümseyerek örtüyü açtı.

«Hadi gel anacığının koynuna,» dedi.

Şafak sökmeden ortalığa çöken o buz gibi karanlıkta deri ceketimi giyip, yine tepeye, kovanın üzerindeki yere tırmandım, güneşin doğmasını bekledim. Yine mutlu bir insandım. Kimi kuşkularım geceye karışmış, gitmişti.

Güneş, inanılmaz bir güzellikte doğuyordu. Ufkun üzerinde belirir belirmez arılar uçuşmaya başladılar. Tam yirmi dakika onları seyrettim, nasıl uçtuklarını, ne yöne uçtuklarını saptamaya çalıştım. İşçi arılar yelpaze gibi düzlüğe yayılıyorlardı. Bunlar çiçektozu toplayıcılarıydı. Çünkü iyice eğilip dürbünle baktığımda, kovana dönerken arka ayaklarındaki tutam tutam sarı çiçektozlarını görebiliyordum. Böyle onları izlerken bir başka grup da gözüme ilişti. İşçi arıların bir bölümü, hemen hemen dimdik denecek bir uçuşla aşağıya, tam altımdaki o sessiz ağaçlığa iniyorlardı. Demek ki bunlar da su taşıyıcıları! Aşağıya, Sally'ye işaret ettim. Bu sabah güneşin ışınlarının yaptığı açı nedeniyle rollerimiz değişmişti. Bir süre sonra o da bana işaret etti, arıları bulmuştu demek. Aşağıya indim, ama yeşillik öylesine koyu gölgeliydi ki, arıların nereye girdiğini bir türlü bulamıyorduk. Öğleye kadar boşuna uğraştık, aradık, yeşilliğin içindeki su kaynağını bir türlü göremedik. Ama mutlaka buralarda bir yerlerde bu hayvanların yararlandığı bir su olacaktı.

Tam umudumuzu yitirmek üzereyken, baktık, bir ufak maymun sürüsü, kuyrukları havada, dörtnala düzlüğü geçiyorlar. Küçük koruya vardıklarında, hemen, ilk ağaca tırmanıverdiler. Bir ara yaprakların arasından kaygıyla baktılar, ama hiç kıpırdamadan oturduğumuz için Sally ile beni göremediler. Şimdi, önde iri yapılı erkekler, arkada yavruları karınlarına sarılmış analar ve en geride de yeni yetmeler olduğu halde, daldan dala atlayarak kayalığa doğru yöneldiler. Dev gibi kocaman bir yaban inciri ağacının en üst dallarına ulaştılar. Bu ağacın kökleri de, gövdesi de dikine yükselen kırmızı kayaya âdeta gömülmüş, dalları yerden yüz elli metre yüksekte, şemsiye gibi açılmıştı. Hayvanlar birer birer gözden kaybolmaya başladılar. Şaşılacak bir durumdu bu, altmış kadar maymun ağaca çıktı ve hepsi de birer birer gözden yitip gitti. Galiba nereye gittiklerini bulmuştum. Sally'ye, biraz daha sabırlı olmasını işaret ettim.

Yirmi dakika kadar sonra maymunlar birdenbire yabani incir ağacının dallarında belirdiler. Hiç acele etmeden, salına salına indiler, uzaklaştılar. Bu kez biz tırmanmaya başladık. Yaban incirinin birbirine dolaşmış kocaman, köklerini basamak gibi kullanarak ağacın gövdesinin kayadan çıktığı yere kadar tırmandık, gövdeyi incelemeye başladık. Çevresi belki dokuz metreyi bulan, kocaman bir ağaçtı bu. Yine de bir şey bulamayacaktık. Tam vazgeçmek üzereydik ki, binlerce yıldır buradan geçen ayakların, pençelerin ve toynakların cilaladığı, açtığı bir yol dikkatimizi çekti. Burada kaya iyice aşınmıştı ve yol, yaban incirinin kocaman sarı gövdesiyle kaya duvarının arasına sıkışmış durumdaydı. Çok zaman nasıl bir çağlayan ardında bir mağarayı gizlerse bizim yabani incir ağacı da böyle, bir mağara girişini örtüyordu demek.

Sally ile ben ağacın gövdesi ardında kalan o karanlık girintiye bir göz attık, sonra bakiştık. «Hadi gel,» deyip elele tutuştuk, içeri daldık.

Giriş, kayada açılmış upuzun, dikey bir yarıktan ibaretti ve çok yükseklerden içeriye ışık giriyordu. İki yanımızda altı metre kadar yükselen kaya duvarı başımızın üzerinde âdeta bir dam oluşturunuyordu. Buraya giren ilk insanların biz olmadığımız hemen anlaşılıyordu. Duvarlar gözalcı, görkemli Boşiman resimleriyle baştan aşağıya kaplıydı. Ömrümde hiç böylesine iyi korunmuş, böylesine güzel mağara resimleri görmemiştım diyebilirim. Sally'nin uzmanlık dallarından biri de Boşiman sanatıdır, o da kendinden geçmiş gibiydi:

«Ah Ben! Şunlara bak hele, bir bak! Burası bir hazine yahu! Ah sen, ne akıllı, bulunmaz bir adamsın!» Gözleri karanlıkta lamba gibi parlıyordu.

«Gel, sonra bakarız bunlara.»

Daracık geçitte ağır ağır ilerliyorduk. Yol, otuz metre kadar aşağıya doğru indi, indi. Başımızın üzerindeki dam da giderek yükseldi, yükseldi, sonunda karanlıklarda kayboldu. Yarasaların kanat çırpmaları duyuluyordu şimdi.

«İleride ışık var,» dedim. Şimdi belki de doksan metre çapında, duvarları altmış metreye kadar yükselen yuvarlak, açık bir odaya varmıştık. Bu duvarlar bir koninin iç duvarları gibi, giderek daralıyor ve tepedeki küçük delikten, bulutsuz, masmavi gök görünüyordu. Burasının kırmızı kumtaşı içine girmiş kireçtaşından oluştuğunu ve Rodezya'daki Uyuyan Gölçüğe çok benzediğini hemen anladım. Mağaranın tabanı burada da bir su birikintisine giden bir havzadan ibaretti Su, billur gibi dupduru ve herhalde çok derin olmalıydı. Yeşilimtırak renkteydi çünkü ve çapı belki kırk beş metre vardı. Yüzeyi ayna gibi dümdüz, pürüzsüzdü. Sally ile ben, durup hayran hayran çevremizi seyrettik. Bu mağaranın güzelliği bizi kendimizden geçirmişti. Altmış metre yukarımızdaki o küçücük delikten güneş ışınları içeriye bir ışıldak gibi giriyor, pırıl pırıl kireçtaşı duvarlara vuruyor, tüm mağarayı inanılmaz bir ışıkla aydınlatıyordu.

Bu yuvarlak odanın duvarları da dört buçuk metre yüksekliğe kadar, o güzel Boşiman sanatıyla süslenmişti. Yer yer, kayalardan sızan su, figürleri ve şekilleri biraz bozmuş olmakla birlikte yine de genellikle iyi korunmuş sayılabilirdi. Sally ile ben bu inanılmaz yerde iki yıl çalışsak işimizi bitiremezdik, öyle hesapladım.

Sonra Sally ağır ağır doğruldu, soyundu, çıtırçıplak, o suya daldı Derine indi, indi, sonra ağır ağır yüzeye çıktı. Upuzun, siyah saçları, gövdesini, omuzlarını sarmıştı. Kolunu kaldırıp salladı. Daldığı o derinlerden bir daha su yüzüne çıkmayacağını sanmış olmalıyım ki, onu görür görmez bir sevinç çığlığı atmışım. Gidip sudan çıkmasına yardım ettim.

Şimdi yavaş yavaş mağarayı dolanıyor, resimleri inceliyorduk. '

«Burada tam 2.000 yıllık iş var, Ben. Burası o küçücük, sarı adamlar için yani o Boşimanlar için herhalde kutsal bir yer sayılı yordu.»

Biz daha mağara turumuzun yarısına gelmeden ortalık karardı, karanlık geçitten korkuyla ilerleyerek dışarı çıktık. İşte ancak o zaman öğleyin hiçbir şey yememiş olduğumuz aklıma geldi. Sally konserve et ısıtırken ben telsizle Peter Larkin'i buldum Neyse iki kamyonet de kazasız belasız, Maun'a dönmüşlerdi. Louren'e bir mesaj vermesini istedim ondan:"

«Söyle ona çok ilginç mağara resimleri bulduk, burada temelli kalıyoruz.»

«Peki,, su durumunuz nasıl?»

«Çok iyi, burada su kaynağı da bulduk. Kayalar arasındaki bir çukura geçen yağmurlardan su birikmiş, bize yeter.»

«Anlıyorum. Pekâlâ yine ara. Şansınız açık olsun.»

Mağaradaki duvar resimlerini inceliyor, bunların canlılığına hayran kalıyorduk. Bir av sahnesinin resmini çekmeye uğraşıyordum, yaralı fil de, çevresini sarmış bir düzine kadar Boşiman avcısı da o denli canlıydı ki, sanki ben de o ava katılmış gibiydim. Ama ışık yetersizdi, çaresiz flaş kullanacaktım. Oysaki, flaş kullanmayı hiç sevmem, ne de olsa, renkleri değiştirir, resimlere, gerçekte olmayan bir ışık kazandırır. Tam sehpaıı kurmak üzereydim ki Sally seslendi, beni çağırdı. O, zümrüt gölün orada, asıl büyük mağarada çalışıyordu. Duvarın alçak bir girinti yaptığı loş bir yere cep fenerini tutmuş, kaya yüzünü aydınlatmıştı. «Bak, şuraya bak, Ben!»

Karşımda koskocaman bir insan resmi duruyordu. Soluğum kesildi:

«Aman Tanrım! Brandberg'in Beyaz Kadını! Tıpatıp eşı onun!»

Resim, bir metre seksen santim boyundaydı, sarı göğüs zırhı giymiş, başına süslü bir miğfer takmıştı. Sol omzunda taşıdığı yuvarlak kalkanın sarı süsleme rozetleri bir daire biçiminde dizilmişti. Öbür elinde bir yay ile bir ok kılıfı taşıyor, beline de bir kılıçla bir savaş baltası asmış bulunuyordu. Bacakları, aynı sarı madenden yapılmış zırhlarla korunuyordu. Ayağında da açık sandallar vardı. İşin ilginç yönü bu resmin tıpkısının Afrika'nın başka bir yerinde bulunmuş olmasıydı. Oradaki, çeşitli yorumlara yol açmış, bunun bir kadın olmadığını, iki yüz yıl kadar bir süreyle Fenikelilerin Afrika'da kurmuş oldukları Ma-iti İmparatorluğunu yöneten şaşılacak derecede yakışıklı bir genç adam olduğunu ileri sürenler çıkmıştı.

Figürün derisi ölü gibi bembeyazdı, ama kıpkızıl sakalı göğsüne kadar iniyordu. Cinsel organlarının iyice belirgin olması hiç de çirkin kaçmıyor, tam tersine, figüre erkeksi bir onur, bir cüret kazandırıyordu.

«Beyaz bir adam, zırhıyla, yuvarlak kalkanıyla, yayıyla, savaş baltasıyla,» diye fısıldadım. «Acaba bir Fenikeli kral mı bu? Ama Fenikeliler siyah saçlı, gaga burunlu olmalı. Bu adam ise, eskiler arasında bile, en azından, az bulunur biri olmalıymış. Belki de çok eski bir kuzey Akdenizli atadan gelmedir. Kaç yıllık dersin, Sal?»

«Emin değilim, ama 2.000 yıllık diyebilirim. Bu duvardaki resimler, tüm mağaradaki resimlerin en eskileri.»

«Bak, Sal, şuraya bak!»

Ortadaki figürün ardında, besbelli kralın maiyetini canlandıran birçok figür daha vardı, bunlar pek ayrıntılarıyla çizilmemiş olmakla birlikte, yine de kılıçları ve miğferleri hiçbir yanılgıya yer bırakmayacak derecede, belirgindi. Bu kez Sally fenerini kralın ayakları dibinde duran bir sıra beyaz cübbeli figüre çevirdi. Belki yirmi santim boyunda, minicik figürlerdi bunlar.

«Belki de din adamları, Ben. Ah, bak, şuraya bak!»

Fenerini duvarlarda dolaştırdı, bir an yüreğim ağzıma geldi sandım, gözlerime inanamıyordum. Koskocaman bir taş kale duvarı resmedilmişti. Kale, blok taşlardan yapılmış, tepesinde de Zimbabwe harabelerindeki ana tapmak duvarını süsleyen süslerin tıpatıp eşı resmedilmişti. Duvarın ardından, bulmayı umduğumuz o fallos biçimindeki kuleler yükseliyordu.

«Bizim sitemiz bu, Ben. Bizim kayıp sitemiz!»

«Ve bizim kayıp kralımız, Sally, din adamlarıyla, savaşçılarıyla. Aman Tanrım, şuraya bak!»

«Filler! Sırtlarına okçular binmiş savaş filleri, tıpkı Anibal'in Romalılarına karşı gönderdiği filler gibi. Kartacalı, Fenikeli!»

Öyle çoktu ki, düşünün bir kez, otuz metre uzunlukta, üç ile dört buçuk metre arası yükseklikte yuvarlak bir duvar, her santimetre karesi Boşıman resimleriyle tıkabasa doldurulmuş. Figürler ve şekiller birbirinin içine girmiş, daha eski resimlerden bazılarının, üzerine yenileri yapılmış, silinmişlerdi. Kimi de bizim gururlu kral gibi, hiç ilişilmemiş, hiç bozulmamış, öylece duruyordu. Bizim kayıp uygarlığımıza ilişkin resimleri, geleneksel mağara duvarı resimlerinden seçip ayırmak başlı başına büyük bir girişim olacaktı. Bu, Sally'nin uzmanlık alanına giriyordu, benim fotoğraf makinem ise sadece Bu karmakarışık sahneyi kâğıda geçirebilirdi. Sonra Sally, büyük bir sabırla, uğraşıp didinerek, özel önem taşıyan bir figür veya bir grubu onlardan ayırdedecek, yeniden yaratıp restore edecek, kendi balmumlu kâğıtlarına geçirecekti. Ama şimdilik böyle bir işe başlamak niyetinde bile değildik. Sally ile ben günün geri kalan bölümünü sadece arka duvara tırmanarak, resimleri büyük bir hayranlıkla, merakla seyrederek geçirdik. O gece kampa döndüğümüzde yorgunluktan parmağımızı kıpırdatacak gücümüz kalmamıştı.

Peter Larkin, Louren'in bize bir mesajını ilettiler:

«Size iyi şanslar diliyor, petrol helikopterlerinden bir tanesi, birkaç güne kadar bulunduğunuz bölgeye gelecekmiş. İhtiyaçlarınız varsa, bana liste vermenizi söyledi. Havadan size getireceklermiş.»

Bunu izleyen on gün, yaşamımın en mutlu günleri oldu. Louren'in vadettiği helikopter gelmiş, bizim için pek çok ihtiyaç maddesi ve lüks eşyası getirmişti: Bir çadır daha, açılır kapanır koltuklar, şezlonglar, lambalara gaz, yiyecek, ikimiz için de giyim eşyası, Sally'ye daha kâğıt ve boya, birkaç şişe viski. Ayrıca Louren'den bir de not vardı. Başladığım işi sürdürmemi söylüyordu. Bana her türlü desteği sağlayacaktı, karşılığında da sadece onu aydınlatmamı istiyordu. Çünkü 'merakından ölüyormuş!'

Ona teşekkürlerimi gönderdim. Ayrıca resimlerden, içinde eski Fenikeliler olmayanlarını kapsayan bir fotoğraf filmi ve karbon 14 sistemiyle tarih saptanması için mağara resimlerinden aldığımız boya örneklerini gönderdim. Sonra helikopter bizi yine bu yepyeni ve akıl almaz serüvenimizle başbaşa bırakarak çekti, gitti.

Sabah erkenden akşam karanlığı ininceye dek çalışıyor, mağaranın planını çıkarıyor, yüksekliğini saptıyor, duvar resimlerinin fotoğraflarını çekip bizim kral figürüyle olan ilişkilerini saptamaya çalışıyorduk. Sally ile tam bir anlayış içinde çalışıyorduk. Arada sırada işi bırakıp zümrüt gölün kıyısında yemeğimizi yiyor veya buz gibi, dupduru suda çırılçıplak yüzyorduk. Kimi zaman da öyle, kayalara uzanıp çene çalışıyorduk.

Başlangıçta bizim mağarada çalışmamız yöre hayvanlarının huzurunu enikonu kaçırmıştı, ama umduğumuz gibi, kısa zamanda buna alıştılar. Artık kuşlar mağaranın damındaki delikten içeri dalıp gölde yıkanıyor, su içiyorlardı. Maymunlar bile, susuzluğa dayanamamış, kayalık geçitten içeri dalıp bir avuç su kaptıktan sonra ok gibi fırlar gider olmuşlardı. Çok geçmeden onlar da bize alıştılar, hatta fazlasıyla alışıp canımızı sıkmaya bile başladılar. Yemeğimizi yiyor, ne bulurlarsa çalışıyorlardı. Ama biz onları bağışlıyorduk, çünkü bizi çok eğlendiriyorlardı aynı zamanda.

Orada öyle, çok verimli çalışarak, iyi bir arkadaşlık kurarak, derin bir huzur içinde pek tatlı günler

geçiriyorduk. Ancak bir gün, o sonsuz mutluluğumun üzerinde bulutlar dolaşır gibi olmuştu. Sally ile ikimiz o güzel, beyaz kralın portresinin altında oturuyorken dedim ki:

«Ah Sal, artık bunu da reddedemezler ya! O daracık görüşlü kafalarındaki o saplantılarından vazgeçmek zorunda kalacaklar işte.»

«Yok canım, ben hiç de öyle düşünmüyorum, Ben. Bunu kabul etmeyeceklerdir. Şimdiden o cırlak seslerini duyar gibiyim. Unutma, Boşimanların başkalarından işittiklerine göre yaptıkları resimler, diyorlardı, her türlü yoruma açık diyorlardı ya! Brandberg'de bulunan resimler üzerinde oynandığını bile öne sürecektense kadar ileri gitmemişler miydi?»

Evet, haklısın, asıl acınacak yanı da bu ya! Gerçekten de birinci elden göremeyecekler ki... Onlara şu kale duvarları resimlerini gösterdiğimiz zaman bize: 'İyi ama duvarların kendileri nerede bakalım?' diyeceklerdir.

«Ve kralımızı, şu yakışıklı, sapına kadar erkek savaşçı kralımızı da kadınlaştıracaklar, ona bir başka 'Beyaz Kadın' gözüyle bakacaklar. Savaş kalkanı birdenbire bir buket çiçeğe, süt gibi beyaz teni tören için sürünmüş alçıya, alev alev yanan kızıl sakalı ise bir atkıya veya gerdanlığa dönüşecek. Portresini yayınladıkları zaman tüm bu açılardan değişime uğratılmış olacak, sinsice... Encyclopedia Britannica da yine 'Çağdaş bilimsel inanca göre harabeler bir Bantu grubunun, büyük bir olasılıkla Sona veya Makalangların eseridir', diye yazacaktır.

«Ah keşke, keşke kuşku götürmez, kesin bir kanıt bulabilseydik!» İlk kez olarak bu buluşumuzu ünlü bilgin arkadaşlarıma nasıl sunacağımı düşünmeye başlamıştım ki bu, kara zehirli yılanlarla dolu bir kuyuya inmekten hiç de farkı olmayan bir tehlikeyle karşılaşmak demekti. Ayağa kalktım:

«Hadi yüzelim, Sal,» dedim. Biraz yüzdük. Yeniden kıyıya çıktığımızda konu değiştirerek içine düştüğümüz mutsuzluğu unutmayı denedim. Sally'nin koluna dokundum ve yaralı bir gergedanın olanca inceliğiyle, birden içimi döküverdim: «Benimle evlenir misin, Sally?» Çok şaşırmıştı, on saniye sonra gülmeye başladı: «Ah Ben, seni gülünç, eski kafalı şey! Hangi yüzyılda yaşıyoruz yahu? Yirminci yüzyıldayız. Bana el sürdünse ille de benimle evlenmen gerekmez ki!» Ve ağzımı açmama meydan vermeden kalktı, yeniden göle atladı.

Günün geri kalan bölümünde işine gücüne öylesine dalmıştı ki, değil benimle konuşmaya, benden yana bakmaya bile zaman bulamadı. Ama mesajını apaçık almıştım kimi tartışma konuları vardır ki Sally onları tabu ilan ermişti! Evlilik de onlardan biriydi işte. Çok kötü bir gündü, ama ben yine de dersimi almıştım. Elimdeki mutlulukla yetinmeye çabalayacak, fazlasına göz dikmeyecektim. O akşam Larkin, Louren'in bir mesajını ilettiler:

«Gönderdiğiniz örneklerin Carbon 14 araştırmaları sonucu: 1620 yıl + 100. Kutlarım. İyi görünüyor. Ben ne zaman geliyorum? Louren.»

Bu haber beni çok sevindirmişti. Bizim eski Boşiman ressamının, çizdiği sahnelerin görgü tanığı olduğunu kabul edersek, M.Ö. 200 ile M.S. 400'le arasında bir zaman silahlı bir Fenikeli savaşçının ordularını ve savaş fillerini şu pek sevgili ülkeye getirdiği anlaşılıyordu. Mağaranın gizlerini Louren'e açmadığım için suçluluk duygusuna kapıldım da henüz çok erkendi. Biraz daha bunu sadece kendime saklamalı, biraz daha düşünmeli, övünmeliydim. Güzelliğini, huzurunu, başka hiçbir göz kirletmemeli, salt benim olmalıydı, bir süre daha. Üstelik burası Sally'ye duyduğum aşkın da tapınağıydı artık. Eski Boşimanlar gibi burası benim için de kutsal bir yerdi."

Ertesi gün Sally sanki beni mutsuz ettiğine pişman olmuş gibiydi. Bana takılıyor, şakalaşıyor, hep sevgi gösterilerinde bulunuyordu. Öğleyin tepedeki delikten tam üzerimize düşen ışın demetinin altında, gölcüğün kıyısındaki kayaların üzerinde uzun uzun seviştik. Sally'nin böylesine üzerime düşmesi, ruhumdaki mutsuzluğu tamamıyla silip götürmüş, beni yeniden dünyanın en mutlu erkeği yapıvermişti. Birbirimize sarılmış, öyle yatarken, birdenbire mağarada birinin varlığını sezdim. Büyük bir telaş içinde bir dirseğime dayanarak doğruldum, mağaraya giriş tüneline bir göz attım.

Tünelin loş ağzında, altına çalar esmer renkte bir insan silueti gördüm. Sadece, edep yerlerini örten bir deri parçası takmıştı o kadar. Başka giysisi yoktu. Ama omzuna bir ok kılıfıyla kısa bir yay asmıştı, boynuna da kara fasulye ve devekuşu yumurtası kabuğundan yapılmış bir gerdanlık takmıştı. Küçük biriydi, ancak on yaşında kadar gibi görünüyordu, ama suratı, erişkin bir erkek suratıydı. Çekik gözleri, çıkık elmacık kemikleri ona Asyalı bir görünüm vermekle birlikte burnu yamyassı, dudakları çok kalın, çizgileri belirgindi. Tepesi kubbeli, küçük kafası ise kısacık, kıvrır kıvrır siyah saçlarla örtülmüştü. Bir an gözgöze bakiştik, sonra o, kaşla göz arasında tünele dalıp gözden yitiverdi. Sally yanıbaşında kıpırdandı:

«Ne oluyor? Ne var?»

«Boşiman,» dedim. «Burada, mağarada, bizi seyrediyormuş.»

Birden doğrulup oturup, korkuyla çevresine bakındı:

«Hani, nerede?»

«Gitti şimdi. Çabuk giyin.»

«Tehlikeli midir, Ben?» Sesi boğuktu.

«Evet. Hem de çok!» Bir yandan çarçabuk giyinirken bir yandan da nasıl bir tavır takınmam gerektiğini tasarlıyor, kafamın içinde söyleyeceğim sözcükleri hazırlıyordum. Neyse, Timothy Mageba ile konuştuğum için, biraz zorlukla da olsa, bu adamların dillerini hâlâ anımsayabiliyordum. Bunlar Kalahari Boşimanları değil, kuzeyli Boşimanlar olmalıydı, ama dilleri yine de benzerdi. Sally de giyinmişti:

«Bize saldırmazlar, değil mi?»

«Şimdi yanlış bir davranışta bulunacak olursak evet, saldırırlar. Burasının onlar için ne derece kutsal bir yer olduğunu bilmiyoruz ki! Onları ürkütmemeliyiz. Zaten iki bin yıldır hep ezilmiş, acı çekmiş, kıyıma uğramışlar.»

«Ah Ben! Bizi öldürmezler, değil mi?» Bana iyice sokulmuş, benden yardım bekliyordu. Şu tehlikeli durumda bile bana böyle güvenmesine çok sevinmiştim.

«Bunlar vahşi Boşimanlar, Sally. Vahşi bir yaratığı korkutur veya tedirgin edersen sana saldırır. Onları usulca gözlemenin bir yolunu bulmalıyım.»

Çevreme bakındım, kalkan gibi ardına sığınabileceğim, ucu zehirli kamıştan bir okun delemeyeceği kadar sağlam bir şey aradım. O zehir, insanı yavaş yavaş, ama anlatılmaz acılar içinde kıvrandırarak öldürürdü, biliyordum.

Oradaki deri bir alet çantasını seçtim, yırtıp açarak genişlettim.

«Arkamdan gel Sally. ama çok yakınımdan.»

Tünele daldık, kuvvetli cep fenerimizle her yanı aydınlatıyor, yaraları ürkütüp kaçıırıyorduk. Sally'nin eli, omzumu acıtacak kadar sıkıyordu. Mağaranın girişini kapatan o kocaman ağaç gövdesine vardık. Ağaçla kaya arasındaki daracık yarığa çömeldik, gün ışığı gözlerimi yakıyordu. Korudaki her ağacı teker teker, dikkatle gözden geçirdim, her yere bakındım, bir şeycikler göremedim. Ama oradalardı, biliyordum. Dünyanın en usta avcıları, kendilerine özgü o sonsuz sabır ve dikkatle bizi bekliyorlardı.

Onların avı bizdik, bu, kaçınılmaz bir gerçektir. Benimsene gelmiş davranış kuralları, burada, Kalahari çölünün kıyıcığında geçerli değildi çünkü. On yıl kadar önce çöle zorunlu iniş yapan Güney Afrika Havayollarına ait bir Dakota uçağının mürettebatının başına gelenleri anımsadım. Onları korkunç işkencelerle öldüren Boşiman ailesini yakalamışlardı da, ben, mahkemede çevirmenlik yapmak üzere Gagerones'e uçmuştum. Mahkemeye paraşüt ipine bürünmüş, öyle çıkmışlardı. Yüzleri çocuk gibi, hiçbir suçluluk belirtisi taşımıyordu. Sorularına rahat rahat karşılık vermişlerdi.

«Evet, öldürdük onları,» demişlerdi. Ve kafese kapatılmış özgür kuşlar gibi, atıldıkları o modern cezaevinde, bir yıla kalmadan ölmüşlerdi, hepsi. Bu anılarla ürperdim. Sally'ye döndüm:

«Şimdi beni iyi dinle, Sally. Sen burada kalacaksın. Ne olursa olsun. Ben çıkıp onları bulacağım, konuşacağım, eğer, eğer bana ok atacak olurlarsa yine de yarım saat kadar daha yaşayabilirim, bu da cipe atlayıp dönüp seni almama yetecek bir zamandır. Sen cipi sürersin. Makarikari çölüne kadar da, gelirken açılmış izlerden rahatça dönebilirsin.»

«Ben, gitme. Aman Tanrım, ne olur, gitme Ben. Yanımdan ayrılma.»

«Bekleyeceklerdir Sally, hava kararıncaya dek. Şimdi, gündüz gözüyle gidip bulmalıyım onları. Sen burada bekle, ne olursa olsun, bekle burada.»

Sally'nin ellerinden kolumu zorla kurtararak açıklığa çıktım, kendimi gösterdim ve onların dilinde seslendim:

«Barış, kavgaya girmeye gelmedik biz! Ben dostunuzum.»

Usulca bir adım attım, bir adım, bir adım daha. Parçalanmış deri çantayı da kalkan gibi göğsümde tutuyordum. Yine seslendim:

«Dostunuzum ben. Sizlerdenim. Sizin kabilenizden.»

Ağır ağır, sessiz, düşman koruda ilerledim. Ama seslenişlerime hiç karşılık alamadım. Çevrede tek bir kıpırtı yoktu. Tam karşımda yerde devrilmiş bir ağaç kütüğü yatıyordu. Ona doğru yürürken yüreğim ağzıma gelmişti.

«Silahsızım,» diye seslendim yeniden. Ama çıt yok! Devrik ağaç kütüğüne henüz varmıştım ki, gerilmiş yayın boşaltılırken çıkardığı sesi işittim, hemen kendimi yere attım. Ok kulağımın dibinden vızıldayarak geçti, böylesine korkunç bir ölümden kıl payı kurtulmuş olmanın korkusuyla yere yapışmış, donup kalmış gibiydim. Arkamdan koşan ayak sesleri duydum, kendimi savunmak için sırtüstü döndüm.

Sally, söylediklerime kulak asmamış, yabani incirin gövdesinin arkasından çıkmış, suratı kireç gibi bembeyaz, bana doğru koşuyordu. Benim düşüp öyle kıpırtısız kaldığımı görünce öldüm sanmış,

paniğe kapılıp her şeyi unutmuş. Ama ben kıpırdayınca yaptığı hatayı anladı, ansızın kendisi de ne yapacağını şaşırdı.

«Geri dön Sally! Hemen geri dön!» Birden öyle oportalık yerde, tereddüt içinde kalakalmıştı. Ben ise göz ucuyla, küçük, sarı Boşımanın kurumuş bir ot yığını ardından doğrulduğunu görebiliyordum. Yayına yine bir ok takmış, yanağına dayamış, geriyordu. Sally'den ancak elli adım berideydi. Tam Boşıman yayı gevşettiği anda Sally'ye doğru atıldım. Ama ona yetişebilmeme olanak yoktu. Son bir atılımla belime sardığım deri parçasını Sally'ye doğru fırlattım, ok, deriye çarptı. İkisi birden Sally'nin ayaklarının dibine düştü. Onu kucakladığım gibi, ağırlığı altında iki büklüm, yerde yatan ağaç kütüğüne doğru koştum. Boşıman hâlâ ot yığınının ardında diz çökmüştü. Omzuna uzandı, okluktan bir ok daha çıkardı, artık kaçamazdık. Ben yine de kostüm, yay gerildi, gevşedi, ok fırladı ve enseme vurdu, Sally ile birlikte ölü ağacın yanbaşına düştü.

«Galiba vuruldum ben, Sal. Sen şu oku kır da çıkar, sakın ucunu çekmeye kalkışma.» Şimdi yüzyüze uzanmıştık, gözlerimiz arasında ancak birkaç santim vardı. Garip şey, artık bir ölüydüm, hiç korkmuyordum. Sally okun ucunu büyük bir dikkatle etimden uzak tutmaya çabalarken, ben ince haki ceketimi usulca çıkardım attım. Bir an okun dövme demirden ucunda bulanmış o yapış yapış, çamurumsu maddeye tiksintiyle baktım, sonra ceket de, oku da bir yana fırlattım.

«Amanın, kıl payı kurtulmuşum meğer!» diye fısıldadım.

«Dinle bak, Sal. Galiba bu adam yalnız. Arkadaşı yok şimdilik. Üstelik genç biri, en azından bizim kadar korkuyor olmalı, tecrübesiz. Onunla yine konuşmayı deneyeceğim.»

Ağaç gövdesini siper alarak biraz doğruldum, yumuşak bir sesle bağırdım:

«Senin dostunum. Beni ok yağmuruna tutuyorsun, ama ben seninle savaşmayacağım. Seninkilerle birlikte yaşadım, ben de sendenim. Yoksa dilini nasıl konuşabilirdim ki?»

Bir süre çıt çıkmadı. Sonunda Boşıman cırlak bir sesle konuştu:

«Ormandaki şeytanlar her dili konuşur. Senin aldatmacalarına kulak asacak değilim.»

«Ama ben şeytan değilim, seninkilerle, sizden biri olarak yaşadım. Hiç Güneşkuşu adında birini duydun mu sen?» Boşıman dilindeki adım buydu. «Xhai'nin halkıyla yaşayan, onlarla kardeş olan birini?»

Uzun bir sessizlik oldu. Küçük Boşıman'ın kararsızlık içinde kıvrandığını, şaşırdığını, ama artık eskisi gibi korkmadığını seziyordum.

«Evet, biliyorum,» deyince rahat bir soluk aldım.

«İşte Güneşkuşu benim!»

Bu kez sessizlik en az on dakika sürdü. Boşıman söylediklerimi düşünüyor, tartıyor olmalıydı. Sonunda yine konuştu:

«Bu mevsim Xhai ile ben birlikte avlanıyoruz. Karanlık basmadan burada olacak. Onu bekleyelim.»

«Peki,, bekleyelim onu,» dedim.

«Ama kıpırdayacak olursan seni öldürürüm.» Bu tehdidin boşa savrulmadığını da çok iyi

biliyordum.

Yaşlı Boşıman Xhai, benim ancak omzuma geliyordu. Oysa ben de dev yapılı değİlimdir, bildiğiniz gibi. O da çıkık elmacık kemikleri, çekik gözleriyle, yassı burnuyla tipik bir Boşıman'dı, ancak derisi kurumuş, kırışmıştı. Tüm gövdesi kırış kırıştı. Kafasındaki kısıcak, kıvrır kıvrır saçları iyice ağarmış olmasına karşılık, dişleri insanı şaşırtacak derecede kusursuz, bembeyaz ve gözleri de pırıl pırıl, kapkaraydı. Arkadaşının bizi nasıl öldürmeye kalkıştığını ona söylediğim zaman buna pek güldü. Genç Boşıman'ın adı Ghal'mış ve Xhai'nin kızlarından biriyle evliymiş, bunun için Xhai ona rahat rahat takılabiliyordu:

«Güneşkuşu beyaz bir hortlaktır, çabuk vur onu Ghal, çabuk!» Ghal, çok utanmıştı, önüne bakıyor, gözlerini bir türlü kaldıramıyordu. Ben de isteksizce güldüm. Kulağımın dibinde vızıldayan okların sesi henüz belleğimde pek tazeydi. Xhai birden gülmesini kesti, merakla sordu:

«Tütünün var mı, Güneşkuşu?»

İngilizce: «Aman Tanrım, çok yazık. Tütünümüz yok,» dedim.

Sally hatırlattı:

«Louren cipte bir kutu yaprak sigarası bırakmıştı, işe yarar mı?»

Xhai ile Ghal'e, yaprak sigaralarını açıp tütünü dökmeyi gösterince pek sevindiler. Oturup mutlu mutlu çiğnemeye koyuldular. Onlara acıdım, öylesine ufacık bir şeyle mutlu olabiliyorlardı ki! O gece bizimle kaldılar, bizim ateşimizde, ormanda yakaladıkları fareleri kebab yapıp, öylece barsaklarıyla, dertleriyle yediler. Ortalığı öylesine pis bir koku sarmıştı ki, Sally: «Aman, kusacağım geliyor,» dediyse de, neyse ki kendini tuttu, kusmadı.

Sonra sordu: «Sana niçin Güneşkuşu diyorlar?» Ben de bu soruyu Xhai'ye aktardım. Sıçrayarak ayağa kalktı, kollarını çırparak, başını oynatarak bir güneşkuşunu taklit etti. Boşımanlar çok usta birer doğa gözlemcisidirler. Açıkladım:

«Ben heyecanlanınca böyle yapıyormuşum da ondan.» Hep birden gülüştük. Ertesi sabah birlikte mağaraya gittik, dördümüz. Orada küçük adamlar evlerindeymiş gibi çok rahat hareket ediyorlardı, fotoğraflarını çektim. Sally de onların resimlerini yaptı. Küçük elleriyle ayakları ve tıpkı devenin su depo ettiği gibi, besin depoladıkları geniş kabaetleri Sally'nin çok ilgisini çekmişti. Ghal, Xhai'ye bir gün önce bizleri su başında nasıl bir durumda yakaladığını çİtlatınca üçümüz çok güldük. Sally neden güldüğümüzü sordu, söyledim, yüzü kızardı. Bu da çok hoşuma gitti, çünkü genellikle ikimizden, yüzü sık sık kızaran o değil, ben oluyordum. Bu arada sözü mağara duvarlarındaki resimlere getirdim. Xhai övünüyordu:

«Bunları bizim halkımız çizmiştir. Burası ta başlangıçtan beri bizim olan bir yerdir. Bu da beyaz perilerin kralıdır.»

«Nerede yaşıyormuş?»

«Periler ordusuyla ayda yaşar.»

Bu konuda biraz lafladık, böylelikle perilerin ay ile dünya arasında nasıl uçtuklarını, Boşımanlara karşı nasıl iyi davrandıklarını, ama orman şeytanları da bazen beyaz perilerin kılığına girdikleri için çok dikkatli olunması gerektiğini öğrendim.

Sordum:

«Beyaz periler insan da oluyorlar mıymış?»

«Hayır, olamazlar. Onlar her zaman peridir ve hep ayda ve bu tepelerde yaşamışlardır.»

«Sen onları hiç gördün mü, Xhai?»

«Dedem onların kralını görmüş.»

«Peki, Xhai, ya bu, bu kuleli yer neresiymiş?»

«Bu, Ay Sitesi.»

«Nerede? Ayda mı?»

«Hayır, burada.»

«Ne? Yani bu tepelerde mi diyorsun? Nerede Xhai? Bana göstere. Ben senin kardeşin değil miyim?» Senin kabilenden değil miyim? Senin sırların, benim sırlarım demek değil mi?»

«Evet sen benim kardeşimsin, ama sana Ay Sitesini gösteremem. Orası bir peri sitesidir. Ancak dolunay çıkıp da beyaz periler yeryüzüne indiği zaman site, tepelerin altındaki düzlükte dikilir. Sabahleyin de silinir gider. Dedem görmüş onu, bir kez, yıllar önce. Ben hiç görmedim.»

«Peki, Xhai, ömründe hiç, böyle bir site gördün mü? Yüksek yüksek taş duvarlarla donatılmış, yuvarlak taş kuleleri olan, böyle bir yer? Yani buralarda, bu tepelerde demiyorum, ama başka herhangi bir yerde, sözgelimi, kuzeyde, büyük ırmağın orada veya batıdaki çölde?»

«Hayır, böyle bir site hiç görmedim ben.» Demek ki büyük tuz çölünün kuzeyinde de, Zambezi ırmağının güneyinde de böyle kayıp bir site yoktu, çünkü eğer olsaydı yetmiş yıldır hiç durmadan dolaşan Xhai mutlaka ona rastlardı.

O gece ateşin başında oturmuş, yaşlı Boşiman'ın anlattıklarını tartışırken Sally'ye dedim ki:

«Herhalde buradan ta 270 mil doğuya kadar gitmiş yaşlı bir Boşiman, Zimbabwe tapınağını görüp çok etkilenmiş ve dönüşünde de mağara duvarına o resmi çizmiş olacak.»

«İyi ama ya beyaz kral, onu nasıl açıklayacaksın?»

«Doğrusunu bilemiyorum Sal. Belki de elinde bir demet çiçek tutan gerçek bir beyaz kadındı o da.»

İşte böyle, Zekâ Testlerinde 100 üzerinden 156 puan toplamama kısacası tam bir dahi olmama karşılık kimi zaman kafam çalışmaz oluveriyor işte. Ertesi sabah iki Boşiman, Tuz çölünde bıraktıkları ailelerine dönerken, kendilerine armağan ettiğimiz değerli hazineleri de birlikte götürdüler: Bunlar, bir küçük el baltası, Sally'nin çantasındaki ayna, iki bıçak ve yarım kutu yaprak sigarasıydı. Arkalarına bile dönüp bakmadan, Kalahari çölünün sonsuzluğuna dalıp uzaklaşırken bizleri gerçekten de boynu bükük bıraktılar.

Helikopter ertesi hafta bol kumanya ve Louren'den istemiş olduğum özel donanımı getirdi. Sally ile ikimiz lastik botu yukarıya, mağaraya taşındık, göl kıyısında sırayla üfleyerek şişirdik. Sonra suya indirdik. Bunun yanında kısa bir olta kamışı, bir uzun kamış, bol balık tutma malzemesi de gelmişti. Bir de Louren'den not vardı: «Kuzum, ne peşindesin sen? Kum balığı mı yoksa çöl alabalığı mı tutacaksın?»

Bota binip suya açıldık. Sally kürek çekiyor, ben de oltayı sarkıtıyordum. Ucuna üç kiloluk bir kurşun ağırlık bağlamıştım. Olta iniyor, iniyor, bir türlü dibi bulamıyordu. Buranın yüz yirmi metre kadar derinlikte olacağını tahmin etmiştim, yani Sinoia'daki Uyuyan Göl kadar. Ama çok daha derindi, iki yüz elli metreyi biraz geçiyordu. Hiç kimse bu kadar derine dalamayacağına göre, bu gölün dibinde ne var idiyse sonsuza dek öyle kalacaktı anlaşılan.

Sally o sonsuz, yemyeşil derinliklere baktı, gözlerinin altında koyu gölgeler vardı. Birden şiddetle ürperdi, tepeden tırnağa sarsıldı, gözlerini yemyeşil sulardan güçlükle çekip alırken:

«Aman, bir tuhaf oldum, sanki biri mezarımın üzerinde yürüdü!» dedi.

Ben misinayı sararken Sally botun dibine sırtüstü uzanmış, ta yüksekteki tavanı seyrediyordu. Birden:

«Ben, şuraya bak! Yukarıya. Şu kaya parçasına, bak, dört- köşe. Doğal olamaz, değil mi? Mutlaka insan elinden çıkmış bu!»

«Belki de.»

«Bak bu mağaranın tepede nereye açıldığını hiç araştırmadık, değil mi Ben? Hadi gidip bakalım, o dört köşe kaya parçası neyin nesiymiş. Hadi hemen gidelim.»

«Aman Sally, saat ikiye geldi bile. Oraya gidinceye değin karanlık basar.»

«Olsun, biz de cep fenerlerimizle bakarız.»

Tepelerde bitki örtüsü çok sık ve dikenliydi. Neyseki yanımda kısa baltam vardı da, kendimize yol açabiliyorduk. Deliğin aşağı yukarı konumunu aşağıdan, düzlükten saptamıştık, ama yine de tam iki saat dolandıktan sonra ancak bulabildik onu. Birdenbire ayağımın altında yer açılıverdi. Sally'le birlikte korkuyla geri çekildik. Deliğin kıyısına varmıştık. Tir tir titriyordum. Ucuz kurtulmuştuk. Yine de ne olur ne olmaz diye oraya yaklaşmamaya çabalayarak o dört köşe kayayı aradık. Boşluğa sarkmış gibi, delikten içeri bakıyordu. Eğildim ben de baktım, ta aşağılarda zümrüt gölün yüzeyi karanlıklar içinde parlıyordu. Başım dönerek eğildim, dört köşe taşın yüzeyine dokundum, yokladım.

«Evet, düzgün bir taş bu, Sal. Ama keski izine rastlayamadım, belki de rüzgârlardan böyle aşınmıştır.»

Doğrudum kalktım, dehşet içinde donakaldım. Sally sanki bir atlama tahtasındaymış gibi, taşın üzerinde yürüyordu. Şimdi ayak parmakları ta uca gelmişti, ağır ağır kollarını kaldırdı, tıpkı zümrüt gölü ilk gördüğü zaman yaptığı gibi öyle, kalakaldı. «Sally!» diye bağırmamla birden başını çevirdi, hafifçe sallandı. Dizlerimin bağı çözülmüştü.

«Yapma Sally, sakın yapma!» Biliyordum, o taşın ağzından içeriye, zümrüt göle dalmak niyetinde olduğunu görüyordum. Tam son anda yetiştim, onu taşın kıyısından, deliğin ağzından âdeta zorla çekip aldım. Birden titremeye, ağlamaya başladı. Ona sımsıkı sarıldım, çünkü ben de çok korkmuştum.

Anlayamadığım bir şeyler olmuştu, gizem dolu, tedirgin edici bir şeyler! Sonunda Sally'nin hıçkırıkları diner gibi oldu, yavaşça sordum:

«Ne oldu Sally? Neden yaptın bunu?»

«Bilmiyorum, başım döndü işte. Kafamın içi uğuldamaya başladı. Bilmiyorum Ben, bilemiyorum.»

Sally ancak yirmi dakika sonra kendini toparlayabildi, tepeden inmeye başladık, kampa varmadan hava iyice kararacaktı.

«Ay neredeyse doğacak, Sal. Karanlıkta aşağı inmek istemiyorum. Nasıl olsa ortalık aydınlanır. Bekleyelim biraz.»

Az önce geçirdiğimiz sarsıntıdan mıdır nedir, birbirimize iyice sokulup, uçurumun kıyısına oturduk. Ay, ufkun altında koskocaman, gümüşü bir parıltıdan ibaretken ağaçların üzerinden şişman, sapsarı ve yusyuvarlak, yükseldi, ortalığı solgun, yumuşak bir ışığa boğuverdi. Sally'ye baktım. Ay aydınlığında yüzü gülmüş kurşunisi renk almış ve son derece hüzünlü bir ifadeye bürünmüştü.

«Hadi gidelim, Sal.»

«Dur bir dakika, öyle güzel ki!» Döndüm, ben de ay ışığının gümüşü rengine boğulmuş düzlüğe baktım. Afrika böyledir işte, pek çok yüzü, pek çok huyu vardır ve ben hepsini de severim. Şimdi şurada, en büyüleyici görünümlerinden birini gözlerimizin önüne sermekteydi. İkimiz de bir süre büyülenmiş gibi sustuk. Sonra birden Sally doğruldu:

«Ben! Bak, Ben, şuraya bak!» Sesi heyecandan boğulacak gibiydi. Koluma yapışmış, şaşılacak bir güçle beni sarsıyordu! Öteki eliyle de aşağıyı altımızdaki düzlüğü gösteriyordu.

«Bak, Ben. İşte orada...»

Baktım, ama bir şey göremedim. Sonra, bir bulmaca çözer gibi, yavaş yavaş gözlerimin önünde belirdi. Oradaydı evet, ta başlangıçtan beri de orada olmalıydı da biz görememiştik.

«Görebiliyor musun? Söyle bana, görüyorum de, Ben. Ay Sitesi işte. Boşimanların periler sitesi. Bizim kayıp sitemiz, Ben. Mutlaka o olmalı.»

Belli belirsizdi, pusluydu, gözlerimi sıkı sıkı kapatıp bir daha açtım, hâlâ oradaydı. Sessiz koruyu kuşatan çifte duvar, gümüş düzlükte geniş simetrik çizgiler, karanlık, gölgeli çizgiler. Fallos kulelerinin bulunduğu yeri belirleyen koyu renk daireler de oradaydı işte. Duvarların ötesinde ise, eski, şimdi yok olmuş gölün kıyılarına yayılmış yarım ay biçimindeki aşağı sitenin balpeteği hücreleri.

«Ay,» diye fısıldadım. «Dar aç. Temellerin ana çizgilerini belirliyor. Öylesine yerle bir olmuşlar ki! Bir ay boyunca üzerlerinde gezinmişiz, yaşamışız da farkına bile varmamışız. Dolunayın ışığı harabelerin biraz yükselebildiği yerlerin gölgesini vurması için tam gereken ışık.»

«Fotoğraf?»

«Evet. O kadar yüksekte, ışık, dolunay etkisini yaratacak kadar yetersiz ve yumuşak olduğu için bu çizgiler fotoğrafta belirmiş.»

«Herhalde pek alçaktan göremezdik. Helikopter de çok yükselemediğine göre!»

«Evet Sally, haklısın. Hem öğle vaktiydi. Geniş aç, güneş, gölgeler tamamen silinmiş olduğu için

Louren helikopterden bir şey göremedi.» O kadar basit bir açıklamaydı ki bu, şimdiye dek nasıl aklıma gelmemişti, anlaşılır şey değil. Deha filan da boş laf canım. O zekâ testlerini çöpe atmalı.

«Ama duvarlar yok Ben. Kuleler de yok, hiçbir şey yok. Sadece temelleri kalmış. Peki, ama ya siteye ne oldu? Sitemize ne oldu?»

«Öğreniriz Sal, meraklanma. Şimdi yine silinip gitmeden hele bir işaretleyelim de.»

Sırt çantamdan cep fenerimi çıkarıp uzattım. Aramızda çarçabuk basit bir şifre yaptık. Bir kez yakma, bana doğru gel, iki kez, benden uzaklaş, üç kez, sola kay, dört kez, sağa kay, daire çizmek, tam üzerindesin demek olacaktı. Ben aşağıya düzlüğe inecektim. Sally de bana tepeden ışıkla işaret verip yol gösterecekti. Önce büyük kuleyi belirleyecektim, sonra dış duvarları çizecektim. Ama elimizi çabuk tutmalıydık, çünkü bu ışığın ne kadar süreceğini kestiremezdik.

Aşağıya, düzlüğe indim, bir saat kadar Sally'nin tepeden cep lambasıyla verdiği işaretlere uyarak oraya buraya koşturdum. Bir saat sonra site silindi ve ay yükseldikçe yavaş yavaş kayboldu. Gidip Sally'yi yukarıdan indirdim. Belime kadar soyunmuş, gömleğini çıkarıp yırtmış, çalılara, ot kümelerine işaret olarak bağlamıştım.

Kampa dönünce kocaman bir ateş yaktık, bu olayı kutlamak üzere bir viski açtık. Öylesine sevinmiştik ki ve tartışılacak, üzerinde konuşulacak öyle çok konumuz vardı ki, geç vakitlere kadar uyuyamadık. Işık fenomenini yeniden bütün ayrıntılarıyla ele aldık, inceledik. İlk gün, güneş ışınlarının tatlısu midye kabukları üzerinde yansımaları konuşurken bu sonuca ne denli yaklaştığımız aklımıza geldi. Şimdi kabuklar da yeni bir anlam kazanıyorlardı. Hemen oracıkta bir and içtim:

«Bir daha hayati bir bilimsel önem taşıyan bir kanıtı asla fırlatıp atmayacağım.»

Sonra yaşlı Boşımanın öyküsüne döndük. Sally dedi ki:

«Bu da, her efsanenin, her halkbilim söylencesinin bir gerçeğe dayandığını kanıtlıyor işte.»

«Biz de gerçekleri görmezlikten gelmeyelim. Kan kardeşim Xhai, buraya Ay Sitesi demişti, değil mi? Aman Tanrım, düşünebiliyor musun, Sal. Bir Finike sitesini kazıp gün ışığına çıkartacağız, tamamen bizim olacak!»

Ama ayaklarımızın suya ermesi geceyarısını buldu. Sally birden sormuştu:

«Ne yapacağız Ben? Louren Sturvesant'a söyleyecek miyiz?»

«Acaba önce temelde bir küçük kazı yapsak mı, Sal? Kendimizi aldatmadığımıza emin olmak için

«İyi ama Ben, ilk ve en önemli kuralı ne de çabuk unuttun? Rastgele kazıya başlamak olur mu hiç? Pek değerli bir şeye zarar verilebilir. Düzenli, örgütlü bir biçimde başlamalıyız.»

«Biliyorum Sal, ama elimde değil işte. Minicik bir delikten ne çıkar sanki?»

«Pekâlâ, dediğin gibi olsun, ama sadece minicik bir delik.»

Ben de, ilk iş, dış duvarda kazıya başlamayı uygun gördüm. Burada herhangi bir şeye zarar verme olasılığımız çok daha azdı. Kazacağımız yerin ana çizgilerini belirledikten sonra, gömleğimi çıkarıp işe başladım. Kazacağımız yer çadırlarımızdan ancak otuz metre ötedeydi, hemen hemen eski duvarın tam üstüne kurmuşuz kampımızı. Kazmamı sallamaya başladım. Artık çıplak gövdeyi Sally'ye göstermekten utanmıyordum, ondan çekinecek bir şeyim kalmamıştı. Kazma kürekle rahatça çalışıyordum. Zemin kumlu, yumuşaktı. Çıkardığım toprağı bir muşambanın üzerine alıyordum. Sally de özenle elekten geçiriyor, bir yandan da durmadan konuşuyordu. Öğleyn bir metre derinlikte, altı metre boyunda bir hendek kazmıştım bile. Kumlu toprak, elli santim kadar inince yerini yağmurların nemini hâlâ koruyan koyu kırmızımtırak bir çamura bırakmıştı. Biraz dinlenip yemeğimizi yedik. Sally bana uzun uzun baktı, sonra dedi ki:

«Biliyor musun, insan bir kez alışınca senin şu gövden hiç de çirkin gelmiyor.» Saçlarımın dibine kadar kızardığımı, gözlerimin yaşardığını hissettim.

Bir saat kadar daha çalıştım, birden kazmamın ucuna kara bir şey bulaştı. Hendeğe çömeldim, baktım. Kömür külüydü bu. Demek ki burada eskiden bir ocak vardı. Ama yine de kesin bir şey söylenemezdi. Tarih saptanması için buradan biraz örnek aldık. Şimdi daha dikkatli çalışıyor, kül tabakasını bozmadan ortaya çıkarmaya uğraşıyordum. Bu katman tüm hendek boyunca yayılmıştı. Bir yandan da durmadan not alıyordum. Sally dedi ki:

«Burası bir ocak olamaz, fazla geniş. Böyle rastgele, kazma kürekle daha derine inmemiz doğru olmayacak. Ben. Bir şeyler kırabiliriz.»

«Pekâlâ hendeğin yarısında, kül katmanına dokunmayacağız, ama öteki yarısına yani kaya yatağına bir bakalım.» Bu yönden çalışmaya başladık. Kül katmanının hemen altında sert kilden bir zemin vardı. Burası doğal değil, insan elinden çıkmış bir temel olabilirdi. Bu arada Sally, Ay Sitesi kalıntılarında ilk kez bir şey bulmuş oldu. Defteri hâlâ önümde:

«Hendek 1. Derinlik, 1 metre yirmi beş santim.

Bulunan eşya: Bir cam boncuk. Oval. Mavi. Çevresi 2,5 mm. Delik. ısıdan hafifçe bozulmuş.

Not: Birinci düzeyde kül katmanında bulundu.»

Bu kısa bildiri, sevincimizin sonsuzluğunu dile getiremiyor ki! Birbirimize nasıl sarıldığımızı, nasıl kahkahalar attığımızı! Bulduğumuz şey, tipik bir mavi Fenike boncuğuydu, alışverişte para yerine kullanılırdı.

«Bunu alıp o heriflerin gözlerine sokacağım,» diyordum.

Küçük kazmayı elime aldım, bir çeyrek saat sonra, bir kemik parçası bulduk. Sally sordu:

«İnsan kemiği mi?»

«Herhalde... Bir kadının uyluk kemiğinin başı. Gerisi yanmış.»

«Acaba yamyamlık mı? Yoksa ölüleri yakıyorlar mıymış?»

«Hayalin amma da geniş! Bence bu düzeyde Ay Sitesi yağmaya uğramış, halkı öldürülmüş, duvarları yıkılmış, yerle bir edilmiş olmalı.»

«Vay canına, bir tek boncuk ve bir kemik parçasıyla bu sonuca varırsan, gerisini düşünmeli artık.»

O akşam Peter bizi telsizle aradığında: «Teşekkürler Peter, çok iyiyiz, her şey yolunda. Hayır hiçbir şeye ihtiyacımız yok. Lütfen Bay Sturvesant'a söyle, burada kendisine bildirilecek herhangi bir şey olmadı,» diyerek telsizi kapattım. Utancımdan Sally'nin yüzüne bakamıyordum. Ama iki gün sonra akşam üstü artık durum gizlenemeyecek hale gelmişti, çünkü hendekte iki buçuk metreye kadar indiğim zaman, taştan örülmüş duvar kalıntılarıyla karşılaştım. Hem de çok ustalıkla, düzenli yontulmuş taşlardı bunlar. Birbirine öyle sıkı yapıştırılmıştı ki, aralarına bir bıçak sırtı giremezdi. Taşlar, Zimbabwe'deki taşlardan daha büyüktü, besbelli büyük bir binanın temeline konulmuştu. Kırmızı kumtaşından kesilmişlerdi ve işçilik, güçlü ve zengin bir uygarlığın yetiştirdiği duvarcılarının elinden çıktıklarını belli ediyordu.

O gece yine Larkin ile konuştum.

«Bay Sturvesant'a mesajımı ne zaman iletebilirsin, Peter?»

«Bugün New York'tan dönmesi gerekiyordu. Akşam telefonla ararım.»

«Lütfen hemen gelmesini söyle.»

«Yani her şeyi olduğu gibi yüzüstü bırakıp sana mı koşsun? Güldürme yahu!»

Helikopter ertesi gün öğleden sonra üçe doğru geldi, gömleğimi giyerek onu karşılamaya koştum. İriyarı ve sarışın Louren, kabinden çıkarken soruyordu.

«Ne göstereceksin bana, Ben?»

«Hoşuna gidecek bir şey.»

Beş saat sonra ateşin başında oturuyorduk. Louren bardağındaki içkisini yudumlarken bana gülümsedi:

«Haklıymışsın arkadaş, gösterdiklerin çok hoşuma gitti doğrusu.» Bu, geldiğinden beri belirtmiş olduğu ilk düşüncesiydi. Gün boyu Sally ile benim peşimde dolaşmış, gösterdiklerimize dikkatle bakmış, anlattıklarımızı dinlemiş, ancak arasıra ve can alıcı sorular sormakla yetinmişti. Sally konuşurken ona iyice yaklaşmış, kızın apaçık yüzüne bakmış, hatta bir kez Sally de onun kolunu tutmuş, birbirlerine gülümsemişlerdi. Onların sonunda böyle dost olmaları beni mutlu etmişti, çünkü dünyada bunlardan başka sevdiğim kimsem yoktu. Sonra Louren benimle birlikte hendeğin dibine diz çökmüş, işlenmiş temel taşlarını elleriyle okşamış, kavrulmuş kemik ucunu ve erimiş boncuğu eline alıp incelemiş, sanki gizemini çözmeye çalışmıştı. Günbatımından biraz önce, Louren'in ısrarıyla, yeniden mağaraya girip arka duvara yöneldik, bir gaz lambası yakıp beyaz kralı seyretmeye başladık. Sonra üçümüz yere oturup onu en ince ayrıntısına varıncaya dek inceledik. Kralın başı profilden çizilmişti, Sally uzun, dümdüz burunu ve yüksek alnını göstererek:

«Böyle bir surat Afrika'da bulunmaz. Bir kez de şuna bakın. Bu, bir Bantu figürü. Ne kadar farklı, değil mi?» Böyle derken duvarın az ötesindeki bir başka çizimi gösteriyordu. Ama Louren gözlerini kraldan bir türlü ayıramıyordu. Sanki gizemlerini zorla kopartıp almak istiyor, ama kral da hiç oralı olmuyor gibiydi. Sonunda Louren dayanamadı, kalktı. Tam dönüp uzaklaşacakken gözü, kralın altındaki, beyaz cübbeli din adamlarına takıldı. Sordu: «Nedir bunlar?»

«Ben onlara din adamları diyorum, ama Sally bunların Arap tacirler olabileceğini söylüyor, ya

da...»

Sözümü kesti:

«Tam ortadaki figür, o ne yapıyor?»

«Kralın önünde eğiliyor.»

«Eğildiği halde boyu ötekilerden daha uzun. Nasıl olur?»

«Boşiman sanatında boy, irilik önem derecesini belirten bir öğedir. Bakın kral da onlara oranla ne kadar iri... Ortadaki din adamının büyük olması, onun başrahip olduğuna veya eğer Sally' nin dediği doğruysa, Arap tacirlerinin başı olduğuna işaretler.»

Louren yine de bu açıklamayla yetinmemiş gibiydi: «Eğiliyorsa da, gövdesinin ancak üçte biriyle eğiliyor ve yalnız o eğiliyor. Ötekiler dimdik. Sanki, sanki şey gibi...» Louren başını salladı, sustu. Sonra birden ürperdi, baktım, kollarının tüyleri diken diken olmuş.

«Burası iyice soğumuş yahu!» dedi. «Hadi kampa dönelim.»

İşte kampta, ateşin başında içkilerimizi yudumlarken, ayrıntıları da görüşmeye başlamıştık. Louren diyordu ki:

«Botswana Hükümetiyle pazarlığa girişirim. Onları biraz da zorlarım. Resmi bir anlaşma imzalamak zorundayız, belki de bulacaklarımızı yarı yarıya paylaşmak zorunda kalabiliriz. Ama burada kazı yapma hakkını da yalnızca bize tanırlar, başka kimseye değil. Şimdi, Benjamin, ben seni iyi tanırım, herhalde gereksinme duyacağın şeylerin, istediğin adamların, donanımın filan listesini hazırlamışsındır, değil mi?»

Gülerek üst cebimin düğmesini çözdüm. İçinden aldığını üçe katlanmış kâğıtları ona uzattım.

Beni kutladı:

«Ama siz daha rahat koşullar altında çalışmalısınız. Ben. En azından bir Dakota uçağının inebileceği bir yer hazırlamalıyız burada. Sıcaklar neredeyse basacak. Çadırda yaşayamazsınız. Havalandırma aygıtlarıyla soğutulacak doğru dürüst birkaç yapıya gereksinmeniz olacaktır. Ayrıca, aydınlanma için bir jeneratör ve yukarıdan, gölden su çekmek için bir de su motoru gerekli.»

O akşam gerçekten çok mutluydum. Sally durmadan bardağıma içki koyuyor, ben de durmadan kafayı çekiyordum. Zaten çok viski içerdim her zaman. Bu, benim için bazı şeyleri unutmanın, bazılarını da daha kolay kabullenmenin bir yoluydu. Sonra, altı yıl kadar önce, bir yıldır tek bir kitap yazmadığımın, kafamın iyice bulandığının, sabahları ellerimin titrediğinin farkına vardım. İçkiyi azalttım. Şimdi ancak mutlu veya dertli olduğum zamanlar çok içiyordum. İşte o gece de çok mutlu olduğum için içtim, içtim, iyice sarhoş oldum. Louren geldiğinden beri Sally ile ayrı çadırlarda yatıyorduk. Çadırıma güç bela gidip soyunmadan yatağıma uzandım. Kendimden geçmişim. Louren içeri girip öteki yatağa yatarken yarı uyandım sanıyorum, bir gözümü açtım. Dışarıda, ayın solan ışığını seçtim, yoksa doğan güneşin ilk aydınlığı mıydı bu, bilemiyorum. O zaman için bana hiç de önemli gelmemişti zaten.

Tasarı için en önemli olan, çalışma arkadaşlarının iyi seçilmesiydi. Bu konuda da şansım yaver gitti. Cape Town Üniversitesinden ünlü Peter Wilcox ile kendisi gibi arkeolog olan eşi Heather'i birlikte çalışmaya razı ettim. Peter yeni mezun olmuş öğrencilerinden yirmi bir yaşında bir delikanlıyı, Rai Davidson'u ve yine yeni mezun nişanlısı Leslie Johns'u salık verdi, onları da aldık. Peter Larkin ise güneyden, Botswana'dan kırk altı Afrikalı işçi buldu, bu adamlar Kanlı Tepeleri ve üzerindeki laneti hiç işitmediklerinden, rahatça çalışabileceklerdi. Timothy Mageba'yı kandıramadım. Bana diyordu ki:

«Efendi, buradaki işimi bırakamam. Benden başka kimse yapamaz çünkü.» Bu sözlerini sonradan hatırlayacaktım. «Gittiğin yerde yetenekli çalışma arkadaşların var, hepsi uzman, bana gereksinmen olmayacak.»

«Ne olur, gel Timothy. İş ancak altı ay kadar sürecek zaten. Buradaki işin bekleyebilir. Üstelik ancak senin açıklayabileceğin şeyler var orada. Kayaların üzerinde metrekairelerce resim çizilmiş, çoğu birer simge. Onları ancak sen çözebilirsin...»

«Doktor Kazin, bana o resimlerin fotoğraflarını gönderirsiniz, yorumlarım. Umarım şu sırada Enstitüden ayrılmam için ısrar etmezsiniz. Yardımcılarım başlarında ben olmazsam çalışamazlar ki!»

Bir süre baktık, çıkmaza girmiştik. Ona gelmesi için emir verebilirdim, ama isteksiz bir yardımcı kadar işe yaramaz bir şey düşünülemez. Bir an ona, o eski lanet yüzünden mi Kanlı Tepelere gelmek istemediğini soracak gibi oldum, sonra caydım. Öyle ya, böylesine akıllı ve iyi yetişmiş bir bilim adamının boş inançlarla ne gibi ilişkisi olabilirdi ki? Çaresiz, boyun eğdim. Ertesi gün dört yeni yardımcıyla birlikte uçakla kazı yerine gittik. Oradan ayrılalı üç hafta olmuştu ve ben yokken epeyce yenilikler yapıldığı anlaşılıyordu. Uçağın iniş pisti hazırlanmıştı bile, yakınında birçok prefabrike bina dikilmişti. Ortada uzun bir bungalovun çevresinde, konut olarak kullanılacak evler toplanmıştı. Bir maden iskeletinden kurulmuş kule, galvaniz su tankının içinde 2 bin galon su topluyordu. Onun ardında da Afrikalı işçilerin yaşayacağı evler bulunuyordu. Sally bizi karşıladı. Louren'i de orada bulacağımı umuyordum, ama o, birkaç gün kaldıktan sonra, çekip gitmişmiş. Sally bize kampı gezdirdi. Ortadaki büyük bungalovun içi, küçük bir yemek odası, bir çalışma odası ve bir ambara bölünmüştü. Soğuk hava donanımlı dört bungalov pek az eşyayla döşenmişti. Sally bunlardan birini Wilcoxlara vermiş, birini kendisiyle Leslie için ayırmıştı. Birinde Rai ile ben, dördüncüsünde ise, Louren veya başka ziyaretçiler, pilotlar filan kalacaktı. Bu yatma düzeninden hiç hoşlanmadığımı belirttim. Sally hain hain güldü:

«Zavallı Ben,» dedi, «Uygarlık yakaladı seni. Ha, aklıma gelmişken sorayım, mayomu getirmişsindir umarım? Artık yukarıdaki göle cırılçıplak dalamayız.»

Louren'e haksızlık ettim, tüm bu yaptıklarından ötürü ona kızdım. Öyle ya, Kanlı Tepeler artık doğanın kucağında, ıssız, gizem dolu bir yer olmaktan uzak. Arı kovanı gibi kaynayan, uçakların indiği, su motorunun çalıştığı bir köy olup çıkmıştı işte. Çarçabuk yerleştik. Sally, tek bir genç Afrikalı yardımcıyla mağarada çalışıyor, öteki dört uzman da, her biri onar işçiyle, kendilerine ayrılmış bölgede kazılara başlıyordu. Peter ile Heather bir kurnazlık yaptılar, aşağı sitenin duvarları içinde çalışmayı yeğlediler. Burada daha bol incik boncuk, çanak çömlek, eski silah ve öteberi bulacaklarını umuyorlardı. Rai ile Leslie ise, altın ve define düşlerine kapılarak, sarayın içinde çalışacaklarına çok sevindiler. Oysa ki burada ilginç bir şeyler bulma olasılığı çok daha azdı, çünkü bu sitenin eski sahipleri sarayı herhalde sık sık süpürüyor, tertemiz tutuyor olmalıydılar. İşte tecrübe

ile tecrübesizlik arasındaki fark...

Ben ise belirli bir görev yüklenmemiştim, serbesttim. Dilediğim ekibi denetliyor, dilediğim kimseye yardım ediyordum. Kısa zamanda tıkr tıkr çalışmaya koyulduk. Ama iş, güç ilerleyen, çetin ve çok yorucu bir işti. İlk vardığımız önemli sonuç: Düzey 1'in kül katmanının tüm yaşama bölgesine hatta aşağı siteye bile yayılmış olduğuydu. Ancak kalınlığı değişiyordu. Karbonla tarih saptaması sonucu M.S. 450 dolaylarında karar kıldık. Boşimanların mağaraya bu tarihten hemen sonra, eski Akdenizlilerin siteden ayrılışını izleyen günlerde yerleştiğine karar verdik. İlk yerleşmelere henüz Fenikeliler diyemiyorduk, çünkü bunu kanıtlayamamıştık, sadece Akdenizliler demekle yetiniyorduk. Kül katmanında insan kalıntıları pek boldu. Bu gömülmemiş kemiklerin çokluğu benim Ay Sitesinin bir saldırı sonucu yok edildiği varsayımını destekliyordu. Duvarlar ile kuleler de şaşılacak bir şiddetle yerle bir edilmişti. Rai, düşmanın kinden gözü dönmüş bir halde, önüne çıkan her şeyi yerle bir etmiş olabileceği varsayımını öne sürdü. Bunu hepimiz kabullendik. Sally hepimiz adına bir soru ortaya attı:

«İyi ama o binlerce tonluk taş duvarlar ne oldu Peki?» «Herhalde yıktılar, taşları da düzlüğe saçtılar.» Bu arada Peter Wilcox eski bir sitenin, halkı tarafından taş taş, batıdan taşınıp Zimbabwe'de yeniden kurulmuş olduğunu hatırlattı. Sally buna da karşı çıktı:

«Ama burası kırmızı kumtaşı. Zimbabwe ise granittendir ve buranın 275 mil doğusundadır. Evet, yapı teknik ve becerilerinin bir yerden bir yere aktarılabilceğini kabul edebilirim, ama yapı malzemesinin taşınabileceğini asla kabul edemem.»

Altı hafta sonra Louren bizi ziyarete geldiğinde iki gün çalışmalara ara verip, bir seminer düzenleyerek vardığımız sonuçları Louren'e özetledik. 127 daktilo sayfasını dolduracak kadar çok eşya bulunmuştu. Hepsinin de belirli bir yerde çıkmış olması, buranın bir pazar yeri olduğu varsayımını destekliyordu. Hepsi de bronz eşyaydı. İşçiliği kabaydı, ama Bantu yapısı değildi yine de. Daha çok Fenike sanatını andırıyordu. Bundan sonra çoğunluğu kırmızı ve mavi boncuklara geldi. Onlarda da Fenike etkisi ağır basıyordu. Peter böyle açıklamalarda bulunurken gözüm Sally'ye ilişti. Birdenbire değişmiş, şu son altı haftadır içine çekilmiş, asık suratla çalışan kadın gitmiş, yerine pırıl pırıl, güler yüzlü biri gelmişti. Saçları da, teni de parlıyordu, üstelik dudaklarını, gözlerini de boyamıştı. Güzelliği yüreğimi burktu. Kendimi zorlayarak Peter'in anlattıklarına döndüm. Bronz eşya ile incik boncuktan başka, bulunmuş olan çanak çömlekler, bakır eşya hepsi Fenikelilerin burada bir site kurmuş olabilecekleri varsayımını güçlendirecek nitelikte olmakla birlikte, kesin kanıt sayılamayacaklardı. Bu arada demir eşya arasında silahların bolluğu burada yaşayanların pek savaşçı bir topluluk olduğunu ortaya koyuyordu. Demir eşya bölümünden benim fotoğraflara geçtik, bunlar kazıların her aşamasını, aşağı siteden, tapınaktan, akropolden ve mağaradan görüntüleri gözler önüne seriyordu. En sonunda da fallos yani erkeklik organı biçimindeki kulelere geldik. Bunlar üç taneydi, henüz tamamlanmamıştı, ama bir buçuk metre kadar yükseklikte, çevreleri de yetmiş beş santim kadardı. Bir tanesi hemen hemen hiç zarar görmemiş, öteki ikisi ise tanınmayacak hale getirilmişti. Her sütunun tepesinde Zimbabwe'de bulunan kuşların eşi kazılmıştı. Ama Zimbabwe kuşları bunlardan kopyaydı. Ayrıca sütun başlığındaki güneş simgeleri, buralıların güneş tanrısı olarak Baal'e taptıklarını gösteriyordu.

Sally dedi ki:

«Biz bunlara 'Güneşkuşu' adını verdik. Ben, Ofir kuşu adının biraz fazla iddialı olduğu kanısında

da.»

En son, ona altını gösterdim. Burada bulunan altın eşyanın toplam ağırlığı epey tutuyordu. On beş tane çubuk, kırk sekiz parça süs eşyası, tarak filan vardı. Bir de on buçuk santim büyüklüğünde, bir kadın heykelciği. Bu, ay ve toprak tanrıçası Astarte olacaktı. Sonra bir avuç altın boncuk, düzinelerle güneş kursu, düğme, toka gibi şeyler bulunuyordu. Bir de som altından, ağır bir kupa. Ezilmiş, yassılatılmıştı, ama tabanı zarar görmemişti. Üzerinde, Mısırlıların sonsuz yaşam işareti kazılıydı. Belki de Firavundan Ofir kralına bir armağandı bu kupa. Ertesi gün Sally, mağarada yaptığı çizim ve resimleri sergiledi. Çok beğenildi. Hatta Louren beyaz kralın bir kopyasını özel koleksiyonu için Sally'den istedi. Sonra Sally bir çizim gösterdi: Bunların ne olduğuna henüz karar veremedim, dedi. «Benzeri tam on yedi simge buldum. Ne olabilir dersiniz?» Herkes bir öneri ortaya attı ise de, hiçbiri tutmuyordu. Sonunda Louren mırıldandı:

«Bunlar iki direkli, üç direkli gemiler.»

«Haklısın yahu!» diye bağırmışım. «Gemi bunlar. Demek ki gölde, böyle gemiler geziyormuş!» Öğle yemeğinden sonra da kazıları dolaşmaya çıkıldı. Louren burada da çok dikkatli olduğunu kanıtladı. Sözgelimi, bizim belki de cezaevi olabileceğini sandığımız hücrelere fil ahır, dedi çıktı. Haklıydı da. Akşam yemeğinden sonra bir saat karanlık odada çalıştım, üç film banyo ettim. Louren ertesi sabah erkenden gidecekti, gitmeden önce bunları da ona göstermek istiyordum. Ne var ki Louren'i kampta bulamadım. Sonunda Rai dedi ki: «Galiba mağaraya çıkmış olacak, çünkü benden el feneri istedi.» Bu sözleri üzerine Leslie ona kaşlarını çatarak, anlamlı anlamlı baktı. Bense bu bakıştan bir şey anlamamıştım. Kendi el fenerimi alıp yukarıya çıktım. Mağaranın içi karanlıktı. «Louren, orada mısın?» diye birkaç kez seslendim. Karşılık alamayınca geçide daldım. Tam tünelin ağzına geldiğimde, gözlerimin içine bir fener yakıldı. «Louren? Sen misin?»

Fenerin ardındaki karanlıktan, biraz kızgın, sesi geldi:

«Ne istiyorsun, Ben?»

«Seninle gelecek çalışma planını görüşmek istiyorum.»

«Yarın konuşuruz.»

«Hayır, şimdi konuşalım. Şu feneri gözümde çeksene.»

Louren bağırdı:

«Sağır mısın be? Yarına dedim. Hadi dön arkana, çık dışarı. Durma, yarın sabah görüşürüz.»

Bir şeyler oluyordu, ama ne? Bir an durakladım, sonra döndüm, ağır ağır yürüdüm, çıktım. Ertesi sabah Louren'in keyfi yerindeydi. Bir akşam öncesi için benden özür bile diledi. «Yalnız kalmak istemiştin de Ben. Üzgünüm sana öyle davrandığım için. Ama bilirsin bazen böyle tutarağım tutar işte.»

Üstelemedim. Ben de sık sık öyle olurum çünkü. On dakika içinde bir karar aldık. Sitenin Fenikeliler tarafından kurulmuş olduğu hemen hemen kesindi, ama kanıtlanmamıştı. Bu yüzden şimdilik herhangi bir resmi açıklama yapılmayacaktı. Ancak ben kazıları ve araştırmayı dilediğim gibi sürdürmekte tamamen özgürdüm. Şafak sökerken Louren uçtu, gitti. Ertesi sabah kahvaltıda Londra'da bulunması gerekiyormuş.

Louren'in ayrılışını izleyen haftalar, çalışmalarımız hiç de verimli olmadı. Gerçi pek çok yeni eşya bulduk, ama hiçbiri de buranın Fenikeliler tarafından kurulduğunu kesinlikle kanıtlayacak nitelikte olmuyordu. Öte yandan, Sally de hep benden kaçıyor, uzak duruyor, içine kapanıyordu. Ne yaptım, ne ettimse onu yalnız ele geçiremedim. Bir gün mağarada kısırdığımda sordum:

«Nen var, Sally? Ne oldu sana? Neden böyle kaçırırsun benden? Suratın neden asık?»

«Aldırma, Ben. Geçer. Öyle bir içim sıkılıyor işte.»

«Yapabileceğim bir şey varsa, çekinme, söyle!»

«Düşme üzerime, Ben. Geçer dedim ya.»

Ertesi hafta Johannesburg'a döndüm. Enstitünün yıllık toplantısı vardı, ayrıca bir iki de konferans verecektim. Uçakta giderken birden aklıma bir şey geldi. Öyle ya, sitenin yakınlarında mutlaka bir taşocağı olmalıydı. Dönüşte ilk iş bunu araştırmalıyım. O gezim çok olumlu geçti, her yerden son derece iyi sonuçlar, öneriler aldım. Maaşım arttırıldı. Gezimin son üç günü Enstitüde çalıştım, Kalahari Salonundaki Boşiman Sanatı sergisi tamamlanmıştı. Halkın ziyaretine açılmıştı. Çok da iyi düzenlenmişti. Bu arada, dostum Xhai'ye benzettiğim biri, bir mağaranın duvarlarına resim yapıyordu. Böyle canlandırılmıştı. Herhalde bizim mağaradaki sanatçı da tıpkı böyle çalışmış olacaktı. Birden garip bir izlenime kapıldım, sanki tam iki bin yıl gerilere gittim. Bu izlenimimden Timothy'ye söz ettiğimde hiç şaşırmadı.

«Evet Machane, size söylemiştim ya. Siz de ben de, mimliyiz. Ruhlar bizi işaretlemiş, ileriye görebiliyoruz. Ne var ki siz bu yeteneğinizi geliştirmemişsiniz, o kadar.»

Ben sözü değiştirmek istedim, ama oralı olmadı, kapıyı kapattı. Çorabını, pabucunu çıkartıp bana sağ ayağını gösterdi.

Tıpkı devekuşu ayağı gibi, başparmağı, öteki parmaklarından çok ayrıydı. Zambezi Vadisindeki Batongalar arasında buna çok rastlanır. Ona, bunu söyleyince karşılık verdi:

«Evet, annem Batonga'ydı. İşte bu işaret sayesinde ben de birtakım gizemleri öğrenmek hakkını kazanmış bulunmaktayım.»

Sonra çarçabuk çorabını, pabucunu giydi. Bu konuda uzun süre tartışmak isterdim, ama baktım hoşuna gitmeyecek, sözü değiştirdim.

O gece saat üçte Timothy beni uyandırdı. Çok heyecanlıydı, önemli bir şey söyleyecekti.

«Dün bana uzun uzadıya Ay Sitesinden, çözemediğiniz gizemlerinden söz ettiniz, Doktor. Mezarlığı bulamadığınızı filan anlattınız. Bu söyledikleriniz üzerinde çok düşündüm. Halkımın tüm efsanelerini teker teker aklımdan geçirdim. Bir şey vardı, bir türlü yakalayamıyordum. Sonunda dedemi gördüm. Geldi, omzumu okşadı, bana dedi ki: 'Sen de o kutsal kişiyle Kanlı Tepelere git, orada sana gizemleri açıklayacağım..' Birden tüylerim ürperdi. Öyle ya, Timothy, «Kanlı Tepeler» demişti. Oysaki bu adı bilmiyor olmalıydı. Sonunda dedi ki: «Yarın ben de sizinle geliyorum. Belki de gerçekten yararım dokunur. Aradığınız bir şeyi bulabilirim, belki de bulamam.»

Yalnız bir terslik vardı, Timothy'nin pasaport süresi sona ermişti, ama bir sınır geçmemiz gerekiyordu. Yeni pasaport çıkartması en azından iki, üç hafta sürer, bu süre içinde de belki anımsayabildiklerini unuttur, giderdi. Yine de Sturvesant adına sığınarak onu pasaportsuz Botswana'ya geçirebilirdim, çünkü, Louren'in uçağı zaten sk sık gidip geliyor, bu yüzden de sınır ve gümrük formaliteleri onlara pek uygulanmıyordu. Yine de pek rahat sayılmazdım. Acaba pasaportsuz çıkışa ve girişe yardımcı olmanın cezası nedir? diye içimden geçirmeden edememiştim.

Ertesi sabah Timothy havaalanına geldiğinde baktım, kolu askıya alınmıştı. Bir gece öncesi kazayla kırdığı bir pencere camı kesmişmiş, biraz açıyormuş, ama yolculuğuna engel bir durum yokmuş. Havaalanında polisten kazasız belâsız geçtik. Uçağı doğru yürürken baktım, üç karaderili yer görevlisi nedense bana doğru hızlı hızlı yürüyorlar. Ne olduğunu anlayamadan arkamdan Timothy'nin seslendiğini duydum: «Doktor!» Dönüp baktım, elinde kısa namlulu Çin yapısı bir makineli tabanca tutuyordu. Usulca: «Çok üzgünüm Doktor, ama bunu yapmak zorundayım. Lütfen inanın, eğer bana yardımcı olmazsanız sizi gözümü kırpmadan, şuracıkta öldürürüm.» Bu arada üç yer görevlisi de kollarına yapışmışlardı. Hangarın dış kapısından beş kişi daha çıktı. İkisini hemen tanıdım. Enstitüden genç Bantu asistanlardı bunlar. Biri de kızdı. Hepsinin de ellerinde o küt burunlu, makineli tabancalardan vardı ve çok fena yaralanmış bir yabancıyı taşıyorlardı. Adamın ayakları boşlukta sallanıyordu, göğsündeki ve boynundaki sargılar kana bulanmıştı.

Ben öyle sersemlemiş gibi dururken onlar yaralıyı uçağı taşıyorlardı. Birden silkindim, kollarımdan kısıvrak yakalamış zencilerin elinden kurtuldum. Pilota seslendim: «Roger! Telsizi aç! Yardım iste!» Ne yazık ki motorun gürültüsü sesimi boğdu, adamlar yaralıyı yere bırakıp üzerime geldiler. En öndekinin kasıklarına bir tekme savurdum. Ötekinin de suratına dizimle vurdum. Timothy bağıırıyordu: «Ateş etmeyin, gürültü istemez!» Beni böyle aldattığı için öfkeden çılgına dönmüş bir durumda bu kez yardımcımın üzerine saldırdım. Kıyasıya bir dövüştür başladı. Tabancanın kabzasını kafama yemiştım, oluk oluk kan akıyor, görmemi engelliyordu. Sonunda bunca adama tek başıma karşı koyamadım, yere yığıldım, tekme yağmuruna tutulmuştım. Timothy'nin sesi duyuldu:

«Yeter artık, bırakın. Hemen uçağı bindirin onu. Rehine almamız gerek, hemen bindirin.» Beni sürükleyerek uçağı bindirdiler, kapı kapandı. Baktım, telsizci ve adamları da kısıvrak bağlanmış, ağızlarında tıkaç, benim gibi yere uzatılmışlar. Roger van Deventer uçağı kullanıyordu. Birisi arkasında dikilmiş, tabancayı ensesine dayamıştı. Timothy de pilota direktif veriyordu:

«Önce Botswana'ya doğru uçarsın, sınırı geçince sana yeni rotanı veririm.»

Bu arada baktım, çete, sivil giysilerini çıkartıyor, üniforma giyiyor. Omuzlarındaki kıvıllı yıldız görünce son kuşkularım da dağıldı gitti. Timothy de beni gözlüyormuş.

«Evet, Doktor. Özgürlük askerleriyiz biz. Sizin her zaman insanlıktan yana olduğunuza inanmışımdır. Bizi anlayacağınızı umuyorum.»

«Yok canım eli silahlı gangsterlerin nesini anlayacağım?»

O anda radyo, cızırdadı, haberleri vermeye başladı. Öğrendiğimize göre bu adamlar o gece kent dışındaki bir çiftliği basmışlar, polisle silahlı çatışmaya girişmişler. Çeteden sekiz kişi ölmüş, dördü yaralı olarak ele geçirilmiş, kaçanların da çoğunun yaralı olduğu sanılıyormuş. Polisten de üç kişi ölmüş, ikisi ağır yaralanmış... Çetedeekiler bu haberi duyunca bir alkıştır kopardılar. Bense Timothy'ye ters ters baktım. Bana dedi ki:

«Doktor, ölüm çirkindir, ama kölelik beterdir.» Sesimi çıkarmadım.

Bu arada karşımıza Hava Kuvvetlerine bağlı bir Miraj jet uçağı çıkmış, bize kimlik soruyordu. Timothy'nin İngilizcesi onu hemen ele verebilirdi. Bu yüzden telsizle konuşması olanaksızdı. Yerde yatan zavallı, beyaz telsizciyi aldılar, koltuğa oturtup gırtladı, keskin bir bıçağı dayadılar. Adamcağızın ağzı tıkalıydı, gözleri korkudan evinden uğramış, boyun damarları küt küt atıyordu. Timothy mikrofonu elime tutuştururken dedi ki:

«Hiç şakamız yok, Doktor. Onlara kimliğinizi verin, peşimizi bıraksınlar. Nereye gittiğinizi de söyleyin. Yoksa karışmam, şu adamın işi bitiktir.»

Çarem yoktu, mikrofonu alıp istedikleri gibi konuştum. Kimlięimi verdim ve konuştukça onların gevşediğini gördüm. O an telsizciden özür dilemek istedim. Çok üzgün olduğumu, onu kurtarmayı çok arzuladığımı söylemek isterdim, ama onun canına karşılık ölkemin en tehlikeli on dört dūřmanın yaşamı söz konusuydu. Onları ele vermem gerekiyordu. Bu yüzden, yaptığımız fedakârlık, bořa gitmiş sayılmayacaktı.

Evet, kimliğimi verdikten sonra, çabuk çabuk ekledim:

«Teröristler bizi kaçıırıyor, ateř edin, uçağı dūřürün, bize aldırmayın, hadi!» Timothy'nin eli telsizin düğmesine uzanırken rehineyi kurtarmaya zamanı olmadı veya istemedi. Bıçak, adamcağızın gergin boğazını kesiverdi. Fışkıran kan, Timothy'yi de beni de tepeden tırnağa kızıla boyadı. Miraj uçağı durmadan bağırıyordu:

«Geri dönün! Kimliğinizi doğrulayın, kimliğinizi verin yoksa ateş ediyorum.» Ben iplerimden kurtulmak için çabalarken adamlardan biri tabancanın kabzasıyla suratıma vurmak üzereydi, Timothy ona engel oldu. Bu arada Roger'in sesi duyuldu:

«Uçak saldırıya geçti!» Timothy hemen mikrofonu kaptı, bağırdı:

«Ateşi kesin. Uçakta rehinelerimiz var.»

Ben ise olduğum yerden bağırıyordum, avazım çıktığı kadar:

«Saldırın! Saldırın! Bizi nasıl olsa öldürecekler. Ateş açın!» Ama çaresizdim. Durmadan çırpıyor, debeleniyordum. Miraj da ateş açmıyordu. Bu arada Timothy yine konuştu:

«Demin sizinle konuşan, Doktor Kazin'di. Dört rehinemiz daha var. Bir beyaz rehineyi idam ettik bile. Herhangi bir dūřmanca davranış karşısında bir başkasını da öldürmekten çekinmeyiz.»

Sonunda beş kişi birden beni güçlölle zaptederken kızlardan biri de koluma morfin iğnesi yaptı. Kendimden geçmişim. Uyandığımda ağzım kurumuş, başım çatlayacak gibi ağrıyordu. ' Roger van Deventer ile kireç badanalı bir odadaydık. Kapı sıkı sıkı kapalıydı ve odada dört tahta ranza ile bir kovadan öte hiç bir şey yoktu. «şu,» diye fısıldadım. Roger başını salladı: «Üzgünüm, Doktor.»

«Neredeyiz? Askeri uçak ne oldu?»

«Zambiya'dayız, bir saat önce indik. Burası da bir tür askeri kamp olacak. Zambezi ırmağını aşınca Miraj uçağı geri döndü, yapacağı hiçbir şey yoktu.» Bizim de elimizden bir şey gelmiyordu. Tam beş gün o havasız, fırın gibi odada oturup, o dayanılmaz pislik kovasının kokusunu çektik. Beş gün sonra gelip beni aldılar, sille tokat, Başkan Mao'nun kocaman bir portresinden öte hemen hemen hiç eşyası olmayan bir odaya götördüler. Timothy Mageba masanın başından kalktı, adamlara çıkmalarını işaret etti. Üniformasında Çin Halk Ordusunun albay rütbesi göze çarpıyordu. Bir köşedeki masanın

üzerinde duran, buz gibi olduğu buğusundan belli bira şişelerinden birini açtı, bana uzattı. Başımı salladım, katillerle bira içmediğimi söyledim ona. Ama susuzluktan da yanıyordum.

«O mühendisin öldürülmesi isteyerek olmadı, bizi anlayın, Doktor.»

«Evet anlıyorum ya! Peki, ateşe vereceğiniz vatan topraklarının dumanı gökleri karartırken ve ölülerimizin kokusu sizin o kapkara ruhlarınızı bile tedirgin ederken de böyle, 'İsteyerek olmadı' diyecek misin?»

Timothy bu sözleri duymazlıktan geldi, gidip, pencerenin önünde dikildi. Dışarıda, yakıcı güneşin altında üniformalı Bantu askerleri talim yapıyordu:

«Sizin salıverilmenizi sağlamayı başardım, Doktor. Dakota uçağına binip gideceksiniz. Ama gitmenize çok üzülüyorum, çünkü çok yiğit bir kişi olduğunuzu bilirim, bize katılacağınızı ummuştum.»

Ben de, onun gibi, Venda dilinde karşılık verdim: «Evet, ben de çok üzülüyorum, bir zamanlar inandığım, güvendiğim, iyi niyetli olduğunu sandığım biri, bir dostu artık canilerin, yıkıcıların o karanlık dünyasına inmiş görüyorum. Benim için o öldü, ona ağlıyorum.»

Doğruydı da. O sonsuz kin ve öfke duygusunun altında ona acıyordum, gerçekten bir dost yitirmiştim. Onun gibi bir adam, şu bizim zavallı, talihsiz kara kıtamız için bir umut ışığı olabilir, yurduna, halkına çok şeyler kazandırabilirdi. Sadece:

«Güle güle Doktor. Yolun açık olsun Machane.» dedi.

Uçağı binmek üzere aralarından geçerken askerlerin 200 kadar olduklarını ve başlarında da Çinli eğitimci bulunduğunu görmüştüm, ne var ki anavatana dönüşün sevincini tadamadan dosdoğru gizli polis karargâhına götürüldüm. Dört tane asık suratlı subay beni sorguya çektiler.

«Doktor Kazin, bu, sizin imzanız mı?»

Timothy Mageba'ya pasaport verilmesi için tavsiye mektubuydu bu.

«Doktor Kazin, bu adamı hatırlıyor musunuz?»

Londra Üniversitesinde Timothy'yi ziyarete gittiğim zaman tanıştığım bir Çinlinin fotoğrafıydı bu da.

«Onun Komünist Çin Hükümetinin bir ajanı olduğundan haberiniz var mı, Doktor?» Şimdi de üçümüz Thames ırmağının kıyısında bira içerken çekilmiş bir fotoğraf...

«Lütfen neler konuşuyordunuz, anlatır mısınız?»

«Bilimsel konulardan söz ediyorduk, Timothy bana adamın bir antropolog olduğunu söylemişti.»

«Sturvesant bursu için Mageba'yı siz mi aday gösterdiniz, Doktor? Çin'e gittiğini, bir gerilla lideri olarak eğitim gördüğünü biliyor muydunuz? Hong Kong'dan getirilecek yirmi yedi varil kil için bu sipariş formlarını siz mi imzaladınız? Bu varillerin içinde plastik patlayıcı bulunduğundan haberiniz yok muydu? Bunları tanıyor musunuz, Doktor?»

Bir düzine kadar Afrika dilinde yazılmış bildiriler. Şöyle bir göz attım: Terörist propagandası. Öldürmeye, yakmaya, yok etmeye kışkırtan sözler.

«Bunların sizin Enstitünün basımevinde basıldığını biliyor muydunuz, Doktor?»

Soruların ardı arkası kesilmek bilmiyordu. Yorulmuştum, şaşırılmışım, kendi kendimle çelişkiye düşmeye başladım. Basımdaki yaraları, iplerin bileklerimde bıraktığı izleri, çürükleri gösterdim, ama boşuna. Başım çatlıyordu.

«Bunları tanıdınız mı, Doktor? Bu makineli tabancaların Enstitünüz adresine gönderilmiş kitap sandıklarında geldiğini biliyor muydunuz? Mageba'yı gizlice yurt dışına çıkarmaya kalkışan, siz değil misiniz? Onu on iki yıldır tanıyordunuz, kanadınızın altına almıştınız, koruyordunuz, değil mi? Yani, size hiç açılmadı mı demek istiyorsunuz? Onunla hiç politik konulardan söz etmediniz mi?

«Ama benim onlarla ilişkim yok, yemin ederim. Ne olur inanın bana, inanmalısınız.» Sonra birden gözlerim karardı, kendimden geçmiş olmalıyım.

Gözlerimi açtığımda hastanede, tertemiz çarşafların arasındaydım. Louren Sturvesant başucumda oturuyordu. Tanrıya şükür, o gelmişti ya, artık her şey yoluna girecek demektir. Ama o ne? Buz gibi soğuk bir ifadeyle eğildi:

«Senin de çeteden olduğunu sanıyorlar. Bu işi senin düzenlediğine, Enstitüyü de terörist bir örgütün karargâhı olarak kullandığına inanıyorlar. Eğer bana ve vatanına ihanet ettiysen, düşmanlarımızın safına geçtiysen benden en ufak bir acıma bekleme. Söyle, doğru mu bunlar?»

«Aman Lo, sen de mi onlar gibi düşünüyorsun yoksa? Yok yok bu kadarına dayanamam artık. Elbette doğru değil.» Neden bilmem, birdenbire, çocuk gibi, hıçkırığa hıçkırığa ağlamaya başlamışım.

Louren omzumu tuttu, sonsuz bir acıma ve sevecenlikle: «Pekâlâ Ben, pekâlâ ortak. Ben işleri yoluna koyarım, hadi ağlama geçti artık.»

Tam on gün Louren'in evinde konuk oldum. Çok iyi ağırlandım, bu süre içinde kendimi toparlayabilmem için basından uzak tutuldum. Sonra, bitmek bilmeyen bir gün boyu, bir basın toplantısında, kaçırılışımızın öyküsünü en ufak ayrıntılarına dek anlattım. Ve sonunda, bir gün Louren beni alıp Ay Sitesine geri götürdü. Giderken yolda ona, taşocaklarını ve Akdenizlilerin mezarlarını arayacağımdan söz etmiştim. Ay Sitesinde bir kahraman gibi karşılandım. Serüvenlerimi radyodan adım adım izlemişlerdi. Şimdi, buz gibi biralarımızı yudumlarken onlara öyküyü bir kez de ben, baştan sonuna dek anlattım. Sally dedi ki:

«Zaten o Timothy'ye hiç güvenmemiştim ben. Adamda bir sinsilik vardı. Neyse, sen sağ sağlam aramıza döndün ya Ben. Önemli olan da buydu.»

Kalktı, herkesin ortasında beni alnımdan öptü, kıpkırmızı kesildim. Sonra onca aradığımız taşocağını bulduk. Rai ile ben. Sonra altımız başbaşa verip, hepimiz kendi bulgularımıza dayanarak Ay Sitesinin hayali bir resmini çizdik. Surlar ve kuleler yeniden yükseldi, göller duru sularla doldu, limanlar, içki evleri iki bin yıl önce ölmüş kişilerle dolup taşı. Savaşçılar çalımla dolandı, köleler ağlaştı, soylu hanımefendiler tahtırevanlarda gezindi. Kervanlar doğudan altın ve hazine yüklü, ardarda kenti zenginliğe boğdu ve beyaz bir kral, omzunda rozetli bir kalkan, zırhı güneş gibi parıldayarak kocaman taş kapılardan çıktı. Bu resmin tamamlanması dört hafta sürdü ve hayal gücümüzü çalıştırmaya yaradı. Bu sayede Peter de sitenin altında gemi yapım yerinin kalıntılarını bulabildi. Tezgâhtaki tamamlanmamış bir tekne, yarı yarıya yanmıştı. Bu kavrulmuş tahtadan yaptığımız tarih saptaması sonucu M.S. 300'leri bulduk ki bu, bizim 'büyük yangın'ın tarihi olmalıydı. Bu proje sayesinde Sally'yle daha çok beraber olabiliyordum. Öğle yemeğimle mayomu yukarıya, mağaraya götürmeye başladım. Çok geçmeden aramızdaki dostluk tazelendi. Ama yine de üzerine fazla düşmekten, onu ürkütmekten çekiniyordum. Bazen öğle yemeğinde ötekiler de bize katılıyorlardı, çünkü dışarısı ne denli sıcak olursa olsun mağaranın içi her zaman serindi dinlendiriciydi. Arada göle girip yüzüyor, eğleniyorduk. Beş hafta sonra Louren'i karşılamaya gittim. Uçaktan indiğinde onu görünce şaşırdım. Çok zayıflamıştı. Gözlerinin altı morarmış, saçlarına kır düşmüştü. Çok çalışıyordu, belli. «Kendini öldüreceksin, dikkat et,» demek zorunluğunu duydum. Değer miydi bunca çalışıp didinmeye? Evet, değermiş meğer. Güneybatı Afrika'da büyük bir demir ve bakır madeni söz konusuymuş. Japonlarla anlaşmış, onlar liman yapacaklarmış. Böylece yeni yeni ufuklar açılacakmış şirketin önünde. Para önemli değil de bu yeni iş olanakları çok önemliymiş.

«Biliyorum Time dergisi seni dünyanın en zengin otuz adamı arasında saymış geçen sayısında, ama bu, iş değil Lo, kendini öldüreceksin bu gidişle.»

«Haklısın Ben, biraz yoruldum. Bu yüzden de tam bir hafta tatil yapmaya karar verdim.»

«Bilirim, bilirim ben senin o tatillerini. O P.C.A.'ların her yarım saatte bir başına ekşir, sana rapor üstüne rapor getirirler. Geri kalan zamanını da telsizinin başında geçirirsin.»

«Ama bu kez öyle olmayacak, uzaklara gideceğim, sen de benimle geleceksin.»

«Ne demek istiyorsun sen, Lo?»

«Sonra anlatırım.»

İsteği üzerine dosdoğru mağaraya çıktık. Sally, şık bir pantolon, yeşil bir ipek bluz giymiş, çalışıyordu. Louren'i karşılamak üzere doğrulduğu zaman, haftalardır ilk kez dudağını boyamış olduğunu gördüm ve şaşırdım. Louren'in bitkin halini görünce üzüntüsünü belli etmemeye çalıştı, ama

ben o saat anladım. Sonra yine resim sehpasına döndü. Louren de hemen beyaz kralın portresinin önüne dikildi. Yanına gittim. Sordu:

«Bir şeyler söylemek istiyor gibi, değil mi Ben? Bir şey var burada, senin de, bizim de farkına varamadığımız bir şey, buranın anahtarı, tüm bu mağaranın gizemi. Bu duygu beni bir an bile bırakmıyor. Issız Vadideki madeni hatırlıyor musun, Ben? Benim jeologlar buradan bir şey çıkmaz, demişlerdi de ben, diretmiştim ve sonunda haklı çıktım. Hatırladın mı?»

Başımı salladım. Issız Vadiden şimdi ayda yirmi bin kıratlık elmas çıkartılıyordu.

«Burada bir şey var, bir yerlerde gizli, ama nerelerde? Yerde mi, duvarlarda mı, yoksa tavanda mı?»

«Gölde,» dedim.

«Pekâlâ, gölde olsun. Oradan başlarız biz de.»

«Ama çok derin, Lo. Hiçbir dalgıç...»

«Aman Tanrım, Ben! Sen dalgıçlar konusunda ne bilirsin ki? Kalp ameliyatı olmam gerektiği zaman dosdoğru Chris Bernard'a giderim ben, daha aşağısı kurtarmaz. Dünyanın en usta dalgıcı kim, söyle?»

«Herhalde Cousteau olmalı.»

«Tamam, onu getir tiriz öyleyse. Böylece göl işi çözümlendi. Şimdi, gelelim zemine.»

Böylece bir saat içinde, mağaranın iyiden iyiye araştırılması için bir plan tasarlamış çıkmıştı. Sonra dedi ki:

«Pekâlâ Ben, hadi sen şimdi kampa in. Bir saat kadar yalnız kalmak istiyorum da.»

Onun yanından bir dakika bile ayrılmak işime gelmiyordu, ama hemen kalktım.

«Geliyor musun, Sal?»

«Zarar yok, Ben. O çalışıyor, kalabilir. Beni rahatsız etmez.» Mağaradan çıktım. Gidip Louren'in yatacağı yer hazır mı, diye son bir kez gözden geçirdim. Tam salona dönüp bir şişe viski açmışım ki, Rai ile nişanlısı, bitişik ofise geldiler. Konuştuklarına kulak misafiri olmak istemezdim, ama bölmeler çok inceydi. Duydum:

«Tam beş haftadır deli gibiydim. Bir türlü gelmeyecek sanmışım, bu geceyi iple çekiyorum,» diyordu genç adam. Nişanlısı da:

«Aman yavaş konuş, duyacaklar,» karşılığını veriyordu.

Daha fazlasını işitmemek için çıktım. Ama zihnime takılmıştı, beş haftadır beklenen, Louren olmalıydı.

Konserve yemekten hepimizin midesi bozulmuştu. Louren yanında bol taze et, sebze ve meyve getirmişti. O gece nefis bir şölen oldu. Yemekten sonra viskimizi yudumlarken Lo'ya önce taşocağını anlattık, sonra da sıra, çizdiğimiz hayali resimlere geldi. Gülüp geçeceğini sanmışım, tam tersine, çok ilgilendi, heyecanlandı. Sally, beyaz kralın portresini en sona saklamıştı. Onu görür görmez Louren'in beti benzi attı. Yakından baktım. Sally, altın renkli sakalın ardında, kralın yüzünü çizirken

Louren'i model almıştı. Aynı geniş alın, ayırık, derine gömülü, soluk mavi gözler, aynı dümdüz burun, aynı küçük burun delikleri, aynı kalın dudaklar...

Louren de gözlerini portreden çekip alamıyordu. Fısıldadı:

«Ben, müthiş bir şey bu, akşama kadar ne anlama geldiğini ben de çıkaramamıştım. Benim için sadece bir taş yığını, bir avuç boncuk, birkaç parça da altından ibaretti burası. İnsanları hiç, ama hiç düşünmemiştim. Asıl önemli olan onlarmış meğer, Ben. Dünyanın bir ucundan kalkıp ta buralara dek gelmişler, şu vahşi topraklarda, şu yüksek uygarlığı kurabilmişler... Ben, ne olursa olsun bu insanların akibetini öğrenmek zorundayız. Ne kadar sürerse sürsün, kaç malolursa olsun, umrunda değil. Mutlaka bilmeliyim. Öğrenmeliyim. Artık bunu dünyaya ilan etmenin de zamanı geldi sanıyorum, Ben. Bu insanların varlığını herkes öğrenmeli.»

Yüreğim oynadı.

«Aman Lo, sakın ha! Bunu yapamayız, daha zamanı değil, ne olursun, Lo! Elimizde yeterli kanıt yok. Derimizi yüzerler inan olsun. Bir yanımızı bırakmazlar o hıznır eleştirmenler.»

«Onlara bu resimlen gösteririz biz de.»

«Ama Lo, bunlar sadece birer hayal ürünü. Örneğin şu kral resminde modelini gösterebileceğimiz tek şey, şu altın kupa. Ötesi hep uydurma.»

«Haklısın Ben, galiba haklısın. Çok yorulmuş olmalıyım.»

Ertesi gün, zümrüt gölün başında öğle yemeğimizi yerken Lo bana ikimizin nereye gideceğimizi söyledi. Sally'nin kara kalemini alarak kayaya çiziyordu:

«Bak, biz buradayız, şurada altmış beş mil kuzeybatımızda ise, Dombosaba harabeleri bulunuyor. Eğer varsayımların doğruysa, iki site arasında eski bir kervan yolu olması gerekir. İşte seninle ikimiz cipe binip o yolu bulmaya çalışacağız.»

«Oldukça çetin arazidir orası. İnsan ayağı basmamış diyebilirim. Yol yoktur, su yoktur.»

«Ama P.G.A.'lar da yok, değil mi? Yarın sabah gün doğarken yola çıkıyoruz hazırlan.»

Uyandığımda ortalık ağarmamıştı, saat dört buçuktu. Yeniden uyumaya değmezdi. Kalksam mı, kalkmasam mı diye düşünürken kapı usulca açıldı. Rai girdi. Birden korkmuşum, bağırdım:

«Ne yapıyorsun?»

Rai benden de çok korkmuştu anlaşılan. Kendini güçlkle toparlayabildi, kekeledi:

«Şey, tuvalete gitmiştim de...»

Herhalde Leslie'nin yarından geliyordu. Ama bana neydi bundan? Kalktım, giyindim. Ertesi sabah erkenden yola çıktık, gerçekten de insan ayağı basmamış yerlerde ilerliyorduk, ama mutluyduk, gençliğimize dönmüş gibiydik. Üç gün içinde Louren'in gözlerinin altındaki siyah halkalar silinmiş, yüzüne renk gelmiş, eski sağlığına kavuşmuştu. Üçüncü günün akşamı dayanamadı, radyoyu açtı. Rodezya'da bir baskın olmuş, dört polis öldürülmüş, ikisi yaralanmış. Baskını düzenleyen de Timothy Mageba'dan başkası değilmiş. Radyo onun, Afrika'daki teröristlerin elebaşısı olduğunu söylüyordu. Ölü veya dirisini getiren ya da bulunduğu yeri bildirene 10.000 Rodezya doları ödül verilecekti. Louren homurdandı:

«Demek 100 mil kadar kuzeyimizde dolanıyor. Ahh, bir elime geçirebilseydim!..»

Gerçekten de, Timothy'den haber almak çok canımı sıkmişti. O gece gözüme uyku girmedi desem yeridir. Ertesi gün öğleye doğru kuzey yönünde, havada daireler çizen akbabalar gördük. Bu gülünç görünüşlü leş yiyenlerin uçuşunu izlemek, Afrika'nın en ilgi çekici yönlerinden biridir, çünkü sizi mutlaka anlatılmaz bir facia sahnesine götürürler. Gerçekten de bir çeyrek mil kadar ilerledikten sonra, o kambur kuşların ağaçlarda kümelendiğini gördük. Herhalde bir şey, onların yere inmesini engelliyor olmalıydı. Silahlarımızı alıp, indik. Adım adım, büyük bir heyecan ve gerilim içinde ilerledik. Yüksek otların arasında bir aslan ailesine rastlayacağımızı umuyorduk. Louren birdenbire, taş kesilmiş gibi durdu. Ben de durdum, baktım. Çiğnenmiş otların ortasında bir buffalo ölüsü yatıyordu. Karnı şişmiş, iri yeşil sinekler gözlerine dolmuş. Kalın deride pençe izi göremedim, yere bakınca, küçücük, çocuk ayağına benzer izleri seçtim. Tüylerim diken diken oldu. Aslan ininden de çok daha tehlikeli bir yere düşmüştük biz. Bantuların arasına. Çünkü hayvanın boynunda, zehirli ok hâlâ duruyordu. Çevresi şişmişti. «Lo, çabuk kaçalım buradan. Boşimanlar...» «Nereden anladın?»

«Yerdeki ayak izlerinden, buffalonun boynundaki oktan, Yavaş ol şimdi, Lo. Çok yavaş. Arkanı dönme sakın, ani hareket de yapma. Bizi gözlüyorlardır. Herhalde burada olmalılar.»

Terlemiş avuçlarımızla silahlarımıza sımsıkı sarılarak geri geri yürümeye başladık. Bir yandan da çevremizi kolluyorduk. Louren fısıldadı:

«Tanrı aşkına, konuş onlarla, Ben.» O anda anladım ki, zehir korkusu, Louren gibi bir adamı bile korkak yapabiliyormuş. Sesi titriyordu. Hayvandan elli adım kadar uzaklaşınca, seslendim:

«Barış! Size zarar vermeyeceğiz, düşman değiliz!»

Karşılık hemen geldi.

«O kocaman, ak kafalıya söyle silahını yere bıraksın. Onu tanımıyoruz!»

Rahat bir soluk aldım. Bağırdım:

«Xhai! Kardeşim benim!»

Şimdi ateşin karşısında çömelmiş, el çırparak buffalo şarkısını söylüyorduk. Kadınlar da dışımızda bir çember kurmuş, dansediyorlardı. Hayvanın etleri kurusun diye ağaçlara asılmıştı. Ben, Louren ile Xhai'nin arasına oturmuş, biri sigarasını içer, ötekisi de tütününü çiğnerken, onlara çevirmenlik yapıyordum. İkisinin de ortak tutkusu olan avdan söz ediliyordu. Xhai bir fil av önerisinde bulundu. O an Louren'in yüzünün aydınlanmasından kervan yollarının da, harabelerin de suya düştüğünü anlamıştım.

«Ama Xhai, cipi burda bırakmamız gerektiğini söylüyor,» dedim. «Bu fil yaşlı ve kurnaz bir hayvanmış. Şimdi hemen yatıp dinlenelim bari. Anlaşılan yarın çok yorucu bir gün geçireceğiz.»

Güneş doğduğunda üç saattir yürümekteydik. O iki küçücük insana yetişmek hiç de kolay olmuyordu çünkü. Otların, çalılarının arasından hiç tınmadan süzülüyorlardı. Louren sordu:

«Nasılsın Ben? Şu küçücük herifler gerçekten de yürürlermiş meğer!»

Homurdanarak tüfeğimi bir omzumdan ötekine geçirirken dedim ki:

«Dur bakalım daha yeni başladı. Bu bir şey mi?»

İlerlediğimiz arazi çok çetin, dikenlerle kaplı, iniş çıkışlıydı. Sıcak da dayanılır gibi değildi. Tam kurnaz, yaşlı bir filin yaşam boyu insanlardan kaçmak zorunda kalmış bir hayvanın sığınacağı türden bir yerd. Öğleyin yarım saatçik dinlendik. Ancak birkaç yudum ılık su içtikten sonra yeniden yola koyulduk. Xhai birden yere eğildi, okunun zehirli ucuyla bir şeyler gösterdi:

«Bakın işte, şurada ve burada, ayak izleri var. Gördünüz mü?»

Bir şey görmemiştik doğrusu, çünkü toprak taş gibi sertti. Louren söylendi: Eğer bu bir fil ayağı iziye ben de Çinli bir düşünürüm.

Ama Xhai oralı değildi, adımlarını sıklaştırdı, göremediğimiz bir izin peşinde dikenleri, çalıları aştık, dağ bayır tırmandık. Tepeye yaklaştığımızda bir yığın fil gübresiyle karşılaştık. Kavurucu sıcağa karşın, hâlâ kurumamıştı ve sarılı, turunculu bir kelebek sürüsü bulut gibi yığının üzerinde uçuyor, neminden yararlanmaya çabalıyordu. Louren başını salladı, tüfeğini omzundan indirip koltuğuna sıkıştırırken söylendi:

«Bu küçücük adam büyücünün tekiymiş yahu!»

Artık daha yavaş ilerliyor, ikide bir duruyorduk. Xhai ile Ghal fil izlerini sürüyorlardı. «Gel,» deyince yürüyor, «Dur» deyince duruyorduk. Yine böyle, sert bir el hareketiyle durdurulduğumuzda baktık, ilerideki dikenli çalı perdesinin ötesinde fil, salına salına gitmiyor mu? Kurşuni derisi yaşlılıktan kırış kırış, karnı, arka bacaklarının arası sarkmış, kuyruk ucundaki püskülü yokolmuş, sırtında, omurları açık seçik sayılabiliyordu. Yaşlı bir fildi. Ama koskocaman, dağ gibi. Xhai, Ghal ile bana olduğumuz yerde kalmamızı işaret etti, sonra Louren'i yanına aldı. Dikenlere daldılar. Fil durmuş, hortumunun ucuyla yemyeşil sürgünleri usulca alıyor, ağzına tıkıyordu. Kendisini bekleyen tehlikeden tümüyle habersizdi. Bu arada Louren de, bacaklarını germiş, ağır tüfeğin geri tepmesine karşı biraz öne doğru eğilmiş, hayvanın tam böğrüne nişan almaktaydı. Silah, sıcağın uyuşmuş sessizlikte inanılmaz bir gürültü çıkardı. Kurşunun ete vurduğunu duydum. Fil döndü, upuzun, sarı dişlerini kaldırarak, koskocaman kulaklarını arkaya yatırarak baktı ve Louren'i görür görmez de bir çığlık attı. Sonra yan yan, dikenli çalılarının ardına gizlenerek ona doğru yaklaştı. Louren'in dönüp, görüş açısı olan bir yer aramak için koşmaya başladığını gördüm. Ne var ki ayağı bir karınca yuvası

tümseğine çarptı, tökezlendi, boylu boyunca yere uzanırken tüfeği elinden âdeta uçtu. Şimdi tam hayvanın yolu üzerindeydi. Ben de koşmaya başlamıştım, bir yandan da avazım çıktığı kadar, «Louren!» diye bağıırıyordum. Ama elimdeki çiftle yaralı bir file karşı ne yapabilirdim ki? Ancak filin dikkatini üzerime çekebilirdim, o kadar. Bunun için de vargücümle, «Yüy! Yay!» diye haykırıyordum. Fil başını çevirdi, domuz gözü gibi küçücük gözleriyle beni aradı. Çiftemi kaldırdım ve otuz metre kadar öteden, gözlerine nişan aldım, belki onu kör edebilirdim.

Bum! Bum! Bir sağa, bir sola, suratına ateş ettim, baktım hayvan bu kez bana doğru saldırıyor, derin bir soluk aldım. Louren'i kurtarmıştım ya, önemli olan buydu işte. Beceriksiz parmaklarımla fişeklikten yeni mermi ararken, ben daha tüfeğimi dolduramadan üzerimde olacağını çok iyi biliyordum.

Bu kez bağırma sırası Louren'e gelmişti. «Koş! Ben, kaç!» diyordu, ama dizlerim tutmuyordu ki! Olduğum yere çakılıp kalmıştım sanki. Louren'in silahı patladı, gümbürtüsü beynimde yankılandı, iki kez. Ve bir çığ gibi o koskocaman kurşuni dağ, bana doğru düştü. Ölmüştü bile, beyni, olgun bir meyva gibi dağılıvermişti. Benim ayaklarım ise hâlâ toprağa çakılıydı. Kıpırdayamıyordum, kaçamıyordum ve o koskocaman gövde yere yığılırken, akıl almaz bir şiddetle vurdu bana. Havaya fırladım, sonra yere düşerken beynimde şimşekler çaktı, kendimden geçmişim.

«Seni budala seni! Ah seni küçük yiğit budala!» Yüzüme serin serin sular iniyor, dudaklarım ıslatılıyordu. Gözlerimi açtım, Louren yere oturmuş, başımı dizlerine almış, şişedeki suyu yüzüme serpiyordu. Her yanıma ağrılar içinde, kaskatıydı, ama gözlerimi açmamla yüzü öylesine aydınlandı ki, ömrümde bunca güzel bir şey görmedim diyebilirim. «Yürüyebilecek misin?»

«Denerim.» Neyse ki basımdaki kocaman şişe, her yanıma ağrımına karşın yürümek o kadar güç gelmedi. Hatta o koskocaman, dua eder gibi diz çökmüş, başını kıvrık, sarı dişlerine dayamış ölü hayvanın fotoğrafını bile çektim. Louren ile Boşıman da hayvanın başına oturdular.

O geceyi yakında bir yerde geçirecek, ertesi gün dönüp dişleri alacaktık, Xhai bizi Sulukaya'ya götürüyordu işte. Louren' in koluna girdim, topallaya topallaya bir bayırı aştık, geniş, granit bir düzlüğe çıktık. Burası hafif eğimli kocaman bir kubbeydi ve bir bakışta, tüm yüzeyini kaplayan dizi dizi sığ, yuvarlak deliği görebilmiştik. Birden sevinçle bağırdım, artık nedense Louren'in desteğine gereksinmem kalmamıştı. İkimiz birden koştuk, zamanla aşınmış o dizi dizi delikleri incelemeye koyulduk.

«Çok büyüktü herhalde. Kaç delik var dersin? Bin mi?»

«Daha çok. Belki de iki bin.»

Durdum, çıplak kölelerin uzun diziler halinde kaya zemine diz çöküp, birbirlerine demir köle zincirleriyle bağlı olarak, her birinin elinde ağır demir tokmak, dizlerinin arasına sıkıştırdığı taş havanda altın cevherini dövmesini gözlerimin önünde canlandırdım. Hayalimde, ellerinde deri kırbaçlar, diziler arasında dolaşan ve ince toz haline getirilen altını sık sık eğilip kontrol eden köle başlarını gördüm. Ardı arkası gelmeyen, upuzun köle dizilerinin, altın cevheri dolu sepetleri başlarının üzerinde taşıyarak madenden dönüşlerini gördüm. Tüm bunlar 2.000 yıl önce oluyordu. Louren de benim gibi düşünüyor olmalıydı ki, sordu:

«Acaba maden neredeymiş?»

«Peki,, ya su?» dedim. «Altını yıkamak için su gerekiyordu.»

«Suyu boşver sen. Ben madenin kendisini istiyorum. Şu adamlar su düzeyinde dururlar, madenin pek azını işlerlermiş zaten. Kimbilir buralarda bir yerlerde nasıl tükenmez bir altın cevheri gizlidir?»

İşte hep eski madenler böylesine yok edilmişti. Eski metalürjistler 2.000 yıl önce, Orta Afrika'daki hemen hemen tüm madenlerin yerini keşfetmişlerdi. Ama çağımız madencileri terkedilmiş cevheri ortaya çıkarmak telaşı içinde eskilerin yaptığı çalışmaların tüm izlerini dinamit patlatarak, toprağı rastgele delerek yok ediyorlardı. Bu madeni ise önce ben keşfedecektim. Varsın onlar sonradan gelip kalıntıları darmadağın etsinler.

Su, on beş metrelik bir kuyunun dibindeydi. Kuyu çok muntazam açılmış, duvarları tuğlalarla örülmüştü. Gördüğüm eski kuyuların en güzellerinden bir tanesiydi. Besbelli Boşımanlar da her zaman onarıp bakmışlardı. Bu yüzden Xhai'yi kutladım, kayaların arasında gizlediğı bir yerden ham deriden bir ipin ucuna bağılı deri bir kova getirdi. Kovayı ağız dolusu duru suyla doldurdu. Suyun üzerinde birkaç kurbağı ölüsüyle bir de boğulmuş sıçan leşi yüzüyordu. Dudaklarıma değdirmeden suyu kaynatmaya karar verdim.

Louren bir süre kuyuyu seyrettikten sonra iki granit tepe arasındaki dar vadiye indi, yirmi dakika sonra da bana seslendi:

«Ben! Buraya gel! Çabuk ol!» Kendimi kuyunun başından zorla kopartarak yanına gittim. Louren çok heyecanlıydı, âdeta dili dolaşıyordu. Altının en zengin, en soğukkanlı bir kişiyi bile ne denli etkileyebileceğini bir kez daha işte gözlerimle görüyordum demek. Yan yana durup, eski Akdenizlilerin madenini seyre daldık. Pek etkileyici bir görüntü sayılmazdı gerçi. Sığ bir çöküntü, çevreyi kuşatan toprak düzeyinden ancak bir, bir buçuk metre kadar inen bir hendek, ağaçların arasında kıvrıla kıvrıla uzanıyordu.

«Açık kazı. Kayalığı kadar damarı izlemiş olacaklar.»

«Kazdıkları yerleri de doldurmayı unutmamışlar,» dedim. Eskiler nedense her kazdıkları madeni, terketmeden önce doldurmak gibi garip bir alışkanlığı sahiptiler. Bu sığ hendek ise, doldurdukları yumuşak toprağın akıp gitmesiyle ortaya çıkmış. Bir buçuk mil kadar hendeğı izledik, ormana dalınca kayboldu gitti. Louren hâlâ unutulmuş altın cevheri filan kalmış mı diye araştırıyordu. Ben ise yorulmuştum, sırtım da ağrıyordu. Yere oturup düşünmeye başladım. Kuyudaki suyun derinliğı on beş metreydi, herhalde eskiler de hendekte bu kadar derine inmiş olmalıydılar. Çünkü hendeğı dolacak suyu boşaltmak için tulumba gibi donanımdan yoksundular ve on beş metrenin aşağısına inince de mutlaka su dolacaktı.

Bu maden açık bir hendekti, bir buçuk mil uzunlukta ve on beş metre derinlikteydi. İki metre kadar da genişliğı vardı. Toprak, demir kazmalarla ve kayaya taş çekişlerle vurulmuş demir çivilerle kazılmış olacaktı. Bu yöntemle parçalanmayacak kadar sert kayaya gelindiğı zaman da, üzerine ateş yakar, sonra kayanın ısınmış yüzeyine ekşimiş şarap dökerek çatlatırlardı. Bu, Anibal'in fillerini Alplerden geçirirken karşısına çıkan kayaları parçalamakta kullandığı yöntemdi, buna bir Kartaca yöntemi de diyebilirdiniz. Sonra kaya katmanlarından aldıkları altınlı kumtaşını sepetlere doldurup ham deriden iplerle yeryüzüne çıkartıyor olmalıydılar. Bu yöntemle Güney ve Orta Afrika'da, 300.000 mil karelik araziye yayılmış madenlerden aşağı yukarı 700 ton altın çıkarmışlardı. Ayrıca da çok miktarda demir, bakır ve kalay elde etmişlerdi.

Louren sesleniyordu: «Ben, neredesin Ben? Bir kaya parçası buldum. Ne dersin buna?»

«Mavi şeker kumtaşı,» dedim, yalayarak ıslattım. Güneş ışığını yansıttı Altın, âdeta suratıma sırtıyordu şimdi. Kumtaşının minicik yarıklarını ve çatlaklarını, ekmeğe sürülmüş tereyağı örneği doldurmuştu.

«Vay canına be! İyi kaliteymiş! Benim çocukları göndereyim de tüm bölgeyi bir tarasınlar.»

«Aman Lo, beni de unutma sakın.»

«Elbette sen de payını alacaksın. Hiç haksızlık ettim mi?»

«Yok Lo, onu demek istemedim, senin çocuklar şurasını altüst etmeden iyice bir araştırmak, ne var ne yok görmek istiyorum. Onu demiştim.»

«Pekâlâ Ben, dilediğin gibi olsun. Biz madenleri açarken sen de burada olacaksın, tasalanma. Şimdi bir an önce dönelim de şunun değerine bir bakayım, çok merak ediyorum.»

Granit kubbedeki taş havanlardan birine koyduğu kaya parçasını bir başka taşla iyice döverek Louren onu bembeyaz bir toza dönüştürdü. Bu tozu yemek pişirdiğimiz tasa koydu, kuyu suyuyla güzelce yıkadı. Karıştırma karıştırma suyu akıtırken, on beş dakika içinde altını ayırdı. Yağlı, parlak sarı renkte, kabın dibinde birikmişti.

«Şu dakikaya kadar içten yanmalı motorun ne denli yararlı olduğunu meğer bilmezmişim! Artık eve gidelim, Ceymis.»

Xhai ile küçük kabilesini bitmez tükenmez göçebeliklerine terkederek ayrıldığımızdan sekiz gün sonra Ay Sitesine döndük. Bu süre içinde Louren'e gelen mesajlar büyük bir yığın oluşturmuştu. Daha yıkanmaya, traş olmaya bile zaman bulamadan tam bir saat telsizin başından ayrılamadı, yokluğunda ortaya çıkmış olan sorunların en önemlilerini çözümlemeye çalıştı.

O gece bana, hatırlattı:

«Beyaz Kral'ın resimlerinden çekilmiş fotoğrafları verecektin bana, Ben.» Kalktım, resimleri dosyamdan çıkarıp getirdim. Işığın altında onları teker teker gözden geçirirken birden bir tanesini uzattı bana:

«Ne var bunda, Ben? Ne olmuş? Bak, yüzünde bir işaret var.»

İyice baktım, evet, kralın ölü beyazı yüzünde belli belirsiz, gölge gibi bir haç işareti vardı. Şaşırdım, daha önce hiç dikkatimi çekmemişti.

«Herhalde fotoğraf basılırken olacak, Lo. Ötekilerde de var mı?»

«Hayır, sadece bunda. Belki de haklısın.»

Evet, itiraf etmeliyim ki, o gece beyaz kralın yüzündeki işarete hiç önem vermemiştim. Tek özürüm şu olabilir: epey sarhoştum.

Aradan iki ay daha geçti. Rai ile ben bu kez mağaranın zemininde kazılara, araştırmalara girişmiştik, ama pek bir sonuç alamadık. Burada insan yaşamamıştı, sadece ta aşağılara, kaya yatağına kadar inen hayvan kalıntıları bulabildik. Taş yatakta ise, tek bir dört köşe yontulmuş taş bulabildik, hepsi o. Kazılarımızla mağarayı hallaç pamuğuna çevirmiştik. Yeniden çukurları doldurduk, düzelttirdik. Sonra gölün çevresine eskilerin yonttuğu taş bloklardan döşettik, ileride mağarayı gezmeye gelecek ziyaretçiler rahatça dolaşabilsinler diye. Louren söz verdiği gibi, fil avı sırasında keşfettiğimiz altın madenini açacağı zaman beni de helikopterle aldırды. Orada üç hafta kaldım, mühendislerin yanbaşında ben de çalıştım. Damar orada tahmin ettiğimiz gibi, suyun hemen altındaydı, değeri de ortalama çok yüksekti. Buradan alacağımız yüzde on kazanç payıyla bayağı zengin olacaktım anlaşılan. Her ne kadar maddi şeylere pek önem vermiyor idiysem de bu, yine de beni sevindiriyordu doğrusu. Birkaç yüz parça araç gereç bulduk, çoğu maden çıkarma aletleriydi. Bu arada elimize geçen liften örölmüş sepetler sayesinde tarih saptaması yaptırabildik. Sonuç, büyük yangından biraz öncesini gösteriyor ve fil madenini Ay Sitesi ile bağılıyordu. Yine de fil madenindeki en ilgi çekici buluş, hendeğin en derin yerinde yan yana boncuk gibi sıralanmış on beş insan iskeleti oldu. İçlerinden beşi kadın, onu erkekti. Hepsi de yaşlıca sayılabilirdi ve bir tanesinde romatizma belirtileri vardı, bir baş7 kasının kolunun dirsekten aşağısının koptuğu anlaşılıyordu. Çoğunun dişi de yoktu. Bir tanesinde demir zincir izlerine rastladım ve gözümün önünde, hendek yeniden doldurulmadan, bile bile dibine yan yana uzatılmış on beş tane geçkin ve sakat işçi görünümü canlandı.

Buradaki işim bitince Ay Sitesine döndüm. Sally mağarada çalışlıyordu. Beni görünce gerçekten sevindiğini anladım. Ona baktıkça ne denli sevdiğimi biliyordum, yüreğim burkuluyordu. Sonra birden, yakında buradan, Ay Sitesinden ayrılacağımız aklıma geldi. Öyle ya, iş bitmek üzereydi, Johannesburg'a Enstitünün sessiz salonlarına dönmek acaba Sally'yi nasıl etkileyecekti? Yüksek sesle düşüncelerimi söylemişim:

«Yakında buradan gidiyoruz, Sal.»

«Öyle, ben de üzölüyorum. Burada öyle mutlu oldum ki, çok arayacağım. Burada çok şey öğrendik, ama pek çok şeyin de gizemini çözemedik. Sanki bulutları kovalıyor gibiydik. Çok zaman tam yakalayacakken elimden kaçtığını sezmişimdir. Bilmediğimiz öyle çok şey var ki, Ben. Üstelik elimizde hiç kanıt da yok. Burada ne bulduksa, o her zamanki, eski savlarla çürütülebilir. Çömlek parçası üzerindeki işareti göstereceğiz, dışarıdan getirtilmiş, diyecekler. Altın kupayı göstereceğiz, yerli kuyumcular rastlantı sonucu bu motifi işlemiş diyecekler. Duvar resimlerini göstereceğiz, kulak dolgunluğuyla çizilen resimler kanıt sayılmaz, diyecekler. İşte böyle Ben, elimizde onların ağzını kapatabilecek en ufak bir kanıt yok. Şu bizim Ay Sitemiz, şu eşsiz site onlar için sadece kökeni tarihin bilinmezliklerinde yitip gitmiş bir başka Bantu kültürünün yapıtı sayılacak. O koca koca surlara, o kulelere ne olduğunu hiçbir zaman öğrenemeyeceğiz, beyaz kralımızın mezarının da yerini.»

Kazıyı ağustosun birinde kapatmayı tasarlıyordum. Temmuzun son haftalarını ortalığı derleyip toplamakla, ardımızdan geleceklerin incelemesi için temelleri açıkta bırakmakla, bulduğumuz öteberiyi büyük bir özenle paketlemekle, yığın yığın defterlere son notlarımızı almakla, uzun uzun listeler, kataloglar hazırlamakla ve yüzlerce ufak ayrıntıyla uğraşmakla geçirdik. Araştırma işi bitmişti, ama önümde aylar sürecek iş vardı daha. Bulduğumuz her şey incelenecek, birbiriyle ilişkisi saptanacak, her gerçek yerli yerine oturtulacak, başkalarının başka yerleşme bölgelerinden edindiği kanıtlarla karşılaştırılacak ve en sonunda da kitabı yazılacaktı. Aylar önce kitabıma, Güney Afrika'da Fenikeliler adını vermeyi tasarlıyordum, ne yazık ki şimdi başka bir ad bulmak zorundaydım artık.

Siteden ilk ayrılanlar, Peter ve Heather Wilcox oldu, Avrupa'ya, iki, üç aylık bir tatile gidiyorlardı. O akşam Louren beni telsizle aradı.

«Sonunda Cousteau'yı yakalayabildik, Ben. Pasifik Okyanusunda geziyormuş, ama San Francisco'daki ofisim onunla ilişki kurmuş. Belki yardım edebileceğini söylemiş, ancak gelecek yıldan önce gelememiş. Sekiz ayı tamamen doluymuş.»

O akşam Sally ile birlikte, son dosyaları topluyor, binlerce fotoğraftan işe yarayacak olanları ayırıyorduk. Sıra, beyaz kralın resimlerine gelmişti. Sally içini çekti:

«Benim güzel, esrarlı kralım. Bize söyleyebileceğin başka bir şey kalmadı mı? Nereden geliyorsun? Kimleri sevdin? Kalkanını hangi savaflara götürdün, seni savaş alanından evine taşıdıklarında yaralarını kimler gözyaşıyla suladı?»

Birden, fotoğraflardan biri, ilk kez görüyormuşum gibi, ilgimi çekti. Sanki bilinçaltım beni dürtmüştü.

«Sal. Işık. Hatırlıyor musun, siteyi ayışığında nasıl bulduğumuzu? Işığın açısının ve şiddetinin önemini? Bak, Sal. Lo'ya verdiğim fotoğrafı düşün bir. Üzerinde bir işaret vardı, hatırladın mı?»

Fotoğrafa o da dikkatle baktı, gerçi Louren'e verdiğimiz fotoğrafa oranla buradaki işaret daha belirsizdi, ama yine de ölü beyazı yüzün üzerinde o gölge gibi haç, seçiliyordu işte.

«Ne olabilir ki bu? Hadi gidip bakalım.» Hemen güçlü cep fenerini aldım, bir tanesini de Sally'ye uzatırken: «Bunu al ve peşimden gel, Watson,» dedim. Sally de homurdandı:

«Anlaşılan hep geceleri çalışmalısınız biz.»

Mağaraya tırmandık, resmi inceledik. Sally içini çekti:

«Suratında işaret filan yok bunun,» dedi.

«Dur bir dakika, hele şu feneri mendille örtüp ışığı azaltayım, sen de kendininkini söndür.» Ve böylece solgun ışıktaki resmi incelemeye koyulduk. Sonra ikimiz birden bağırışız: «İşte, orada!»

Evet, belirsiz haç işareti, o solgun yüzde birden ortaya çıkıvermişti. Yakından inceledik.

«Bir gölge bu, Sal. Herhalde boyanın altında iki oluk olacak, Haç gibi kesişen. Acaba kaya çatlağı mı? Ama pek düzgün, baksana. Tam da dik açı yapıyor.»

Mendilimi fenerden çektim, Sally'den boğazındaki ipek eşarbzı istedim.

Bana uzatırken merakla sordu:

«Ne yapacaksın? Aman gerçek Cardin markadır, sakın kirleteyim filan deme.»

«Hiç tasalanma, bir şey yapmayacağım. Sen sadece ışık tut bana.» Böyle diyerek eşarbı kralın suratına yaydım, sol elimle tuttum, sağ elimle de parmak uçlarımla yoklamaya başladım. İpek, parmaklarımın kaya üzerinde kolayca kaymasını sağlıyordu. Sonunda belirsiz bir çukur yakaladım, izledim. Parmak uçlarım, aşağı yukarı yirmiye on beş santim en ve boyunda beyzi bir biçim çizmişti. Yüreğim ağzıma geliyor sandım, güm güm atıyordu.

Ona hiçbir şey söylemeden üzerine çıkmış olduğum iskeleden aşağıya atladım, elini yakaladım:

«Hadi gel, bir makine bulup fotoğraf çekeceğiz.» Rolleifleks makinemi bir sehpanın üzerine yerleştirdim ve yirmi kadar resim çektim. Sally merakından çatlayacak derecelere gelmişti. Karanlık odada bir saat kadar çalıştıktan sonra çektiğim slaytları perdeye yansıttım. Renkler değişik çıkmıştı, çünkü poz süresini ve objektif açıklığını durmadan değiştirmiştım. Sözelimi kralın suratı yemyeşil, sakalı da mordu. Önceden hiç görmediğimiz garip benekler, çiller, lekelerle bezenmişti. Bunlar gerçekte, yüzeydeki pürüzlerden, boyadaki yabancı maddelerden, liken kolonilerinden ve öteki kusurlardan başka bir şey değildi. Mücevher gibi pırıl pırıl parlıyorlardı. Ama ben onlara dikkat bile etmedim. Tüm dikkatimi resmin altında beliren düzenli, beyzi görüntülere toplamıştım. Açık mavi renkte çizgiler, düzensiz bir satranç tahtası izlenimi bırakıyordu.

«Derhal Louren'i buraya çağırmalıyız. Çünkü bizim beyaz kralın arkasında, kayadan duvarda bir kapı var. Duvarcı ustaları tarafından kumtaşı bloklarıyla kusursuz biçimde örölmüş. Ve kralın resmi de bu kapının üzerine yapılmış.»

Louren Sturvesant, mağarada, beyaz kralın karşısında dikilmişti. Bir türlü bir karara varamıyor gibiydi. Bizler, Sally, ben, Ra! ve Leslie çevresini sarmış, bekleyiyorduk.

Louren diyordu ki:

«Bu şey, bu resim dünyanın en büyük sanat yapıtlarından bir tanesi. Tam iki bin yaşında. Yerine konulamaz, değer biçilemez. Bizim malımız değil. Bizim mirasımız, bizden sonraki kuşakların malı, çocuklarımızın, henüz doğmamış gelecek kuşakların. Şimdi tutmuş onu bozmamı istiyorsunuz benden.»

Nedenini bilemiyordum, ama bu portrenin Louren için bir türlü çözemediğim büyük bir önemi vardı. Ona karşı bambaşka duygular besliyordu. Bu arada Leslie çekingen bir sesle konuştu:

«Şeyy, acaba diyorum, resmi hiç bozmadan arkasına geçemez miydik? Yani duvardan bir geçit açıp oradan kralın arkasını bulamaz mıydık?»

O anda kızın boynuna sarılıp yanaklarından öpesim geldi. Çare bulunmuştu işte. Louren maden mühendislerinden bir tanesini, beş adamıyla ve gerekli malzemeyle getirtti. Mühendis kayayı inceledi, sonra kolayca delebileceklerini umduğunu söyledi.

«Aman dikkat edin, olabildiğince küçük bir delik açın, resimlere zarar gelsin istemiyorum.» Ne denli uğraşılsa da, yine güzel bir zürafa sürüsüyle, kulaklarını dikmiş, çevresini dinleyen zarif bir karacayı kısmen bozacaklardı. Ayrıca altı tane de havalandırma deliği istiyorduk. Louren bunun nedenini sorunca açıklamada bulunmak zorunda kaldım:

«Resmin arkasında bir tür geçit veya bir mağara bulmayı umuyoruz, değil mi?» Mezarı arıyoruz demeye dilim varmamıştı, kimbilir belki de tanrıları gazaba getirmek istemediğimden!

«Oysaki bu mağara, eğer varsa, iki bin yıl önce sımsıkı kapatılmış, bu yüzden tehlikeli olabilir. Firavunların lanetini unutmamalıyız. Tutankhamon'un mezarına ilk girenlerin başına ne gelmişti, hatırlayın. Burada özellikle tehlikeli bir akciğer hastalığı söz konusu olabilir. Lanet filan bunlar boş inanç elbette.» Leslie de beni doğruladı: «Evet, bir tür mantar hastalığı, biliyorum.» «İzninizle sözlerimi bitireyim. Buradaki koşullar, havada uçan sporları öldürücü bir hastalığa neden olan bir mantarın gelişmesi için ideal koşullardır. Bu sporlar akciğerlere solunum yoluyla girerler ve oradaki nemli, ılık koşullarda hemen ürer, yoğun koloniler oluşturur. Böylece akciğer dokularını zedelerler. Kanamalara yol açarlar, sonra soluk almak güçleşir, o mantar kolonilerinin çıkardığı dışkılar kana karışır, kan yoluyla beyine ve sinir sistemine ulaşır. Beyin hücreleri iltihaplanır, insan hayal görmeye başlar. Yani yarı yarıya çıldırır. Yüzde yetmiş beş ölüm tehlikesi atlatılacak olsa bile ciğerlerde verem geçirmiş gibi iz kalır. Ama beyin tamamen iyileşebilir. Bu yüzden, eğer bir mağara varsa da açılabilirse, içeri giren ilk ekip gaz maskeleri takmalı. Sonra hava ve tozdan örnekler alır mikroskop incelemesinden geçirtirim.»

Mühendis bu söylediklerimden bayağı ürkmüş gibi görünüyordu.

Kayayı delme işi bitince, tüm adamları dışarı çıkardım, altı ayrı yerden toz örnekleri aldım. Mikroskop hazırdı, beni bekliyordu. Sonunda gaz maskemi sıyırıp attım, sonucu bildirdim:

«Bir boşluk bulmuşuz. Temiz,» diye bağırdım. Bu haberim sevinç çılgınlıklarıyla karşılandı. Artık rahat çalışılabilirdi. Louren, çalışmaları sürdürmek için benden başkasını istemiyordu. Bu yüzden, ikimiz üç gün omuz omuza, duvarı delme işini sürdürdük. Sonunda arkasında bulunduğunu sandığımız odayı kapatan koskocaman, tek parça taşı pek büyük güçlüklerle devirebildik. İki bin yıldır içeride tıklılıp hapsolmuş olan hava, pis bir kokuyla dışarı fırladı. Önce kendini toparlayan Louren oldu. Mağaraya çalışmak için getirilmiş olan uzun kordonun ucundaki elektrik lambasını kapıldığı gibi içeri daldı, ben de arkasından. Daracık delikten sürünerek geçtik. Arkadaki odacık bir metre kadar aşağıda kalıyordu, atladık. Yan yana dikilip çevremize göz gezdirdik. Taş bir duvarla son bulan upuzun bir geçitteydik. Bu geçidin yüksekliği üç metre, genişliği de üç buçuk metre kadardı, dümdüz uzanıyordu. Tavanı duvardan duvara enine yerleştirilmiş kumtaşından lentolarla tutturulmuştu. Duvarlar da girerken delmek zorunda kaldığımız kocaman taşlarla döşeliydi. Yerde de dört köşe kumtaşları döşenmişti. Geçidin her iki yanında duvarda taş çerçeveli dolaplar oyulmuştu. Yerden tavana kadar yükselen bu girintilerin eni bir buçuk metre, derinliği bir metre kadardı. Her birinin içinde raflar vardı ve raflara yüzlerce çömlek sıralanmıştı. Louren elektrik lambasını yüksekte tutup ilerlerken: «Bir tür kiler olacak burası,» dedi.

«Evet, bu çömleklerde de herhalde ya şarap, ya tahıl vardır.» Geçidin her iki yanında onardan yirmi girinti ve girintilerdeki raflarda herhalde iki, üç bin kadar çömlek olmalıydı. Louren sabırsızlanıyordu: «Hadi açalım bir tanesini.»

«Olmaz Lo. Doğru dürüst çalışmaya hazır oluncaya dek açamayız.» Her yer yumuşacık bir toz bulutuyla örtülüydü. Yürüdükçe bulut bulut çevremizi sarıyordu. Bunları temizlemeden bir şey yapamazdık zaten. Aksırdım. Louren dedi ki:

«Yavaş yürü, toz kaldırma.» Sonra bir adım daha attı, zınk diye durdu. «O da ne?» Geçidin zeminine bir düzine kadar şekilsiz bir şeyler yığılmıştı, üzerlerine yığılı tozdan, ne oldukları anlaşılamıyordu. Raflardaki düzenli çömlek dizilerine oranla bunlar karmakarışık yere atılmış gibiydi. Bana bir şeyi anımsatmıştı, ama ne? Louren'e lambayı yaklaştırmasını söyleyerek çömeldim, usulca dokundum, tozları temizledim. Sonra ne olduğunu anladım, elimde olmadan bağırmışım. O yumuşacık toz katmanının altında yüzyıllar ötesinden bir surat belirmiş, bana bakıyordu. Üzerine tütün rengi kupkuru bir deri gerilmiş, mumyalanmış gibi bir surat. Gözler bomboş, kara çukurlardan ibaretti. Dudaklar kurumuş, büzülmüş, sapsarı dişler sırtırcasına ortaya çıkmıştı.

«Ölüler. Düzinelerce,» diye fısıldadı Louren.

«Kurbanlar mı? Hayır, başka birşey olmalı.»

«Savaşırken mi öldüler acaba? Böyle karmakarışık yattıklarına bakılırsa!» Şimdi onların ne olduğunu anladığımıza göre, cesetlerin birbiri üzerine bir kasırganın etkisiyle veya rastgele oraya fırlatılmış gibi yığıldığını gördük. Kurşuni tozdan bir pelerine bürünmüş bir ceset, sırtını duvara vermiş oturuyordu. Başı göğsüne sarkmış ve uzattığı kolu raflardaki çömleklerden dört tanesini yere düşürmüştü.

«Müthiş bir çatışmaydı herhalde,» dedim.

«Evet, öyleydi.»

«Hey, ne demek istiyorsun? Nerden biliyorsun sen?»

«Bilmem. Yani müthiş bir kavgaydı herhalde demek istemiştım.»

Ağır ağır yürüdü, ölülerin üzerinden atlayarak, her girintiye dikkatle bakarak, ben de peşinden gittim. Zihnimde birtakım çılgınca düşünceler birbirini kovalıyordu, ama bir türlü derleyip toparlayamıyor, onları bir yola, düzene sokamıyordum. Kesin olan bir şey vardı, çok büyük bir keşifte bulunmuştuk. Tarihte belki de yepyeni bir kapı açacak bir keşifte. Arkeoloji dünyası altüst olacaktı, bu kesindi. Yirmi yıldır durmadan yineleyegeldiğim dualarım kabul oluyor, hayallerim gerçekleşiyordu işte. Geçidin sonuna varmıştık. Dipteki duvar da kumtaşından bir bloktu, ama üzeri değişik bir güneş figürüyle süslenmişti. Louren ile bir süre onu seyrettik.

Sonra bana döndü, sordu:

«Hepsi bu kadar mı? Sadece bu geçit, çömllekler ve çürümüş kemiklerden mi ibaret... Dahası olmalı, daha bir şeyler.»

Düş kırıklığına uğraması benim için âdeta bir soğuk duş etkisi yaptı. Bana göre şu yaşadığım an, dünyada hiçbir şeyle değişemeyeceğim, en büyük ödölün verildiği andı. O ise, düş kırıklığına uğruyordu demek!

«Kuzum ne istiyorsun sen? Altınlı, elmaslı, fildişilerle bezenmiş lahitler filan mı?»

«Evet, aşağı yukarı, onun gibi bir şey.»

«Burada neler bulduğumuzu bile bilmiyorsun yine de yetmiyor sana demek? Senin nen var biliyor musun, Louren Sturvesant? Korkunç şımarık bir adamsın. Her şeye sahipsın, onun için seni hiçbir şey memnun edemiyor, mutlu kılamıyor. Ömrüm boyu bunu bekledim, bu anı bekledim, bunun için çalıştım, didindim. Şimdi amacıma vardığım şu sırada sen tutmuş bana ne diyorsun...»

«Yok canım, Ben. Onu demek istememiştım. Biliyorum, Afrika'da şimdiiyedeğin böylesine büyük, böylesine inanılmaz bir keşifte bulunulmadı, ben sadece...»

«Biliyorum, biliyorum. Ömrüm boyu hep birileri çıktı benim buluşlarımı, benim varsayımlarımı küçümsemeye, yere çalmaya çabaladı, sen de başlama şimdi.»

«Hadi gel. Ben. Şu çömlleklerle bir göz atalım. Baksana birkaç tanesi raflardan yere yuvarlanmış. Binlerce var nasıl olsa. Bir tanesini açsak ne çıkar sanki, Ben? Ne zararı olur ki?»

İzin istemiyordu ki! Louren Sturvesant izin ister mi hiç? Sadece olabildiğince hoş görünmeye çalışarak bir emir veriyordu, o kadar. Peşinden seğırttim. Görünüşü sözde kurtarmak için:

«Pekâlâ dediğin gibi olsun, ama yalnız bir tanesini açacağız,» dedim. Ben de en azından onun kadar sabırsızlanıyordum.

Çömlek salonda, masanın ortasında duruyordu, Rai, Sally, ben ve Leslie çevresinde toplanmıştık. Mühendis ise bu kez nöbetçi olarak mağarada kalmıştı. Louren bitişik ofiste, telsizden bağıra çağıra iki tane fabrika tipi, büyük elektrik süpürgesi ve gerekli personel istiyordu. Ama hiçbirimiz onun sesine kulak vermiyorduk. Şu toprak kap bizi büyülemişti sanki.

Rai diyordu ki:

«Herhalde içindeki altın değil. Çünkü ağır olurdu o zaman.»

Leslie de ekledi: «Sıvı bir şey de değil, şarap gibi, zeytinyağı gibi.» Yine sustuk. Çömleğin boyu 45 santim kadardı, turşu kavanozuna benziyordu. Üzerinde işaret, süs filan yoktu, kapağı, çamsakızı veya balmumu gibi kara bir şeyle mühürlenmişti.

Birden korktum. Bilmek istemiyordum, çömleğin içinde ne olduğunu bilmek istemiyordum. Ya Afrika dansıyla veya buna benzer, yöresel bir tahılla doluysa? O zaman eleştirmenlerim neler etmezdi ki? Sonunda Louren içeri geldi, çömleği açma onuru bana veriliyordu, elime ince bıçağı aldım, üzerindeki katman balmumuydu, yanılmamıştım. Usulca kazıdım, sonra bıçağı bıraktım, kapağı usulca oynattım, şaşılacak derecede kolay açıldı. Hepimiz merakla uzanıp baktık. Ama ilk bakışta, zamanla pis san-boz bir renk almış şekilsiz bir madde vardı. Sevineyim mi, üzüleyim mi, bilemedim, çünkü kesinlikle tahıl değildi bu. Sally kokladı:

«Tabakhane kokusu gibi,» dedi. Hepimiz onu doğruladık. Acaba deri miydi? Usulca çömleği salladım. Silindir biçiminde, sert, pürüklü bir maddeydi bu. Çömleğin içine yapışmış gibiydi, ama hafifçe yan devirdim, oynattım, çıkıverdi. Her kafadan bir ses çıkıyordu:

«Uzun, yuvarlak bir nesne bu!»

«İri bir sucuğa benziyor.»

«Bir beze sarılmış.»

«Umarım ketendir.»

«Her neyse, dokunmuş bir bez işte. O halde Bantu kültürü varsayımı çürütülecek demektir.»

«Bez çürümüş, yer yer dökülüyor, baksanıza.»

Nesneyi masanın üzerine koydum ve ona bakarken tüm düşlerimin gerçekleşiverdiğini anladım. Ne olduğunu biliyordum çünkü. Louren'in umduğu tüm altınlardan, elmaslardan da değerli bir hazineydi bu. Sally'e baktım, gözlerimdeki sevinçten o da ne düşündüğümü anladı:

«Ah Ben, sakın? Olamaz ama olmaz. Hadi aç, ne duruyorsun, açsana!»

Cımbızı aldım, ellerim titriyordu. Silindiri saran sarı bezi usulca ayıklamaya başladım. Artık kuşku kalmamıştı. Sally fısıldadı:

«Ah Ben. Senin adına öyle seviniyorum ki!» Baktım ağlıyor, iri iri yaşlar yanaklarından aşağı yuvarlanıyor. İşte o an ben de dayanamadım. Benim de gözlerim yaşardı, kendimi tutamamıştım. Yanaklarıma akan damlaları elimin tersiyle sildim. Mendilimi çıkardım, sesli sesli sümkürdüm. Sözde heyecanımı bastırmaya savaşıyordum.

Çömleğin içinden çıkan, sımsıkı sarılmış bir deri parçasıydı. Uçları aşınmıştı, ama ortası şaşılacak derecede, bozulmadan kalmıştı. Boylu boyunca, küçükük karınca dizileri gibi yazılar sıralanmıştı.

Simgeleri hemen tanıdım. Pön alfabesinin harfleriymiş bunlar. Dilini anlamıyordum, yeniden başımı kaldırdım. Sally'ye baktım. Bunda uzman, oydu. Oxford Üniversitesinde Hamilton ile çalışmıştı:

«Sal, okuyabiliyor musun? Nedir bu?»

«Kartaca dili bu. Pönce.»

«Emin misin?»

Karşılık vermek yerine hâlâ ağlamaktan kısık bir sesle, okudu:

«Bugün Opet'e, burasını okuyamadım, şeyden kervanlar yüz yirmi yedi tane parmak kalınlığında altın çubuk getirdiler, bunlardan onda biri...»

Louren araya girdi:

«Ne oluyor yahu? Ne demek oluyor bu?»

«Şu demek oluyor ki sitemiz arşivini bulduk. Tamamen el değmemiş ve okunabilir yazılar. Sitemizin, ölmüş uygarlığımızın tüm yazılı tarihi artık elimizde, hem de halkı tarafından, kendi dillerinde yazılmış. Kendi sözleriyle. Bu, Lo, arkeologların en büyük dileklerinin gerçekleşmesi demektir, hep bunun için dua ederler. Bu, hiç kuşku, tartışma götürmez, ayrıntı, kesin bir kanıt demektir. Bir satırda, baksana, Kartacalıların eski Pönce dilini konuşan kişilerin varlığını, bu kişilerin altın ticareti yaptıklarını, siteye Opet adını verdiklerini, hepsini kanıtladık işte.

«Üstelik bunlar sadece bir satırdan çıkan sonuçlar. Oysaki binlerce çömlek var, hepsinin içindeki yazılı derileri düşünürseniz, krallarının adlarını, neler yaptıklarını, dinlerini, törelerini, savaşlarını, her şeylerini, nereye gittiklerini, niçin gittiklerini, hepsini öğreneceğiz demektir.»

Sonunda Lo da anlamıştı, işin ne denli akıl almaz, ne denli büyük olduğunu. Ne var ki bu zaferi kazandıktan ancak bir saat sonra, meslek yaşantımın tam doruğuna erişmişken, önümde ün, servet ve parlak bir başarıdan öte bir şey yok gibi görünüyorken Doktor Sally Benator, hepsini yıkıvermeyi başardı işte.

Masanın başına toplanmış, bir yandan viski şişesi dibini bulurken bir yandan da konuşuyor, konuşuyorduk. Sabaha dek de konuşabilirdik. Çünkü kafalar iyice dumanlanmıştı. Sally, derinin üzerindeki okunabilir yazıların hepsini okumuştı. Siteye gelen ticaret kervanlarından, malların cinsinden ve değerinden söz ediliyordu ki, bu bile başlıbaşına, insanlar ve yerler konusunda geniş bilgi ve ipuçları vermeye yeterdi.

«Zeng kırmızı şaraplarından yirmi iki büyük amfora, Habbakuk-Lal tarafından getirilmiş, onda biri Ulu - Aslanın.»

«Ulu-Aslan ya krala verilen bir unvan, ya da sitenin yöneticisi olmalı.»

«Güneyin otluk denizlerinden yüz doksan tane iri fildişi. Toplam iki yüz yirmi bir talent ağırlığında. Onda biri Ulu-Aslanın, Al Muab Adem gemisine yüklenecek.»

«Bir talent ne kadar ediyor?» diye sordu Louren.

«Otuz kiloya yakın.»

«Aman Tanrım, pek usta avcılardı herhalde. 5.000 ton kadar fildişi demek bu. Vay canına!.. Yahu hadi deriyi biraz daha açıp okuyalım.»

«Olmaz Lo, uzman işi bu. Deri yuvarlanalı 2.000 yıl oluyor. Doğru dürüst, yordamınca açılmazsa parçalanır, unufak olur sonra.»

Sally atıldı:

«Evet, her birini açıp okumam haftalar alacaktır.»

Bu cüreti beni şaşırtmıştı. Eski yazılar konusundaki pratik bilgisi üç yıl Hamilton'un yanında çalışmaktan edindiklerinden ibaretti. Bu, yeterli miydi? Deri veya papirüs üzerine ne kadar uzmandı, bilemiyordum. Bunları açmak apayrı bilgi gerektiren bir işti çünkü. Pön dilini gerçi büyük bir kolaylıkla anlıyordu, ama şimdiye dek bulunmuş olan en büyük yazı arşivini okumayı tek başına üstlenebileceğini sanması da gerçekten büyük cüretti doğrusu. Yüzümdeki ifadeyi anlamış olmalı ki, sordu:

«İşi bana vereceksin, değil mi, Ben?»

Onu kırmak istemiyordum, kimseyi incitmekten hoşlanmam, hele sevdiğim kızı...

«Bu çok büyük ve çetin bir iş, Sal. Gerçekten de Hamilton gibi, veya Tel-Aviv'den Levy, ya da Chicago'dan Rogers gibi birini getirtsek çok daha iyi olur diye düşünmekteyim. Ama kim gelirse gelsin, başyardımcısı sen olacaksın. Tasalanma.»

Beş saniye bir ölüm sessizliği oldu. Bu süre içinde de Sally'nin yüzündeki umutsuz ifade birdenbire korkunç bir öfkeye dönüştü. Sesinde olağandışı bir yumuşaklıkla söze başladı:

«Benjamin Kazın, ömrümde senin gibi sinsi? alçak bir herif görmedim ben. Tam üç yıldır sana olanca benliğimle bağlanayım, sadakat göstereyim de...» Sonra kendisini kaybetti. Sözleri ruhumu kanatırcasına kırbaçlarken bile kızaran yanaklarına ve alev alev yanan gözlerine hayran hayran bakmamak elimde değildi.

«Sen vücutça olduğu kadar akılca da küçük bir adamsın. Senden nefret ediyorum, tiksiniyorum, seni küçük adam seni!»

Beni can damarımdan vurmuştu. Küçük sıfatına dayanasım olmadığını pek iyi biliyordu. Sonra Louren'e döndü: «Söyleyin işi bana versin! Emredin ona!» Kendi çaresizliğim, şaşkınlığım içinde bile Sally adına telaşlandım. Çünkü şimdi karşısına aldığı zavallı, sakat, yufka yürekli bir arkeoloji doktoru değildi ki! İnsan yiyen bir aslana taş atmak gibi bir şeydi bu yaptığı. Sally'nin bu denli aptal olabileceğini, Louren'in kendisine gösterdiği dostluğu böylesine yanlış yorumlayabileceğini doğrusu hiç sanmazdım, düşünemezdim. Louren ile bu sesle, böyle konuşabileceğini aklımın ucundan bile geçiremezdim. Sanki kendinde bir hak görüyor gibiydi, aralarında duygusal bir bağ var gibiydi, çünkü ancak o zaman böyle konuşabilirdi. Ben ki kendimde böyle bir hak görebilirdim, böyle bağlarla bağlıydım, yine de bu hakkımı böylesine kötüye kullanmaya cesaret edemezdim. Louren'in gözlerinde bir şimşek çaktı, burun delikleri kısıldı, benzi sarardı:

«Kadın! Dilini tut!» dedi. O anda bu iki sevdiğim insanın birbirine düşeceğini, ikisinin de inadından caymayacağını anlamıştım. Tam araya girecek, Sally'e: «Sally, yapma, ne olursun yapma. Ne istersen yapacağım. Tek buna engel olayım,» diyecektim ki, şaşılacak bir şey oldu. Sally ansızın pısıverdi. Patlamış bir balon gibi söndü. Louren öfkeyle buyurdu:

«Hemen odana git ve terbiyeli olmayı öğreninceye kadar da oradan çıkma.»

Gözlerime inanamıyordum. Sally süklüm püklüm, cezalandırılmış bir çocuk gibi çıkıp gitmişti. Leslie ile Rai da iyi geceler dileyerek odalarına çekildiler. Louren ile başbaşa kaldık. Louren hafifçe omzumu okşadı.

«Üzgünüm Ben. Ama aldırma sakın, üzerinde durma, yarın sabah görüşürüz.» Ve o da çıktı, karanlığa daldı. Birdenbire tüm değerini yitiriveren üzeri yazılı deri parçasıyla başbaşa kalıvermiştim. Sally'nin sesi kulaklarımdan gitmiyordu. Oturdum viskiyi bitirdim, kafayı iyice bulunca kararımı verdim. Gidip

Sally'den özür dileyecektim, işi de ona verecektim, her şeyden önemlisi onun mutlu olmasıydı benim için.

Sally'nin şimdi yalnız yattığı kulübeye gittim. Leslie, Peter ile Heather'in odasına taşınmıştı. Kapıyı usulca tıklattım, ses gelmedi. Tam açıp girecekken vazgeçtim. Kendi kulübeme yöneldim. Kendimi yatağıma attım, elbiselerimle, öyle, uyuyakalmışım.

«Ben! Ben! Uyan!» Sally'nin sesi ve usulca beni sarsan eli. Başımı çevirdim, alev alev yanan gözlerimi açtım. Sabah olmuştu. Güneş pırıl pırıldı. Sally yatağımın ayakucuna oturmuş, bana doğru eğiliyordu. Giyinmiş, saçlarını kırmızı bir kordeyle bağlamıştı. Ama gözleri geceyi uykusuz geçirmiş veya çok ağlamış gibi şişti.

«Dün gece için özür dilemeye geldim, Ben. Söylediğim o pis, iğrenç şeylerden dolayı, o kötü davranışından dolayı özür dilerim, bağışla beni.»

O konuşurken, darmadağın olmuş moralim düzeliyor, yerli yerini buluyor, başımın ve yüreğimin ağrısı dinliyordu.

«Herhalde fikrini değiştirmişsindir, zaten hak ettiğim bir iş de değil, ama yine de Hamilton ile veya işi kime verirsen onunla, başyardımcısı olarak çalışmaktan onur duyacağım.»

Sırıttım: «Tamam. İş senindir!»

Yapılacak ilk iş, tozu temizlemektir. Böylesine sınıksız kapalı bir yerde bunca tozun nasıl biriktiğine önce şaşıyordum, ama sonradan, tavan lentolannın bağlantılarının duvarlar kadar sıkı olmadığını anladım, toz yüzyıllar boyu buradan içeri girip birikmiş olmalıydı. Louren'in istediği araçlar ile güvenlik polisi gelince işe koyulduk. Polis, tünelin girişine bir kulübe koydu, orada sürekli nöbetçi bekliyordu. Ancak biz beşimiz içeri girebiliyorduk. Başka kimsenin girmesine izin yoktu. Elektrik süpürgeleri tozları temizledikçe sayım yapabiliyorduk. Girintilerdeki raflarda tam 1.142 tane sınıksız kapalı çömlek vardı. Bunlardan 148 tanesi raflardan düşmüş, 127'si de kırılmış veya çatlamış, deri parçaları da havayla temas etmişti. Onlara parafin yağı püskürterek dağılmalarını önledik, sonra kaldırdık, etiketledik. Bundan sonra dikkatimizi, arşivde yer almış ve bunca çömleğin kırılmasına neden olmuş o kıyasıya savaş sahnesine yönelttik.

Geçitte raflar arasında aniden öldüğü belli olan tam otuz sekiz tane ceset vardı. Birkaç tanesi ölmek için girintilere doğru sürünmüştü, son nefeslerini verirken de mumyalaşmış gövdelerinde açılmış yaralarını elleriyle bastırıyorlardı. Ölümlerinde çektikleri suratlarında açık seçik okunabiliyordu. Bazıları birden ölmüştü, can çekişmeden. Bunların kafatasları ta omuzlarına dek yarılmış veya gövdeden kopup yuvarlanmış ya da çok ağır yara almışlar, kolları, bacakları kopmuştu. Burada insanüstü denecek bir kıyıcı gücün, akıl almaz, şeytansı bir öfkenin izleri okunuyordu. Kurbanların hepsi de negroyit ırktandı, tabaklanmış deriden önlükleri vardı, kemikten veya boncuktan süsler takınmışlardı. Ayaklarında hafif deri sandallar, başlarında ise yine boncuk, deniz kabuğu veya kemik gibi şeylerle süslü, deriden, kuştüyünden veya dokunmuş liften başlıklar vardı.

Silahları da dört bir yana saçılmıştı. Cilalı tahtadan sopalara bağlanmış kabasaba dövülmüş demirden mızrak uçları. Bu mızraklardan birçoğu kırılmış veya jilet keskinliğinde bir silahla ikiye bölünmüştü. Ayrıca, ucuna yaban kazı tüyü takılmış, elde dövülmüş demirden dikenli başları olan yüzlerce kamış ok da vardı. Oklar yumuşak kumtaşından duvarları yer yer delmişti ve geçidin ağzından atıldıkları belliydi. Herhalde geçidin ağzı bundan sonra örülmüş olacaktı. Bu oklardan bir tanesi bile bir insan vücuduna girmemiş olduğundan, geçit boyunca ölümleri dağılmış bu adamların saldırıdan önce oklarla bir baraj kurduğu sonucuna vardık. Geçidin örülmüş ağzından dört, beş metre içeride bir ateş yakılmış, duvarlar, tavan kararmıştı. Tünelin ağzının görülmesiyle havasızlıktan sönen ateşin yanmamış odunların bazıları hala duruyordu. Bu ateş bizi çok düşündürdü. Sonunda Louren savaşın nasıl olabileceğini tasarladı, açıkladı:

«Bizim Opetlilerden son hayatta kalanlar, düşmanları buraya çekmiş olmalılar. Düşman da bu son kalan yiğitlerin işini bitirmek için en güçlü askerlerini içeri göndermişler, ama Opetliler onları kaçırmış. Sonra düşman okçularını geçidin ağzına dikip içeriyi ok yağmuruna tutmuş. Yine içeri dalmışlar, ama Opetliler onları bekliyormuş, düzinelercesi ölmüş. Opetlilerin de her biri birçok yerinden yaralanmış, oluyorlarmış. Güçleri tükenmiş, yaşamda olduğu gibi, ölümden de omuz omuza vermiş bu can yoldaşları. Silahlarına dayanıp düşmanı beklemişler, ama düşman gelmemiş. Sadece dumandan onları kaçırmak için geçidin ağzına büyük bir ateş yakmış. İçerdekiler çıkmayınca da saldırmaktan vazgeçip geçidin ağzını örmüşler, içeridekileri, ölümleriyle birlikte, diri diri gömmüşler.»

Hepimiz susmuş, Louren'in anlattıklarını gözlerimizin önünde canlandırmaya çabalıyorduk. Akla yakın geliyordu, kanıtlara da uyuyordu. Ama Sally yine oyunbozanlık etti:

«Eğer bu anlattıklarınız doğruysa o halde sizin o yiğitlere ne oldu? Uçup gitmediler ya?»

Gerçekten de o' çok eski facianın kahramanlarından geriye en ufak bir iz kalmamıştı. Sadece geçidin başında, Baal'in güneş simgesinin altındaki kanıttan başka. Bu, arşivde bulduğumuz son eşya oluyordu. Şaşılacak güzellikte, çok kullanışlı bir savaş baltasıydı. 2.000 yıldır durduğu yerden onu aldığım zaman, tam bana göre yapılmış sandım, elime tıpatıp uyuyordu. Sapının ucundan, kopmuş bir deriden Bilek bandı sarkıyordu. Balta, gergedan boynuzundan yapılmıştı. Son derece keskindi. Sapı fildişiydi. Güçlü bir silah olduğu ilk bakışta anlaşılıyordu. İki yanlı da kullanılabilirdi. Baltanın başı pek ince işlenmiş, kanatlarını açmış, dört akbaba kuşu, iki yanına kazılmıştı. Kuşlar öylesine ayrıntılarıyla işlenmişti ki, neredeyse tüyleri tek tek sayılacaktı. Bu kurumuş kanları hâlâ üzerinde olan baltayı elimde tutarken birdenbire anlamsız bir çılgınlığa kaptırdım kendimi. Baltayı başımın üzerinde savurdum savurdum, Korkunç bir savaş çılgılığıyla fırlatmak üzereyken kendimi zor tuttum. Çevremde çalışan arkadaşlarıma bakındım. «Şey, deniyordum da. Bağışlayın,» demekle yetindim.

O gece Louren ile kısa bir yürüyüşe çıkmıştık.

«Yarın dönmek zorundayım, Ben. Geleli iki hafta oldu bile. Burasının yüzünden tüm sorumluluklarımı nasıl unuttuğumu düşündükçe doğrusu kendim de kendime şaşıyorum. Burada ne var ki, bizi böylesine bağlıyor, âdeta büyülüyor? Ha, ne dersin, Ben? Demin o baltayı eline aldığında sen de bambaşka biri olmuştun. Bir an önce şu deri parçalarında neler yazıldığını öğrenmeli, şu sitenin gizemini çözmeliyiz.»

«Aman Lo, ne diyorsun sen? Burada en az on yıllık iş olduğunu bilmiyor musun sanki?»

«Ama ben sabır denen şeyi bilmem ki, Ben. Dün gece Tutankhamon'un mezarının keşfedilmesinin öyküsünü okudum. Lord Carnarvon mezarı bulmuş, ama ölü Firavunun lâhdini görmeye ömrü yetmemiş. Boşuna zaman yitirmeyelim. Biliyorum, ille de Hamilton'u istiyorsun. Cuma günü Londra'dayım, onunla bizzat görüşecek, mutlaka buraya getirteceğim, ama bu arada sen de burada bir şeyler bulursan bana hemen haber ver, olmaz mı? Burada daha bulacağımız bir şeyler var, biliyorum çünkü.»

Biz mağarada bulduğumuz arşivde çalışırken, bir başka ekip Siteye geldi, yazılı deri tomarlarının gereğince korunabilmesi için gerekli, uygun atmosfer ve havayı içeren nemi, ayarı, kapıları hava geçirmez bir prefabrike depo binası kurdular, çevresini de dikenli tellerle kuşattılar. Böylece yazılı derilerin bozulması önlenmiş olacaktı. Bu arada Botswana Hükümetinin yetkilileri de gelmişti, çünkü hükümet bu yazıların yurt dışına çıkmasını yasaklamıştı. Yine de onlardan, şimdilik sitenin bulunuşunun gizli tutulacağı konusunda söz alabildim. Ancak ben olur deyince kamuoyuna açıklanacaktı.

Bu arada Louren, Hamilton'un gelmeyeceği haberini verdi. Bu, kötü bir haberdirdi. Adamın bana güveni olmadığını gösteriyor, bundan sonraki üzüme de gölge düşürme tehlikesi yaratıyordu. Çaresiz, Sally ile kalktık, ta Oxfordlara gittik, Hamilton'u bulduk. Sally ile herhalde geçmişte bir ilişkisi olmuştu, öyle anlaşılıyordu. Sonunda onu, bizimle çalışmaya razı ettik. Dönüşümüzden bir hafta sonra geldi. Hemen kolları sıvayıp işe koyuldu. Eski yazıları okuyup yorumlama konusunda hiç kuşkusuz dünyada birinci gelen bir bilgindi.

Ayrıca, bu yazılı deri parçalarını okuyabilmek, tam anlamıyla bir bilim olmaktan çok, bir sanat sayılabilirdi, çünkü her birinin derisinin niteliğine göre, iyi veya kötü korunmuş olmasına göre yapılacak işlem değişik oluyordu. Sally bir aralık bana, bu işin altından gerçekten de kendisinin kalkamayacağını itiraf etmek zorunda bile kalmıştı. Çünkü henüz sahip olmadığı bir deneyim birikimine de gerek gösteren, çok büyük bir işti.

Eldridge Hamilton tıpkı bir Ortaçağ simyacısı gibi çalışıyor, çalışma odasına kimyasal madde kokusundan girilmiyordu. Onun da, Sally'nin de parmakları lekelerle bezenmişti artık. Durmadan bir şeyler karıştırıyor, püskürtüyor, Doyuyorlardı. Her bir deri parçası açıldıkça, ayrıntılı bir çevirisine girişiliyordu. Bunlar ya sitenin ticaretini özetleyen hesaplar, ya da Ulu - Aslan ile dokuz aileden kurulu konsey üyelerinin bildirileriydi. Kaleme alanlar ise adı bilinmedik yazmanlardı ve gerçekten de çok kuru bir dille yazmışlardı. Besbelli fazla ayrıntılara girmeye zamanları da, istekleri de yoktu."

Hamilton diyordu ki:

«Bu, Pön halkının bir özelliğidir. Görsel sanatlardan pek hoşlanmazlardı, çömlekçilik de bu yüzden pek gelişmemişti. Kanımca heykelticikleri de, eğer var idiyse bile, pek değersiz ve çirkin olmalıydı.»

«Ama sanat yaratabilmek için zenginlik ve boş zaman gereklidir.»

«Haklısınız. Roma ve eski Yunan buna örnektir. Kartaca ve daha önce Fenike, sık sık tehlikelerle karşılaştıklarından, onlar için yaşamı sürdürebilme kaygısının her şeyden önce gelmesi de olağan karşılanmalıdır. Onlar güzel şeylerden çok, servet ve güç sahibi olmakla uğraşıyorlardı anlaşılan.

Sally söze karıştı:

«Biz beyaz Afrikalıların da onlardan pek aşağı kalır yanımız yok. Tıpkı eski Kartacalılar gibi altın olan yere koşuyoruz, sanata filan boşveriyoruz.»

Yazılar okundukça bu varsayım da doğrulanmaktaydı. Hamilton'a bir öneride bulundum: Arşivin genel niteliği aşağı yukarı öğrenildiğine göre, artık sistemli bir çalışmayı, baştan sonuna dek kronolojik bir sıra izlemeyi bir yana bırakıp aradan rastgele seçtiklerini okuyarak sitenin tarihine genel açıdan bir göz atmak mümkün müydü acaba? Bu önerimi olumlu karşıladı ve yaptığı çalışmalardan ortaya, savaşçı ve enerjik bir kavmin, orta ve Güney Afrika'da geniş bir alana yayılmış sömürgecilik akımı çıktı. Bu kavmin merkezi Opet sitesiydi ve Ulu-Aslan dedikleri bir hükümdar ile dokuz soylu ailenin oluşturduğu bir oligarşi tarafından yönetiliyordu. Bu Kurulun kararları, gölün kanallarını süzgeç takarak su yosunlarının birikmesini önlemekten, Baal ve Astarte gibi tanrılarla gönderilecek habercilerin seçimine varıncaya dek çok çeşitli ve geniş konuları kapsıyordu. Burada Astarte, Kartacalıların tanrısı Tanith'e oranla öncelik sahibi gibiydi. 'Haberciler'in de kurban edilen insanlar olmasından kuşkulaniyorduk.

Ayrıca, tıpkı Yahudi sistemi gibi anaerkil kökene dayandırılan, özenle hazırlanmış soyağaçları bulduk. Her soylu erkek veya kadın soyunu, ta sitenin kuruluşuna dek geriye doğru izleyebiliyordu, ailesinin kimler olduğunu bilebiliyordu. Çok tanrılı bir dine bağlıydılar ve bu dinin onların yaşam biçiminde de önemli rol oynadığı belliydi. En önemli tanrıları, Baal ile Astarte idi.

Zaman açısından ilerledikçe yeni yeni etkenlerin hükümdarın dikkatini çekmeye başladığını da fark ettik. Opet gölünün sularının hızla azalması, göl yüzeyinin küçülmesi sitenin yaşam çizgisini tehdit etmeye başlamıştı. 296 yılında Ulu-Aslan, 7.000 köleyi, kanalları denize açık tutma işine koşmuştu. Ayrıca komutan Ramose komutasında 1.000 askerini de doğuya, doğan güneşin yönüne göndermişti, hiç durmadan gidecekler, doğudaki denizi ve kaptanı, gemici Habbakuk - Lal'in varlığını bildirmiş olduğu, kuzey ülkelerine giden yolu bulacaktı, komutan Ramose işte bu işle görevlendirilmişti. Bir yıl sonra Ramose dönüyor, yanında ancak yetmiş adamı kalmıştır. Ötekiler bataklıklarda ateşli hastalıklara yakalanmış, ölmüş gitmişlerdir. Ama Ramose doğuda denizi bulmuştur. Ayrıca 'esmer tenli, sakallı, ince ve güzel kumaşlara bürünmüş, yaylarını da aynı kumaşlarla bağlayan' denizci ve tacir kişilerin yaşadığı bir de site bulmuştur. Bu insanlar doğudan, denizötesi bir ülkeden gelip oraya yerleşmişler, Ramose'ye yirmi çubuk altın ile yirmi köle armağan etmişlerdir. Böylelikle bizim Opetlilerimiz Sofala kıyısında yerleşmeye başlayan Araplarla ilk ilişkiyi kurmuş oluyorlar ve onlara 'Dravtor' adını veriyorlar.

Ulu-Aslan'ın yeni bir köle işgücü kaynağı aramaları boşa çıkmıştır. Madenlerde köle çalıştıranlara buyruklar gönderiliyor, kölelerin yaşamının olabildiğince uzatılması emrediliyor. Kölelere verilen et

ve tahıl arttırılıyor, böylelikle gerçi fiyatlar artıyor, ama kölelerin de ömrü uzatılmış oluyor. Ayrıca köle sahiplerinden, tüm dişi kölelerin hiş boş bırakılmaması, sürekli olarak doğurmalarının sağlanması da isteniyor. Bu arada yeni köle arama çalışmaları da sürdürülmektedir. Sonunda Yuye kabilesinin peşine düşülüyor. Bu sarı derili Yuyelerin tarifinden, onların Mottantoların ataları oldukları sonucunu çıkardık.

Sonra ansızın Ulu - Aslan, kuzeye giden bir birliğin 500 vahşi Nübyalı ile dönmesine pek seviniyor. Bunlar hem uzun boylu, hem güçlü yapılı kölelerdir, birlik komutanına ödül olarak on çubuk altın veriliyor. Ama bu sevinç, bu dönemi izleyen yüzyıl boyunca yavaş yavaş sönüyor, çünkü ulu ırmağın kuzeyinde karaderili bir topluluk yerleşmektedir. Büyük Bantu göçleri başlamıştır ve artık Ulu-Aslan'ın baş kaygısı, bu göçlerin güneye doğru akmasını engellemektir ve bu amaçla, lejyonları kuzey sınırında durmadan devriye geziyor.

İşte arşivden rastgele seçerek okuduğumuz yazılar geçmişe böyle bir göz atmamızı sağlıyordu, ama hepsi de kişisel görüşten tümüyle uzak, sadece olayları yansıtan kuru yazılardı. Biriktirilen bu servetin şu titiz kayıtlarına biraz canlılık, biraz soluk verebilecek bir Titus veya bir Plinus'un eksikliğini nasıl da duyuyorduk! Ayrıca öğrendiğimiz her olay aklımıza yüzlerce soru getiriyordu. Bu sorulardan en çok sorduğumuz şuydu: bu Opetliler nereden gelmişlerdi ve ne zaman gelmişlerdi? Nereye gitmişlerdi ve niçin gitmişlerdi? Bu soruların karşılığının şu yüzlerce yazı içinde bulunacağını umuyorduk ve bu yüzden şimdilik kendimizi daha önemsiz sorulara karşılık arayıp bulmakla oyalıyorduk çaresiz.

Kayıtlarda sözü geçen yerleri saptamak oldukça kolaydı. Zimbao ve Punt çağımız Rodezya'sının güneyinde ve kuzeyinde kalan topraklardı, ulu ırmak, Zambezi ırmağıydı, göller yokolmuştu, Zeng bahçeleri ise yine Doğu Rodezya'da, yüzbinlerce hektar genişliğinde uzanan, teras haline getirilmiş yamaçlar olacaktı. Kuya tepeleri ise, Sinoia'nın üzerindeki, bakır yönünden zengin ülke olmalıydı. Adım adım, bizim Opetlilerin nerelerde yaşadıklarını keşfettik, o sonsuz serveti nasıl biriktirdiklerine de tanık olduk. Çünkü bu edinilen servetin büyük bölümü dışarı gönderiliyordu, ama yine de her zaman 'onda biri Ulu - Aslan'a kalıyordu'.

Peki, bu hazine neredeydi? Siteyle birlikte yok olup gitmiş miydi, yoksa hâlâ burada, Kanlı Tepelerin kızı! kayalarına oyulmuş gizli bir mahzende miydi? Aklımdan aşağı yukarı bir hesap yaptım, madenlerden çıkarılan altının 4.000 tondan aşağı olmadığı sonucuna vardım. Onda biri Ulu-Aslan'ın payıydı. Bu 400 tonun yarısını ordusunun bakımına, tapınağın yapılmasına ve öteki kamu işlerine harcadığını düşünsek bile, yine de geriye 200 ton kadar altın kalıyordu. Bu da günümüz parasıyla akla hayale sığmayan bir servet demekti, ama nerede gizliydi? Louren'in gelişinde bu hesaplarımı ona da açtığım zaman, o soluk mavi gözlerinin altın hırsıyla parladığını gördüm. Bana dedi ki:

«Bak Ben, bana kalırsa Rai ile ikiniz çevreyi biraz daha araştırırsanız hiç de fena olmayacak. Bu sitenin çocukları bir şeyleri gizlemekte pek usta imişler anlaşılan. Baksana, mezarlıklarını bile hâlâ bulamadık!» Sırıttım:

«Yaa, demek sadece mezarları aramaya çıkmamı istiyorsun, öyle mi?»

«Şeyy, tabii yolda tesadüfen hazineye de rastlayacak olursan seni kınamam, Ben. Ne de olsa 200 ton altın hiç de fena servet sayılmaz.»

Şimdilik Sally ile Hamilton'un en az iki, üç aylık işi hazırды, bu yüzden ben de bir değışiklik olsun diye, Louren'in önerisini kabul ettim. Aylardan, Afrika'da 'intihar ayı' diye adlandırdığımız Kasımdaydık. Güneş, insanın beynine balyoz gibi iniyordu, toprak da onun dövdüğü bir örstü sanki. Ama biz yine de yılmadık, çalıştık, araştırdık. Ancak gün ortası sıcak dayanılmaz bir hal aldığı zaman iki saatlik dinleniyor, kendimizi zümrüt gölün serin sularına atıyorduk. Eski Opetlilerin numaralarını, kurnazlıklarını da öğrenmiştik artık, her an tetikteydik. İzlerini nasıl ustaca örttüklerini, duvarcılarının duvar örerken taşların arasını nasıl gizlediklerini biliyorduk. Ama ne denli aradık, taradıksa da, hiçbir gizli geçide, kapıya filan rastlayamadık. Sonra site surlarının dışına çıktık. Her gün 100 metrelik bir alanı işaretliyordum ve orayı adım adım araştırıyorduk. Her gün de kendine göre, ufak tefek serüvenlerini birlikte getiriyordu. Bir gün ben, zehirli bir kara yılanın saldırısından kılpayı kurtuluyordum, bir gün Rai'ın suratını yirmi eşekarısı birden soktu. Tam beş gün zavallı Rai hiç işime yaramadı. Kasım ayı böylece geldi, geçti. Aralık ortasında bir santimcik kadar yağmur yağdı ki bu, Afrika'nın bu kesimi için yeter de artar bile. Bir saatçik kadar tozu yatıştırdı ve böylece yağmur mevsimi sona erdi. Herhalde eski Opet gölü bölgenin daha bol ve sık yağmur almasını sağlıyor olmalıydı. Çünkü yeryüzü suyu, hem buharlaşmasıyla, hem de havayı serinletmesiyle yağmura yol açar. Rai ile ben hiçbir sonuç almadan çalışmalarımızı sürdürdük. Ama yine de heyecanımızdan bir şey yitirmemiştik doğrusu. Öldürücü güneş altında kan-ter içinde çalıştıktan sonra, akşamlarımızı yine de sitenin temellerini gösteren haritanın üzerine eğilmiş olarak geçiriyorduk. Tahmin, tümevarım ve ayıklama yöntemiyle, eskilerin mezarlarının nerede olabileceğini bulmaya çabalıyorduk. Bu Rai' den çok hoşlanıyordum, ileride gerçekten büyük bir arkeolog olacağına hiç kuşum yoktu. Kazı biter bitmez onu Enstitüye almaya da niyetliydim.

Biz bir sonuca varamamıştık, ama Hamilton, Sally ve Leslie'nin yardımıyla, durmadan yeni yeni bilgiler derleyebiliyordu, arşiv sayesinde. Böylece bir yıl geçti. Yeni yılın başlarında Hilary Sturvesant, Louren'i, ailesini de siteye getirmeye razı edebilmişti. Çocuklarını da getiriyorlardı, bu yüzden tam bir hafta bu ziyarete hazırlanmak zorunda kaldık. Ne var ki, onlar gelir gelmez soğuk bir hava esti, Sally Benator bir başağrısı bahane ederek benim kendi ellerimle hazırladığım öğle yemeğine gelmedi. Ama elinde havlusu, sırtında mayosu, gizlice zümrüt göle çıktığı da gözümünden kaçmamıştı. Öte yandan, Hamilton ile Sturvesant arasındaki ilişkiler de hiç dostça sayılmazdı. Son görüşmelerinde epeyce çekiştikleri belli oluyordu. Açık açık kavgaya girişmelerini zorlukla önleyebildim desem yeridir. Bu yetmezmiş gibi, Sturvesant ile karısının da arasının iyice açık olduğu anlaşıldı. Birbirleriyle hiç konuşmuyorlar, bir şey söylemek gerektiğinde, küçük Bobby Sturvesant'a başvuruyor, «Lütfen üvey annene sorar mısın?» veya «Babana sor bakalım istiyor mu?» gibi saçmalıklarda bulunuyorlardı. Rai ile Leslie de böylesine ünlü bir ailenin huzurunda konuşmaktan çekindikleri için yemekte sadece ben ile küçük Bobby konuştuk desem yeridir. Neyse, yemek bitince herkes bir yana dağıldı, ben de Hilary ve çocuklarla başbaşa kaldım. Onu sitenin müzesine götürdüm. Sonra yukarıya, arşive çıktık. Sally, bayan Sturvesant'a soğuk davrandı, ama Hamilton için aynı şeyi söyleyemeyeceğim. Bir saat sonra oradan ayrıldığımızda Hilary yeni bir hayran kazanmıştı.

Sonra mağaraya geçtik, çocuklar zümrüt gölde bağışıyor, oynuyorlardı. Biz de iki eski dost gibi, Hilary ile oturduk, konuştuk. Kadıncağz sonunda içini bana döktü:

«Ben, Lo'ya ne oldu kuzum? Hiç böyle değildi.»

«Çok çalışıyor da ondan, Hilary.»

«Evet, haklısın, bu otel işi aylardır onu çok uğraştırıyor. Biliyorsun, Hind Okyanusu Adalarında bir lüks oteller zinciri kurmakla meşgul. Komor Adalarında, Madagaskar'da, tam on tane otel açacak.»

Sonra, akşama doğru aşağıya kampa inerken, birden sordu:

«Sakın başka bir kadın olmasın, Ben?»

«Bunu da nereden çıkardın, Hilary?»

«Bilmem, işte öyle, aklıma geliverdi.»

Neyse, o akşam yemekte korktuğum başıma gelmedi, her nasılsa, dostça bir hava esiyordu. Herkes birbiriyle barışmış, bağdaşmış gibiydi. Sally özenle giyinmiş, aşırı süslenmişti diyebilirim. Besbelli öğleyinki başağrısından eser bile kalmamış olacaktı. Çok da güzelliği üstündeydi. Öte yandan, Hamilton ile Louren de çok iyi anlaşır olmuşlardı. Louren diyordu ki:

«Profesör Hamilton doğrusu büyük bir is başarmış burada. Böyle bir meslekdaş seçtiğin için seni de kutlarım Ben. Ancak, bir şey var, bu işi daha uzun süre örtbas edemeyeceğiz, bir açıklama yapmak zorundayız.»

«Evet, ben de öyle düşünüyorum. Biraz tuzluya patlayacak, ama eğer Krallık Coğrafya Cemiyetinin Tarihöncesi Afrika konulu özel bir sempozyum düzenlemesini sağlayabilirsek, o zaman belki Sturvesant Şirketi de ev sahipliği yapar, Cemiyet üyelerinin yol ve otel giderlerini karşılar. Böylelikle üyeler gelmezlik edemezler.»

Louren bir kakhaha attı:

«Ne demek istediğini anladım. Ben. Tüm eleştirmenlerini ve düşmanlarını, burada toplayıp ağızlarının payını vereceksin, değil mi? Pekâlâ, onlara birinci sınıf uçak bileti gönderir. Dorchester Oteline yerleştirir, bir de şampanyalı öğle yemeği verip pohpohladıktan sonra, Ben ile Hamilton'u aç kurt gibi aralarına salıveririz. Ne kadar sürer bunun hazırlanması?»

Edridge Hamilton karşılık verdi:

«Önce Cemiyet Konseyinin onayına sunulacak. . Onun için bilemem, ama giderlerini karşılamamız elbette işi geniş ölçüde kolaylaştıracaktır. Herhalde Nisana filan toplayabiliriz sanıyorum.»

«Nisanın biri olsun,» deyiverdim.

Büyük bir heyecanla bu toplantıyı tasarlamaya koyulduk. Bizi en çok eleştirenler, baş düşmanlarımız listenin de başında yer alacaklardı. O akşam yemekte düşmanlarımızı nasıl pes ettireceğimizi düşünerek pek eğlendik. Birden Sally, benim yanımda oturan Hilary'ye döndü:

«Bizi bağışlayın, Bayan Sturvesant, tüm bu konuştuklarımızdan tek sözcük anlamıyor olmalısınız. Sonra, buranın sıcağı ve ilkel koşulları da size dayanılmaz gelmiştir. Tenis oynamaya hiç de elverişli bir hava değil, değil mi?»

Bunları çok tatlı bir sesle, düşünceli bir ev sahibesi gibi söylemişti. Ama Hilary de boş biri değildi. Özellikle tenisten söz etmesi, onun, zamanını boş geçiren, bir salon bebeği, yararsız bir kişi olduğunu ima ediyordu. Hilary hemen karşılığını yaptırdı:

«Haklısınız, Doktor Benator, bu güneş gerçekten sağlığa zararlı olabilir, insanın cildini yakar kavurur. Başağrınızın henüz tamamen geçmediği de belli oluyor, umarım çabuk iyileşirsiniz.»

Sally baktı, Hilary kolay kolay dış geçirilebilecek bir düşman değil, bu kez taktik değiştirdi, tüm ilgisini Louren'e yöneltti.

Onun her sözüne içtenlikle gülüyor, gözlerini onun yüzünden ayırmıyordu. Sonunda Hilary, kozunu oynadı:

«Louren, sevgilim, bugün gerçekten çok yorulduk, lütfen artık yatalım.»

Kocasının koluna girerek uzaklaşırken, istemeye istemeye, Sally'nin hak ettiği muameleyi gördüğü kanısına varmıştım.

Uyandım, odamda biri vardı. Kendimi savunmaya hazırlanırken, baktım kapı açık, dışarıdaki ayışı, Sally'nin incecik geceliğinin içinde tüm vücut çizgilerini, çıplakmış gibi ortaya koyuyor. Yanıma yaklaştı, beni tutkuyla öptü, sarıldı:

«Benimle seviş, Ben. Haydi.»

«Neden Sally? Neden şimdi?»

«Çünkü buna ihtiyacım var.»

«Hayır Sally, yanıyorsun. Şu anda hiç ihtiyacım yok, biliyorum.»

Birden ağlamaya başladı, kollarımın arasında ağladı, ağladı, sonunda onu usulca yatırdım, üzerini örttüm. «Ben kancığın biriyim, değil mi?» diye fısıldadı ve uyuyakaldı. Ben ise gece boyu gözümü kırpmadım, oturup onu seyrettim. Sanıyorum neler olduğunu o zaman anlıyordum da kendi kendime bile açıklamaktan çekiniyordum.

Sabah kahvaltısında Louren birdenbire, ailenin hemen o gün Johannesburg'a döneceğini haber verdi. Oysa ki, bir gün daha kalmaları kararlaştırılmıştı. Louren ile yalnız kaldığımızda bunun nedenini sorduğum zaman dostum gözlerini benden kaçırarak omuz silkti:

«Evlenmediğin için çok talihlisin, Ben, Anjan Tanrım, şu kadınlar yok mu, şu kadınlar?»

Böylece Ay Sitesinde yaşam yine eski, olağan akışına döndü. Bir gün Rai ile ben mezarları araştırırken, birden bire sanki ayağımın dibindeki otların arasından küçücük, telaşlı bir yaratık doğruluverdi. Xhai fısıldadı:

«Güneşkuşu, varlığının saçtığı ışığa kavuşabilmek için günlerdir yoldayım.» Bu en güzel bir övgüydü, yüreğim kalktı.

«Rai, lütfen tütün keseni verir misin?»

Gün boyu devedikenlerinin altında oturduk, konuştuk, konuştuk. İlkel Afrika konuşması sorularıyla, cevaplarıyla kendine özgü bir sanat biçimidir, Xhai, asıl konuya neden sonra gelebildi.

«Güneşkuşu, fili vurduğumuz yerdeki Sulu Kayayı hatırlıyor mu? Ak cinlerin kayaya açtığı küçücük delikleri de hatırlıyor mu' acaba? Bu delikler Güneşkuşuyla o iri altın adamı çok sevindirmişti, değil mi? O günden beri avlanırken çevreme hep yeni gözlerle baktım. Acaba Güneşkuşu böyle birçok deliği olan başka bir yeri de görmek ister mi? Eğer istiyorsa onu götürebilirim.»

Aman, istemek de ne demektir? Ben de ona bir söz verdim:

«Sen beni götürürsen ben de sana taşıyabileceğin kadar bol tütün veririm. Bu yer ne kadar uzakta

acaba?»

Anlatmaya başladı, 'büyük tel'in ötesindeymiş. Büyük tel, Rodezya sınırı boyunca vahşi hayvanların bu yana geçmesini ve çeşitli hastalıklar taşımalarını önlemek için dikilmiş 300 mil uzunluktaki dikenli teldi. Öte yana geçmek için Rodezya hükümetinden izin almamız gerekiyordu. Üstelik Xhai'nin anlattıklarına bakılırsa, arazi, Zambiya ile Zambezi Irmağı sınırına da çok yakındı ve oraları teröristlerin kol gezdiği bölgeydi, bu yüzden Louren'e haber vermem gerekiyordu, bir sefer düzenlemeliydi. Xhai benimle kampa geleneksel düşmanları Bantularla dolu olduğu için gelmek istemedi. Üç gün sonra devedikeninin altında buluşmayı kararlaştırdık. Neyse ki Louren'i telsizle yakalayabildim. Madagaskar'dan bir saat önce dönmüş.»

«Senin küçük Boşıman dostun eski bir altın madeni daha bulmuş, Lo. Beni oraya götüreceksin, ama bir sorun var. Rodezya'da kapalı bölgedeymiş.»

«Sen tasalanma. Ben. O işi hemen çözümlerim. Öteki madenden iyi verim alıyoruz. Fil madeninden.»

Ertesi akşam Louren beni aradı:

«Pazartesiye gidiyoruz, Rodezyalı polisler bize eşlik edecek.

«Biz ne demek, Lo?»

«Ben de seninle geliyorum, dayanamadım, Ben. Bulawayo' dan helikopterle iner, sizi orada bulurum. Sen Boşıman dostunla Panda Matenga'dan geçer gidersin. Oldu mu?»

Polis müfrezesinin komutanı çok terbiyeli ve işini bilen genç bir Rodezyalıydı. Ondan hemen hoşlanmıştım. Müfettiş yardımcısıymış, emrinde bir komiser, beş de polis vardı. Demek ki Louren yüksek katlarla ilişki kurmuştu. İyi silahlanmış iki ciple gidiyorduk. Müfettişin adı Alistair MacDonald'dı, emrindeki polislerin hepsi de Matabele'ydi. Sindebele dilinde konuşunca hepsi de pek sevindi. Ama Xhai huzursuzdu. Küçük bir köpek gibi, peşimden bir adım bile ayrılmıyordu. Müfettişten öğrendiğime göre, Güney Afrika polisine bir emir verilmiş, Boşımanlar görüldüğü yerde vurulacakmış. Bu emir hâlâ yürürlükteydi, ama neyse ki pek uygulanmıyordu. Tek ilgi çekici yanı, geçen yüzyılın tutumunu yansıtmasıydı. O dönemde yüz atlı bir araya gelir, bir çete kurar, bu küçücük adamları tehlikeli birer hayvanmış gibi acımasızca vururlarmış. Beyazı da, karaderilisi de onları böylesine avlarırmış. Ayrıca çeşitli işkenceler de yaparlarmış. 1869 yılında Kral Khama Boşımanlardan tüm bir kabileyi, bir barışma şölenine çağırmış. Silahlarını bir köşeye bırakıp da sofraya oturur oturmaz, savaşçılarına kısıkvrak yakalatmış. Onlara yapılan işkenceyi bizzat kral yönetmiş ve son Boşıman ancak dördüncü günde ölebilmış. Bunları hatırlayınca Xhai'nin benim peşimden hiç ayrılmamasına ve bu dev yapılı yabancılara o ürkek Çinli gözleriyle kuşkuyla bakmasına hiç de şaşmamak gerekirdi.

MacDonald'a gideceğimiz yeri harita üzerinde anlatınca, yüzü asıldı. Gitti adamlarıyla konuştu. Öğleyn helikopter indi, Louren'i karşıladık. MacDonald elini kasketine götürerek onu selamlarken dedi ki:

«Hoşgeldiniz efendim. Başbakan size saygılarını iletmemi söyledi, Bay Sturvesant, emrinizdeyim.»

Yola koyulduk, kuzeye, Zambezi ırmağına doğru ilerlemeye başladık. Xhai bizi fil yolundan, bu dev hayvanların ırmaktan güneydeki Wankie ormanına doğru gide gele açmış oldukları yoldan götürüyordu. Bu kurnaz yaratıklar, gerçekten de inişi çıkışı pek az bir yol seçmişlerdi, her zamanki gibi. O gece kurumuş bir dere yatağının başında konakladık. Müfettiş her türlü korunma önlemini almıştı. Kuzeye yaklaştıkça bir çarpışma olasılığı çoğalmış. Bizden tüfek kullanmasını bilip bilmediğimi sordu. Olumlu karşılık alınca içi rahatladı. Sonra ertesi gün ne kadar yol alacağımızı sordu. Ben de bu soruyu Xhai'ye aktardım:

«Güneş tepeye vurmadan orada oluruz. Önce kayalardaki deliklerin yakınında su başında kamp kurmuş olan halkımın yanma gitmeliyim, çünkü çoktandır beni bekliyorlar.»

Gerçekten de bu küçücük adamın dostluk anlayışı beni şaşırtıyordu, Louren'e döndüm:

«Biliyor musun ki Lo, şu küçücük şeytan bize hoşumuza gidecek bir haber vermek için tam 150 millik yolu yaya tepmiş? Düşünebiliyor musun? Eski madeni bulur bulmaz kabilesinden ayrılmış, beni görmeye gelmiş.»

O gece Xhai, Louren ile benim aramızda yattı, hâlâ o kocaman Matabele'lere hiç güvenmediği belliydi. Ertesi sabah saat on bire doğru, kuzey yönünde, gökte akbabaları gördük. Dikkatli olmamız gerekiyordu. Xhai bana dedi ki:

«Halkım büyük bir hayvan öldürmüş olmalı. Belki de bir buffalodur, çünkü kuşlar tam bizimkilerin konakladığı yerin üzerinde. Korkacak bir şey yok, ilerleyelim.»

Boşımanlar bir pis su ve çamur birikintisinin yanbaşıda beş tane üstünkörü kulübe yapmışlardı. Ama duman filan tütmediği gibi ortalıkta kimsecikler de görünmüyordu. Xhai, dişlerinin arasından usulca ıslık çalıyor, sık çalılıkların arasına göz atıyordu. Biraz daha yaklaşıncaya yirmi, otuz çirkin, pis

akbaba kulübelerin arasından kanat çırparak havalandı. Xhai uzun, acıklı bir çığlık koyverdi. Anlayamamıştım, sadece akbabaların kulübelerin arasına inmiş olması bana garip gelmişti, ama Xhai hemen anlamıştı işte. Ağlar gibi, durmadan inliyordu. MacDonald önde ilerleyen cipten atladı, yere eğildi, baktı, sonra doğruldu, adamlarını çağırdı. Onlar da elde silah, atlayıp çevreye yayıldılar. Louren ile biz de indik, ama Xhai inmedi, hep öyle, öne arkaya sallanarak inliyor, ağlıyordu. Bantular neden bilmem, belki altın sarısı renklerinden ötürü, belki de bebek gibi, ufak tefek olduklarından ötürü, Boşiman kızlarına özellikle meraklıdılar. Xhai'nin kadınlarının hepsinin, henüz erişkin çağa gelmemiş, küçücük kızların bile ırzına geçmişler, sonra süngüleyip, yerlerde, öyle sere serpe bırakmış, çekip gitmişlerdi. Ghal ile iki erkeği daha silahla vurmuşlardı. Her yana kocaman, madeni yeşil renkte sinekler üşüşmüşler, arı gibi vızıldayarak dudaklarıma, gözlerime konuyorlardı. Onları öfkeyle kovdum. Akbabalar, cesetleri ziyaret etmişlerdi, işin en korkunç yanı da buydu işte, akbabalar...

Louren: «Aman Tanrım! Neden yapmışlar bunu?» diye söylendi.

MacDonald karşılık verdi:

«Bu adamlar böyledir işte. Frelimonlar da, Mau - Maular da en büyük vahşeti kendi ırkdaşlarına göstermişlerdir. Silahları var, kullanmak istediler.»

Polislerden ikisi, cipten aldıkları bir muşambayla cesetleri sarmaya başlamışlardı. Döndüm, bizim taşıtın kapısına sırtımı verdim, midem bulanmıştı, öğürerek kusmaya başladım. Sonra ağzımı sildim, baktım, Xhai anlamsız gözlerini bana dikmişti. Sadece soluk alan biriydi o artık. O kopkoyu gözlerinde öylesine derin bir keder vardı ki, yüreğim parçalandı. Sonra fısıldadı:

«Bunu kimin yaptığını öğrenelim, Güneşkuşu,» dedi ve kampın çevresinde dolanarak bir av köpeği gibi iz sürmeye başladı.

Çevreye yayılmış boş mermi kovanlarının üzerinde Çince yazılar vardı. Kovanların bolluğundan, ateş edenlerin salt çocuksu bir tutkuyla ateş açtıkları, kampı kurşun yağmuruna tuttukları anlaşılıyordu. Çizmeleri de çok belirgin izler bırakmıştı, yüzlerce kişiydiler sanki, her yanda otlar çiğnenmiş, toprak altüst olmuştu. Xhai anlatıyordu:

«Gece gelmişler. Bak, işte burada beklemişler. Çok kalabalık.» İki elinin de parmaklarını açıp üç kez salladı. Otuz kişi. «Sonra şafakta saldırmışlar. Dün şafak sökerken.» Otuz iki saat önce. Şimdi çoktan uzaklaşıp gitmişlerdir diye düşündüm. Döndüğümüzde dokuz ceset, güzelce sarılıp sarmalanmış, postalanmaya hazır paketler gibi yan yana dizilmişti. Polislerden dördü sıg bir ortak mezar kazmaya uğraşıyordu. Xhai gitti, ölülerin başına çömeldi. Susuyordu ve bu susmayı, o yürek paralayıcı ağlamasından da daha etkiliydi. Bir defasında eğilip yeşil muşambaya sarılı o ölülerden birine usulca dokundu. Bu küçük adamlar şimdiye dek nice nice defalar böyle, güneşte çömelip ölülerine yas tutmuşlardır acaba, diye düşündüm. Şu bizim Afrika'nın vahşiliğinden işte böyle anlarda büsbütün nefret ederim ben. Xhai'nin acısını daha fazla seyretmeye dayanamadım, Louren ile MacDonald'ın yanına gittim. Louren dedi ki:

«Müfettişe göre geri dönsek iyi edermişiz. Ben de onun gibi düşünüyorum.» MacDonald da anlattı:

«Onlarla karşılaşacak olursak, bizden sayıca çok üstünler Doktor, baksanıza, otuz kişiymişler, diyorsunuz. Bu domuzlar iyi eğitilmiş, üstelik ellerinde de en modern silahlar var. Eskiden böyle değillerdi, yarı çıplaktılar, şimdi çok tehlikeli oldular. Biz ise saldırı için eğitilmiş değiliz. Hemen

dönmeli ve helikopterleri çağırmalıyız. Helikopterler adamların yerini bulunca Avcı jetleri gelir, napalm ile yok ediverir onları.»

«Peki,,» dedim. Artık eski madenin bu dehşet manzarası karşısında hiç mi hiç önemi kalmamıştı. Baktım polisler cesetleri mezara indiriyor, Xhai de onları seyrediyor. Mezar toprakla örtülünce gittim, kolumu Xhai'nin omzuna doladım. Onu usulca cipe götürdüm. Döndük, gerisin geriye, güneye yöneldik. Dönüş yolunda hepimiz suskunduk, sinirlerimiz gergindi. Ciplerin gürültüsü gelişimizi ta uzaklardan haber veriyordu, üstelik sık sık tuzak kurmaya elverişli çalıların ortasından geçmek zorunda kalıyorduk. Bu yoldan döneceğimizi biliyor olmalıydılar, kolayca bize pusu kurabilirlerdi. Belki yola mayın bile döşemişlerdi. Louren birden sordu:

«Farkında mısın Ben? Çevrede hiç hayvan yok! Bu hiç hoşuma gitmiyor.» Neyse ki MacDonald, Louren ile bana da birer tüfek vermişti. Sonunda, bize saatler sürmüş gibi gelen bir süre sonra, evvelki gece kamp kurduğumuz yere geldik. Burada depolara benzin doldurulurken biz de aşağıdaki gölcükten su alıyorduk. Birden, suyun kıyısında, taşların üzerinde gözüme beyaz bir leke ilişti. Yüreğim ağzıma geldi. Louren'e seslenip cipe doğru koşacakken kendimi zor tuttum, eğildim, yerden küçük bir taş alıp gölcüğe attım. O gördüğüm beyaz leke, bir sabun parçasıydı, üzerinde hâlâ köpük vardı, kayaların üzerinde de garip ıslak ayak izleri. Hayvanla kuş arası izler. Biliyordum, Timothy Mageba elinde otomatik silahı, bir yerlerden beni gözlemekteydi. Tüylerim korkudan diken diken oldu. Usulca Louren'in yanına gittim, fısıldadım:

«Lo, sakın ani bir hareket yapma. Buradalar, bizi gözlüyorlar. Nerede olduklarını tam bilemeyeceğim, ama çok yakınımızdalar. Mac hazır oluncaya dek burada kendimizi göstermek zorundayız. Şu polislere söyleyeyim hele.»

Polisler suyu doldurmuş, bidonları kapatıyorlardı. Yanlarına gittim.

«Usulca yürüyün, koşmayın sakın. Arkanıza da bakmayın. Hainler burada. Müfettişe söyleyin, motorları hemen çalıştırsın, duyar duymaz koşarız biz.»

Hemen anlamışlardı, hiç oralı olmamış gibi başlarıyla evet dediler. Sakin sakin, su bidonlarını taşıyarak ciplerin oraya tırmandılar. Sırıtmaya çalışarak dedim ki:

«Kendimi atış talim yerindeki makine ördekler gibi hissediyorum. Daha ne bekliyorlar yahu?»

«Herhalde mevzilenecek zaman bulamamışlardır. Sonra hepimizin bir araya toplanmamızı bekleyecekler. Böyle dağınık olmamız işlerine gelmez! Neden kuşkulandın sen kuzum?»

«Kayalardaki sabun parçasından, bir de ıslak ayak izlerinden. Herhalde yaklaştığımızı duydukları zaman burada yıkanıyorlardı.»

O sırada yukarıda, ciplerin motorları çalıştı, neyse, bekleyiş sona ermişti artık. Koşarak taşıtlara yaklaşmaya çalıştık, sanki bayır bitmek bilmiyordu. Sonunda taşıtlara vardık, tam hareket ederken atladık. İşte o anda ateş açıldılar. Binlerce kurşun, yağmur gibi yağıyordu sanki. MacDonald'ın cipi en önde gidiyordu, o da ateş açmıştı. Ama ateş eden polisin vurulduğunu, başının düştüğünü, koltuğa yığıldığını gördüm. Ben de durmaksızın ateş ediyordum şimdi. O anda ateş kesildi, ne olduğunu anlayamadan baktım, MacDonald'ın bulunduğu cip, taze örtülmüş bir toprak yığınına doğru ilerliyor, ağzımı açmaya zaman bulamadan mayına çarptı, kör edici bir ışıkla patladı, tersyüz oldu. Arkadan giden cip saatte kırk beş kilometre hızla ona bindirdi. Louren, «Dikkat et!» diye bağırınca bizim cipi

kullanan komiser, aniden direksiyonu kırdı, yan devrildik, iki tekerlek üzerinde kaldık, biz de taş gibi sert toprağa düştük. Üç, dört saniye süren bir sessizlik oldu. Düşman bile yarattığı bu kargaşanın şaşkınlığı içinde olmalıydı. Aramızda herhalde elli metre kadar bir açıklık vardı. Üstelik devrilmiş cipler bir de seyrek ağaçlar bizi koruyordu. Louren bana altı, yedi metre kadar ötede, yerde yatan MacDonald'ı gösterdi. Cip, olanca ağırlığıyla adamcağızın kalçalarına binmişti, inleyerek bu maden yığınının kaldırmaya çabalıyordu. Kalktım, ona doğru yürürken yeniden ateş açıldı. Louren beni yere çekti, yıktı. Birden baktım küçük Xhai yanıbaşında huzursuz bir çocuk gibi vızıldıyor. Onu yatıştırmak için elimi uzattım. Ama her nedense, dokunmamla âdeta elektriklendi, ayağa fırladı, peşinden yetişemedim, dosdoğru düşman ateşinin içine attı kendini. Hiç sakınmadan, gizlenmeye gerek duymadan, uluorta koşuyor, ateşi üzerine çekiyordu. Araba farlarına yakalanmış bir tavşan gibiydi. Onu kurtarmak için koşacaktım, ama Louren demir gibi elleriyle beni yakalamış, koyvermiyordu. «Hayır! Bırakın onu! Hayır! Hayır!» diye bağırdımsa da boşuna, vuruldu. Küçük, esmer bir top gibi taşlı zemine yuvarlandı, sonra yine ayağa fırladı. Koşuyordu, ama sol kolunun dirsekten aşağısı yoktu. Bir kez daha vuruldu, bu defa iki omzu arasından ve yüzükoyun yere kapaklandı. Kıpırtısız kalakaldı. Bu arada canını kurtarmış olan polisler de düşman ateşine karşılık vermek üzere mevzi alıyorlardı. Louren beni koyverdi. O da ateşe başladı. Zavallı MacDonald hâlâ inliyordu. Kurşunların taradığı alanı aşıp da hiçbirimiz ona ulaşamıyorduk. Ben ise, Xhai'nin küçücük cesedini gördükçe sonsuz bir öfkeye kapılıyordum. Kalkıp mayına çarpmış cipe koştum, ağır makineliyi kaldırdım, dört kuşak fişekliği de omzuma vurdum. Çılgın gibi bağıra bağıra adamların peşine düştüm. Kurşunlar vızıldayarak sağımdan, solumdan geçiyorlardı, ama benim aldırış ettiğim yoktu. Bir yandan koşuyor, bir yandan durmadan ateş ediyordum ben de. İçlerinden bir, ikisini vurmuştum, ötekiler de panik içinde kaçıyorlardı, bu kez makineliyi onlara doğrulttum. Teker teker yere yuvarlanırken bembeyaz kumlar havaya bulut gibi kalkıyordu. Sonunda mermi tükendi. İşe yaramaz silahımı peşlerinden fırlattım attım. Öfkemden ve üzüntümden, çok ileri gitmiş, mantık ve korku sınırlarını çoktan aşmıştım. Silahsız ve korkusuz öyle dikilmiş dururken baktım gölcüğün karşı kıyısında Timothy Mageba bana döndü, sağ elindeki tabancayı kaldırdı nişan aldı. Kurşunun başımı sıyrarak geçtiğini duydum. «Katil!» diye bağırdım. İkinci kez ateş etti, ama herhalde ölüm melekleri beni kanatlarıyla sarmış, koruyor olmalıydılar ki, vurulmadım. Sonra birden Louren yanıbaşında belirdi, tüfeğini kaldırıp Timothy'ye ateş etti, ama nişan mı almadı, yoksa alamadı mı, bilemeyeceğim, adam sadece hafifçe sendeledi, sonra çalıların arasına daldı. Polisler yanıımızdan geçip biraz ateş ettiler, Louren onları geri çağırdı. Sonra döndü, inanmaz gözlerle bana baktı:

«İsabet almadın ha? Tek bir kurşun bile değmedi sana. Beni ürkütüyorsun, çılgın herif. Nasıl da korkuttun beni, aman Tanrım!»

Arabanın yanına döndük. MacDonald hâlâ inliyordu. Louren ile ikimiz cipi tutup kaldırdık, adamları müfettişi arabanın altından çekip aldılar. Bas bas bağırıyordu şimdi. Gövdesi garip bir biçimde bükülmüştü, suratı bembeyazdı, boyuna terliyordu. Gittim ona bir morfin yaptım, parçalanmış kemiği de elimden geldiğince sardım. Sonra Xhai'nin kıpırtısız yattığı yere vardım. Yüzükoyundu, ama kurşun tam göğsünden çıkmış olmalıydı. Ölmüştü. Bu yüzden, sırtüstü çevirmeye kalkışmadım bile. Ama başı hafifçe bana doğru dönüktü... Yanıbaşına diz çöktüm, gözlerini kapadım. «Rahat uyu, kardeşim,» diye fısıldadım. Louren sesleniyordu:

«Hadi Ben, çabuk olalım, neredeyse dönerler.»

İki polis ölmüştü, komiser onları battaniyelerine sardı. «Boşımanı da,» dedim. Bir an duraksadı,

ama yüzümdeki ifadeyi görünce hemen seyirtti. Üçüncü cipi düzelttik, lastiklerden ikisi patlamıştı, petrol tankı da delik deşikti. Çarçabuk lastikleri değiştirdik. Yeniden ateş açıldı, ama artık ders almış olmalıydılar ki, uzaktan ateş ediyorlar, pek yaklaşıyorlardı. Biz ise Louren ile durmadan çalışıyor, cipi onarmaya, yola çıkacak duruma getirmeye uğraşıyorduk. Ama bir türlü çalıştıramıyorduk. Düşmanın ateşi şiddetlenmişti, güneşin batmasına ise ancak yarım saat vardı. Bizimkilerin ateşi bu arada hafifledi. «Ne oluyor, Komiser?» diye seslendim. Cephane tükenmek üzereymiş. Sonunda cipi iterek çalıştırdık, hep birlikte tırmandık. Son anda, delinmiş depolardan yere yayılmış olan petrolü ateşe vermeyi akıl edebildim.

Bütün gece güneye doğru durmadan ilerledik. Parçalanmış ön camımızdan buz gibi Afrika gecesi içeri doluyor, bizi iliklerimize kadar ürpertiyordu. Sabahleyin durduk, bir mezar kazıp zavallı Xhai'yi gömdük. Yeniden yola koyulduğumuzda arkamı dönüp baktım, bir buffalo sürüsü ağaçların arasından çıkmış, otlayarak, kuyruklarını sallayarak Xhai'nin mezarına yaklaşıyorlardı. İşte kardeşimin yeri orasıydı, onca sevdiği doğanın kucacı.

Polis başkomiser yardımcısı dedi ki:

«Bu adamın gizlice yeniden sınırı geçmiş olmasından çok korkuyorum. Ah şu Mageba denilen herifi bir elimize geçirebilsek, başka bir şey istemem.»

İki gün önce yaralı MacDonald ile birlikte, polis helikopterine binip, Bulawayo'ya dönmüştük. Louren beni orada bırakıp Johannesburg'a işinin başına gitmişti. Başkomiser yardımcısı soğuk bakışlarını yüzüme dikti:

«Siz onu herkesten iyi tanıyor olmalısınız. Nasıl bir adamdı?»

«Çok akıllıdır. İstedğini elde eden biri. Üstelik ötekileri de kolaylıkla kandırabilir, peşine takabilir.»

«Ah bu kez onu yakalasaydık ne iyi olacaktı? Ha, aklıma gelmişken Doktor, MacDonald'ın durumu iyileşiyor, iki bacağını da kurtarmışlar, ama bu olayın çevreye yayılmasını istemiyoruz, çünkü bu, onların işine gelir, onlara boşuna reklam yapmış oluruz. Onun için sizden bu konuda susmanızı rica edeceğim.»

Dönerken düşünüyordum. Çevremde hep güleryüzlü kişiler vardı. Niçin sanki bu toplumu yok etmeye çalışıyorlardı? Yok edebilirlerse, yerine neyi koyacaklardı ki? Sonra aklıma Ay Sitesi geldi. Büyük bir uygarlıktı. Avrupa yüzölçümünde bir ülkeyi egemenliği altında tutan bir ulus, kocaman kocaman siteler kurmuş, gemilerini, bilinen dünyanın dört bir yanına yollayabilmiş bir halk, geriye ne kalmıştı Peki,? Sadece açması birkaç kalıntı.

Başka hiçbir kıta, insanlara yardımda Afrika kadar hevesli, ama onları yere çalıp ardlarından iz bıraktırmamacasına silmeye de bu kadar meraklı değildir. Acımasız bir topraktır burası. Neden acaba Afrika'ya böylesine yürekten bağlanırsınız?

Ay Sitesine dönüşümde hiç de kahraman gibi karşılanmadım. Herkes eskisi gibi işinde gücündeydi, benimle pek ilgilenen olmadı. Birdenbire ve ömrümde ilk kez tüm bunların çok eskilerde kaldığının, önemini yitirdiğinin farkına vardım. Öyle ya, birkaç gün önce böylesine cömertçe, oluk gibi akıtılan kıpkırmızı kanın yanında bu saçmalıkların ne önemi olabilirdi ki? Bu arada Rai ile Leslie de evlenmek istediklerinden, ama bunun çaresiz buradan ayrılıp, kazançlı bir iş bulmaları gerekeceğinden söz ettiler. Telsizle Louren'i aradım, onlara Enstitü'de iş verilecek, bir de kat tahsis edilecekti. Düğün armağanı olarak da o katı ben döşeyecektim. Çok sevindiler. Rai yepyeni bir hevesle araştırmalara koyuldu, ben ise onu yalnız bırakıyor, daha çok, Coğrafya Cemiyeti üyelerine yapacağım konuşmayı hazırlıyorum. Ama nedense istekli değildim. Arşivde öyle çok ayrıntı vardı ki, yine de bazı sorulara karşılık veremiyorduk: nereden gelmişlerdi bu adamlar, ne zaman gelmişlerdi ve nereye gitmişlerdi, neden gitmişlerdi?

İşte bu yüzden, bir türlü konuşmamı yazamıyordum. Dünyada bomboş bir kâğıt kadar insana yalnızlık duygusu veren bir şey düşünülemez. Böyle kafamı toparlayamadığım zaman oturup ya savaş baltasını parlatıyor, ya da gitarımda yeni yeni havalar besteliyordum, hepsi de acıklı şarkılar. Veya gidip beyaz kralı uzun uzun seyrediyor, güneşe filan aldırış etmeksizin dışarıda dolaşıyor, ya da arşivde oturuyor, Timothy'nin bakışlarındaki o sonsuz kini, öfkeyi anımsıyordum. Sonra küçük Boşiman cesetleri, gözlerimin önünde canlanıyor, aklımı kaçırarak gibi oluyordum. Neyse ki, sitemizi hâlâ sarmakta olan o gizem perdesinin aralanmasına yardım eden büyük bir buluş, kendim! toparlamama yol açtı.

Benim durgunluğumla, isteksizliğimle yarış edercesine, Eldridge ve yardımcıları çalışmalarını hızlandırmışlardı. Sally ile Leslie artık yazıları çok kolay okuyabilir hale gelmişlerdi. Bir gün Eldridge, arşivdeki büyük çömlekleri çıkarmamızı önerdi. Doğrusunu söylemek gerekirse, yazı makineme takılı bembeyaz kâğıdın başından beni kaldıracak bu bahaneye dört elle sarıldım. Arşivde çalışmaya başladık. Rai da bizimleydi, çömleklerden bir tanesini daha kaldırdık, ardında bir başka dolapçık daha ortaya çıktı, orada da aynı topraktan yapılmış küçük çömlekler diziliydi, ama bunların biçimi biraz değişikti. Birden yepyeni bir şey bulacakmışız duygusuna kapıldım.

Rai, ark lambasını yaklaştırdı, çömleklerden her biri mühürlüydü. Altın kaplama bir zincir, kapakla çömleği birbirine bağlıyordu ve mühürün üzerinde bir kuş figürü bulunuyordu. Bu, çökmüş akbabaydı, Zimbabwe kültürünün klasik simgesi. Oysa ki, modern Rodezya'nın bu amblemini 2.000 yıllık bir Pön mührünün üzerinde bulmak gerçekten çok şaşırtıcıydı.

Bu çömlekler beş taneydi ve yerinden kıpırdamıyordu. Önce onları, üzerinde durduğu taş rafa çakılı sandım, ama sonradan anladım ki çok ağır oldukları için yerlerinden kalkmıyorlar.

Rai bana yardım etti, binbir güçlükle indirebildik, sonradan tattığımızda bu, büyük bir şampanya şişesi iriliğindeki çömleğin tam altmış kilo geldiğini görecektik. Rai ile onu usulca, çömlekleri taşımak için kullandığımız fiberglasdan sedyeye koyup aşağı indirdiğimizde karanlık basmıştı. Gerçi boylarımız arasındaki büyük eşitsizlik yüzünden sedyeyi ikimizin taşıması gülünç oluyordu, ama yine de kampa getirdiğimizde işlerine güçlerine dalmış olan ötekiler başlarını kaldırıp bize bakmadılar bile. Sonunda onu masanın üzerine bıraktık. Hamilton da görür görmez benim gösterdiğim tepkiyi göstermiş, çok ilgilenmişti.

«Nereden buldun onu? Kaç tane var bunlardan? Mühürlü mü?» diye soru yağmuruna tuttu beni. Bu arada kızlar da ilgilenmiş, gelmişlerdi. Hamilton ile ikimiz önce altın kaplama tefi kırptık, sonra

mühürü gevşettik, kapağı açtık. İçinden ötekiler gibi, beze sarılmış silindir çıktı, ama burada o nafoş deri kokusu yoktu. Çömleği güçlükle yana devirdim, silindiri saran bez, parçalanmıştı, kolayca açıldı, hepimiz bakakaldık. Bu da üzeri yazılı bir belgeydi, ama deriden değil, altından yapılmıştı. Tek bir parça, 15 mm. kalınlığında, 45 santim genişliğinde ve üç metreye yakın uzunlukta bir altın varak. Değeri ise akıl almayacak kadar yüksekti: 85.000 İngiliz Sterlini kadar ediyor olmalıydı. Bunlardan beş çömlek olduğu düşünölünce...

425.000 Sterlin ederdi, ama bu bile yazıların değerinin yanında hiç kalırdı diyebilirim. O güzelce sarılıp sarmalanmış pırıl pırıl maden levha, gizemlerini bize açmaya hevesliymişcesine kolayca açılıp yayılıverdi. Yazılar, keskin bir kazıcı aracıyla ve çok ustaca kazınmıştı, ama altının pırıltısı göz alıyor, okumayı güçleştiriyordu. Eldridge altın levhanın üzerine kurum döktü, sonra siyah zemin üzerinde pırıl pırıl parlayan yazıları okumaya başladı. Bunlar da Pön dilinde yazılmıştı. Okuduklarından, dizinin birinci levhasını seçmiş olduğumuz anlaşılıyordu:

«Benim ambara git, en saf Opet altınından beş yüz çubuk al. Sonra zamanla bozulmayacak bir levha yap ki bu şarkılar sonsuza dek yaşayabilsin. Ulusumuzun zaferleri sevgili Huy'umuzun, Amon'un oğlunun, Baal Baş Rahibinin, Astarte'nin sevgili kulunun, yaşam kadehinin taşıyıcısı, bütün tanrıların baltacıbaşısının sözlerinde sonsuza dek varolsun. İnsanlar onun sözlerini okusun ve sevensin, insanlar onun şarkılarını dinlesin ve onun ağladığı gibi ağlasınlar, kahkahası yıllar sonra da yankılsın ve zekâsı sonsuza dek parıldasın.

«İşte Lannon Hycanus, Opet'in kırkyedinci Ulu-Aslan'ı, Punt'un ve dört deldenin kralı, güneş denizlerinin hükümdarı ve suyollarının sahibi, suların ötesindeki çayırların ve dağların efendisi Lannon Hycanus böyle konuştu.'»

Hepimiz susmuş, dinliyorduk. Bu, o kupkuru belgelerden, o eşya listelerinden, o Konsey kararlarından bambaşka bir şeydi. Bu altın yaprak, bir halkın, bir ülkenin soluğunu, özünü taşıyordu işte. Eldridge okudu, biz dinledik, saatlerin nasıl geçtiğinin farkına bile varmadık. Huy Ben - Amon'un şiirlerini 2.000 yıl sonra dinleyebilmek biz talihli kişilere kismet olmuştu işte. Opet ilk tarihçisi ve bilgesini yetiştirmişti. Bu çoktan ölmüş ozanın sözlerini dinlerken kendimi ona garip bir biçimde yakın buldum. Onun gururunu, saçma kavramlarını anlıyor, geniş görüşlölüğünü takdir ediyor, hayalini alabildiğine kapıp koyvermesini bağışlıyor, aşırılıklara kaçmasını hoşgörüyor ve çevremde ördüğü masal ağına tutsak oluyordum.

Öyküsü, Kartaca'nın Romalı kurtlar tarafından kuşatılmasıyla, Scipio Aeimilianus'un «Kartaca Ölmeli» diyerek duvarlara saldıran lejyonlarının kanlı eylemleriyle başlıyordu.

Sonra bize Hasdrubal'in Akdeniz kıyıları boyunca hızlı bir gemi yollayışını, Barkaların son kahramanı Hamilkar'ı çağırmasını anlatıyordu. Uzun zaman önce iktidardan da, politikadan da uzaklaştırılmış bu ünlü Barka ailesinin son bireyi, elli yedi büyük gemisiyle Afrika kıyısının kuzeyinde beklemekteymiş.

Sonra Scipio siteye girmiş, yardımdan yoksun kalan Hasdrubal ise tepenin üzerindeki büyük Aşmum tapınağının hemen önünde Romalı lejyonerler tarafından parça parça edilerek öldürölmüş.

Eldridge soluk almak üzere durduğunda, yarım saattir ilk kez ağzımı açtım: «Demek ki, ilk tarihimizi böylece elde ettik. Üçüncü Pön savaşı ve Kartaca'nın tamamen yok edilmesi, yani M.Ö. 146 yılı.»

Kartaca'nın bu feci ölümünden sadece iki gemi kaçabilmiş. Hamilkar'ın fırtınanın dinmesini beklediği, sabırsızlığından yerinde duramadığı Hippo koyuna giderek Hasdiubal'in nasıl öldüğünü, Scipio'nun siteyi nasıl cehennem tanrılarına teslim ettiğini, canını kurtarmış 50.000 kişiyi, nasıl köle yaparak tarlalara tuz serptirdiğini, yıkıntıların arasında da yaşamayı kesinlikle yasakladığını anlatmışlar.

Ozan bağıırıyordu: «Böylesine büyük bir kin, böylesine bir vahşet ancak bir Romalının yüreğinde yer edebilirdi.» Sonra Barka Hamilkar yirmi gün yirmi gece Kartaca için yas tutmuş ve sonra da kaptanlarını çağırtmış. Dokuz kaptanı da koşarak gelmişler. Ozan Huy onları sayıyordu, Zedal, Hanis, Filo, Habbakuk Lal ve ötekiler diye. Bunlardan birkaçı savaşmayı göze almış, ama çoğu da kaçmayı yeğ tutmuş, çünkü açması durumunda bir avuç Kartacalı, Roma lejyonlarına ve o korkunç donanmasına kafa tutabilir miymiş ki?

Kartaca'dan geriye hiçbir şey kalmamış, Roma onu yerle bir etmiş. Sonra eski deniz kurdu Habbakuk Lal onlara Hanno' nun 300 yıl önce Herkül kapılarından çıkarak mevsimlerin tersyüz olduğu, altının çiçekler örneği kayaların üzerinde bittiği ve fillerin düzlüklerde kalabalık sürüler halinde yaşadığı bir yere gittiğini hatırlatmış. Hepsi de o zaman Hannon'un Kartaca'daki büyük Baal Hammon tapınağındaki levhalara yazmış olduğu, bu yolculuğun öyküsünü okumuşlar, biliyorlarmış. Onun bir gölden ve bir ırmaktan söz ettiğini, yumuşak huylu, sarı derili insanlar tarafından karşılanışından söz ettiğini, boncuk ve kumaş vererek karşılığında altın ve fildişi aldığından söz ettiğini hep hatırlamışlar. Hanon orada bir süre kalıp gemilerini onarmış, buğday bile ekip hasat derlemişmiş. «Çok iyi bir ülke» diye yazıyormuş, «Toprağı da çok zengin.»

Böylece göçün birinci yılında Barka Hamilkar her birinde 150 kürekçi ve subay bulunan elli dokuz gemisinin başında, batıya, kocaman Herkül kapılarına yönelip çıkmış, güneşe, bilinmedik denize doğru açılmış. Yanında 9.000 erkek, kadın ve çocuk varmış. Yolculuk tam iki yıl sürmüş, çünkü Afrika'nın batı kıyısı boyunca ağır ağır ilerliyorlarmış. Yolda binbir güçlük, inanılmaz tehlikelerle karşılaşmış, hepsinin de üstesinden gelmişler. Karaya çıktıklarında vahşi karaderililer, hayvanlar ve hastalık, denizde ise sığıklar, akıntılar, rüzgârlar ve durgun havayla mücadele etmek zorunda kalmışlar,

Yola çıktıktan iki yıl sonra, geniş, sakin bir ırmağın ağzına ulaşmışlar ve tam on altı gün ırmaktan içeriye girmişler, sonunda Hanno'nun yazmış olduğu gölü bulmuşlar. Gölün en uzak kıyısında, yüksek, kırmızı bir kayanın dibinde karaya ayak bastıklarında Barka Hamilkar, kuzeyin sağlığa aykırı ikliminden taşıdığı bir ateşli hastalıktan ölüp gitmiş. Küçük oğul Lannon Hamilkar yeni kral seçilmiş, dokuz amiral de onun danışmanları olmuşlar. Yeni ülkeye o efsanevi altın ülkesine izafeten Opet adını vermiş ve derin bir su birikintisinin kayalardan fişkırdığı bir yerde ilk siteyi kurmuşlar. Bu göl de, bu site de tanrıça Astarte' ye adanmış.

Biz böyle dinlerken saat sabahın dördü olmuştu, çok yorgunduk, ama heyecanımızdan zamanın nasıl geçtiğinin farkına bile varmamıştık işte. Sonunda aradığımı Plinus'u bulmuştum, Londra'ya yüzüm ak gidebilecektim.

Artık günler inanılmaz derecede çabuk geçiyordu. Gün doğmadan kalkıyor, makinemin başına oturuyor durmadan yazıyor, yazıyor, sayfalar dolduruyordum. Her gün böyle öğleye kadar çalıştıktan sonra öğleden sonraları ve akşamları da ozan Huiyun altın kitaplarındaki öyküleri, şarkıları dinlemekle geçiriyordum. Çeviri nisan birden önce tamamlanamazdı. Hatta beş levhadan ikisi o

zamana dek çevirilebilirse kendimizi mutlu saymalıydık. Sempozyumu da geciktirmemiz olanaksızdı, çünkü Kraliyet Coğrafya Cemiyeti bu tarihi onaylamıştı. Her şey hazırды. Bana kalan kısacık zamanda olabildiğince çok kalıtı bu ünlü kişilerin huzuruna götürmek için kendimle yarış halindeydim diyebilirim. Hepimiz ozan Huy'un anlattıklarının büyüsüne kendimizi kaptırmıştık. Bir Afrikalı olmayan Hamilton bile onun ustalığına hayran kalmıştı. Biz Afrika kökenliler için ise, bu şarkılar bambaşka bir anlam taşıyordu. Aradan 2.000 yıl geçmiş olmasına karşın, şimdiki tarihimiz de bu Opetlilerin serüvenlerine sıkı sıkıya bağlıydı işte.

İlk beş yıl, göl kıyısındaki site hızla gelişmiş, büyümüş, zenginleşmiş. Opetliler Yuyelerle alışverişe başlamışlar. Bunlar, Hanno'nun 300 yıl önce anlattığı sarı derili uzun, boylu, çekik gözlü, zayıf yapılı insanlarmış. Besbelli Hottantoların atalarıymış. Çobanlıkla geçiniyorlarmış. Ama ava çıkar, tuzak da kurarlarmış, ayrıca ırmak yataklarından altın da topluyorlarmış. Çocuk kralın adına Habbakuk Lal, Yuyelerin kralı Yuye ile bir andlaşma yapmış. Bu anlaşıma uyarınca ulu ırmakla Tuya tepeleri arasında kalan arazinin tümü, yirmi demir kılıç ve beş top kumaş karşılığında Opetlilere bırakılıyormuş.

Ne var ki denizi kanından bir türlü silip atamayan Habbakuk Lal, altın ve fildişi yüklediği en hızlı gemilerinden beşini alarak Opet'ten orta denize dönmüş. Dönüş yolunu tam dokuz ayda tamamlamış. Bu arada Afrika'nın batı kıyısı boyunca çeşitli uğrak yerleri kurmuş, Opet'e döndüğünde gemileri boncuk, kumaş ve çeşitli lüks uygarlık eşyasıyla doluymuş. Opet'e yerleşmek isteyen yeni yeni insanları da getirmiş gelirken. Madenciler, duvarcılar, gemi yapım ustaları ve serüven düşkün soylular akın akın gelmiş. Ama Yuyelerin altını ve fildişi tükenmeye yüz tutuyormuş. Habbakuk Lal yanına 100 adamını alarak Yuye sitesine gitmiş. Oralarda maden arama ve avlanma hakkı istemiş, kral da hemen kabul etmiş. Sonra bir şölen vermiş. Bira içilmiş, öküzler kızartılmış ve zarif Yuye kızları sarı gövdeleri güneşte sürdükleri yağla pırıl pırıl parlayarak çırılçıplak dansetmişler. Şölenin en kızıştığı bir anda Yuye yerinden kalkmış ve konuklarına doğru yumruk sallayarak, «Bu şeytanları hemen öldürün,» buyurmuş. Sitenin balçık surları dışında hazır bekleyen savaşçılar da Habbakuk Lal ile adamlarının üzerine saldırmışlar.

Habbakuk Lal savaş baltasını savura savura kaçıp kurtulabilmiş. Adamlarından ancak üçü onunla kaçmayı başarmış. Ötekilerin hepsi de Yuyelerin topuzları altında can vermişler. Habbakuk Lal ile üç yiğidi, ırmağın kıyısına, gemilerini bağlamış oldukları yere ulaşmışlar. Yelken açarak haberi Opet'e yetiştirmişler. Bu yüzden 40.000 Yuye kızıl kayalara saldırdığı zaman 5.000 Opetliyi kendilerini bekler bulmuş. Savaş gün boyu sürmüş, oklar yağmur gibi yağmış. Sonunda Yuyeler geri çekilirken Habbakuk Lal de baltacılarını ardlarından yollamış. Kral Yuye, alev alev yanan sitesinde can vermiş, halkı köle alınmış. Afrika'nın yasası budur işte, güçlüler daima üstün gelir, aslan her zaman başı yukarda, gururla dolaşır. Opet birdenbire gelişmeye, yücelmeye başlamış.

Madencileri, maden aramaya koyulmuş, avcıları çevreye yayılmış, çobanları Habbakuk Lal'in kuzeyden getirmiş olduğu boğaları üretmişler, çiftçileri buğday ekip göl suyuyla sulamışlar. Opet sitesi vatandaşlarını ve tanrılarını korumak üzere surlarla çevrilmiş. Toprak dokuz kaptanın, dokuz soylu ailesi arasında paylaşılmış. Bu kaptanlar şimdi kralın danışma kurulunu oluşturuyorlarmış. Sonunda Habbakuk Lal, kocaman gövdesi romatizmadan eğrilip büğrölümüş, alev kırmızısı saçı ve sakalı kül rengine dönüşmüş bir halde, kocayıp ölmüş. Ama en büyük oğlu, Opet filosunun komutanı babasının adını almış. Böylece bir başka Habbakuk Lal, Opet donanmasının başına geçmiş. Gemileri şimdi hem kuzeye, hem güneye gidiyormuş. Kap dolaylarında bir gün şiddetli bir fırtınaya

yakalanmışlar, donanmanın yarısı kayalara vurup parçalanmış. Rahipler bunu Tanrıların bir uyarısı saydıkları için bir daha Opet gemileri hiç güneye inmemiş. Aradan yüzyıllar geçmiş, krallar birbirini izlemiş. Yeni yeni töreler, gelenekler doğmuş. Opet ve Yuyelerin birbirlerine karışan kanından yeni bir soy türemeye başlamış. Bu soyun insanları vatandaşmış, ama ancak soylu aileler yönetebiliyormuş siteyi. Vatandaş ise vatandaşlığın tüm haklarından yararlanıyor, tüm sorumluluklarını taşıyormuş. Ancak devlet işlerine karışamıyormuş. Bu soylu yönetici ailelerden bir savaşçı rahipler sınıfı da türemiş. Bunlar Amon'un oğullarıymış.

Bu klanın kökenini eski krallıktan alması, yani Sur ve Kenan kıyılarında Sur ve Savda krallığına dayanması çok hoşuma gitmişti. Bu rahipler de herhalde Yahudi kökenli olacaktı. Biz Yahudiler parlak bir öneriye hayır diyemeyiz, değil mi?

Yeni yeni kahramanlar yetişmiş, sınırlarda çarpışmışlar, köle ayaklanmalarını bastırmışlar, vahşi hayvanları avlamışlar. Fil eğitimi sanatı yeniden canlandırılmış, kralın filleri orduda yer almış, taş taşıma, madencilik gibi ağır işlere koşulmuşlar. Huy bu arada, geçmişten de söz ediyor, duvarların yükselişini, Baal kulelerinin dikilişini anlatıyordu. Bunlar bizim ortaya çıkardığımız temellere tıpatıp uyuyorlardı. Ama bunca büyük, sağlam yapıların nasıl yokolduğunu henüz anlayamamıştık.

Bir başka yerde de Kadiz'den gelen Mısırlı temsilcilerin Ulu -Aslan'a bir hazine armağan ettiklerini yazıyordu... Krala artık böyle deniyordu: Ulu-Aslan. Bu hazinede, bir de son derece güzel işlenmiş bir altın kupa varmış. İşte bizim tapınağın kalıntıları arasında bulduğumuz kupa, oydu.

Huy'un anlattıklarında bizi en çok eğlendiren bir şey de sözünü ettiği hayvanların ve yerlerin çağdaş adlarını bulmak oluyordu. Bu, âdeta bir bulmaca çözmeye benziyordu. Bu arada Opetliler hep bağ ve zeytin yetiştirebilecekleri toprak arıyorlardı, beşinci Habbakuk Lal'in gemilerinin kuzeyden getirdiği zeytinyağı ve şarap ağırlığınca altın ediyordu artık.

Böylelikle Ulu-Aslan'ın bahçıvanları ve bağcıları, doğuda yüksek bir sıradağ bulup, on binlerce köleyi çalıştırarak dağların yamaçlarına teraslar yaptırdılar. Canlı bitkileri toprak çömleklerle koyarak en hızlı gemilerle güneşe, oradan da fil sırtında Zeng dağlarına gönderdiler, böylece günümüze dek Inyanga dağlarının yamaçlarını süsleyen terasların gizemi de çözülmüş oluyordu.

Kuşların, hayvanların çoğunu da tanımlamalarından çıkartabiliyorduk. Bulutsuz göğe dimdik yükselerek sonunda gözden yiten kutsal güneşkuşu, Tanrı Baal'e sunulan etleri taşıyan kuş, hiç kuşkusuz akbaba olacaktı. Böylelikle altınların bulunduğu çömleklerin mühüründeki kuşun gizemini de çözdük. Akbaba, savaşçı rahiplerin, Ammon'un oğullarının amblemi olmuştu. Huy da yazdıklarını içine koyduğu çömlekleri kendi, akbabalı mührüyle mühürlemişti.

Ozanın anlattığı öteki hayvanlar arasında, 2000 yıldan beri soyu çoktan tükenmiş olanlar vardı. Bunların en başında ulu aslan geliyordu. Çünkü kralın unvanını gerçek bir hayvandan aldığını da öğrenmiştik. Bu, gölün güney kıyıları boyunca, orada yetişen kıvılcık kamışların arasında yaşayan büyük, yırtıcı bir kedigildi. Opet'in 216'ncı yılında bu hayvanın avlanması yasaklandığına göre, daha o zamandan soyu tükenmeye yüz tutmuş olacaktı. Oysa ki hayvan, yeni bir kralın taç giyme töreninde büyük rol oynuyor, buna «Ulu-Aslanı almak» deniyordu. Huy'un açıklamalarına dayanarak ulu aslanın iri dişli bir tür dev vaşak olduğu sonucuna vardım. Bu hayvanın iskeletine Sterkfontein mağaralarında rastlanmıştı. Huy, canlı hayvan alışverişinin de nasıl başladığını anlatıyordu. Eski düşmanları Roma, sirklerde kullanmak üzere, kuzey Afrika'nın aslanlarını, gergedanlarını, filleri durmadan kendi

ülkesine taşıyordu. Güneydeki çayırlarda yaşayan bir avcı, Hanis bu hayvanları canlı yakalama yöntemi bulmuştu. Yabani kendirotu yedirerek uyuşturuluyor, sonra gemilere yükleniyor, kıyı boyunca uğraktan uğrağa, kuzeye gönderiliyorlardı. Sonra da Roma'ya akıl almaz derecede yüksek fiyata satılıyorlardı. Ne yazık ki Huy Ben-Amon'un ikinci altın kitabının sonunu bulmuştuk, jet uçağı bizi bekliyordu. İstemeyerek çalışmalarımızı yarıda kestik, Rai ile Leslie'yi kazıların başında bırakarak Eldridge, Sally ve ben, uçağa bindik.

Londra'da yalnız bir boş günümüz vardı, sabahtan akşama dek Sally'ye her yanı gezdirdim, gece tiyatrodan sonra Dorchester oteline döndüğümüzde ikimiz de çok yorgun olmamıza karşın, altı aydan beri ilk kez, seviştik. Sally elindeki içki bardağını bana uzatırken:

«Bunu neden yaptım, bilmiyorum,» diyordu.

«Pişman mısın yoksa? Seni sevdiğimi biliyorsun, değil mi? Ne olursa olsun, her zaman da seveceğim.»

«Pekâlâ Ben, sana inanıyorum, teşekkür ederim. Ama şimdilik sabırlı ol, ne olursun, biraz sabret.»

Ertesi gün Sally'yi güzellik salonuna bırakıp havaalanına, Louren ile ailesini karşılamaya gittim. Louren'in acele işi varmış, Dorchester'de buluşmak üzere karısını bana emanet edip ayrıldı. Arabada giderken Hilary'nin gözlerinin içi mutluluktan parlıyordu. Sevsel adalarından on günlük bir tatilden geliyorlarmış. Evlenme yıldönümleriymiş. Parmağını gösterdi, en azından yirmi beş kıratlık bir pırlanta armağan etmişti kocası. Neden bilmem içimden: «Suç ne denli büyük olursa armağan da o denli değerli olur,» diye geçirmişim. Ama Hilary'nin söylediğine göre kocasıyla arasındaki, sadece geçici bir tatsızlıkmış. Hepsi unutulmuş bile. Louren döndüğünde keyfi yerindeydi, hemen kolları sıvadı, oturduk. Ona altın kitapları anlatmaya koyuldum, daha ilk cümleye takıldı:

«Benim ambara git ne demek Ben? Altının ambarda ne işi var? Hazine demek olacak. Sonra, düşünsene bir kez, site birdenbire yok edilirken arşivler olduğu gibi kalmış, bak! Herhalde hazine de kurtulmuş olmalı. İş, yerini bulmaya kalıyor. Mutlaka orada olacak.»

«İyi ama nerede Lo? Nerede? Tam altı aydır aramadık yer bırakmadık ki?»

«Sen yine aramaktan vazgeçme. Yakınlarda bir yerdedir. Bulunca kendin de daha önce nasıl olup da düşünmediğine şaşacaksın, biliyorum.»

Öğleden sonra Eldridge ile buluşup, Kraliyet Coğrafya Cemiyetine gittik. Bana takılıyordu:

«Bak şu ünlülerin portreleri arasında seninki de asılacak Ben. Kime yaptıracaksın resmini?» diye.

İçimden geçenleri okumuş muydu acaba? Aslında kendi halinde, alçak gönüllü bir insandım, ama bir tek tutkum vardı işte: Buraya ilk geldiğim gün, şu ünlü kişilerin portrelerini görür görmez onlara imrenmiş, kendi suratımı da onların arasına koyuvermişim. Hatta nasıl poz vereceğimi bile tasarlamıştım. Kamburum görünmesin diye oturduğum yerde başım dönük poz verecektim. Şakaklarıma kır düşmüş olacaktı, yakamda da bir yabancı nişan, artık Lejyon Donör mü olur, ne olur bilemem, derin düşüncelere dalmış bir yüz ifadesi, kaşlar hafifçe çatık...

Sonra Eldridge ile Başkanın bir avuç Yönetim Kurulu üyesiyle bizi beklediği odaya girdik. Birkaç dakika önceki düşlerimin gerçekleşmesi bu beyefendilerin elindeydi, biliyordum. Onun için elimden geldiğince sevimli görünmeye çabaladım. Sempozyumun açılışını görüştü. Başkan diyordu ki:

«Prens hazretleri açılış konuşmasını yapacak, kırk beş dakikayı geçmesin diye rica ettik ve eğer mümkünse orkide yetiştiriciliğinden veya sürek avcılığından söz etmemesini...»

Sonra ben bildirimi okuyacaktım. Bu, altı yıl önce okuduğum ve Wilfred Snell'in şimşeklerini üzerime çeken «Hristiyanlık Öncesi Dönemde Orta ve Güney Afrika'da Akdeniz Etkisi» konulu bildirimin bir devamı olacaktı. Bana dört saat zaman vermişlerdi. Eldridge, «Güneybatı Afrika

Kökenli Bazı Eski Yazı ve Semboller» bildirisini daha ertesi sabah okuyacaktı. Sonra Eldridge ile gittik, Afrika'dan sergilemek üzere getirmiş olduğumuz eşyanın Cemiyetin Kasalarında güvenlikte olduğunu gözlerimizle gördük, trafik sıkışıklığını güç belâ atlatarak otele döndük. Sally asansörden çıkıyordu, Güzellik Salonu doğrusu çok iyi bir iş yapmıştı. Ayrıca, gözlerinin yeşilini büsbütün belirten uzun, ipekli bir yeşil gece elbisesi giymişti. Yanıma geldi:

«Ah Ben, bu akşam için çok üzgünüm, ama seninle gelemeyeceğim. Eski arkadaşlarımı buldum, onlara söz verdim. Atlatamadım, beni görmek için ta Brighton'dan kalkıp buralara dek gelmişler, ne yapayım?»

«Zararı yok canım, üzülme, zaten kesin sözleşmemiştik ki!» derken düş kırıklığımı gizlemeye çabalıyordum. Sonra Louren' in dairesine çıktım. Hilary ve çocuklarla oturup onun dönmesini beklerken saat yedi buçukta telefon etti, o da gelemeyecekmiş. Benden, Hilary'yi yemeğe çıkarmamı istedi, ama Hilary de yorgunluğunu bahane etti. O akşam yemeğimi yalnız yedim, dönüşte Sally'nin odasını aradım, cevap vermedi. Sabahleyin Louren beni uyandırdı, kahvaltı için dairesine çağırdı. O gün bizim için büyük gündü. Kahvaltıdan sonra özenle giyindim, kokular sürdüm. Cemiyete gittik. Orada can düşmanım Wilfred Snell'i bulacaktım ve buldum da. Avına yaklaşan bir avcı gibi sinsi sinsi yaklaştım. Bu adam kendini arkeolojinin tartışma götürmez, biricik tanrısı sayıyordu. Yarım düzine kadar kitap yazmış, 500.000 tane satmıştı. Hepsi de halkın zevkine uygun şeylerdi. Gerçekleri çarpıtmasını çok güzel beceriyordu doğrusu. Ona baktıkça damarlarımda kanımın donduğunu hissediyordum. Sözde yanına gidişimi görmemişti. Oysa ki odadaki herkes durumun farkındaydı ve merakla bu karşılaşmayı bekliyorlardı. Wilfred hâlâ konuşuyor, konuşuyordu, sonunda gözlerini yere indirdi, sözü yarıda kaldı. Beni görünce, bu eski dostunu, değerli meslekdaşı Doktor Benjamin Kazin'i birdenbire karşısında görüverince ne kadar da sevinmişti, değil mi?

Sonra bir hata işledi, koskocaman elini sıkımam için bana uzattı, bunu yapmayacaktı. Tam son anda, altı yıl önceki son el sıkışmamızı hatırlamış olacaktı ki, caydı, elini çekmek istedi, ama ben daha atik davranmıştım, elini yakaladım:

«Wilfred, sevgili dostum, nasılsınız? Geldiğinize ne kadar sevindik, bilemezsiniz.» Ama elini bırakmıyordum bir türlü. Vargücümle sıkıyordum. Adam boncuk boncuk ter dökmeye başlamıştı. Ben hâlâ:

«Yolculuğunuz iyi geçmiştir umarım? Sempozyumdan önce sizinle biraz görüşsek iyi olurdu,» filan diyordum. Sonunda elini bıraktım. Bozuntuya vermedi, ama canı çok yanmıştı, belli. Yine de kolay kolay pes edecek adam değildi. Yemekte Sally ile yan yana oturuyorduk, Sturvesantlar da karşımızdaydı. Hilary'nin yeni pırlantası Sally nin gözüne çarptı, zaten görmemek mümkün değildi ki! Odayı aydınlatıyordu âdeta. Sally susuyor, gözleri ikide birde o yüzüğe kayıyordu. Birden öne doğru eğildi, dedi ki:

«Ne güzel bir yüzük bu? Böyle iri mücevherleri taşıyabildiğiniz için talihlisiniz, canım. Benim kemiklerim öyle ince ki bana yakışmaz.» Yapacağını yapmıştı işte. Louren'in kızdığı bakışlarından belli oluyordu. Hilary dudaklarını büzdü, bir şey demedi, sadece gözleriyle şimşekler yağdırdı, o kadar. Yemek bittiğinde kapıya doğru giderken Wilfred Snell avanesiyle yanıma yaklaştı:

«Yemek sırasında şu sizin kitaba bir göz atıyordum da, dostum. Ne kadar eğlenceli olduğunu unutmuşum. Bir imza rica etsem?»

«Elbette, elbette.»

«Bugünkü bildirinizi sabırsızlıkla bekliyorum, aziz meslekdaşım.»

«Umarım onu da eğlenceli bulursunuz.»

«Hiç kuşkusuz Benjamin, hiç kuşkusuz!»

Sonunda prensin yirmi dakika uzayan ve orkide yetiştiriciliğini de, sürek avını da kapsayan konuşması bitmiş, kürsüye çıkmıştım. Wilfred tam ortada oturuyordu, tüm yüz ifadelerini rahatça izleyebiliyordum. Konuşmama başladım. Önce geçmişin donuk bir özetini yaptım, sonra birdenbire değişiverdim. Louren' in uçaktan çekilen fotoğrafları göstermesinden başlayarak, hiçbir şeyi atlamadan, teker teker anlatmaya koyuldum. Birden, ışıklar söndürüldü, arkamdaki perdeye ilk görüntü yansıtıldı, bu, altın zırhı içinde göz kamaştırıcı, gururlu beyaz kralın ta kendisiydi. Dinleyiciler büyülenmişçesine, hiç ses çıkarmadan, âdeta soluk almadan oturuyorlardı, kulak kesilmişlerdi. Ben ise anlatıyor, anlatıyordum. İki yüz kişi içinde bir tek Prens hazretlerini etkileyememiştim, çünkü ışıklar yandığında baktım, uykuya dalmış, gitmiş. Anlaşılan öğle yemeğinde şarabı fazlaca kaçırmıştı. Wilfred Snell seviniyordu, öyle ya, varsayımı doğrulanmıştı, herkesin duyabileceği bir sesle yanındakilere dedi ki:

«On üçüncü yüzyıldan kalma tipik Bantu sanatı. Ama çok ilginç, göçlerin tarihi konusundaki varsayımlarımı doğrulayıcı nitelikte.»

Önce çaresiz kalmışım gibi yaptım, dinleyicilerimi yeni kanıt bulamadığıma âdeta inandırdım, sanki bir tiyatro sahnesinde, rol yapıyordum. Sonra tüneli buluşumuzu, arşivi ortaya çıkarışımızı anlatırken birdenbire bu can düşmanıma acır gibi oldum. Sanki Tanrıların Baltacıbaşısı Huy'un ta kendisiydim, onu lime lime doğruyordum şimdi. Yazıların çözülmesini, akbabalı baltayı, beş altın kitabı anlatırken işkenceyle öldürüyordum. Ben konuşurken yardımcılardan biri, içeriye, üzeri yeşil kadifeyle örtülü bir el arabasıyla girmişti. Bir işaretimle örtüyü açtı, altından pırıl pırıl parlayan kocaman savaş baltası ve beş altın kitap ortaya çıktı. Wilfred Snell koltuğuna iyice gömülmüş, başı önüne sarkmış, dili tutulmuştu. Altın kitapların çevirisini okumaya başladım. Herkes soluğunu kesmiş, dinliyordu.

Baktım saat yedi buçuk olmuş, şaşırdım. Bana ayrılan zamanı tam bir saat aşmışım. Yanıbaşımdaya oturan Başkan beni hiç uyarmamıştı.

«Zamanımız doldu, ama hikâyemiz bitmedi. Yarın sabah Profesör Eldridge Hamilton yazılar ve içeriği konusundaki bildirisini okuyacak. Umarım hepiniz burada bulunabilirsiniz. Şimdilik iyi akşamlar.»

On saniye tam bir sessizlik oldu, kimse konuşmadı, kimse yerinden kıpırdamadı. Sonra birdenbire ayağa fırlayıp çılgınca alkışlamaya başladılar. 1830 yılında Cemiyetin kuruluşundan beri ilk kez okunan bir bildiri, bir sahne gösterisiymişçesine alkışlanıyordu. Sonra yerlerinden kalktılar, çevremi sardılar, elimi sıkıyor, bana sorular yağıdırıyorlardı. Wilfred Snell'in kalktığını, sendeleyerek kapıya yöneldiğini gördüm. Yalnız gidiyordu, avanesi onu bırakmış, bana koşmuştu. Ona seslenmek, onun hesabına üzüldüğümü söylemek istedim, ama söylenecek bir şey yoktu ki! Ertesi sabah tüm gazetelerde «Kartaca Hazinesinin Bulunuşu»ndan söz ediliyordu. «Tutankhamon'un mezarının bulunuşundan beri arkeolojide en büyük anlam taşıyan bir buluş bu,» deniyordu. Kahvaltıda gazeteleri gözden geçiriyorduk. Derken Louren sol eğilimli gazetelerden birini alıp açtı, okurken yüzü

değişti, rengi attı.

«Ne yazıyor, Lo?»

«Al, kendin oku,» diyerek yatak odasına geçti, ardından kapıyı çarptı. Neye kızdığını hemen gördüm. «Özgürlük Askerleri» diye bir başlık atılmıştı, altında sayfa boyu bir fotoğraf: Dizi dizi yürüyen karaderili askerlerden sonu gelmez bir ordu. Ama önemlisi, sayfanın tam ortasındaki, geniş omuzlu, uzun boylu adamdı. Sırıtan iki Çinlinin arasında asık suratlı yürüyordu. Altında da şöyle yazılıydı:

«Haçlı ordularının Karaderili Komutanı: Yarbay Timothy Mageba, Halk Kurtuluş Ordusunun yeni atanan kumandanı, askeri danışmanlarından ikisiyle görülüyor.»

Sanki birden tüm sevincim sönüverdi. Şu surattaki korkunç kinde, şu geniş omuzlarda, şu kararlı adımlarda gerçekten de insanın içini ürperten, ürkütücü bir şeyler vardı. Artık, 2.000 yıl önce olup bitenlerin hiç önemi kalmamıştı, kimbilir vatanımı ne belâlar bekliyordu?

Ama sonradan düşündüm ki bu adam gibiler Afrika'da pek çoktur. Timothy Mageba, kökü tarihin derinliklerinde kaybolmuş, yüzlerce karaderili savaşçıdan sadece bir tanesiydi. Louren yatak odasından çıktı, dedi ki:

«Üzgünüm, ama bu sabah dostun Eldridge'i dinlemeye gelemeyeceğim. Çok önemli bir işim çıktı, sep lütfen Hilary'ye göz-kulak olur musun? Onu güzel bir yemeğe götür, olmaz mı Ben?»

Eldridge tam üç buçuk saat dinleyicilerin kafasını ütülemekten başka bir şey yapmadı denebilir. Neyse ki arasıra kendi anlattıklarına kendisi gülüyordu da uykuya dalanları uyandırıyor. Salon yavaş yavaş boşalmaya başlamıştı, herkes esniyordu.

Derken arkamda oturan Sally de bana bir kâğıt uzattı: «Çok sıkıldım, dayanamayacağım, alışverişe çıkıyorum. S.»

Eldridge sözlerini bitirdiği zaman herkes derin bir oh çekerek kapılara üşüştü. Sonra onunla Hilary ve ben, üçümüz yemeğe çıktık. Takside giderken Hilary yüzüğünü oteldeki odasında bıraktığını fark etti. Temizleyiciler girmeden gidip yüzüğü almak gerekiyordu, ne olur ne olmaz. Eldridge'e onu lokantaya götürmesini söyledim, ben de otelden yüzüğü alıp onlara katılacaktım. Hilary bana dairenin anahtarını verdi. Bir taksiye atlayıp gittim, tarif ettiği yerde yüzüğü bulunca bir oh çektim. Sonra dayanamadım, pencerenin önüne giderek bu doğa harikasını bir süre hayran hayran seyrettim. Ne yazık ki, ömrümde hiç böylesine güzel bir şeye sahip olamayacaktım! Derken silkindim, tam daireden çıkmak üzereydim ki, yatak odasının kapısının aralık kalmış olduğunu fark ettim, çekip kapatmak üzere uzandım. İçeriden sesler geldi: Bir kadın sesi, heyecandan, zevkten kısılmış, soluk soluğa:

«Oh, evet, evet sevgilim! Ne olur, ne olur bırakma beni!.. Hadi! Hadi!»

«Sevgilim! Bir tanem!»

Sesler birbirine karışıyor, yükseliyor, o korkunç zevk fırtınasına kapılmış, bir çıkıyor, bir iniyordu. Elim kapının tokmağına uzanmış, orada donup kalmıştım. Derken içerideki fırtına yatıştı, artık sadece yorgun iç çekişler, iniltieler duyulmaya başladı.

Bir uyurgezer gibi döndüm, çıkıp kapıyı usulca kapadım. Kapının ardında duyduğum sesler Sally Benator ve Louren Sturvesant'ındı.

Öğle yemeğinde neler yediğimi, neler konuştuğumu hiç hatırlamıyorum. Kraliyet Coğrafya Cemiyetine nasıl döndüm, ön sıradaki yerimi nasıl aldım, onları da bölük pörçük anımsayabiliyorum ancak.

Gizlenmiş bir kuşu arayan bir av köpeği gibi zihnim durmadan geçmişi karıştırıyor, eski ipuçlarını teker teker bulup çıkartıyordu. Ay Sitesinde Sally'nin ardarda doldurduğu viskilerle kendimden geçercesine sarhoş olduğum, sonra Louren'in şafak sökerken çadıra döndüğü geceyi hatırladım. Gece mağaraya Louren'i aramaya gidişimi, onun cep fenerini tam gözüme tutmasını, beni oradan alelacele çıkartmasını hatırladım. Rai ile Leslie arasında kulak misafiri olduğum konuşmayı hatırladım. Sally'nin Brighton'dan gelen dostlarını, durup dururken Hilary' ye saldırmasını, birden neşelenip birden suratını asmasını, tam her şeyi anlatacakken vazgeçmesini, geceyarısı yatağıma gelmesini hatırladım, daha birçok şeyler hatırladım ve kendi görmezliğime kendim de şaşıtm. Nasıl olmuş da hiçbir şey sezmemiş, anlamamıştım, hayret doğrusu!

Adım geçiyordu, güçlkle kendimi toparlamaya, neler söylendiğini dinleyip anlamaya çabaladım. Cemiyetin Başkanı bana gülümsüyor, konuşuyordu. Çevremde dostça bakışlar hep üzerime dikilmişti. Başkan diyordu ki:

«Cemiyetin Onur Nişanının verilmesi kararlaştırılmıştır. Ayrıca Kurul, araştırma fonu için bir para ayrılmasına da karar vermiştir. Tanınmış bir sanatçıya, Doktor Kazin'in portresi yaptırılacak ve bir törenle yerine asılacaktır...»

Başımı salladım, sanki içindekileri toparlamak istiyordum. Çok aptallaşmış, sersemlemiştim. Başkasının sesini duymaz olmuştum. Sonra beni ayağa kaldırdılar, kürsüye çıkardılar. Ama konuşamıyordum ki, sesim gırtlığımdan çıkmıyor, soluğum tıkanıyordu. Herkes susmuş, neler söyleyeceğimi merakla bekliyordu. Bir yardım beklercesine çevreme bakındım, yan kapının önünde Sally Benator'u gördüm, kimbilir ne zamandır oradaydı? Gülüyordu, gözlerinin içine kadar, yanakları kızarmıştı, sevgilisinin yatağından henüz kalkmış bir kız nasıl olursa öyleydi işte. Yüreğime bir sancı saplandı, sanki biri göğüs kafesimi parçalıyordu. Şaşkın, bırakılmış, amaçsız, Sally'e baktım. Gözlerime yaşların dolduğunu hissediyor, bunları kimseye göstermek istemiyordum. Sadece, «Teşekkür ederim,» diyebilmişim. Paldır küldür kürsüden inerek kapıya koştum, dışarı çıktım. İncecik bir yağmur yağıyor ben ise deli gibi koşuyordum. Bu acıyı dindirmek için yalnız kalmam gerekiyordu. Soğuk damlalar neyse ki yanan gözlerimin acısını hafifletmişti.

Aradığım yalnızlığı ancak Ay Sitesinde bulabildim. Orada acılarımı dindirmeye, yaralarımı sarmaya uğraştım. Sally ortadan kaybolmuştu. O gecedan beri onunla konuşmamıştım, ancak laf arasında Louren bana, onun iki haftalık iznini İtalya'da geçirdiğinden söz etmişti. Ay Sitesinde Sally'den bir mektup aldım, Padova'dan atmıştı. Londra'dan ayrılmadan önce beni görmeye çok uğraştığını, bunu başaramadığını yazıyordu. Gerçekten de, Dorchester oteline bir daha dönmemiş, eşyalarımı başka bir otele aldırıp, hemen ertesi sabah Afrika'ya dönmüştüm. Sally beni kutluyor ve ay sonu Johannesburg'a döneceğini, ilk uçakla da Ay Sitesine geleceğini haber veriyordu. Bu mektup bana mezar ötesinden gönderilmiş bir mesaj gibi geldi, çünkü Sally benim için ölmüştü artık. Mektubu yakttım.

Louren bir günlüğüne siteye geldi, hemen hemen hiç konuşmadık, nedense iki yabancı gibi, konuşacak şey bulamadık. Şaşırdığını biliyordum, ama elimden bir şey gelmiyordu. Üstelik onu suçlayamıyor, ondan nefret de edemiyordum.

Eldridge Hamilton bir ay daha İngiltere'de kalıp konferanslar verecekti. Rai ile Leslie ise yalnızlığıma hiç ilişmiyor, gölge gibi dolaşıyorlardı.

İşte burası, Huy Ben-Amon'un dünyasıydı. Kederin ve acının ötesinde bir yerdi. Eldridge levhalar üzerinde çalışırken ben de on günde Pön dilini öğrenmişim. Böylelikle de Huy'un altın öğrenmişim. Dil öğrenmeye büyük yeteneğim vardır zaten. Casus Lawrence'ın dört günde Arapça öğrendiğini söylerler, ben de onun çevirisini yakından ve dikkatle izlediğim için Pön dilini kitaplarının yarattığı peri masallarını okuyabiliyordum.

Üçüncü kitap, Opet tarihinin ozanın doğduğu döneme değin anlatılmasını içeriyordu. Ama benim için asıl büyü, son iki altın kitaptaydı. Bunlar Huyun şiirleri ve şarkılarını içeriyordu, hem de modern anlamda şiir ve şarkılar. Burada savaşçı Huy, bütün Tanrıların Baltacıbaşısı savaş baltası güneş kuşunun parlak kanadına bir övgü yazıyordu. Altın cevherinin güneydeki madenlerden getirilişini, cevherin karın biçimindeki fırında eritilmesini, yanan kömürlerin kokusunu, eriyen metalin tıptırtısını hep anlatıyordu. Nasıl arıtılmış, nasıl alaşım yapılmış, nasıl dövölüp biçim verilmiş, nasıl bilenmiş, üzeri nasıl kazılmış, hepsi birer birer dile getiriliyor, sonra da dört akbaba ve dört güneş figürü tanımlanıyordu.

Huy ile birlikte savrulan baltanın nasıl parladığını, kemiğe saplandığında çıkardığı sesi, canlı etten çekilirken nasıl yapışır gibi olduğunu, hepsini öğrendim. Bu baltanın canını aldığı düşmanların listesini dehşetle okudum. Sonra Huy'un üslubu değişiverdi, kahkahalar atmaya, kırmızı Zeng şarabını çekip şarkılar söylemeye başladı.

Şimdi de beyaz giysilere bürünmüş, kokular sürünmüş, sakalını kıvırtıp iplerle örmüş bir züppe olup çıkmıştı işte. Şimdi ise bir rahipti, tanrılarla birlikte yürüyordu. Onların gizemini çözüyor, onlara kurbanlar veriyordu. Huy tek başına dua etmek için diz çöküyor, Huy şafakta kollarını kaldırarak güneş-tanrı Baal'i selamlıyor. Huy dinsel bir esrime haline giriyordu.

Sonra Huy yine bir dost oluyordu, gerçek bir arkadaş, kişiliklerin birbiriyle kaynaşıp bağdaşmasını, paylaşılan zevklerin tadını, birlikte göğüs gerilip, birlikte atlatılmış tehlikeleri dile getiriyordu. Bu şiirde öyle anlaşılıyordu ki Huy, kahramanına tapan bir kişiydi, dostunun kusurlarını hiç görmüyor, onun fizik güzelliğini kadınca bir görüşle, ballandırarak anlatıyordu. Ve onu uzun uzun övdükten sonra şiirini şöyle tamamlıyordu: «Lannon Hycanus, sen Opet Kralından da ötesin, sen

benim dostumsun.» Bunları okurken, Huy'un dostluğunu kazanmanın değerli bir şey olduğunu seziyordum."

Şimdi şair yine üslup değiştiriyor, doğa gözlemcisi, avcı oluyor, hiçbir ayrıntıyı kaçırmaksızın avını nasıl kovaladığını, anlatıyor, fildişinin tatlı eğiminden bir dişi aslanın karnının yumuşaklığına kadar, her şeyi dile getiriyordu. Sonra sevgilisinin güzelliğiyle kendinden geçmiş bir sevdalı olup çıkıyordu.

Sonra sevgilisi güzel, yeşil gözlü Tanith ölüyor ve bu kez ozan, acısını haykırıyor, onun ölümünü bir kuşun uçuşuna benzetiyordu. Fildişi kollarını kuş kanatları gibi açarak, son çığlığı, tanrıların yüreğini kaldıracak biçimde, cennetin kubbesinde yankılanarak uçup gidiyordu. Huy'un yakınması benim yakınmamdı, onun sesi benim sesimdi, onun korkuları ve zaferleri benim oldu ve ben sanki Huy oldum, Huy da ben.

Erken kalkıyor, geç yatıyordum. Çok az yiyordum, zayıflamıştım, sararıp solmuştum. Sonra birdenbire gerçek, bir gürz gibi kafama indi, içinde yaşadığım peri masalının incecik kristal duvarlarını paramparça etti. Louren ile Sally aynı uçakla Ay Sitesine geldiler. Bunca zaman unutmayı, uzak kalmayı başardığım işkence yeniden başlıyordu. Yine saklanmayı denedim. Arşive sığınıyor, orada Sally ile Louren'den uzak kalmaya çabalıyordum. Ama onca korktuğum o akşam yemeği saati gelip çatinca, gülümseyerek sofraya oturmak, tartışmalara katılmak, Louren ile Sally'nin gizlice bakışmalarını görmezlikten gelmek zorunda kalıyordum. Louren iki kez bana geldi:

«Nen var senin, Ben?»

«Bir şeyim yok Louren, yemin ederim. Yanılıyorsun.» Ve yine arşive kaçıp sığındım.

Bir yandan da çalışmalarımız sürüyordu. Bu arada kendime yeni bir eğlence bulmuştum. Arşivin bulunduğu mağara tam 2.000 yıldır kapalı olduğundan, içinde hiçbir canlı yaşamıyordu. Ama şimdi yavaş yavaş canlılar buraya yerleşmeye başlamışlardı. Önce minicik sinekler, pireler, karıncalar, örümcekler, güveler ve küçük, esmer kertenkeleler, boy gösteriyordu. Ben de arşivlere yerleşen bu hayvanların filmini çekmeye başladım. Ve Ay Sitesindeki son büyük buluşumu da böyle gerçekleştirdim.

Yine bir gün kameramı kurmuş güneş resminin bulunduğu duvarın dibinde koşan bir kertenkelenin filmini çekmeye hazırlanıyordum. Tam büyük savaş baltasını bulduğumuz yere gelince kertenkele durdu, Güneş resminin üzerinde kanatlarını germiş, beyaz bir güveye nişan aldı. Hemen makinemi kaptım, fotoğraf çekmeye hazırlandım. Soluğumu kesmiş, tam kertenkelenin güveyi kapacağı anı bekliyordum ve o anda flaşımı patlattım. Kertenkele, güveyi kaptığı gibi duvarla yerin birleştiği yarığa girip kaçtı. İyi ama nereye gitmişti? Hemen ark lambasını yaklaştırdım, kaybolduğu yarığa bıçağımı sokmaya çabaladım, bıçak girdi. Bu yarık çok güzel gizlenmişti, demek ki hayati önem taşıyan bir şey saklıyordu. Yerimde duramaz olmuş, âdeta eski benliğimi bulmuştum. Hemen Louren'i çağırmalıydım. Çağırdım da.

Geldiği zaman güneş resminin altında, dört ayak üzerindeydim.

«Lo, yaklaş, sana bir şey göstereceğim.»

«Hey Ben, ne oldu sana? İki haftadır ilk kez güldüğünü görüyorum. Ah, ne kadar üzülüyordum bilemezsin!»

«Lo, şuna bak!» Yanıma diz çöktü.

On dakika sonra gülmüyordu artık, derin düşüncelere dalmış gibiydi. O soluk mavi gözlerini duvara dikmiş, sanki kayanın ötesini görmeye çalışıyordu. Benim duyamadığım bir sese kulak veriyordu. İçimde, doğaüstü bir şeyler olacaktı gibi bir önsezi vardı.

Louren ağır ağır, adım adım güneş resmine yaklaştı. Elini uzattı, kocaman diskin tam ortasına dokundu, parmaklarını açtı. Duvara bastırdı. Birkaç saniye hiçbir şey olmadı, sonra duvar ağır ağır kıpırdamaya koyuldu. Hiçbir ses, hiçbir gıcırta duyulmaksızın, gizli bir eksen çevresinde, duvar dönmeye başlamıştı. Ardında, karanlık bir geçit göründü.

«Nasıl yaptın bunu Lo? Nereden bildin?» diye fısıldadım.

«Biliyordum, sadece biliyordum, o kadar.»

Birdenbire büyük bir korkuya kapıldım, orada ne bulacağımızdan korkuyordum. Louren gözlerini karanlık geçitten ayırmayarak benden ışık istedi, ark lambasını kaptım, ona uzattım. Sonra ardından yürüdüm. Geçit, kırk beş derecelik bir eğimle aşağıya doğru iniyordu. İki buçuk metre kadar yüksekliği, üç metre genişliği vardı. Yerde taş basamaklar oyulmuştu. Basamaklar iyice aşınmıştı ve tünelin duvarlarında da, tavanında da süsleme filan yoktu, uzayıp gidiyor, karanlıklara dalıyordu. Birden Louren, merdiven başında duran iki yuvarlak nesneyi gösterdi. Üzerlerindeki bronz gül işaretlerinin parıltısını gördüm.

«Nedir bunlar?»

«Kalkan. Savaş kalkanları.»

«Birileri kaçarken telaştan düşürmüş olmalı.»

Üzerlerinden atlayarak merdiveni inmeye başladık. Tam 106 basamak indik. Her biri on beş santim kadardı. Louren dikkatimi çekti:

«Burası tozlanmamış.»

«Hayır. Demek ki kapı toz geçirmeyecek kadar sıkı kapalıymış.»

Sözleri benim için bir uyarı olmalıydı, ama bu yeni buluş beni öylesine şaşırtmış, sersemletmişti ki! Gerçekten de basamaklar yeni süpürülmüş gibi, tertemizdi. Merdivenin dibinde T biçimli bir kavşağa geldik. Sağımızda geçit, kapalı, sürgülü bir demir parmaklıkla son buluyordu. Solumuzda ise, kayanın bağrını? delen, kıvrıla kıvrıla inen bir başka merdiven uzuyordu.

Louren sordu:

«Nereden gidelim?»

«Hele şu kapının ardına bir gözatalım da.»

Sürgülerin ucunda kilit yoktu, sadece ağır, kil bir mühür vardı. Mühürün üzerinde kaba saba kazılmış bir hayvan, bir de «Lannon Hycanus, Opet Ulu-Aslanı, Punt ve dört krallığın hükümdarı» yazısı. Louren:

«Bıçağını ver,» dedi.

«Los yapamayız bunu.»

«Sen ver hele, ötesine karışma. Bunun ne olduğunu biliyor musun? Burası hazine, Opet'in altın mahzeni.»

«Dur bakalım, yordamınca yapalım şu işi,» diye yalvardımsa da, dinletemedim. Çıplak elleriyle mühürü yakaladı, kopardı, sürgüleri açtı, kapıya olanca ağırlığıyla yüklendi. Kapı aralandı, içeri süzüldü, koştu, ben de ardından. Tünel yine dik aç yaparak dönüyor ve dosdoğru geniş bir odaya giriyordu. Louren bağırdı:

«Aman Tanrım! Ben, şunlara bir bak hele, Ben!»

Opet hazinesi, dokunulmamış, olanca görkemiyle ayaklarımızın dibindeydi. Sonradan sayıp ölçecektik, ama o anda sadece durup baktık. Duvarlardan birinin önü, tavana kadar fildişi yığılıydı. 1.016 tane büyük fildişi. Ne var ki çürümüşü, tebeşir gibi ufalanıyordu, ama zamanında herhalde büyük bir servetti. Bal mumuyla mühürlenmiş 900 büyük amfora vardı. İçindeki değerli yağlar çoktan uçmuş, pis, kara bir bulaşık kalmıştı. Top top keten ve ipekli de çürümüşü, dokunur dokunmaz toz oluyordu. Madenler kubbenin öteki duvarına yığılıydı. Bakır, kalay, gümüş, kurşun, antimuan. Sonra ortaya doğru yürüdük, çevremize hakindik. Louren mırıldandı:

«Peki,, altın? Altın nerede?»

Abanozdan yapılmış sandıklar üstüste yığılıydı. Kapakları fildişi ve sedef kakmalı sandıklar. Louren bunlardan birinin kapağını açmaya davrandığında yine önlemeye çalıştım:

«Hayır Lo, yapma.» Yine dinletemedim. İçi ametist, beril, kaplangözü, yeşimtaşı ve malaşit gibi yarı değerli taşlarla tıkabasa doluydu. Bunlardan bazıları altın bilezik, gerdanlık gibi şeylere takılmıştı. Louren yürüdü, bir başka girinti buldu, başka bir demir kapının ardında düzenli altın külçeleri yığınlar halinde sıralanmıştı. Her zamanki gibi parmak çubuklar halinde. Görünüşte pek büyük görünmüyordu, ama aylar sonra tartıldığında altmış tonu geçtiği anlaşıldı. Değeri 60 milyon İngiliz Lirasını aşıyordu. Aynı girintideki tahta sandıklardan da 20 bin kıratlık yontulmamış veya kaba yontulmuş elmas çıkmıştı, akla gelebilecek her renk ve biçimde. Ama en küçüğü, bir buçuk kıratından az değildi ve en büyüğü de otuz sekiz kıratlık, sapsarı, iri bir canavardı, başlı başına bu taş, hazinenin değerine 2 milyon İngiliz lirası ekliyordu.

İşte Opet'in kırk yedi kralının 400 yılı aşkın bir sürede binbir güçlkle biriktire geldiği servet burada yatıyordu. Eskiçağ' dan kalma bunun kadar zengin bir hazine daha yoktu.

«Son derece dikkatli olmalıyız, Ben. Bu hazineden hiç bir bilgi dışarı sızmamalı. Sızsarsa ne olur, anlıyorsun, değil mi? Bu hazine, uğrunda cinayet işlemeye, savaş çıkarmaya yeterli.»

«Peki, ama ne yapabilirim ki, Lo? Burada yardımcıya gereksinmem olacak, Ral'e, hatta Sally'ye.»

«Hayır, buraya başka kimse girmeyecek, anlaşıldı mı? Senle benden başka kimsenin girmemesi için nöbetçilere emir vereceğim.»

«Ama yardımcı isterim Lo. Kendi başıma yapamam ki! Haftalar sürer.»

«Sana ben yardım ederim. Başka kimse değil. Kimseye tek söz söylemeyeceksin.»

O akşam saat altıya kadar Louren ile Hazine odasını araştırdık. Ben tünelin de nereye gittiğini araştırmayı önerdimse de Louren bunu kabul etmedi, tam saatinde aşağı, kampa inmeli, kuşku uyandırmamalıymışız. Geç vakitlere kadar orada kalacak olursak berikiler anormal bir şeylerin

olduğunu anlayabilirlermiş.

Taş kapıyı ardımızdan kapadık, böylece gizli geçit yine görünmez olmuştu. Sonra Louren kapıdaki nöbetçiye kesin emir verdi. Tünele girmelerine izin verilenler listesinden Rai ile Sally'nin adları çıkarıldı. Sonradan yemekte bunu onlara, ikimizin giriştiği bir deney olarak açıkladı. Benim kendimi tutmam ise gerçekten çok güç oldu, çünkü o gün aşırı heyecanlanmıştım. Şimdi ise bir şey belli etmemek gerekiyordu. Ama baktım kahkahalar atıyorum, fazla içiyorum, üstelik kıskançlık ateşi de içimi yakıp kavuruyor.

Sally ile Louren birbirlerine böylesine baktıklarında içimden:

«Biliyorum, her şeyi biliyorum. Allah kahretsin, bu yüzden sizden de nefret ediyorum,» diye haykırmak geliyordu. Ama bu, doğru değildi. Onlardan nefret etmiyor, üstelik ikisini de seviyordum ve bu durumu büsbütün zorlaştırıyor, çıkmaza sokuyordu. O gece gözüme uyku girmedi. Böyle gergin olduğum zamanlar ardarda iki, üç gece hiç uyumadan oturabilirim. Sally'yi gözetlemek değildi maksadım. Sadece kulübemin penceresinden ayışığına boğulmuş geceyi seyrediyorken onu gördüm. Uzun bir sabahlık giymiş, saçlarını da omuzlarına dökmüştü. Bir suç işliyormuş gibi, telaşla Louren'in yattığı kulübeye gitti, kapıyı açtı, hiç çekinmeden, duraksamadan daldı içeriye. Benim için bitmek tükenmek bilmeyen upuzun bir bekleyiş başlamıştı işte. Tam iki saat pencereden ayrılmadım, geceyi, yıldızları seyrettim. Ama bu gece o güzellikleri görecektim halde değildim. Aklım Louren'in kulübesindeydi, oradaymış gibi, her söyleneni işitiyor, her davranışı zihnimde canlandırıyor ve kendimden de, onlardan da tiksiniyordum. Hilary'yi ve çocukları düşündüm, bir erkeğin birkaç saatlik geçici bir zevk için varıyla yoğunla böyle, kumar oynamasının nasıl bir çılgınlık olduğunu düşündüm, o karanlık kulübede, o iki kişinin nice nice güveni çiğnediğini, kaç kişinin mutluluğunu tehlikeye attığını düşündüm.

Sonra birden aklıma bir şey geldi: Ya bu ilişki, Louren için sadece gelgeç bir hevesten ibaret değilse? Ya niyeti ciddiye? Belki de Hilary'yi bırakır, Sally'yi alırdı, neden olmasın? Bu düşünceye dayanamadım artık. Bir şeyler bulmalı, oyalanmalıydım. Çabucak giyindim, arşive koştum. Gece bekçisi uykulu uykulu selamladı beni. Anahtarımınla kapıyı açıp altın kitapların bulunduğu mağaraya girdim. Huy'un dördüncü kitabını aldım, çalışma odama götürdüm, bir şişe de viski açtım. Levhayı önüme serip rastgele okumaya başladım. Huy'un savaş baltasına, güneş kuşunun parlak kanadına övgüsüydü okuduğum. Bitirince birden, içimden baltayı seyretmek geldi, gittim, yerinden aldım, okşadım, yeniden ve büyük bir dikkatle inceledim. Şiirdeki silahın bu olduğuna hiç kuşum yoktu. Neden acaba böylesine sevilen bir silah, böylesine dikkatsizce yere fırlatılıp atılmıştı? Baltacıbaşı Huy'un akıbeti ne olmuştu? Ya kralının ve sitesinin? Böyle okuyup düşüncelere daldıkça Sally ile Louren'i unutabiliyordum. Yine de arasıra yüreğime kıskançlık ateşi düşmüyor değildi. Şimdiki zaman ile çok uzak geçmiş arasında kalmıştım sanki. Viski şişesi ise yavaş yavaş boşalmaktaydı.

Gün doğmasına yakın, bende yepyeni duygular uyandıran bir yazıya takıldı gözüm. Huy birdenbire ruhunun derinliklerinden bir çığlık kopartıyordu. Uzun zamandır bastırıldığı bir heyecanı artık zaptedemiyormuş gibi, manevi değeri bilindikten sonra, görünür biçiminin hiç önemi olmadığını kendisi de anlamış gibi. Kupkuru topraktan en saf altın çiçeklenir, diye haykırıyordu Huy, kendi zavallı, sakat bedeninde de ne hazineler saklıydı, böyle diyordu. Bu bölümü belki de altı, yedi kez bir daha, bir daha okudum, sonra şu sonuca vardım: Huy Ben-Amon da tıpkı benim gibi, sakattı.

Altın kitabı yerine bırakıp ağır ağır kulübeme dönerken şafak söküyordu. Sally, Louren'in kapısından çıktı, karanlıkta bana doğru yürüdü. Yürümüyor da, toprağın üzerinde uçuyor gibiydi. Ayakları yere değmiyordu sanki. Kıpırdamadan durdum, belki de beni görmezdi. Görmesini istemiyordum, ama yaklaştı, yaklaştı, önce beni gördü de tanımadı, yüzü korkudan sarardı, ellerini ağzına götürdü, bağırmamak için, çaresiz:

«Korkma Sally, benim!» demek zorunda kaldım.

Şimdi kokusunu duyuyordum. Çölün tertemiz gece havasında ezilmiş gül yapraklarını andıran bir koku, terin ve sevişmenin ılık kokusuna karışmış... Yüreğim göğsümü çatlatacak gibi atıyordu.

«Ben? Ne kadar zamandır burada, kapımın önündesin?»

«Yeterince uzun zamandır.»

«O halde biliyorsun demek? Bak Ben, açıklamak istiyorum sana.»

«Hayır, buna zorunlu değilsin. Hiç önemi yok, Sal.»

«Önemi var ve açıklamaya zorunluyum. Benim, benim bunca hain, korkunç bir kadın olduğumu sanmanı istemiyorum. Sana yemin ederim Ben, çok çabaladım, kurtulmak için, ama olmadı.»

Şimdi usul usul ağlıyor, hıçkırıklar omuzlarını sarsıyordu. Onu usulca odasına soktum, yatağına yatırdım, lambanın ışığında dudaklarının öpücüklerden şişmiş, kızarmış olduğunu gördüm.

«Ah Ben, böyle olmaması için her şeyimi vermeye razıydım. Çok çabaladım, ama karşı koyamadım. Onu ilk gördüğüm anda beni âdeta büyülemişti.»

«Havaalanına karşılamaya gittiğimiz akşam, öyle mi?»

Elimde olmadan sormuştum bunu. Demek ki bana ilk gelişi de başka bir adamın alevlendirdiği bir ateşi söndürmek içindi. İnkâr etmeye çalıştı, ama başaramadı.

«Gerçekten seni üzmemek istemezdim. Ondan öylesine başka, öylesine iyi, öylesine yumuşaksın ki!»

Gözlerinin altı uykusuzluktan morarmıştı, yanağının şeftali rengi kadifesi de Louren'in sakalı uzamış cildinden tahriş olmuş, kızarmıştı. Yüreğim parçalanıyordu.

«Ah Ben! Ne yapacağım şimdi? Yakalandım bir kez, kaçamıyorum.»

«Lo, ne yapmak niyetinde olduğunu söyledi mi sana? Hilary'yi bırakacağından, seninle evleneceğinden filan söz etti mi bari?»

«Hayır Ben, hayır. Ben onun için sadece geçici bir serüvenim, işte o kadar. Benimle sadece gönül eğleniyor.»

Bir şey söylemedim, o güzel, acılı yüzünü seyrettim. Neyse, Louren'i anlamıştı ya, bu da bir şeydi. Onun bir avcı, kendisinin de ürkek bir av olduğunu biliyordu demek. Louren'in yaşamından nice Sally'ler gelip geçmişti, daha da niceleri geçecekti. Aslan, hep durmadan avlanmak zorundadır.

«Yapabileceğim bir şey var mı, Sally? Eğer olursa çekinme, söyle.»

«Hayır Ben, sanmıyorum. Ama beni hâlâ seviyor musun?»

Hiç duraksamadan: «Evet,» dedim.

İçini çekti: «Teşekkür ederim, Ben. Benden yüz çevirseydin dayanamazdım.»

«Senden asla yüz çeviremem Sally,» diyerek dışarıya, doğan güneşi karşılamaya çıktım.

Louren ile merdivenlerden indik, önce hazine odasına gittik. Louren altınları seyrederken ben de onu seyrediyor, ondan nefret ediyor muyum diye kendimi yokluyordum, ama boşuna. Bana gülümsediği zaman, elimde olmaksızın ben de ona gülüyordum işte, bu kadar.

«Hadi gidip öbür tarafa da bir gözatalım, Ben,» dedi.

Orada ne bulacağımızı az çok tahmin etmiştim. Bu geçit bir başka taş duvarla son buluyordu, ama burada bir gizleme çabası yoktu, çünkü taşın üzerine bir yazı kazılmıştı. Louren ark lambasını yaklaştırdı. Ben ağır ağır okudum. Alışkın olmama karşın yine de yavaş okuyabiliyordum, çünkü Pön yazısında sesli harf yoktur, sözcüğün gelişinden anlam çıkarmak gerekir.

«Buraya gelip, Opet krallarının uykusunu bozan, mezarına sataşan sizler, büyük bir tehlike içindesiniz. Astarte'nin laneti ve büyük Baal'in laneti mezarınıza dek peşinizi bırakmayacaktır.»

«Bir daha oku, Ben.» Bir daha okudum. Başını salladı, sonra mekanizmayı harekete geçirecek noktayı aramaya başladı. Burada güneş resimli kapıda olduğu kadar talihli değildik, iki saat uğraştık yine de taş kapının gizemini çözemedik. Bu da ötekiindeki gibi basit bir sistem olacaktı, ama bütün iş, basılacak noktayı ve hareket açısını bulmaktan ibaretti. Bulduğumuzda kendi aptallığıma sövdüm. İlk girişimde aklıma gelmesi gerekirdi. Güneş Tanrı Baal'in adının yazı simgesi, aradığımız noktaydı.

"Kapı ağır ağır açıldı, içeriye, Opet krallarının mezarına girdik. Bu havayı ancak bir yerde daha bulabilmişim, İngiltere krallarının pek çoğunun mezarının bulunduğu, Westminster Kilisesinin mahzeninde. Orada da insan aynı geçmiş zaman duygusuna, tarihi yeniden yaşıyormuş duygusuna kapılıyordu. İkimiz de konuşmuyorduk. Korkunç, âdeta uğursuz ve tehlikeli bir sessizlik, kulaklarıma basınç yapıyordu. Burada da hava küf kokuyordu, hafif bir mantar ve toz kokusu da burnuma gelmedi değil.

Duvarlara paralel olarak Opet krallarının lâhitleri dizilmişti. Masif granitten oyulmuş lâhitlerdi bunlar. Sağlam, kunt, kurşuni renkte. Kapaklar kendi korkunç ağırlığıyla kapalı duruyordu ve üst düzeyleri, cilalanmış içinde yatan cesedin adı ve biçimi kazılmıştı. Huy'un altın kitaplarından bize kadar yankılanan güçlü adlardı bunlar. Hamilkar, Hannibal, Hyconus. Kırk yedi kocaman tabut, ama sonuncusu boştu, kapağı yanbaşıda, duvara dayanmış duruyordu. İç i ise Opet'in son kralını yutmaya hazır, insan biçiminde oyulmuştu.

Bu büyük taş tabutun dibinde, mezarın zemininde bir adam sırtüstü uzanmış yatıyordu. Miğferi yoktu, altın kırmızısı saçı ve sakalı mumyalaşmış suratına yumuşak bir çerçeve oluşturunuyordu. Göğüs zırhı çıkartılmış, iskeletleşmiş göğüs kafesine gerili kuru, parşömen derisi ortaya çıkmıştı. Bir okun kırık ucu, uzun süre önce ölmüş bu göğüste saplanmış duruyordu. Silahları yanbaşıdaydı. Topukları birleştirilmişti, bu ölü, dikkatle ve besbelli büyük bir sevgiyle yatırılmıştı buraya. Kolları da yanına uzatılmıştı.

Üzerine eğilmiş biri daha vardı, dua eder gibi diz çökmüş biri. Onun zırhı üzerindeydi, sadece miğferi've göğüslüğü boş lahdin önüne, yere atılmıştı. Uzun, siyah saçları öne sarkmış, yüzünü gizliyordu. İki eliyle göğsünü kavramıştı ve oradan bir kılıcın ucu görünüyordu, kabzası da yere dayanmıştı. Bu, yenilginin utancından kaçmak için kendi kılıcının üzerine kapanarak ölümü yeğlemiş

biriydi. Kılıç, bunca yüzyıl, onun ağırlığını taşımış, bu durumda, böylece dizüstü kalmasını sağlamıştı. .

Bu çok eski tragedya sahnesine yaklaşıırken Louren de ben de ağzımızı açamadık. Onların kim olduğunu çok iyi biliyordum. Opet'in son kralı Lannon Hycanus taşların üzerinde uzanmış yatıyordu, üzerine eğilmiş olan ise dostu Başrahip Huy Ben-Amon' dan başkası değildi.

Birden garip bir kader duyusuyla, buz gibi bir ürpertiyle boğulur gibi oldum, çünkü Ben-Amon, Tanrıların Baltacısı, kamburdu.

Yüzünü görecektim, görmeliydim, koştum, yanına diz çöktüm. İncecik, kemikli omzuna dokundum. Çok hafif, soluk gibi, ama bu dokunuş, güçlkle dengesini bulan mumyayı dağıtmaya yetti.

Huy Ben-Amon'un ölüsü kaydı, ölmüş kralın cesedinin üzerine yığıldı. Çelik ve bronz, taş zeminde korkunç yankılar yaratarak dağıldı. Opet'in mezarını inletti.

İki ceset de bu dokunuşla, bu sarsıntıyla unufak, toz olup dağıldı. Yumuşak, hardal sarısı bir toz bulutu ark lambasının ışığında duman gibi tüterek yükseldi. Onlardan geriye zırhın ve kılıcın madeniyle talk gibi yumuşak toz yığnında iki tutam altın sarı saçtan öte bir şey kalmamıştı. Sapsarı tozdan boğulur gibi, kalktım, gözlerim yanıyordu. Toz, mantar kokuyordu. Louren Sturvesant ile bakiştık, bir mucizeye tanık olmuştuk konuşamıyorduk.

Gördüğüm karabasandan bağırarak uyandım. Kan, alevler, duman, pırıl pırıl parlayan kapkara suratlar, tere batmış vücutlar, gürleyen alevlerin aydınlığında dehşetle kıvranıyor, ölenlerin çığlığı kana susamış homurtulara, kükremelere karışüyordu. Uyandığım da soluk soluğaydım, kendimi o karabasanın dehşetinden kurtarmak için başucumdaki lambayı yaktım. Saat daha on bire gelmemişt i. Kalktım, bacaklarım titriyor, göğsüm hışırdıyordu. Soluk alırken sanki ciğ erlerim ağ rıyordu. Gözlerim de pek iyi göremiyordu. Her yanı m ateş gibi yanıyordu. Gittim üç aspirin aldım, yuttum, ama su iç erken ciğ erlerimdeki ağ rı büsbütün arttı. Altmış sigara iç miş im gibi öksürdüm ve bu öksürükten çok sarsıldım, ter içinde kaldım. Her yanı m titriyor, tenim alev alev yanıyordu.

Nedenini pek bilemeden robdöş ambrımı giydim, dış arı çıktım Ağ aç ların gölgeleri çok çirkin ve karanlıktı, hâlâ gördüğüm karabasanın etkisindeydim. Çalı ş ma odama doğru hızla giderken sinirli sinirli çevreme bakmıyordum, hâlâ soluk aldıkça ciğ erlerim ağ rıyordu. Baktım karşı ma kapkaranlık, yuvarlak, şekilsiz ve sessiz bir şey çıkıverdi. Dehş etten dizlerimin bağı çözüldü, bağ ırmak istedim, bağ ıramadım, o şey silindi gitti. Hayal görmüş tım demek, ama ş imdi de baş ım çatlayacak gibi ağ rıyordu.

Odamın kapısını açtım içeri daldım, hemen kapadım. Korkudan soluk soluğ a kilitledim. Dış arıdan bir şey kapıyı tırmaladı, bu ses sinirlerimi param parça etti. Kapıdan masama doğru geri geri gittim, oraya çömeldim, sindim. Tir tir titriyordum, her yanı m sarsılıyordu, duramıyordum.

O tırmalama sesini yine duydum, ama bu kez yanı baş ımdaki duvardan. O yana döndüm, inliyordum. Bir silah bulmalıydım. Baktım Huyun kocaman sava ş baltası duvarda asılı, onu kaptım, sımsıkı kavrayıp bekledim. Öksürdüm. Bu kez masamın üzerindeki kâğıtlar kırırdamaya başladı, kıvrıldı, büküldü, şek il değı ş tirdi, yarasa kanadı gibi açıldı. Birden uçmaya başladı, geldi, yüzü me ç arptı, ağ zını açtığını, sipsivri diş lerini etime geçirmeye hazırlandığını görünce bir ç ığ lık atarak baltamı indirdim. Ş imdi deli gibi baltayı savuruyor, o beyaz şeyle savaşı yordum. Öksürüyor, öksürüyordum. Sonunda öksürükten gözlerim yaş ardı, görmez oldu. Diz çöktüm, sırtımı duvara verdim, ağ zıma ılık, ıslak bir şeyler dolmuş tu, yere tükürdüm, baktım, kan. Ne oluyordu bana, anlayamıyordum. Elimin tersiyle ağ zımı sildim, elim kana bulandı. İşte o anda kafamın içinde bir ş imş ek ç aktı. Louren ile ben, 2.000 yıldır sımsıkı kapalı duran bir mezarın derinliklerine inmek için sımsıkı mühürlenmiş iki kapıyı geç miş tik ve o öldürücü mantarın sporlarıyla yüklü bir havayı koklamış tık, kısacası Firavunların lanetine uğ ramış tık.

Artık gereken önlemleri almadığım için kendi kendimi suç lamanın zamanı çoktan geç miş ti. Arş ivde tehlike olmadığı için, öte tarafta da tehlike olmadığı na inanmış tım. O heyecanı m içinde Louren ile kapıların mühürünü açmayı tartış ırken bile, kralların mezarında burnuma mantar kokusu ç arptığı zaman bile, mantar tehlikesini aklıma getirememiş tım.

Ş imdi akciğ erime o canlı mantarlar üş üş müş tü iş te, yerleş miş lerd i, iç imde giderek büyüyen bu koloni, vü cudumun yumuş ak dokularıyla besleniyor, zehirini de kanıma boş altıyordu, beynime taş ınmak üzere.

«Tedavi, gidip tedavisini bulmalıyım,» diye güç lükle soluk almaya ç abaladım. Sendeleyerek kitap rafı ma yaklaşt ım, kitapların sırtında yazıları okumaya ç alış tım, birden en üst raftan bir yılan, kara dilini suratı ma doğru uzattı, geri geri çekildim, dış arı kaç tım.

Ç evremi koyu bir duman sarmış , beni boğ uyordu. Deli gibi öksürüyordum ş imdi. Her yanı m

alevler sarmıştı. «Louren! Louren!» diye haykırarak kulübesine doğru koştum. Işığı yanıyordu. Sally, Louren'in yatağında yalnızdı. Kalktı, oturdu, uykulu uykulu, çırılçıplak bana baktı. Bağırdım:

«Nerede o?»

«Ben? Ne oluyor? Kan içindesin sen!»

Lo'yu bulmalıyım, bir an önce bulmalıyım onu. O da mantar hastalığına yakalanmıştı, bulmalıyım.

«Bilmiyorum, buradaydı, çıkmış herhalde.»

Öksürüyordum, boğulurcasına öksürürken de ağızımdan kan geliyordu.

«Ben, ne oluyor? Ne var?»

Güçlkle: «Cryptococcus neuromves, mantar hastalığı,» diyebildim. «Louren ile arşivdeki güneş resminin ardında gizli bir geçit bulduk. Mantar sporları varmış, düşünemedim. Önlem filan da almadık. Öylece girdik. Biliyorum, şimdi oradadır. Onu bulmalıyım. Sen hemen Rai Davidson'u uyandır, oksijen tüplerini çıkartın, tüm önlemleri alın, ardımızdan gelin. Maskeleri takmayı unutmayın. Ben kapıları açık tutarım. Merdivenden aşağı, dipte sola döneceksiniz, gelin bulun bizi. Louren de yakalanmış olmalı, insanı çıldırtıyor. Korkunç, delice şeyler görüyorsun. Çabuk gelin, anladın mı?»

Döndüm, dumana, alevlerin arasına, karanlığa daldım, tepeye, mağaraya doğru koştum. Tapınağın koskoca duvarları üzerime devrilecek gibiydi, çoktan yıkılmış duvarlar. Sonra Baal'in fallos biçimli kuleleri ayı gösteriyordu. Bunca yıl sonra yine dikilmişlerdi işte. Çocuklarıyla birlikte diri diri yanan kadınlar, çığlık çığlığa bağıyorlardı. Yoluma serilmiş ölümlerin üzerinden atlayarak koşarken bir yandan da, «Louren!» diye haykırıyordum. Mağaraya ulaştım, onu 2.000 yıl önceki haliyle gördüm, dizi dizi taş kanapeler, zümrüt gölün yeşilini çepeçevre kuşatıyordu. Kendimi zorlayarak bu hayalleri zihnimden kovaladım, gerçeğe dönmeye çalıştım.

Tahtadan bekçi kulübesine doğru sendeleyerek gittim. Bekçi, masanın başına oturmuş okuyordu. Beni görünce şaşırdı:

«Aman Tanrım, bir şeyiniz yok ya, Doktor?»

«Bay Sturvesant, tünelde mi? Ne zaman girdi?»

«Bir saat önce. Ama neyimiz var? Ağızımızdan kan geliyor!»

«Buradan ayrılma, ötekiler şimdi gelecek, ne yapılması gerektiğini onlar biliyor.»

Arşive daldım, duman kokusu hâlâ burnumda, alevler arasında yokolan sitenin çığlıkları hâlâ kulaklarımdaydı.

Güneş tanrısının resmi önünde savaş baltamı yere bıraktım, taş kapıyı itip açtım, ardımdan kapanmasın diye kalkanlardan birini kapıya dayadım, merdivenleri koşarak indim. Daha yarı yoldayken aşağıdan, mezardan gelen ışığı görmüştüm.

Üzerindeki lânetiyle kapı, açık duruyordu. Ark lambasının teli, menteşesine sıkıştırılmıştı. Ark lambasını Louren mezarın ortasına düşürmüştü, ama hâlâ yanıyor, mezarı aydınlatıyordu."

Louren ise Opet'in son kralı Lannon Hycanus'un granit (ahdinin yanbaşıda sırtüstü yatıyordu.

Beline kadar soyunmuştu. Yüzü ölü gibi sararmış, parlak kırmızı kan, ağzının kıyıcığundan yanaklarına, oradan da kulaklarına ve saçlarına sızıyordu.

Son gücümü toparlayarak sendeleye sendeleye yanına gittim, diz çöktüm, üzerine eğilip kolumu omuzlarına dolayarak doğrultmaya çalıştım.

Teni yapış yapıştı, ateş gibi de yanıyordu. Başı arkaya düşüverdi. Ağzından yeniden fişkıran kan, ellerimi ıslattı. Onu göğsüme bastırarak bağırdım:

«Louren! Ah, ne olur, ne olur yardım edin bana; İmdat!»"

Canı hâlâ çekilmemişti. Son yaşam kıvılcımları da tükenmek, sönmek üzereydi. Gözlerini açtı, o soluk mavi gözler ölümün ilk gölgeleriyle koyulaşmıştı bile. Kendi kanıyla boğularak fısıldadı:

«Ben!» Sonra öksürdü, pırıl pırıl kan damlacıkları ağzından saçıldı, güçlükle duyuyordum onu.

«Ben! Sonuna kadar, değil mi?»

Uyumak üzere olan bir çocuk gibi onu bağrıma bastırarak ben de fısıldadım:

«Sonuna kadar, Lo.» Altın saçlı başı omuzuma yaslanmıştı. Bir süre kıpırtısız kaldı, sonra yine kımıldadı, bu kez sesi açık seçik duyuluyordu, güçlüydü:

«Uç!» dedi. «Benim için uç, Güneşin Kuşu.» Ve canı çekildi, kollarımın arasında bir hiç oluverdi. O yüce, vahşi ruhu uçtu, gitti.

Diz çöktüm, eğildim, benim de duyularım yavaş yavaş siliniyordu. Ayağımın altından yer kayıyor, dünya fırıl fırıl dönüyordu. Ben de o dünyanın ucundan aşağı kaydım, zamanın karanlıklarına doğru hızla dönerek indim. Bir tür ölüme, bir tür yaşama doğru indim. Çünkü ölüirken bir düş gördüm. Bir an ve milyonlarca yıl süren o zehirli uykumda çok, çok zaman önce yaşamış ve çok, çok zaman önce ölmüş insanları düşledim!..

2. Bölüm

Lannon Hycanus ile maiyeti büyük gölün güneyde, en uzaktaki kıyısında bulunan Küçük Balık Koyuna vardığı zaman hava kararmıştı. Donanmanın on gemisi koyun sığ sularında demir attı, meşaleleri karanlığı aydınlattı. Lannon güneye, papirüs tarlalarına ve gizli su yollarına doğru baktı. Kendisinin ve ulusunun yazgısının oralarda yazılı olduğunu biliyordu. Tam yirmi sekiz gün boyunca durmadan avlanmıştı, şimdi de alışılmadık bir korkuyla ürperiyordu. Bu korku, bulmaya geldiği korkunç hayvanla karşılaşma korkusu değil, onu yine elinden kaçırırsa ne olur korkusuydu."

Ardından hafif ayak sesleri duyunca hemen elini hançerine götürdü, döndü, baktı. Meşalelerin ışığında gördüğü adamı biçimsiz görünüşünden hemen tanıdı:

«Huy, geldiler mi?» diye sordu.

«Efendimiz bir şeyler yemeli, sonra uyumalısınız. Henüz gelmediler, ama sabaha varmadan burada olurlar. Hadi yatın biraz, yarın elinizin titrememesi, gözlerinizin de çok iyi görmesi gerekiyor, unutmayın.»

Lannon, kambur dostuna sevecenlikle baktı:

«Kimi zaman dokuz değil de on karım var, diyorum. Beni çok şımartıyorsun, üstüme çok düşünüyorsun, dostum. Ama öyle sanıyorum ki bu gece gözüme pek uyku girmeyecek. Babamın cenazesinden beri tam yirmi sekiz gündür, ulu aslanın peşine düştüğüm yirmi sekiz gündür nasıl uyuyamadımsa, bu gece de uyuyamayacağı m.»"

Sonra döndü, dokuz gemiye baktı. Opet ve dört krallığın tahtına layık mı değil mi diye bakmaya gelenlerle, ulu aslanı yakalamasını seyre gelmiş olan dokuz ailenin gemilerine.

«Şunlara bak, Huy. Kaç tanesi benim başarısızlığa uğramam için tanrılara kurban verdi acaba?»

«Biliyorsunuz, üç tanesi. Belki de dahası vardır.»

«Peki,, ya Barka hanedanına bağlı olanlar, ya gözü kapalı güveneabileceklerimiz?»

«Onları da bilirsiniz, efendimiz. Habbakuk Lal sonuna dek sizinledir, sonra Amon...»

«Evet, evet hepsini tanıyorum Huy, benimle olanları da, bana karşı olanları da, hepsini teker teker tanıyorum. Sadece bir kez de senden duymak istemiştim, o kadar. İyi ama düşün hele, bu kehanette bulunanlar, tahta geçmek için otuz gün içinde ulu aslanın yakalanmasını şart koşanlar böyle bir durumu hiç düşünmüşler miydi acaba? Bir prensin tam yirmi sekiz gün boyunca ulu aslanın en ufak bir izine bile rastlayamadan dolanıp durabileceği hiç akıllarına gelmiş miydi? Evet, babam ancak yirmi beşinci günde öldürebilmiş, ama bu, kırk altı yıl önceymiş. O zaman bile ulu aslanın soyunun tükendiğinden söz ediliyormuş. Şu son 200 yıl boyunca ulu aslanı görüldüğü her yerde avlayagelmişiz. Beş lejyon kuzey bataklıklarını silmiş süpürmüş, üç tanesi de ırmak boyunca avlanmış.»

Güvertede bir aşağı, bir yukarı gidip gelmeye başladı. Arada durup aşağıya, sıra sıra çıplak kölelerin kürekleri başında uykuya daldıkları yere gözetiyordu. Bu köleler sonunda, yine böyle kürek başında zincire vurulmuş öleceklerdi.

«Bataklıkların bu ucu, krallığımda, bir ulu aslanın saklanabileceği son yer. Burada da bulamazsak ne olacak Huy? Hakkımı kanıtlayabileceğim başka hiçbir yol yok mu?»

«Ne yazık ki yok efendimiz.»

«O halde hanedanımız son bulacak, öyle mi?»

«Bir ulu aslan vurulmadıkça Opet'in başına hiçbir kral geçemez. Kral olmayınca da sadece Dokuzlar Kurulu ülkeyi yönetir.»

«Peki, ya krallık hanedanı? Barka hanedanı ne olacak o zaman?»

«Hadi şimdi bunları konuşmayalım da gelin bir şeyler yiyin. Köleniz size sıcak baharatlı şarap ile balık haşlaması hazırladı. Şarap uyumanıza yardımcı olur.»

Lannon birdenbire sordu:

«Benim Baal rahibim, yarın için falıma bakar mısın?»

«Fal olumsuz çıkarsa uyuyabilir misiniz?»

«Herzamanki gibi, sen haklısın. Hadi gel, acıktım.»

Lannon çırılçıplak, post örtülü yatağına oturup yemeğini yedi. Omuzlarına kıvrır kıvrır koyverdiği saçları, tepeden sarkan lambanın aydınlığında garip bir altın rengiyle parlıyordu. Kara saçlı halkının arasında tanrıya benzeyen bir adamdı o. Lannon yemeğini büyük bir iştahla yiyip bitirdi, sonra Huy'a dedi ki:

«Bana şarkı söyle, Güneşkuşu'm benim.»

Huy Ben-Amon, prensin yatağının ayakucuna bağdaş kurmuştu. Kucağındaki çalgısının üzerine eğilince kamburu büsbütün ortaya çıkıyordu. Upuzun, siyah saçları önüne düşüyor, yüzünü örtüyordu. Kolları çok kaslı, güçlüydü ve çalgıyı tutan ince, zarif parmaklarla çelişki yaratıyordu. O, çalgısına dokunur dokunmaz çevrede sesler kesildi, herkes dinlemeye hazırlandı. Evet, herkes soluğunu kesmiş, geceye dalga dalga yayılan Huy' un şarkısını dinliyordu şimdi. Sonra şarkı bitti. Lannon, yatağının ayakucunda diz çökmüş iki güzel köle kızdan birini koynuna aldı, ötekiler çıktılar. O sılada, karanlıkta bir boru öttü, biri seslendi:

«Bir dosta kapılarınızı açın. Mursil geliyor. Barka hanedanının avcıbaşı.»

Lannon bir sıçrayışta yataktan fırladı, telaşla pelerinini omuzlarına attı, yukarıya koştu, Huy da peşinden. O sırada gemiye yanaşan küçük bir kayıktan da Mursil merdiveni tırmanıyordu. Kocaman biriydi bu, yusuvarlak suratı maymuna benziyordu. Güneşten ve şaraptan kızarmıştı. Gemide herkes uyanmış, harekete geçmişti şimdi. Mursil'in ardından, küçücük, cüce bir insancık geliyordu. Bu pigme, çekik gözleriyle çevresine ürkek ürkek bakınarak, korkuyla yürüyordu.

«Efendimiz, size iyi haberlerim var. Şu, şu adam, aradığımız şeyi bulmuş.» Böyle diyerek Boşımanı tutup çekti.

«Sen onu gördün mü?»

«Sadece pençe izlerini, ama bu, hayvanın kendisini görmüş.»

«Eğer doğruysa ikiniz de ödülünüzü bol bol alacaksınız. Demek Tanrılar Barka hanedanının bu kez de hüküm sürmesine karar vermişler.»

Buffalo sürüsü, güneş doğmadan bir an önce yüksek papirüslerin arasına dalmaya can atıyordu. Tam 200 iri hayvan. Sürünün başında giden iri boğa, birden papirüslere girmeden elli adım ötede durdu. Burnunu havaya kaldırdı, kulaklarını açtı, domuz gözü gibi küçücük gözleri çevreyi taramaya başladı. Ardından koca sürü de durmuş, bekliyordu.

Ulu aslan papirüs kamışları arasından son hızla fırlayıverdi, ok gibi. Bu, buffalo kadar iri denebilecek bir hayvandı, ama ondan çok daha çevikti. Birden boğanın üzerine atıldı, pençelerini boynuna geçirdi, sonra bir pençesini uzatıp onun burnunu yakaladı, başını kanırttı. Şimdi boğa, belkeğimi kırılmış, yere yıkılmıştı. Saldırgan onu bırakır bırakmaz yanındakine atladı, bu yaşlı, kara dişinin de işini oracıkta bitiriverdi. Sonra bir daha, bir daha, böylece birbiri ardından tam altı kez öldürdü. Sürü henüz 300 adım bile gidememişti. Sonra koyverdi onları, papirüslerin arasına dalıp gözden yittiler. Şimdi ulu aslan doğan güneşin pembemsi ışığında durmuş, dinleniyordu. Ucu kara püsküllü kuyruğu hâlâ avın heyecanı içinde, bir orayı, bir burayı dövmekteydi. Kasları gerilmiş, şişmişti. Hayvan şimdi varı çökmüş, yassı, yılan başını andırır başını neredeyse göğsüne degecek kadar upuzun ve kıvrık, sivri dişlerinin ağırlığını taşıyabilsin diye, kaldırmıştı. Suratı siyah beyaz çizgilerle gözalıcı bir maskeyi andırıyordu. Birbirinden iyice ayrık gözlerindeki vahşi parıltı uzun, dik ve bembeyaz bıyıklarla yumuşuyor gibiydi Ama ayağa kalktığında kocaman, görkemli yelesi, bu yumuşak ifadeyi tümüyle silmeye yetiyordu. Bir insan boyunda, bir at ağırlığında olan bu kedigil, o korkunç pençeleri ve sivri dişleriyle, doğadaki kedigillerin en tehlikelisiydi. Döndü, son kurbanının yanına gitti, başını kaldırdı, kocaman, güçlü çenelerini açtı, upuzun pembe dili, o inanılmaz güçlü ve uzun sivri dişlerinin arasından kıvrıldı, hayvan kükredi. Bu kükremesiyle sanki yeri, göğü inletti.

Şafak sökerken, gölün kıyısında, Huy Ben-Amon da tanrısını selamlıyordu. Av giysisi giyinmiş, ama silahlarını bir yana bırakmıştı. Çünkü Tanrılara haberci göndermek, bir kurban kesmek üzereydi. Huy tanrılarını yakından tanırdı, onların huylarını bilirdi. Hepsinde de insanlara özgü zaafılar olduğunu da biliyordu. Kendini beğenmiş, alıngan, açgözlü ve bazen de son derece tembeldiler. Durmadan pohpohlanmak yeterliydi ve ilgilerini çekmek için de kurban vermek gerekirdi. Huy bu kana susamışlıklarını hiç beğenmiyordu ve elinden geldiği kadar, kölelerin yerine hayvanların kurban edilmesine çabalıyordu. O gün de beyaz bir boğa kurban edilecekti. Huy ne yapmış ne etmiş Lannon'u şimdilik bir boğa kurban verilmesine razı etmişti, oysaki Tanrılar her zaman insan kanını yeğ tutarlardı. Ama Huy, ölüme mahkûm bir kölenin gözlerindeki yalvaran bakışa hiç dayanamıyordu. Bu yüzden beş yıldır Opet'in dinsel yaşantısını yönettiği halde tanrılara ancak 100 kadar insan haberci göndermişti. Oysaki sitenin geçmişinde sadece bir tek törende bu kadar insanın kurban edildiği zamanlar çok olmuştu.

«Size haberci olarak güzel bir ak boğa gönderiyoruz.»

Huy döndü, hayvana yaklaştı. Opet cinsiydi bu hayvan, tıknaz, kısa boylu, kurşuni benekli. Boynuzları düzdü, sırtında da kamburu vardı. Huy, rahiplerinden birinin elindeki akbabalı baltasını alırken hayvan sakın sakın duruyordu. Çevresini kuşatan, törende hazır bulunan soylular, baltayı savuracak yer bırakmak üzere biraz geri çekildiler. Huy bağırdı:

«Ulu Baal, habercimizi kabul et!» Ve balta havaya kalktı, öfkeyle hışırdayarak indi, boğanın boynunu kesiverdi. Baş fırladı gitti, kan fişkırdı. Huy baltasına dayanarak eğildi:

«Bir işaret, ulu Baal, çocuklarına bir işaret gönder!» Ama ses seda çıkmıyordu. Huyun sabrı tükenmeye başlamıştı. Oysaki kurban tam gerektiği gibi verilmiş, kafası bir vuruşta kopartılmıştı.

Yoksa tanrının dikkati yine başka yerde miydi? İnadı mı tutmuştu? Başlarının üzerinden bir yabani kaz sürüsü geçti. Huy, çağırışını ikinci kez yineledi. Bu kez sanki yakarmıyor, talep ediyor, bekliyordu, ama yine ses yok. Yalnızca bir suaygırı, kulaklarını sallayarak paldır küldür suya girdi. Üçüncü kez yinelediğinde cevabını hemen aldı. Papirüs tarlasının ötesinden bir ses geldi, kuşları ürküten, papirüsleri dalgalandıran, gökgürültüsü gibi homurdanarak yükselen bir ses. Hiçbirinin şimdiye dek duymadığı bir ses. Ulu aslan kükremesi.

Huy, mutlu mutlu gülerek hükümdara döndü:

«Tanrılar sana karşılık verdiler Lannon Hycanus. Hadi git ulu aslanını al.»

Küçücük Boşıman onlara yol gösteriyor, buffaloların izini sürüyordu. Papirüslerin altından yemyeşil bir tünelden ilerliyor gibiydiler. Sonunda açıklığa çıktılar. Dört, beş yüz kişi vardı. Çünkü dokuz soylu, karaya okçularıyla, baltacılarıyla çıkmışlardı. Lannon ise önden, yanında avcıbaşı Mursil, Boşıman, Huy ve iki silah taşıyıcısı olduğu halde yürüyordu. Tanrılar anlaşılan bu sabah ondan yanaydılar, çünkü Boşıman'ın onları götürdüğü düzlükte, yerde altı buffalo ölüsü yatıyordu. Peki,, hayvanın kendisi neredeydi? Boşıman parmağıyla gösterdi. Mursil dedi ki:

«Şurada, ikinci buffalo leşinin ardında. Bizi gördü, gizleniyor. Çok uzaktayız, ama Boşıman onu açık seçik görebiliyormuş. Kulaklarını dikmiş, bize bakıyormuş. Bu küçücük adamların gözleri kartal gözü gibi keskindi.»

«Yanılıyorsa suç senin, bilesin, Mursil.»

«Suç benim olsun efendimiz.»

Prensi ava hazırlarken arkadakiler de yetişmişlerdi. Soylulardan kimi yaşlılar tahtirevanla gelmişlerdi. Bunlardan Asmun, Lannon'un yanına yaklaştı:

«Bir vuruşta canını almanı dilerim, babanın yaptığı gibi,» dedi. Tahtirevanını, av sahnesini iyice görebileceği bir yere taşıdılar. Kalabalık, silahları ve zırhları güneşte pırıl pırıl, morlu, beyazlı, kırmızılı giysileriyle kamışların arasına dağıldılar. Herkes sustu, Lannon'u bekledi. Lannon çıplaktı, ancak edep yerini örten bir bez sarkıyordu önünden. Derisi şaşılacak derecede beyazdı, sadece kolları, bacakları ve yüzü güneşten yanmıştı. Çok yakışıklı, uzun boylu, geniş omuzlu, ince belli bir gençti. Saçlarını mor bir bağla sıkımişti, altın kırmızısı sakalı göğsüne iniyordu.

Bekleşen adamlara döndü:

«Opet sitesi üzerinde ve dört krallık üzerinde hak iddia ediyorum,» dedi. Huy ona silahlarını verdi. Kalkan, buffalo derisinden, oval biçimli, bir adam boyunda, eni de iki omzu birden kapatacak kadar geniş. Tam ortasında gözler vardı... beyaz ve sarı renklerle çizilmiş, keskin bakışlı iki göz Bu gözler hayvana bakınca, onun saldırmasını sağlayacaktı. Huy sonra ona aslan mızrağını verdi. Öylesine ağırdı ki, ancak güçlü bir adam onu kullanabilirdi. Lannon'un bileği kalınlığında, boyunun iki katı uzunluğundaydı. Buna karşılık kılıç, daha geniş ve ağırdı, ucu çok sivriydi. Lannon, kalkanı ardına saklayarak, gözleri göstermemek için, bekleyen hayvana doğru yaklaştı. Huy ardından dua ediyordu. Lannon yürürken avcıbaşının öğütlerini içinden tekrarlıyordu:

«Ona gözleri göstermeden, homurdanmasını bekle. Sana bir köşeden yaklaşmasını sağla. Başını indirerek saldırır, göğsünü bir boydan bir boya yırtmalısın. Kafatası demir gibidir, omuz kemikleri de en iyi madeni bile bükecek güçtedir. Yalnız bir yerden vurabilirsin, boynun dibinden, sırt kemiği ile omuz arasından.» Sonra içlerinden bir ulu aslanla karşı karşıya gelmiş olan tek kişinin, eski Opet kralı kırk altıncı Hemilkar Barka'nın sözlerini hatırladı:

«Mızrağı saplayınca, vargücünle sarıl, dayan oğlum. Çünkü ulu aslan henüz ölmemiştir ve ölünceye dek onu kendinden uzakta tutabileceği tek şey, bu mızrak sapıdır.»

Lannon yürüyordu, ama buffalonun karnı şişmiş leşinden başka bir şey görmüyordu:

«Yanılmışlar. Burada hiçbir şey yok!» diye içinden geçirdi. Sessizlikte kendi yürek vuruşlarını, kendi adım seslerini, kendi soluğunun hışırtısını duyuyordu. «Burada hiçbir şey yok. Ulu aslan gitmiş,» diye düşündü. Sonra ansızın karşısında bir şey kıpırdadı. Hayvan kulaklarını dikmiş, hemen

indirmişti. Pusuda, onu bekliyordu işte. Korkudan ayakları geri geri gidiyordu, ama kendisini korkmamaya zorladı, yürüdü, derken ulu aslan birden, karşısına çıkıverdi. Lannon'un soluğu kesildi, onun bu kadar büyük olacağını hiç tahmin etmemişti. İnanılmayacak kadar iri bir şeydi, bir karabasan yaratıyordu. Hiddetle kuyruğunu sallıyordu. Yelesi yavaş yavaş dikildi, yere sindi, aralarında ancak elli adım kaldığı zaman, homurdandı. Lannon olduğu yerde mihlanıp kaldı. Sonra birden kalkını sırtından çekip gözleri hayvana gösterdi. Bu, ulu aslanın öfkesini büsbütün kamçıladi. Saldırdı. O anda Lannon da saldırmıştı. Hayvana yandan yaklaştı, ensesiyle böğrüne doğru gitmeye çabalıyordu. Son anda Lannon, mızrağını kaldırdı, tam ense kökündeki can alıcı noktayı nişan aldı, ulu aslan da olanca ağırlığıyla mızrağa yüklendi. Lannon ise vargücüyle mızrağa sarılmış, dişleri kenetlenmiş, bırakmıyordu. Ayakları yerden kesildi, ulu aslan gerilerken onu da mızrağın ucunda havaya kaldırmış, götürüyordu. Sonra yeniden yere düştü. Omuz ve kol kaslarının yırtıldığını hissetti. Mızrağın sapı böğrünü bereliyordu, neredeyse kaburgalarını kıracaktı. Ulu aslanın pençeleri ise kalkanın derisini yırtmıştı. Hayvan bir kez daha homurdandı, kükredi, arka ayakları üzerinde kalktı. Lannon da yine havaya doğru savruldu. Mızrak hâlâ elindeydi. Bir süre kuş gibi uçtu, soluğu kesilir gibi oldu, sonra kendisini yerde buldu, güçlkle doğrulup oturduğu zaman çevresine bakındı. Mızrağın kırık sapı hâlâ sımsıkı avuçlarındaydı. On adım ötesinde ulu aslan otların arasından sürünerek ona doğru geliyordu. Mızrağın kırık ucu tam ense köküne saplanmıştı. Açılan koskocaman yaradan kan, oluk oluk akıyordu, ama sarı gözleri hâlâ avcıya dikilmişti ve o upuzun, korkunç dişler de onun etine batmaya hazırlanıyordu. Lannon büyülenmiş gibi, kımıldayamıyor, gözlerini de ondan ayıramıyordu. Sadece, «Öl, ne olursun, öl!» diye geçiriyordu içinden. Ve o anda dev kedi, son bir sarsıntıya tutuldu. Sırtı kamburlaştı, bacakları gerildi, pençeleri toprağı kazdı, parçaladı, ağzı geniş ve pespembe açıldı, inledi, homurdandı. Son bir acıklı iniltiyle, öldü.

Yarım daire olmuş seyredenlerden bir alkıştı yükseldi. Otlarla kaplı düzlükte minicik krala doğru ağır ağır geldiler. Ama Huy koşuyordu. Kambur gövdesine fazla uzun gelen bacaklarının üstünde, uzun, kara saçlarını savura savura, omzunda akbabalı baltası, koşuyordu. Tam yarı yola geldiğinde ikinci ulu aslan, en yakın buffalonun ardında gizlendiği yerden ayağı kalkmıştı, Huy onu gördü, bağırdı:

«Lannon! Kolla kendini! Arkanda!» Lannon arkasına baktı ve gördü. Dişisiydi bu, rengi daha açık, daha ince yapılı, ama erkekten çok daha yırtıcı. Lannon'a doğru ağır ağır yaklaşıyordu şimdi. Huy ise prence doğru koşarken: «Aman Baal, beni hızlı koştur!» diye yakarıyordu. Lannon ayağı kalkmaya çabalarken hayvan, hızla yaklaşıyordu. Lannon şimdi kalkmış, geri geri uzaklaşmaya bakıyordu, ama bu hareketi hayvanı büsbütün kızdırmış olmalıydı. Huy bağırdı:

«Hey! Buraya! Buraya!» diye hayvanın dikkatini üzerine çekmeye çalıştı ve onun gözüne ilk kez çarptı. «Gelsene buraya! Bana gelsene!» Bu arada göz ucuyla Lannon'un sendeleyip yere düştüğünü,, otların arasında yittiğini görmüştü. Ulu aslan, Huy'a saldırdı. Hayvan yaklaşıırken Huy, baltasını omzuna vurmuş, bacaklarını germiş, onu bekliyordu. Sonunda, «Baal adına,» diye haykırarak tam aralarında birkaç adım kalmışken baltayı savurdu. Balta, kafatasına saplandı, ikiye böldü, hayvanın beynine gömüldü. Ama kocaman yaratığın ölüsü de olanca ağırlığıyla küçük kamburun üzerine yüklenmişti. Huy kendinden geçti. Gözlerini açtığı zaman, Opet'in kırk yedinci Ulu-Aslanı Lannon Hycanus üzerine doğru eğilmişti.

«Ah seni budala, seni küçük yiğit budala!» diyordu. Onun da suratı bere içindeydi, şişmişti, kanamıştı. Huy güçlkle fısıldadı:

«Yiğit evet, ama budala, asla efendimiz.»

Lannon'un içinin rahatladığı gözlerinden anlaşılıyordu.

İki ulu aslanın henüz ıslak postunu geminin bayrak direğine çektiler, Lannon Hycanus bir divana uzanmış, dokuz soylu ailenin bağlılık andı içmesini bekliyordu. Huy ise hayat kupasını tutuyordu.

İlk andı içen Asmun oldu. Oğullarının yardımıyla tahtırevandan indi, sonra yaklaştı diz çöktü. Huy hayat kupasını onun dudaklarına tuttu. Asmun birkaç yudum aldı, sonra Huy, kupayı krala götürdü, o da içti, Huy'a uzattı.

«Sen de iç, rahibim.»

«Ama törende yoktur ki bu!»

«Opet'in ve dört beldenin kralı töreyi yaratıyor. İç!»

Huy bir an duraksadı, sonra kupayı kaldırıp bir yudum aldı.

Dokuzların sonuncusu Habbakuk Lal'e sıra geldiğinde kupa, koyu, tatlı Zeng şarabıyla tam beş kez doldurulmuş, boşaltılmış bulunuyordu.

Tören bittiğinde Lannon Hycanus kral olmuştu. Habbakuk Lal'i yanına çağırdı. Hemen Opet'e doğru yola çıkmalarını istedi. Demir alındı, kürekler suya dalıp çıkmaya başladı, davulun eşliğinde, üç hızlı, iki yavaş, üç hızlı. Gece yolculuğu yapıyorlardı. Ertesi gün öğleden önce Opet'te olacaklardı. Herkes yemiş, içmiş, sızmış, yalnız kral ile Huy ayık kalmışlardı. Sonunda onlar da uykuya, içkiye yenik düştüler, kamaralarında sızdılar. Ertesi sabah hepsi akşamın sarhoşluğunu üstünden atamamış gibiydi. Yalnız Huy, hiç içmemiş gibi, iştahla kahvaltısını etti ve herkesi kışkandırdı. Sonunda Opet'e yaklaşıyorlardı. Kral, Avcıbaşıyla Boşıman'ı çağırttı. Onlara birer ödül vaatetmişti ya, ne istediklerini sordu. Mursil altın istedi. Üç karısı varmış, üçü de birbirinden açgözlüymüş. Ona beş çubuk altın bağışlandı. Sıra Boşıman'a gelmişti. Lannon onun adını sordu:

«Xhai'ymış efendimiz. Bizim dilimizi bilmiyor, sadece kendi ilkel dilini konuşuyor.»

«Sor bakalım o ne istiyor? Belki de özgürlüğünü ister!»

«O, özgürlük kavramını bilmez ki, efendimiz. Köpek gibidir, bir efendiden yoksun olursa yaşamı da anlamını yitirir. Onun istediği size garip gelecektir, ama ulu aslanı öldürenle birlikte avlanmak istermiş. Sizi Tanrı sanıyor, efendimiz. Size ait olmak istiyormuş.»

Lannon bir kahkaha koyverdi, sonra dedi ki:

«Pekâlâ, varsın istediği gibi olsun, onu avcıbaşılığa terfi ettirdim, ücreti, ayrıcalıkları da ona göre olacak elbet. Al onu Huy. Bizim dilimizi öğret, öğrenemezse sen onunkini öğren.»

Huy bu işten hiç hoşlanmamıştı. Nerede şaşkınlık, sakatlar varsa, hepsi onun başına düşerdi zaten. Evi bunlarla doluydu. Şöyle güzel, çekici bir köle satın alınacak parayı biriktirdiği zaman, para her zaman yediğini hak edemeyecek kadar yaşlı, hasta bir köleye harcanırdı. O köle de Astarte gölüne bekçi olurdu. Neyse hiç olmazsa şu cücenin parası olacaktı da efendisinin kesesine yük olmayacaktı, o da bir şeydi.

Site, ufukta yavaş yavaş beliriyordu şimdi. Tapınağın duvarları, doğan güneşte pembe pembe parlıyordu, aşağı site ise parlak beyazdı, evlerin duvarları gölün kabuklu hayvanlarının külleriyle beyaza boyanmıştı.

Opet savaş donanması onları karşılamak üzere limandan çıkıyordu. Lejyonerlerin kalkanları,

miğferleri güneşte pırıl pırıl parlıyordu. Barka sancağının altında dalgalanan postları görünce bir alkıştır koptu. Halk kıyıya inmiş, yeni kralı alkışlıyordu, tam 100.000 kişi. Lannon'u ilk karşılayanlar karıları oldu, dokuz tane. Her biri bir soylu aileden, gururlu, güzel kadınlar. Huy onlara imrenerek baktı. Kendisi, beyinsiz köle kızlardan öte kadın tanımıyordu ne yazık ki! Bunlar ise sözcüğün tam anlamıyla kadındılar. Yaşamını paylaşacak böyle birini bulmayı öylesine isterdi ki, ama olmamıştı işte. Kimi istediye geri çevirmişlerdi. Sırtındaki kamburdan başka bir şeyi görmüyordu gözleri, haksız da değillerdi. Huy kalabalıktan sıyrılıp tapınağa yöneldi, yolda birinden bir piliç satın aldı. Bu pilici kurban ettikten sonra, tapınağın iç ve dış duvarları arasındaki kendi evine gitti. Ev halkı oradaydı, kır saçları, dişsiz ağızlarıyla onu karşılamış, çevresinde pervane oluyorlardı şimdi. Sonra prenslerin en büyük dört tanesi, on ile altı yaşlarında dört çocuk içeri âdeta zorla girdiler, ondan şarkı söylemesini istediler. İçini çekti, çalgısını eline aldı, o söylerken köleler de birer ikişer usulca girip bir köşeye sinmiş, onu dinliyorlardı. Huy Ben-Amon evine dönmüştü.

Opet'in kuruluşunun 533'üncü yılında, tahta geçtikten altı ay sonra Lannon Hycanus, Opet'ten ayrılıp sınırlarını dolaşmaya çıktı. Böylece krallığı üzerindeki haklarına tamamen sahip olacaktı. O tarihte yirmi dokuz yaşındaydı, baş rahibinden bir yaş büyüktü."

Karılarından çocuksuz olan dördünü almıştı. İki yıl süren bu yolculuk sırasında onları da çocuk sahibi yapmayı umuyordu. Ayrıca 6.000'er kişilik, baltacılar, hafif piyade ve okçulardan oluşan iki de lejyonu yanındaydı. Bunlar azad edilmiş Yuyelerden oluşuyordu, subayları ise Opet'in soylu ailelerindendi. Roma tarzı eğitilmişlerdi Her lejyon on kohorta bölünüyordu ve her kohortun da başında altı sentüryon bulunuyordu. Deri zırhlar, koni biçimi miğferler giyerlerdi, yuvarlak kalkanları vardı. Yürürken marş söylerlerdi. Süvari yoktu, 500 yılda kuzeyden at getirip yetiştirme girişimleri hep başarısızlıkla sonuçlanmıştı. Atların yerini filler almıştı. Bu kocaman, huysuz hayvanlar, sırtlarında okçularla saldırdıkları zaman Opet'in düşmanları dehşet içinde kalırlardı. Ama savaş kargaşasında düşmana olduğu kadar kendi ordularına da zarar verebiliyorlardı. Lannon bu kez yirmi beş de fil almıştı yanına. Ayrıca başrahibi, on iki kadar rahip, mühendisler, hekimler, silahçıbaşılar, aşçılar, köleler ve ordunun peşinden her zaman giden o kalabalık tacirler, kumarbazlar, falcılar, içki satıcıları, maden arayıcıları ve fahişeler. Bu kalabalık, kuzeye yönelip de ırmağın ötesindeki bilinmedik düşmana görününce ne olacaktı acaba? Ama bu kez Lannon, bu gezintisinden kazanç sağlamayı da düşünüyordu. Kazanç sözcüğü ise Opet'te soylu olsun olmasın, din adamı olsun, kral olsun, herkesin gözünü parlatan bir sihirli sözcüktü. Kral, Huy'a anlatıyordu.

«Güney beldemde avlanacağız. Etleri tütsüleyeceğiz, kurutacağız, köleleri beslemek üzere evlere, madenlere satacağız. Fil de avlayacağız. Demin hatırlattın ya, kuzeyden gelebilecek tehlikelere karşı ordumda en az 200 fil olmasını istiyorum. Sonra, Zeng bağlarından geçerken, garnizonları değiştireceğim, bu adamları orada bırakıp oradakileri yanıma alacağım, çünkü aynı yerde uzun süre kalan asker, pas tutar, tembelleşir. Zeng'de doğudaki Dravlardan gelen habercileri kabul edecek, onlarla anlaşmamızı tazeleyeceğim. Sonra savaş düzeni içinde kuzeye yöneleceğiz. Kadınlarla ötekiler orta krallıktan Opet'e geri gönderilecekler. İki lejyonla ırmağa vardığımızda oradaki iki lejyonu destekleyeceğiz, yakıp yıkarak, halkı köle alarak ırmağı aşacağız, böylece ırmak ötesindeki kabileler, Opet'te yeni bir kralın hüküm sürdüğünü öğrenecekler. Yüzyıllardır bizi rahat bırakmayan bu adamlara karşı şimdiye dek fazla yumuşak davranmışız. Her yıl hem sayıları, hem cüretleri artıyor bunların. Onlara demir yumruğumu göstermeliyim, Güneşkuşu.»

Huy usulca sordu:

«Nereden geliyor acaba bu adamlar? Kaç kişiler?

«Karanlıklardan çıkmış olmalılar. Bizim gibi güneş - tanrı Baal'in soyundan gelmedikleri için renkleri de kapkara. Sayıları ise çekirge sürüsü kadar kalabalık olmalı.»

«Yoksa korkuyor musun, Lannon? 'Nedensiz nefret, korkuya dayanır,' derler.»

Lannon bir an öfkelenir gibi oldu, sonra yatışıverdi, kılıcının kabzasıyla oynarken, mırıldandı:

«Korkmam için yeterince neden var ama...»

Elli günde onuncu büyük ava çıkmışlardı. Tam 10.000 kişi, bir kumsalı yalayan dalgalar gibi, düzlüğe yayılmış on binlerce otlayan hayvanın üzerine gidiyordu. Huy'un bu kıyımdan biraz midesi bulanmaya başlamıştı bile.

Hayvanlar huzursuzlanmaya başlamışlardı. Belki de bir şey seziyorlardı. Derken kalabalık, ağır ağır harekete geçti. İleride, eni ancak 500 adım kadar olan boğazdan geçip kaçmayı amaçlıyorlardı. Huy herhalde av tarihinde bundan çok kalabalık hayvan şimdiye dek avlanmamıştır, diye düşündü. Belki elli, belki de yüz bin baş vardı, sayması olanaksızdı.

Zürafalar, zebralar, çeşit çeşit geyikler, gergedanlar, domuzlar bir arada çekiliyorlardı şimdi. Toz bulutları yükseliyordu.

Ama avcılar peşlerini bırakmıyordu ki! Yer sarsılmaya başladı. Korkunç bir görünümdü bu. Oklardan, mızraklardan kaçabilen zürafa, gergedan veya buffalo gibi iri ve kalın derili hayvanlar, gerilmiş ağırlara takılıyor, öyle yakalanıyorlardı. Yaralanmış hayvanlar korkudan çılgın gibi, insanların üzerine saldırıyorlardı. Lannon ile Huy da bu kanlı kıyıma katılmışlar, kendilerinden geçmişlerdi. Hayvanları öldürüyor, öldürüyorlardı. Tere, toza bulanmışlardı. Bu gözüdönmüş canalma coşkusu yatıştığında yerler ölmüş ve can çekişen hayvanlarla doluydu. Toz bulutu güneşi karartmıştı. Sessizliği ancak zavallı hayvanların çığlığı yırtıyordu. Lannon çok mutluydu:

«Bunların etlerini tütsüledikten sonra yeniden ava çıkarız,» diyordu.

O gün ve gece ordu, öldürülen hayvanları parçalamakla uğraştı durdu. Binlerce ateş yakılmıştı. Etler parça parça kesiliyor, dumanı tüten ateşin üzerine asılıyordu. Huy, çadırında, yağ kandilinin titrek ışığında çalışırken Lannon hâlâ öyle kana, tere bulanmış çıkageldi «Tam 1.700 ölü var,» dedi. «Kaçı insan?»

«On beş kişi ölmüş. Birkaç da yaralı. Ama buna değmez miydi? Sonra, bir haberim daha var. Benim atıklarım da boşa gitmemiş. Annel bu ay kirlenmemiş.»

«Demek ki güney havası iyi geldi. İki ay içinde kadınlarının dördü de gebe kaldı.»

Lannon gülerek şarap testisini dikerken: «Yok canım, sadece güney havası değil. Ama senin, benim sülâlemi sürdürmeme filan aldırış ettiğin yok, biliyorum.. Sen şımartacak çocuk istiyorsun, o kadar. Ne yazıyorsun bakayım öyle?»

«Bir şiir. Bugünkü avı anlatan bir şiir.»

«Hadi. oku bakayım.»

Huy, çalgısını eline aldı, hasıra diz çökerek şiirini şarkı gibi okudu. Bitirdiğinde Lannon bir süre öyle kaldı, sonra dedi ki:

«Ama ben avı bu açıdan görmemiştim. Benim için bu, sadece bir avdı işte, bir et derlemesiydi, o kadar. Gerçekten de bugün yaptığımızın, birtakım şeyleri yerine bir daha gelmemek üzere yok ettiğine inanıyor musun sen?»

«Bilmiyorum, belki de yanılıyorum, ama her gün böyle avlansaydık, hatta her gün değil de on günde bir böyle avlansaydık, çok geçmeden buraları bomboş kalmaz, kupkuru çöle dönüşmez miydi?»

«Haklısın galiba. Bugün yeterince et topladık. Bu yıl bir daha avlanmayacağız, ancak fildişi avına çıkarız.»

O gün geç vakitlere kadar içtiler, Huy şarkılar söyledi, söylerken de ağlamaya koyuldu. Bir aralık Lannon bağırdı:

«Böylesine güzel yazıların hayvan derilerine yazılmasına razı olamam. İncecik altın bir levha yaptıracağım, şiirlerini ona yazarsın. Güneşkuşu'm. O zaman çocuklarım da çocuklarımla çocukları da şiirleri zevkle okuyabilirler.»

Huy ağlamasını kesti. İçindeki sanatçı yönü ağır basmıştı. Lannon'un bu söylediklerini ertesi sabah hatırlamayacağını da çok iyi biliyordu.

«Hemen hazine emrini imzalar mısınız, efendim?»

«Yaz Huy, hemen yaz, imzalayayım.»

Opet sitesinden ayrıldıktan altı ay sonra güneyde, ırmağın (bugünkü Limpopo) ağzından geçtiler, 100 mil kadar daha gittiler. Burası, güney krallığının sınırı oluyordu. Artık dağlarda yol; alıyorlardı. Ama daha güneye inemezlerdi. Çünkü orası, lanetlenmişti. Tanrılara meydan okumak hiçte doğru değildi, tehlikeliydi. Onlar kolay kolay unutmazlardı çünkü. Orada kaldıkları on gün boyunca pars avına çıktılar. Bu iş için özel eğitilmiş köpekler ve aslanlarla avlanıyorlardı. İki avcı öldü, bir ianesi yaşlı soylu Asmun'un torunuydu. Hepsini yasını tuttular. Sonra ölüsünü yaktilar ve Huy, onun güneşe kolayca çıkması için bir kurban kesti. On birinci gün güneş doğarken Huy, Xai'nin heyecandan

yerinde duramadığını fark etti. Sorduğunda:

«Kabilem gelmiş,» karşılığını aldı. Lannon bu habere sevinmişti. Boşımanlarla dağların eteğinde, sık ormanın birdenbire son bulduğu yerde buluşacaklardı. Alışveriş burada yapılacaktı. Boşımanlar çeşitli taşlar getirmişlerdi. Bunlara karşılık kendilerine cam boncuklar veriliyordu. Bu alışveriş tam dört gün sürdü gitti. Bu arada Huy da taşbilim konusundaki bilgilerini genişletiyordu. Kralın taş bulucusu Aziru'ya, bir kilo cam boncuk karşılığı aldıkları bir meşe palamudu iriliğindeki sarı elması incelerken, sordu:

«Bu güneş taşları nereden geliyor?»

«Ay ile güneş gökte birlikte göründükleri zaman ışınları birbirine karışır, ısınır ve ağırlaşabilir. O zaman yere düşerler ve eğer suya çarparlarsa böyle donar, bu güneş taşlarını oluştururlar.»

Bu açıklamaya Huy'un aklı yatmıştı, fısıldadı:

«Demek ki Baal ile Astarte'nin aşkından bir damla. Bunun için bu kadar güze! duruyor. Peki,, cüce adamlar nereden buluyor bunları?»

«Dere yataklarını, göl yataklarını arar bulurlarmış. Ama gerçek güneş taşını ayırtetmeyi bilmiyor, çok zaman adi taşlarla karıştırıyorlar.»

Boşımanlar getirdikleri tüm elmasları satıp bitirince bu kez kabilenin istenmeyen çocuklarını satmaya kalkıştılar. Bu küçük, sarı yaratıklar köle bakıcıları tarafından inceden inceye yoklandı, sonra alışverişe geçildi. Pigmeler köle olarak pek geçerli akçeydi, çünkü sadık, dayanıklı yaratıklardı. Çok iyi avcı, yol- gösterici, eğlendirici oluyor, hatta gariptir çok iyi de çocuk dadılığı yapıyorlardı. Xhai de çocukken böyle satılmıştı işte. Dördüncü günün sonunda Opet hazinesi dört büyük çömlek dolusu elmasla zenginleşmişti. Bu taşların alım satımı sadece hükümdarlık sülâlesinin tekelindeydi. Ayrıca beş ile on beş yaş arasında elli altı da Boşıman çocuk alınmıştı. Bunlar henüz yabani birer köleydi, eğitilmeleri, evcilleştirilmeleri gerekiyordu.

Huy dönüş yolunda Xhai'nin de yardımıyla hep bu çocuklarla ilgilendi, onları kolladı, çoğunun canını kurtardı. Bu küçük yaratıklardan bir düzinesi, ana kamptaki köle kadınlara teslim edilemeden, korkudan ve üzüntüden ölüp gittiler. Sonra ordu, kuzeye yöneldi, yeniden ırmağı geçip ufuktaki dağlara vurdu. Şimdi kalabalık doğu krallığından geçiyordu. Burada Yuye köylüleri Aslan Irmağı boyunca çiftçilik yapıyor, toprağı ekiyorlardı. Bunlar neşeli insanlardı, kralı sevinçle karşılıyorlardı. Kölelerine de iyi bakıyorlardı, çünkü ancak iyi bakılan bir köle verimli olabilir, sahibine faydası dokunabilir. Kölelerin çoğu, kuzeyde yakalanmış, karaderililerdi, ama kendi efendilerinin tohumundan gelme, veya seçilmiş damızlık kölelerin tohumundan gelme melezleri de yok değildi. Bunlar zincire vurulmamıştı, giyimleri, süsler efendilerinininkinden pek de farklı değildi. Yol boyunca görev süresini tamamlamış olan lejyonerler köylerine dönerken yeni gençler orduya katılıyordu. Şimdi orta krallığı boydan boya aşarak doğuya giden geniş kuşağı geçiyorlardı. Opet'in zenginlik kaynağı işte bu kuşaktı ve kralların taş bulucuları, altın olan yerleri görmekte hemen hemen doğaüstü bir yetenek kazanmışlardı. Böylece birçok altın madeni, kara köleler tarafından çalıştırılıyordu. Huy, bir yandan mühendislerin altın çıkarma konusundaki ustalığına hayranlık duyarken bir yandan da bu değerli madeni elde etmek için nice nice cana kıyıldığını, nice eziyetlere katlanıldığını görüyor, içi burkuluyordu.

Madenlerden birinde, toprakaltı suların düzeyinde cevher tükenmişti, daha aşağıya da inmenin

olanağı yoktu, çünkü henüz yeraltı sularını boşaltmanın bir yolu bulunamamıştı. Çaresiz o maden kapatılacak, yani ay ve toprak tanrıçası Astarte'ye geri verilecekti. Bu iş için Lannon kendi eliyle en işe yaramazlarından on beş köleyi kurban olarak seçti. Zavallıcıklar, iki büklüm, romatizmadan her yanları eğrilmiş, öksüre tıksıra son kez yeraltına inerken Huy'un yüreği burkuldu. Sonra toprak, bu insanların üzerine yığılmaya, maden yeniden doldurulmaya başlandı. Çünkü Astarte'yi öfkelenndirmemek, toprak anayı kızdırmamak gerekiyordu. Yoksa yeni altın yetiştirmezdi. Azim bunun da açıklamasını yaptı. Bu topraklar altının yetiştirilmesi için çok elverişliydi. «Eğer madeni yeniden kapatır, kazdığımız toprağa kayaları yığarsak güneş zamanla bu değerli madeni yeniden yetiştirebilir ve günün birinde torunlarımız buraya altın tohumu ektik diye bizi sevgiyle anarlar,» diyordu.

Opet sitesinden ayrıldıktan tam üç yüz gün sonra ordu, Zeng Dağlarının eteklerine varmıştı. Burada hava serindi. Hatta geceleri üşütüyordu.

Bu tepeler Opet'in bahçeleri idi, on binlerce hektar toprak, teras haline getirilmiş, zeytin ağaçları dikilmiş, bağ yetiştirilmişti. Oradan Huy ile Lannon üç günlüğüne doğuya geçip Dravlarla konuştular. Dravlarla Opet Kralları tam iki yüz yıl süren savaşımlardan sonra bir antlaşmaya varmışlardı. Dravlar, uzun boylu, esmer derili, kara gözlü adamlardı, giyinişleri de değişikti. Görüşmeler tam beş gün sürdü. Huy onların dilini konuşuyor, Lannon'a çevirmenlik yapıyordu. Dravlar asla içki içmiyorlardı, hükümdarları Prens Hasan'dı. Karşı tarafa da hiç güvenmedikleri belliydi. Yine de karaderili göçebe kavimlerin istilâsına karşı kuzey sınırlarını birlikte korumak ve birbirlerinin yardımına koşmak konusunda anlaşmaya vardılar."

Beşinci gün görüşmeler tamamlanmıştı, iki ordu da birbirini etkilemek üzere gösteriler yaptılar. Bu arada Lannon onları inceliyordu.

«Okçuları beceriksiz.»

«Evet efendimiz, yay fazla kısa, çeneye değil bele dayıyorlar, bu yüzden isabet olasılığı azalıyor. Piyadeleri de daha hafif silahlı ve zırhlı. Baltacıları yok, şu göğüs zırhlarını oklar kolayca deler sanıyorum.»

«Ama çok çevik, çabuk hareket ediyorlar. Çok da ateşli savaşçılar, onları hafife almamalısın. Güneşkuşu'm.»

Sonra sıra fillerin gösterilerine gelince Dravlar suspus oldular. Çünkü onların fili yoktu ve fil eğitme sanatını da bilmiyorlardı.

Ayrıldıklarında Lannon ile Huy arkalarına dönüp baktılar, Drav ordusunun doğuya doğru uzaklaştığını gördüler. Lannon;"

«Doğu sınırimız beş yıl daha güvenlikte sayılır,» dedi.

Şimdi sıra kuzeye, ulu ırmağa yönelmeye gelmişti. Orduyu hazırlamak için Zeng dağlarındaki büyük site Zeng - Hanno'ya döndüler. Burada rahibelerin de bulunduğu bir tapınak vardı. İçlerinden genç bir tanesinin geleceği haber verdiği söyleniyordu. Lannon onu hemen huzuruna çağırttı. Kuzey seferinin nasıl sonuçlanacağını merak ediyordu. Kız içeri girdiğinde herkes sustu, onu seyretti. Uzun boylu, ince bilekli bir kızdı bu. Saçları siyah, yumuşacık, bulut gibi omuzlarına dökülüyordu. Alnında Astarte'nin amblemi olan altın hilâli taşıyordu. Yeşil gözleri Huy'a, Opet tapınağındaki mağarada, Astarte gölünün sularını hatırlattı. Heyecanlıydı, ama heyecanını belli etmemeyi başarıyordu. Geldi, başrahibi ve kralı selamladı. Huy sordu:

«Adın ne senin?»

«Tanith.» Eski Kartaca sitesi zamanından, Astarte'ye verilen addı bu.

«Çok güzel bir adın varmış.»

Kız gülümsedi ve o anda Huy Ben - Amon kıza vuruldu. İçinden sanki bir şeyler kopmuş, canı çekilmişti, dili tutulmuştu. Tanith'e bakıyor, ama konuşamıyordu. Bu arada Lannon bir yastık getirtti, kıızı oturttu, sonra emir verdi:

«Hadi bakalım, geleceği anlat bize.»

«Elimde olsaydı anlatırdım efendimiz, ama bedelini ödemek gerekir.»

«Neymiş bedeli?»

«Ulu Başrahibimiz, bedeli siz saptar mısınız, lütfen?»

Huy, ne dediğinin farkında bile değildi:

«Yüz altın parmak,» deyiverdi. Çok büyük bir bedeldi bu. Lannon'a âdeta meydan okumaktı, ya vazgeçecek, ya ödeyecekti. Huy birdenbire, kıızı çok zor bir durumda bırakmış olduğunu fark etti, ama iş işten geçmişti bir kez, geri dönülemezdi. Hemen onarmaya çalıştı:

«Bu bedel karşılığında Ulu - Aslan elindeki parmaklar kadar soru sorabilecektir.»

Lannon bir an duraksadı, ama bozuntuya vermedi:

«Bu küçüğün bu kadar ettiğini hiç sanmam, ama yine de şunu bir denemek isterim. Söyle bakalım, bir görevle kuzeye gidiyorum. Neler olacağını haydi anlat.» Tanith yerdeki yastığına yerleşti, yeşil elbisesinin eteklerini yaydı, başını hafifçe eğdi, sanki yeşil gözlerini kendi ruhuna çevirmişti. Herkes susmuş, merakla bekliyordu. Tanith boğuk bir sesle konuşmaya başladı:

«Bol hasat devşireceksiniz. Ulu - Aslan'ın umduğundan, düşündüğünden çok daha fazla.»

Lannon sordu: «Çok can mı alacağız demek istedin?»

«Ölümü de birlikte götüreceğiz, ama ölüm de gizlice sizinle birlikte dönecek.» Bu, olumsuz bir kehanetti, genç subayların huzuru kaçmıştı. Huy araya girmek istedi, tüm bunlara çok pişmandı şimdi. Kralını tanıyordu o, kolay kolay unutmayacağını da, bağışlamayacağını da çok iyi biliyordu. Lannon yine sordu:

«Korkmam gereken şey nedir?»

«Karanlık.»

«Peki, nasıl öleceğim ben?»

«Bir dostun elinde.»

«Benden sonra Opet'e kim hükümdar olacak?»

«Ulu-Aslan'ı öldüren kimse.»

Lannon öfkeyle şarap testisini yere vurdu, parçaladı.

«Ulu aslan bitti artık. Sonuncusunu ben öldürdüm. Yani Barka hanedanı da son bulacak mı demek istiyorsun sen?»

Tanith başını kaldırdı: «Bu altıncı sorunuz, efendimiz. Karşılığını göremiyorum.»

«Alın, götürün şunu buradan, gözüm görmesin.» Huy hemen bir işaret çaktı, başrahibe kızı alıp götürürken bir köle de Lannon'un kırılmış şarap testisinin yerine bir yenisini getirdi. Huy bir başkasından da çalgısını istedi. Lannon ancak Huy'un üçüncü şarkısından sonra gülebildi.

Aradan beş gün geçmiş, Huy, Tanith'i görmemek için zor dayanabilmişti, sonunda dayanamadı, başrahibeyi çağırttı. Geldiğinde onun eskisinden de güzel olduğunu gördü. Başrahibe gölgede otururken Huy, Tanith ile surların üzerinde bir aşağı bir yukarı gezinmeye koyuldu:

«Başrahibeye talimat verdim, Opet'e giden konvoyla katılacaksın. Kralın kanlarıyla yolculuk yapacaksın ve Opet'e dönüşümüzde Astarte rahibelerine katılacak, benim dönüşümü bekleyeceksin. Söyle bakayım şimdi, gerçekten geleceği okuyabiliyor musun? Krala söylediklerin ne anlama geliyordu?»

«Bilemiyorum efendim. Öyle, birdenbire dilimin ucuna geliveren sözlerdi, açıklayamayacağım.»

«Tanrıları sever misin, Tanith? Beni onların seçtiğine inanır mısın?»

«İnanıyorum, kutsal babamız.»

«Peki,, ya senin alınyazın neymiş, Tanith?»

«Bilemiyorum, göremiyorum. Yalnız şu kadarını söyleyebilirim ki, sizinle şu karşılaşmamız, benim alın yazımın bir parçası.»

«Dikkatli ol, çocuğum. Sen bir rahibesin, kendini tanrıçaya adanmışsın, bir erkekte böyle konuşmaman gerektiğini bilmelisin.»

Tanith başını öne eğdi, yanakları kızardı. Huy umutsuzluk içinde kızarıyordu, kızın varlığı dayanılmaz bir işkenceydi onun için. Ama o, tanrıların malıydı, dokunulmazdı, yasaktı.

«Ama efendim, beni yanlış anladınız, ben kadın ile erkek anlamına söylemedim ki!»

«Peki,, ne demek istedin?» Huy bu kez de derin bir düş kırıklığına uğramıştı.

«Bunu ancak Opet'te karşılaştığımızda öğrenebileceğiz, efendim.»

Bu aylar Huy'a, geçmek bilmiyor gibi gelecekti.

Lannon, haritaya eğilmiş, çevresini saran yirmi kadar subaya emirlerini bildiriyordu:

«Casuslarımız, belli başlı kentleri belirtmişler. Çoğu yüksekte, ırmaktan bir günlük yolda. Bütün kabilelere aynı günde saldırmamız gerekiyor. Bu, çok önemli. İlk günden adamları dize getirirsek dönüş yolunda saldırı tehlikesiyle karşılaşmayız demektir. Kabileler birbiriyle savaş halinde, onun için birbirlerinin yardımına koşmazlar. Ancak biz saldırmadan önce geleceğimizi haber alırlarsa dağılıp kaçmaları tehlikesi var. On iki gün sonra harekete geçiyoruz. Böylelikle her biriniz lejyonlarınızı belirtilen yerlere götürebilirsiniz.»

Vadinin yamacındaki kamptan Huy Ben-Amon da kendisine verilen lejyonu büyük ırmağa indirdi. Orada konakladılar, ama karşı yakadan görülmemek için her türlü önlemi alıyorlardı. Bir yandan da harıl harıl ırmağı geçmek üzere salları yapıliyordu. Çünkü ırmak yağmurlardan kabarmıştı, yürüyerek, yüzerek geçmek olanaksızdı. Sonra lejyonlar ellişer ellişer sallara bindi, ırmak kazasız belasız aşıldı ve barbarların kasabasına doğru yürüyüşe geçildi. Yolda rastladıkları birkaç yüz çoban ve avcının çarçabuk hakkından gelindi, ileriye ordunun yaklaştığını haber vermemeleri için. Huy, bunların mavimsi kara derili, yakışıklı, hayvan derileri giymiş, yanaklarını, göğüslerini boyamış kişiler olduklarına dikkat etmişti. Akşam olurken mola verildi. Askerler soğuk et ve mısır ekmeğiyle karın doyururlarken Huy da Lannon'un omzuna dokundu, ilerisini gösterdi. Binlerce ateşin aydınlattığı göğü kızıla boyuyordu.

«Evet, o büyücünün kehanetinde söylediği gibi, 'zengin bir hasat'. Sözleri benim canımı sıktı. Geceler boyu düşündüm durdum. Ölümünden, karanlıktan, bir dostun ihanetinden söz etti. Onun kötü biri olduğuna inanıyorum.»

«Aman efendimiz, yanılıyor olmayasınız?»

«Güzel bir yüz seni aldatmasın, Huy. Bu büyücü senin için çok mu önemli, Güneşkuşu'm? Ondan uzak durmanı salık veririm. Seni seven birinin sözlerine kulak ver. O kızdan sana hayır gelmez, yalnız dert gelir.»

Huy sözü değiştirmek için yerinden kalktı:

«Yeterince dinlendik artık. Yola çıkalım.»

Sonunda kasaba görüldü, oldukça genişti, herhalde 50.000 kadar nüfusu olmalıydı. Huy lejyonunu iyice yaklaştırdı. Kasaba derin bir uykuya dalmış, ateşler sönmeye yüz tutmuştu. Huy, «Hadi,» dedi. Subaylardan birine emir verdi, o da bir meşale yakarak havaya fırlattı, böylece harekete geçilmiş oldu, ama kasaba besbelli nöbetçi filan dikmemişti. Bu barbarlar köleliği hakke ediyorlardı demek. Huy diyordu ki:

«Bunlara özgürlük değil, kölelik gerek. O zaman rahat ederler.»

Lannon da onaylıyordu:

«Öyle ya, onları giydireceğiz, yedireceğiz, tanrıları öğreteceğiz, daha ne isterler? Onları karanlıktan alıp güneşe götüreceğiz.»

Birden savaşçılar, derin uykuya dalmış Vendilerin kasabasını basıverdiler, kulübelerini yaktılar, çoğunun başlarına vurarak sersemlettiler. Huy, bulunduğu yerden bir iniltinin göğe yükseldiğini duyuyordu. Bu, dehşete düşmüş binlerce insanın sesiydi. Gece birdenbire hareketlenmiş, çığlıklarla, alevlerle dolmuştu. Zavallı Vendiler şaşkınlıktan oraya buraya koşuyor, nereye kaçacaklarını

bilemiyorlardı. Kafalarına yedikleri topuzlarla öyle, kapkara ve çırılçıplak, yerlere serilip kalı kalıveriyorlardı. Bir kadın, kucağında bebeğiyle, üzerine gelen askerleri görünce döndü, kendini alevlerin içine attı, canlı bir meşale gibi yanarken yalnız bir kez bağırdı. Bu görünüm, Huyun heyecanını birdenbire söndürüvermişti. içine bir tiksinti dolmuştu. «Durun! Vurmayın artık!» diye bağırdı. Ortalık biraz yatıştır gibi oldu. Bir düzene girildi. Kölebaşları, köleleri sıraya dizdiler, piyadeler kenti baştanbaşa temizledi, ateşler de yandı bitti, ardından sadece küller kaldı. Şafak sökerken Huy, Baal'i selamlamak üzere dua ediyor ve kölelerin bağırırları, iniltileri, lejyon askerlerinin seslerine karışıyordu. Huy geri çekilmeye başlamıştı. 20.000 baş hayvan alınmıştı. Onları ger; götürmek kolaydı da köleler nasıl gidecekti? Herhalde dönüş en az iki, üç gün sürerdi. Çünkü köleler, askerler gibi hızlı ve istekli yürümeyeceklerdi. Zincire vurulacaklar, bu da yürümelerini büsbütün zorlaştıracaktı. Ancak geçen her saat, karşı bir saldırı olasılığını ve tehlikesini arttırıyordu."

O sırada genç bir subay Huy'un yanına yaklaştı: «Efendimiz. Kölelerin arasında genç adam pek az.» Huy da yaklaştı, baktı. Doğruydu, çoğu ya sakalı bitmedik yeni yetmeler, ya da kadınlardı. Kölebaşları yaşlılarla sakafarı ayıklamışlardı, geriye savaşçı olabilecek pek az erkek kalıyordu. Bu arada Huy, gözüne kestirdiği bir gence yaklaştı, onun dilinde sordu:"

«Savaşçılar nerede?» Genç adam kendi dilinde konuşulmasına çok şaşmıştı, karşılık vermek istemedi, ama baktı İşin şakası yok, başı gidecek, konuştu:

«Kuzeye, buffalo avlamaya gittiler. Ne zaman döneceklerini bilmiyorum.» Demek ki Huy'un acele etmesi gerekiyordu. Bir an önce buralardan uzaklaşmalıydı. Vendilerin savaşçı birlikleri bu dumanı görür görmez peşlerine düşeceklerdi. O sırada Lannon çıkageldi, burnundan soluyordu: «Kölebaşlarına ayıkladıkları adamların canını bağışlamalarını sen mi emrettin? Ne hakla?»

«Sefer halindeki bir lejyonun komutanına verilen hakla, evet / o emri ben verdim.» Huy birden hükümdarın bu öfke nöbetlerinden bıkip usandığını anladı. Şimdi bunlarla uğraşmanın sırasımıydı?"

«Ama ben her şeyin yakılmasını buyurmuştum.»

«Yaşlılarla sakatlar ve hastaların boğazlanmasını değil.»

«Kabilelerin bilmesini istiyorum ki Lannon Hycanus buradan geçmiştir.»

«Merak etmeyin geride tanık bırakıyoruz ya! Bu yaşlılar bize yük olacakları gibi kendi kabilelerine de yük olmayacaklar mı? Efendimiz, şimdi benim size söyleyeceğim çok önemli bir şey var. Vendilerin askerleri elimizden kaçmış, herhalde şu anda savaş düzenine girmekteler. Ne kadar yakında olduklarını da bilmiyorum, ama biz burada konuşarak oyalandıkça, yaklaştıklarından hiç kuşum yok.»

Köleler harekete geçtiğinde vakit öğleyi bulmuştu. Kölebaşlarının yaptığı sayıma göre, 22.000 kişi tutsak alınmıştı. Vendiler birbirine zincirle bağlanmış, dört mili aşkın bir dizi meydana getiriyor ve son derece yavaş yürüyorlardı. İlk saldırıya ilk gece, geceyarısına doğru uğradılar; bu, Huyun hiç ummadığı kadar düzenli, disiplinli bir ordunun saldırışuydı. Ancak kendi lejyonlarının disiplini, saldırıyı rahatça atlatabilmişti, hem de pek az kayıp vererek. Buna karşılık düşmanın kayıpları epey ağır olmuş ve ay doğarken geri çekilmişlerdi. Bu arada birbirine zincirli tutsakların da pek çoğu kaçmış, yine de geriye dehşetten, açlıktan, susuzluktan bağırışıp inleyen en az 16.000 tutsak kalmıştı. Lejyon ateşlerini tutuşturarak ölüleri yaktı. Ertesi gün, yol boyunca Vendiler durmadan şuradan, buradan saldırıyor, ordunun yürüyüşünü geciktiriyor, oyalıyordu. Böyle bir şey görülmemişti. Kabileler genellikle bir saldırıdan sonra dağılır giderlerdi, bunlar ise düzenli bir ordu gibi davranıyorlardı. Birden karşılarına, yere çakılmış on altı mızrak ve mızraklara geçirilmiş on altı lejyoner başı çıkıverdi. Tam ırmağı geçmeye elverişli sığ bir yerin başlangıcıydı burası. Aslında bin iki yüz kişilik bir lejyondan on altı kişinin eksilmesi bir şey ifade etmezdi, ama bu kanlı, kesik başlar, askerlerin moralini iyice sarsmıştı. Irmağı geçecekleri sığılık yer ise, Huy'un kuvvetlerinin en az bir katı bir güç tarafından tutuluyordu. Üstelik hava çok sıcaktı ve zaten morali bozulmuş olan lejyonerler yorulmuşlardı da. Lannon yüzüne bir mızrak yemiş, yanağı ta kemiğine kadar yarılmıştı. Gerçekte ağır bir yara değildi, ama çok çirkin görünüyordu, sakalı kana, toza bulanmıştı. Bir hekim yarayı dikti. Ama izi kalacaktı. Bu arada Huy, Lannon'un yanına gelmişti. Kral ona dedi ki-

«Bak, ben bu işin gizemini çözdüm. Şuraya bak, Huy!»

Gerçekten de, ancak 500 adım ötelerinde, alçak bir tepenin üzerinde birkaç kişi duruyordu. Aralarında çok iri, kapkara derili biri vardı, başındaki mavi balıkçıl tüyleri rüzgârda savruluyordu. Çok gösterişli, görkemli bir adamdı, kraldı besbelli ve ordusunu oradan yönetiyordu. Demek ki kabileler kendilerine bir lider bulmuşlardı sonunda. Onun için böyle derlenip toparlanmışlar, böylesine direnebiliyorlardı. Lannon emir verdi:

«Onu yakala, bana getir, mutlaka istiyorum. Bundan başka hiçbir şeyin önemi yok. O adamı bana getireceksin.» Arkadaşının sesinde bir gariplik olduğunun farkına varan Huy, dikkatle yüzüne baktı ve anladı. Lannon belki ömründe ilk kez, korkuyordu.

Huy, adamlarından elli tanesini seçip yüzlerini, kollarını, bacaklarını tencere isiyle, çamurla siyaha boyattı, sonra sözde zincire vurdu, birbirlerine bağladı. Düşmanın elinden kaçmış tutsaklar gibi tepeye tırmandılar, kral ile yanındakiler gafil avlandı. Kral, yakından gerçekten de korkunç görünüşlü bir adamdı.

Sonunda Huy ile karşı karşıya kaldılar, ama Huy, ondan daha ufak tefek, daha çevikti. Kralı yendi, yaraladı. Kralın tutsak edilmesi kabilelerin, ordunun bozguna uğramasına yetti, o gün geceyarısından sonraya değin düşmanı yok etmekle, tutsak almakla uğraştılar.

Zafer kazanılmıştı.

Dönüşte herhangi bir direnişle karşılaşmadılar, ırmağı rahatça aştılar. Vendilerin ordusu dağılmış, şeflerinin tümü de ya öldürülmüş, ya da tutsak alınmıştı. Lannon çok sevinçliydi:

«Benim Güneşkuşu'm. İsteddiğimden de fazlasını yaptın. Ben bile sınırlarımda böylesine tehlikeli bir düşmanın güçlendiğinden habersizdim. Bir yıl daha onu bırakmış olsaydık, tanrılar bilir bizi ne hale getirirlerdi. Eee, söyle bakalım, sonuç nedir? Rıb - Addi hesabı yaptı mı? Çağır gelsin.»

Rib-Addi belgeleriyle, mürekkebe bulanmış parmaklarıyla ve kimseye güvenmeyen küçük gözleriyle çıkageldi. Ele geçirilen hayvanların ve her kategoriden kölelerin listesini okudu. Sonra karamsar bir görüş ortaya attı:

«Fiyatlar çok düşecek, efendimiz. Opet pazarının bunca zenginliği sindirmesi için en az iki, üç yıl geçmesi gerekecek. Ama bu arada Ben-Amon lejyonunun elde ettiği ganimet en azından 250 bin parmak altın eder.»

Lannon, Huy'e döndü:

«Bunun binde biri senindir yani 250 parmak altın. Sonunda zengin oldun demektir Huy. Neler hissediyorsun bakalım. Sen de, Rib-Addi kalemini al da yaz. Lannon Hycanus ganimetten yarı payını savaşta başarıları karşılığında lejyon kumandanı Huy Ben - Amon'a ödül olarak veriyor, böyle yaz.»

«Aman efendimiz, bu, yirmide bir eder, yani 1.000 parmak altını aşkın bir ödül, çok fazla değil mi?»

«Sen dediğimi yap, ötesine karışma, hadi, yaz.»

Bundan sonra Lannon öteki subayları da çağırdı. Her birine ödülleri dağıttı. Huy ise düşünemiyordu bir türlü, zengin olmuştu demek! Hemen bugün tanrılara bir kurban kesmeliydi, en azından bir ak boğa kurban etmeliydi. Rib-Addi'nin dediği gibi, pazarda fiyatlar iyice düşerdi artık. Ucuz bir hayvan bulmak hiç de zor olmayacaktı. Sonra aklına geldi ki, artık pntilik etmek, her şeyin ucuzunu aramak zorunda değil. İsteddiği her şeyi elde edebilirdi. Zeng teraslarından toprak alabilir, Habbakuk Lal'in ticaret gemilerinden birine ortak olabilir, altın madenlerinden pay alabilir, ömür boyunca geçimini sağlayabilirdi. Artık yamalı tunikle gezmeyecek, evde et giderleri kısılсын diye kavga çıkarmayacak, liman meyhanelerinde ucuz, ekşi şaraplar içmek zorunda kalmayacaktı. Sonra, sonra da, artık Lannon'un konukseverliğine de öyle ihtiyacı kalmayacak, onun köle kızlarından geçinmeyecekti. Kendisine güzel kızlar alacaktı, hem de bir değil, iki, hatta üç tane. Güzel, sevimli, uysal kızlar. Kanının kaynadığını hissediyordu. Öyle ya, evlenebilirdi artık, soylu ailelerin kızları bile, böylesine altın sahibi birinin kamburunu görmezlikten gelebilirlerdi. Sonra birden Tanith gözlerinin önünde canlanıverdi. O hayalî eşler, o köle kızlar silindi gitti. İçime bir kasvettir çöktü. Astarto rahibeleri tanrıçaya adanmışlardı, evlenemezlerdi. Birdenbire Huy, kendini az önceki kadar zengin bulamadı. Lannon konuşuyordu:

«Kralın konuşuyor, duymuyor musun?»

«Efendimiz, hayallere dalmışım, bağışlayın. Ne buyurmuştunuz?»

«Barbarı çağırırsak da lejyon hazırlığını tamamlamadan işini bitirsek diyordum.»

Kralı el ve ayak bileklerinden ve boğazından zincire vurmuşlardı. Kölebaşları tehlikeli birini ilk bakışta anlarılardı. İkisi, boğazındaki demirden sarkan zincirlere yapışmış, sımsıkı tutuyorlardı. Adam, Huy'un anımsadığı kadar iri yapılıydı, derisi daha bile karaydı, ama gençli. Oysaki Huy onu olgun çağda biri olarak düşünmüştü. Demek ki iri yapısı ve gururlu tavırları yaşını büyük gösteriyordu. Huy onun zincirlerinden kurtulmak için çırpınmış, etlerini yırtmış olduğunu gördü. Kasığındaki yara, yaprak ve ağaç kabuğuyla üstünkörü sarılmış, besbelli iltihaplanmıştı, çünkü çevresi şişmiş, sarı sarı cerahat akıyordu. Topallamasına, kölebaşlarının zincirlerinden vahşi bir

hayvan gibi sımsıkı tutmalarına karşın, her şeye karşın hükümdar olduğu yine de ilk bakışta anlaşılıyordu. Bakışları çok vahşiydi, gözlerinin akı bile sarımtıraktı. Kandamarları belli oluyordu ve düşmanlarına âdeta elle tutulur bir nefretle gözlerini dikmişti.

Lannon gözlerine inanamıyor gibiydi:

«Bu kocaman, kara canavarı demek sen yakaladın, öyle mi, Huy? Hiç kimseden yardım görmeksizin, kendi başına?»

Huy, gözlerini barbar kraldan ayıramıyordu, usulca sordu:

«Adın ne senin?»

«Vendi dilini nereden biliyorsun?»

«Ben birçok dil bilirim. Kimsen sen?»

«Manatassi. Vendilerin Kralı.»

Lannon bu karşılığın kendisine çevrilmesi üzerine:

«Söyle ona, artık kral filan değil.»

«Elli bin Vendi savaşçısı bana hâlâ kral diyor.»

«Köle bir halkın köle kralı. Ne dersin Huy? Tehlikeli bir düşman değil mi bu? Yaşamasına izin verebilir miyiz?»

Huy derin düşüncelere daldı. Manatassi'ye karşı bir ilgi duyuyordu, adamın gücünden, varlığından, gösterdiği askeri beceriden etkilenmişti. Onu kendisi yakalamıştı. Lannon'dan bile isteyebilir, üzerinde hak iddia edebilirdi. Bu, belki de olağanüstü bir fırsattı. Bu adamı almak, eğitmek, uygarlaştırmak, neler yapılmazdı ki! Lannon bu arada kendi sorusuna kendi karşılık veriyordu:

«Bence doğru olmaz bu. Onu tepenin orada ilk gördüğüm andan, tehlikeli olduğunu anlamıştım zaten. Öldüresiye tehlikeli. Onu yaşatamayız, Huy. Tanrılara gönderebileceğimiz pek iyi bir haberci olur. Onu Baal'a adar ve şu savaştan zaferle çıkmamızın bir şükran belirtisi olarak göndeririz.»

Huy sesini alçalttı:

«Efendimiz, şu adamı aydınlatabileceğimi hissediyorum. Ona gerçek tanrıları öğretebilirim. Henüz genç, efendimiz. Üzerinde çalışır, eğitirim onu, hazır olduğu zaman da yeniden halkının başına gönderebiliriz.»

«Yahu senin beynini kuşlar mı gagaladı yoksa? Ne diye halkının başına geri gönderecekmişiz, yakalamak için bunca zahmete girdikten sonra?»

«O zaman bizim müttefikimiz olur da ondan. Bu adamdan yararlanırsınız, bunun aracılığıyla öteki kabilelerle anlaşmalar yapabiliriz. Onu kazanırsak kuzey sınırımızın güvenliği sağlanmış olabilir.»

Lannon kızmıştı:

«Barbarlarla anlaşmak da ne demekmiş? Kuzey sınırlarımızı güvenliğe alabilecek bir şey vardır, tek bir şey: güçlü bir erin tuttuğu sağlam bir kılıç. Hayır, Huy, fazla laf istemem, bu adam ölecek, hem de bir an önce. Bu gece, gün batarken. Onu haberci göndermeye hazırlan.»

Huy, kölebaşlarına tutsağı götürmelerini işaret etti, ama Manatassi bir adım öne attı kölebaşlarını

da zincirlerinin ucunda, sürükledi.

«Yüce soylu.» Huy, şaşırmıştı, döndü, baktı:

«Ne var?»

«Ölüm mü?»

«Evet, ölüm.»

«Ama benden yana çıktın, benim için konuştun? Neden? İkinci kez yapıyorsun bunu. Birincisinde tam baltanın keskin tarafını indirip başımı uçuracakken küt tarafla vurup beni bayılttın, öldürmedin. Şimdi de benim adıma konuşan. Neden?»"

«Bilmiyorum, açıklayamayacağım.»

«Aramızdaki bağlantıyı sen de hissettin de ondan. Ruhların bağı. Sen de sezdin.»

Huy başını salladı, uzaklaştı. Çadırında akşama kadar yazdı durdu. Savaşı anlattı, zaferleri bir bir anlattı, alınan tutsakları anlattı, ganimeti anlattı, ama bir türlü Manatassi'yi anlatmaya dili varmadı. Adam akşam ölecekti nasıl olsa, varsın anısı da onunla birlikte ölüp gitsin, yaşayanları tedirgin etmesin. Lannon şu zavallı, ölüme mahkûm tutsak kral için ne demişti? «Kara Canavar». Hepsi buydu işte. Öğleden sonra baltasıyla uğraştı, güzelce biledi, yağladı, parlattı, sonra kurban töreni için üstünü değiştirdi, temiz giyinip Lannon'un çadırına vardı.

«Gel, otur yanıma Güneşkuşu'm. Şu işimi bitireyim seninle birer şarap içeriz.»

Böyle diyerek subaylarıyla, danışmanlarıyla devlet işlerini görüşmeye devam etti. Huy'un, üzerinde günlerce kafa patlatacağı sorunları çarçabuk çözümleyiveriyordu. Sonra adamları çekildiler. Huya döndü:

«Yarın sabah Opet'e gidiyorum. Çabuk dönmem gerekiyor. Artık kölelerle, sürülerle sen uğraşır, başedersin»

Şuradan buradan konuşarak, iki dost gibi şaraplarını içtiler. Huy sözü tutsak krala getirmek istiyor, Lannon da bu konudan uzak duru/ordu. Sonunda Huy, açık açık konuştu:

«Şey, efendimiz, şu Vendi kralı.» Ama daha fazla konuşamadı, çünkü Lannon şarap kâsesini vurduğu gibi kırdı.

«Sen dostluğu kötüye kullanıyorsun, onun ölümünü emrettim. Bu iş kapanmıştır artık. Onu yaşatmak büyük bir hata olacaktır. Yeter artık Huy, bir sözcük daha istemem. Hadi git de onu gönder buraya.»

Gün batarken Vendi kralını bir açıklığa getirdiler. Baalin sembolleri işlenmiş bir deri harmaniye bürünmüş, sembolik kurban zincirlerini taşıyordu. Huy, rahipler ve soylularla durmuş, sakalını büküyordu. Gözgoze geldiler, adam sanki Huy'un ruhunu gözlerinden çekip alacaktı. Öylesine ısrarla bakıyordu. Sonra gösteri başladı, ama o gözleri hep üzerinde hissediyordu. Yardımcıları ona akbabalı baltayı uzattılar, Huy, Manatassi'nin yaklaştırılmasını işaret etti! Kölebaşları yaklaştılar, harmaniye kurbanın omuzlarından çektiler. Ayağındaki ham deriden sandalları da çıkarmışlardı. Kölebaşları ellerinde zincirler bekliyorlardı, Huy'un bir işaretiyle kurbanı yakalayıp yere atacaklar, ensesini gerip, baltaya hazırlayacaklardı.

Huy bir türlü işareti veremiyordu, çünkü o vahşi, akları sararmış gözlerin etkisinden Kendini

kurtaramıyordu. Sonunda zorla gözlerini ondan ayırıp yere indirdi. Manatassi'nin ayaklama baktı. Çevresindekiler kıpırdandılar. Güneş batmak üzereydi, geç kalınıyordu. Ama Huy hâlâ Manatassi'nin ayaklarını seyre dalmıştı. Lannon'un gürleyen sesi, onu kendine getirdi:

«Güneş batıyor, rahip. Vur hadi!»

«Efendimiz, burada görmeniz gereken bir şey var.»

«Ama güneş gidiyor!»

«Hayır, mutlaka görmelisiniz. Gelin, bakın.»

Lannon yaklaştı, kara tutsağın ayaklarına bakar bakmaz, şaşkınlığını belirtir bir ses çıkardı. Manatassi'nin ayakları şekilsizdi, başparmakları çok açıktı, tıpkı doğadışı bir kuş ayakları gibi. Lannon elinde olmaksızın bir adım geri çekildi. Huy dedi ki:

«Bu adam kuş ayaklı. Baal'in güneşkuşunun ayakları var bunda. Bu adamı tanrılar mimlemiş. Tanrıların sevgilisi olacak, haberci olarak gönderilemeyeceğini ilan ediyorum.»

O, konuşurken güneş battı, hava karardı, serinledi.

Lannon son derece öfkeliydi, öfkeden yüzü sararmıştı.

«Bana meydan okudun sen. Tanrıların ardına gizlenmeye çalışma, rahip. Sen de, ben de ikimiz de pekâlâ biliyoruz ki Baal'in kararlarının birçoğunu Huy Ben - Amon ,yine Huy Ben - Amon için verir. Sen bana meydan okudun. Bu barbarı benim erişemeyeceğim bir yere koymayı tasarlıyorsun, benimle iktidar ve politika oyunlarına girmeyi amaçlıyorsun sen.»

«Efendimiz ben sizin en sadık, en güvenilir...»

«Dikkat et rahip ayağını denk al. Seni uyarıyorum. Dört krallıkta da yükseklerde uçuyorsun, ama unutma ki sadece ve sadece benim hoşgörümle... Seni böyle yükselten benim, aynı kolaylıkla yere de çalabilirim, unutma.»

«Biliyorum efendimiz, hepsini biliyorum.»

«Öyleyse o barbarı ve: bana.»

«Ne yazık ki veremem, efendimiz. O benim değil ki, tanrıların malı.»

Lannon bir şarap amforasını kaptığı gibi Huyun kafasına savurdu. Huy hemen yana kaçtı, amfora çadırın derisine çarptı, yere düştü, kırılmadı, ama içindeki şarap gürül gürül aktı, toprağı ıslattı. Lannon şimdi ayağa kalkmış, Huy'un başına dikilmişti, yumrukları sıkılıydı. Soluk mavi gözleri hain hain parlıyordu, boğuk bir sesle:

«Çık buradan, çık, yoksa...»

Huy daha fazla beklemedi.

Lannon Hycanus 200 kişilik bir muhafız birliğiyle Opet'e doğru yola çıktı, Huy onun arkasından baktı, birden kendini yapayalnız buluverdi. Kralın koruyucu eli üstünden çekilmişti. Geride kalanlar kralı uğurlamak için bağırışır, alkışlarken kral gülerek döndü, Huy'u görünce yüzündeki gülümseme dondu, yürüdü gitti. Boşiman Xhai de peşinden gidiyor, kralın gölgesi gibi, yanından ayrılmamaya özen gösteriyordu.

Huy döndü, gitti, tutsak kral, Huy'un çadırının bir köşesinde, ölüm döşeğinde yatıyordu. Yarası çok pis kokuyordu. Yaşlı köle kadınlardan biri, adamın ateşini düşürmek için vücudunu soğuk sularla ovuyordu. Huy çömeldi, krala dokundu. Alev alev yanıyordu. Gerçekten de ateşin bu koskocaman, kapkara bedeni âdeta göz göre göre yiyip bitirmesi şaşılacak bir şeydi. Deri bile renk değiştiriyor, parlak morumsu karadan kuru, tozlu kurşuniye dönüşüyordu. Kasığındaki yara iyice şişmiş, pis kokulu bir kabuk bağlamıştı. Kabuktan yeşilimtırak san bir sıvı akıyordu. Kral saatten saate yaşamla olan bağlarından kopuyor gibiydi. Ertesi gün öğle üzeri, Huy yalnız başına kamptan ayrılarak tanrısıyla başbaşa kalabileceği bir yüksekliğe çıktı. Burada, ulu ırmağın vadisinde güneş - tanrının varlığı her şeyi kaplıyor, sıcağıyla herkesi bastırıyor gibiydi. Huy önce duasını etti, ama tanrılarına biraz küskündü doğrusu, dedi ki:

«Ulu Baal, senin isteklerine uydum, işaretlerini taşıyan şu adamın canını kurtardım. Yakınmak istemem, isteklerini tartışmak da istemem, ama bunun hiç de kolay olmadığını biliyorsundur herhalde. Ben de kendime göre büyük fedakârlıklarda bulundum. Kralın hoşgörüsünü yitirdim, Baal Başrahibi olarak durumumu tehlikeye attım. Kendimi düşünmüyorum, senin hizmetkârın olarak başkalarının üzerindeki etkimini düşünüyorum. Beni zayıf düşüren şey, tanrılara tapınmayı da zayıf düşürür. Bilirsin, emredersen yerine getiririm, bana ne yük yüklersen seve seve taşıyım, çünkü hep senin aklına sığınmış, sana güvenmişimdir.»

Huy soluk almak için sustu, düşündü. Bunları söylemenin zamanı gelmiş de geçmişti bile. Gerçekten Tanrıların da bazı şeyleri bilmesi, öğrenmesi gerekiyordu artık. Yine de, kralı kızdırmıştı, bari tanrıları kızdırmasaydı.

«Ama şu senin işaretini almış barbar konusunda pek emin değilim. Onu kurtarmam nelere maloldu, ama ne amaçla? Şimdi ölmesini mi istiyorsun? Sana yalvarıyorum, diz çöküp yakarıyorum, ne olursun, her zaman sana sadık, «ana karşı dikkatli şu hizmetkârına niyetini açıkla.»

Huy daha fazla konuşup tanrıyı kızdırmaktan çekindi, sadece Baal'i öven şarkısını son derece dokunaklı bir sesle söyledi. Sonra aşağıya indi. Bronz bir ustura alıp, tutsak kralın kasığındaki kocaman şişi yardı. Zehir yoğun, yapış yapış sapsarı bir sıvı olarak akıp gitti. Huy açık yaraya haşlanmış mısır lapası koydu. Akşama ateş düşmüştü. Manatassi bu kez derin, rahat bir uykuya dalmıştı. Huy bu devî kazandığına, onu dua gücüyle, ölümün kara pençesinden çekip aldığına inanıyor, seviniyordu.

«Tanrılar seni bana verdiler. Sen benimsin.»

Kral Manatassi henüz gücünü toparlayamamıştı ve vücuduna, onu böyle halsiz bıraktığı için kızırıyordu. Başın» çevirdi, çadırın öte yanında, o garip küçük adam, hasırın üzerine bağdaş kurmuş, pırı! pırıl parıldayan incecik bir maden levhası üzerine ucu sivri bir bıçakla durmadan bir şeyler, bir işaretler kazıyordu. Her gün birkaç saat bu işle uğraşıyordu, her nedense. Manatassi onun sırtından aşağı inen kara saç örgülerine, kamburuna, kısa, çevik hareketlerine baktı, savaşta nasıl usta olduğunu anımsadı. Huy onun uyandığını görmüş hemen başucuna koşmuştu, yiyecek getirtti. Manatassi büyük bir iştahla yemeğini yerken, Huy'un anlattıklarına pek kulak asmıyordu. Adam yine ayın beyaz yüzlü bir kadın olduğundan söz ediyordu. Böylesine usta bir savaşçı nasıl böyle saf olabilir, şaşılacak şey doğrusu! Baksana, ayın kocaman bir mısır çöreği olduğundan habersizdi. Ulu tanrı Mitasi - Mitasi onu ucundan kemirdikçe azalır, azalır, yokolurdu. Bunu bilmeyecek ne vardı? Bu arada Huy sordu:

«Anladın mı?»

«Anladım, yüce soylu.»

«İnanıyorsun, değil mi?»

«İnanıyorum.» Manatassi onu memnun edecek karşılığı bildiği için böyle söylüyordu. Huy tutsak kralı eğitmek için harcadığı çabaların boşa gitmediğini görünce nasıl da seviniyordu! Sembolleri ona büyük bir dikkatle anlatmış, Manatassi'ye ayın Astarte olmadığını, sadece tanrıçanın sembolü olduğunu söylemişti.

«Şimdi, ulu tanrı Baal,» diye söze girişince Manatassi içini çekti. Ardından neler geleceğini çok iyi biliyordu çünkü. Şu garip adamcık bu kez de göl yüzündeki, Mitasi - Mitasi'nin girip çıktığı o delikten söz edecekti. Manatassi'ye onun, alev alev yanan kızıl sakallı bir adam olduğuna inandırmaya çalışacaktı. Şu soluk benizliler de ne anlaşılmaz adamlardı yahu? Bir yandan silahları, giysileri ve büyü denebilecek becerileri vardı, öte yandan kabilesindeki ufacık bir çocuğun bile bildiği, anladığı gerçeklere bir türlü akıl erdiremiyorlardı.

Manatassi, hastalığı atlatıp kendine gelirken ilk düşüncesi kaçmak olmuştu. Ama şimdi, şu zayıf halinde sadece gözlemci olarak, plan yapması, hazırlanması gerekiyordu. Bol bol zamanı vardı nasıl olsa. Burada güvenlikteydi. Şu kambur cücecik anlaşılmaz bir güce sahipti ve onu kanadı altına almıştı. Yani efendisi onun üzerine kanat gerdikçe Manatassi'ye hiç kimse dokunamazdı, bunu biliyordu. Bildiği bir şey daha, burada öğrenecek pek çok şeyin olduğuydu. Bu adamların becerisine, bilgisine sahip olabilirse bin kez silahlanmış sayılırdı. Kabilelerin gelmiş geçmiş en büyük savaş komutanı olabilirdi. Bu becerileri kullanarak onu yenilgiye uğratmışlardı ya, Manatassi de onlardan öğreneceği becerilerle bu adamları yenecekti. Huy, soruyordu:

«Anlıyor musun? Baal'in yerin de, göğün de, her şeyin efendisi olduğunu anlıyor musun? Astarte ile ulu Baal'i tanrı olarak kabul ediyor musun?»

«Anlıyorum ve kabul ediyorum.»

«Onlar seni mimlemişler, onların hizmetine adanman gerekir. Siteye vardığımızda ulu Baal'in tapınağında gereken töreni yapacağım. Senin için bir tanrı - adı da buldum. Bundan sonra, senin adın Timon olacaktır. Timon, beşinci Ulu Aslan'ın hükümdarlığı zamanında Rahip - savaşçıymış. Büyük bir adammış.»

«Nasıl istersen, yüce soylu. Adım Timon olsun. Ama bir şey soracağım, şu sarı madenin üzerine

kazıdığın işaretler, onlar ne?»

Huy hemen fırladı, altın levhaları yatağın yanına getirdi.

«Biz sözcükleri, masalları, düşünceleri böyle saklarsınız işte.»-

Sonra yazıyı anlatmaya koyuldu, Timon da fonetik alfabenin ilkelerini çabucak kavrayıverdi. Sonra bir deri parçasına kara is mürekkebiyle Timon adını yazdı, birlikte, yüksek sesle okudular. Timon bu ilk başarısına pek sevinmişti, güldü, içinden de: «Evet, burada öğrenecek çok şey var, ama zamanım o kadar az ki!» diyordu.

İki yıl içinde limon, Pön dilini de pek güzel öğrenmişti. Huy ona tarih, özellikle savaş tarihi dersi veriyor, Hannibal'in savaşlarını, Pön savaşlarını tek tek anlatıyor, öğrencisinin çarçabuk kavradığını görünce de seviniyordu. Artık Timon onun güvendiği bir köleydi. Bir adım arkasından yürüyor, beline de ince bir zincirle hançerini ve para kesesini asıyordu ki bu, ancak güvenilen kölelere tanınan bir ayrıcalıktı. Efendisinin kılıç tutan kolunu örtmemek için sol tarafından, bir adım gerisinden yürürken de eli hep hançerinin kabzasında oluyordu. Bu arada iki savaşçı, savaş taktiğini, stratejisini filan da sık sık tartışıyorlardı. Bu dev karaderili köleyle küçücük, cüce boylu efendisi gerçekten de pek ilgi çekici bir görünüm oluştururdu. Halk onları tanır Huy'u alkışlar, çevresini sarar ve belki de Timon'un kuşağındaki keseden bir sadaka umarlardı. Huy sevildiğini birdi. Başarılı bir general, sevilen bir rahip, akıllı bir kişi, usta bir şarkıcı ve zengin, insansever bir kişi olarak sitede herkes tarafından e! üstünde tutulduğunu bilir, bundan çok hoşlanırdı. Pazar yerinden geçerlerken, bir köle satıcısı onlara seslendi. Melez Yuye kanı taşıyan, açık renk bir kızı gösterdi:

«Efendimiz, sizin için bir sanat eseri. Sarı fildişinden bir heykel.» Huy güldü, elini salladı. Limana indiler, öte yanda soylu ailelerin ve zengin tacirlerin evlerinin bulunduğu mahalleye geçtiler. Bu evlerin çevresi yüksek, balçık bir dış duvarla kuşatılmıştı, kapıları da ağır, oymalı tahtadandı. Huy'un evi de buradaydı, göle bakıyordu. İçeri girince kılıcını, harmanisini çıkardı, rahat bir soluk aldı. On dört prensle prenses onu bekliyorlardı. Çünkü hanedan ailesi çocuklarının dinsel eğitimi de Huy üstlenmişti. Kral, başrahiple arasının açılmasına karşın buna ses çıkarmamıştı.

Avluda kral hanedanının dadılarından biri, çocukların dersinin bitmesini bekliyordu. Bu, çok alımlı, uzun boylu, zayıf yapılı bir kızdı. Timon'un kabilesinden, bir Vendi kızıydı ve soylu bir aileden gelmeydi. Timonun tutsak edildiği savaşta o da tutsak alınmış, saraya girmişti. Adı Sellene'ydi, gizli gizli Timon'un odasında buluşup sevişiyorlardı. O gün de Timon, kızın yanına uzanırken dedi ki:

«Sana sarıldığım zaman bir tutsak köpek değil, yine Vendi kralı gibi hissediyorum kendimi. Birinci karım sen olacaksın, hepsinden önde gelecek, oğullarımı doğuracak, benim kraliçem olacaksın.»

«Ne zaman, ne zaman? -

«Yakında, hem de pek yakında. İstediklerimi elde ettim, seni ırmağın ötesine götüreceğim. Kabilelerin gelmiş geçmiş en büyük kralı olacağım, sen de benim kraliçem olacaksın.»

Sellene fısıldadı: «Sana inanıyorum.»

Aradan geçen süre içinde Huy, Tanith'i de kâhin olarak yetiştirmişti, kız henüz yirmisine gelmediği halde bu rolü pek güzel başarıyordu. Gerçi bulunduğu kehanetler hep Huy'un eseriydi, onun söyledikleri idi, ama ne önemi var? Bu sayede Huy, Lannon'a eskisi gibi akıl hocalığı yapabiliyor? Devlet işlerini yürütüyordu. Lannon da işin farkındaydı, hatta zaman zaman, kâhine neler soracağını önceden çıtlatıyor, böylece Huy'un düşünüp hazırlanmasına fırsat veriyordu. Alışverişle uğraşanlar, tacirler de hep kâhine danıştıklarından, Huy onları da dilediği gibi yönetebiliyordu, Tanith aracılığıyla. Lannon sık sık kâhini ziyaret ediyor, mağarada, Astarte'nin sessiz gölünün başında, söylediği kehanetleri dinliyordu. Ama Huy ile arası açıktı, hiç konuşmuyor, hiç yüz vermiyor, bu da Huy'u kahrediyordu. Ne yapsa, ne etse boşunaydı. Yaş günlerinde, tahta çıkış günlerinde gönderdiği armağanlar geri geliyor, kralı övmek için yazdığı şiirler, şarkılar okunmuyordu. Huy da çağırılmadığı törenlerin, şölenlerin hikâyesini, ağzının suyu aka aka, başkalarından dinlemek zorunda kalıyordu. Öte yandan, Tanith'e de ulaşması, sahip olması olanaksızdı, çünkü Tanith, tanrıçaya adanmıştı, bir ölümlünün olamazdı. O gün Huy, Tanith'i çocuklara Astarte ile Baal'in öyküsünü anlatması için çağırmişti. Kızın ağzından sanki bal akıyordu. Çocuklar büyük bir zevkle dinlediler. Sonra Huy, dadıları çağırdı, aralarındaki o uzun boylu, asık suratlı kadın her nedense onun hep huzurunu kaçıırıyordu. O kapkara gözlerinde anlayamadığı bir şeyler okunuyordu. Ona dedi ki:

«Sellene, Timon'a söyle de bir fener alıp sizi saray kapısına kadar götürsün.» Çocuklar gittikten sonra Tanith, Huy ve yaşlı rahibe Aina yemeği birlikte yediler. Huy onu Tanith'e eşlik etsin diye seçmişti ve bunun iki nedeni vardı. Bir kez kadıncağzı yarı kör ve küt sağırdı. Tam Huy'un istediği bir refakatçiydi Tanith için. Yemek bitince Huy, Tanith'i yukarıya, dama çıkardı, hasırlara oturdular. Huy çalgısını çalmaya başladı. Çalarken bir yandan da tekdüze bir sesle şarkı söyler gibi konuşuyor, konuşuyor, Tanith de yarı ipnotize edilmiş bir durumda, onu içinden, can kulağıyla dinliyordu.

Huy ben-Amon ne yapıp edip kralın hoşgörüsünü yeniden kazanmak zorundaydı. Bunun tek bir çaresi vardı. Timon'u ona armağan etmek. Yanıldığını söylemek. Öyle de yaptı. Timon ile önceden konuşmuş, kralın onu tanrılara kurban etmeyeceğine dair güvence vermişti. Sonra, Verimli Toprak Bayramının son gününde, herkes kral sarayında yiyip içip eğlenirken, Lannon da kafayı iyice bulmuşken, ansızın huzura çıktı, kölesini ona armağan verdi. Kral da bu eski dostunu kıramadı. Yeniden barıştılar, Lannon dedi ki:

«Öylesine çok zaman kaybettik ki, bu zamanı kazanmak için ilk iş ne yapacağız?»

«İçeceğiz, efendimiz.»

«Peki, sonra?»

«Sonra da avlanacağız.»

«Dediğin gibi olsun. Çabuk avcılarımı çağırın, yarın fil avına çıkıyoruz.»

O akşam Huy da iyice sarhoş olmuştu, evine dönerken yerde sızmış kalmış sarhoşları çiğnememeye gayret ediyordu. Hatta karanlıktan yararlanarak, uluorta sokakta sevişenler bile vardı. Ama peşine harmanili kukuletalı birinin takıldığını fark etmemişti bile. Tam kapısına vardığı zaman, elini kılıcının kabzasından çekip de kapıyı açarken ardından gelen, üzerine saldırdı, neye uğradığını anlayamadan yumuşacık dudaklar dudaklarına yapıştı. Kadın göğüslerinin, bacaklarının sıcaklığını duydu. Uzandı, yakalamaya çalıştı, ama kadın elinden kaymış, kaçmış gitmişti bile. Peşinden koştu, kadın Huy'un evine girdi, o da ardından. Kadın onun odasına girdi, yatağının başucunda durdu, ama yüzü hep örtülüydü. Sonra eğilip yanan kandili söndürdü. Böyle uzun süre karanlıkta köşekapmaca oynadılar, kadın kaçtı, Huy kovaladı, bir yandan da ikisi de çırlıçıplak soyunmuşlardı. Sonunda kadın yakalandı, kurtuluş yoklu.

Huy, uyandığında büyük bir huzur, sonsuz bir mutluluk içindeydi. Dirseğine dayanarak doğruldu, yanbaşımda uyuyan kıza baktı. Çok güzel bir vücudu vardı, teni açık zeytin rengindeydi. Ama koluyla yüzünü örtmüştü. Huy onun kolunu yüzünden çekince, solunu kesilir gibi oldu. Dehşet içinde kaldı, büyük bir korkuya kapıldı. Kız gözlerini açtı, ona gülümsedi:

«Baal seni kutsasın, kutsal babamız.»

«Tanith, sendin demek? Ama bunu nasıl yaparsın? Tanrıçaya saygısızlık bu! Büyük fak günah işledik.»

«Ama size olan aşkım? bilmezlikten gelmek daha da büyük bir günah olurdu efendimiz, doğaya karşı; işlenmiş bir günah.» Tanith şimdi yatağın içinde doğrulup oturmuş, onu öpüyor, öpüyor, hiç de vicdan azabı çekiyora benzemiyordu."

«İyi ama sen, sen beni sevemezsin ki! Nasıl olur bu?»

«Neden sevemez misim, efendim?»

«Ya kamburum? Sırtımdaki kambur?»

«Kamburunuzu da seviyorum, sizin bir parçanız olduğu için, sizin iyiliğinizin, akıllılığınızın bir parçası olduğu için.»

Bir an kıza baktı, sonra onu kucakladı, yüzünü saçlarına gömdü:

«Ah Tanith, ne yapacağız şimdi?»

Huy Ben - Amon, tepeye çıkmış, şafağın sökmesini, tanrısını bekliyordu. Kral ve 6.000 kişiyle fil avındaydılar. Verimli Toprak Bayramının üzerinden iki hafta geçmişti ve bu iki hafta süresince Huy hep düşünmüş durmuştu: kutsal kitapları karıştırmış, rahiplerin ve rahibelerin görevlerini, tanrılarla ve birbirleriyle olan ilişkilerini incelemişti. Sonunda da yaptığı işin günah olmadığı sonucuna varmıştı. Şimdi işe tanrısına karşı kendisini savunmaya ve onun vereceği hükme boyun eğmeye gelmişti.

Güneş doğdu, Huy önce onu karşılamak için şarkısını söyledi, sonra da durumunu açıkladı, savunmasını, Baal ile eşi Astarte arasında geçerli olanların onların yeryüzündeki temsilcileri arasında da geçerli olmasına dayandırıyor. Sonunda dedi ki:

«Bununla birlikte, ulu Baal ve ulu Astarte, belki de ben bu düşüncelerimde yanılıyorumdur. Belki de günah işledim. Eğer öyleyse sizin gazabınız üzerime olsun ve ömür boyu kendimi sizin hizmetinize adanmış olmama karşın beni yine de en ağır "ceza"yla cezalandırın! Şimdi fil avına çıkıyorum. Kendimi tehlikelere atmaktan bir an bile geri durmayacağıma and içerim. Eğer günah işledimse filler beni yere çalsın. Günahım yok ise, canım kurtulsun, rahibenizin canına, koynuna dönebileyim. Eğer canımı ve aşkıma bana bağışlarsanız ölünceye değin size hizmetten bir an bile geri durmayacağıma ve beni bağışladığınızı kimselere söylemeyeceğime and içiyorum. Sizle? ki sevdiniz, benim gibi seven birine de acıyın.»"

Huy tepeden, kendinden memnun indi. Tanrıları alabildiğine özgür bırakmıştı işte. Bugün rahatça onun canını alabilirlerdi. Zaten Huy, kendisini Tanith'ten ancak ölümün uzaklaştırabileceğini de çok iyi biliyordu. Bu tattığı meyva öylesine nefisti ki, bir daha asla vazgeçemezdi. Lannon seslendi:

«Huy, nerelerdesin? Hadi bakalım güneş yükseliyor. Sürüler yaklaşıyor, gözcüler haber verdi.»

Kralın avcıları hazır, Mursil, fil izi sürmekte usta olduğunu çoktan kanıtlamış olan Boşiman Xhai, bu arada, Timon da oradaydı. Huy, Lannon ile aynı file binecekti. Mursil, Huy'a bir fil yayı uzattı. Bu, ancak çok güçlü bir insanın kullanabileceği, bir buçuk metre uzunlukta ok atan, ağır bir şeydi. Sonuna dek gerilip koyverilince oku 100 adım öteye atabiliyor ve ok ta dibine dek filin derisine saplanabiliyordu. Göğüs kafesini geçip yüreğe saplanırsa, kocaman, pespembe ciğerleri delerse veya kulak deliğinden kocaman kafatasını yarıp beyni bulursa hayvan oracıkta ölürdü. Mursil dedi ki :

«Kutsal babamız, yayı mızrağa yeğ tuttuğunu bilirim. Bana gelince, kocamış kollarım artık yayı geremez oldu. Okluklar dolu. Okları da teker teker gözden geçirdim.»"

Huy, Lannon'un peşinden diz çökmüş filin yanına gitti, filin sırtındaki üstü örtülü oturmalıkta üç kişilik yer vardı. Okluklar ve mızraklar da dışına takılmıştı. Lannon bir mızrak seçti. Sonra aşağıya, avcılarına baktı. Hepsini de efendinin yanında yer almak onuruna kavuşmak için can atıyorlardı. Lannon, Xhai'yi çağırdı, küçücük adam, hemen file tırmandı.

Yola çıktılar. Yirmi savaş fili, tek sıra halinde ilerliyordu. Huy sordu: «Ne avlayacağız, efendimiz? Yavru mu, fildişi mi?»

«Önce yavru. Fil eğiticileri beş ile on yaş arasında iki düzine yavru istediler. Onları bu sabah yakalarız, çünkü vadiden önce yavrulamış sürüler çıkar. Sonra fildişi için avlanırsınız.» Bir korulukta pusu kurup uzun süre beklediler, yemek yediler. Sonra Xhai fısıldadı :

«Geliyorlar!»

Gerçekten de, ağaçların arasına önce yaşlı bir fil daldı, kuşkulanmış olmalı ki, havayı kokladı, ama rüzgâr arkadan estiği için insan kokusunu alamadı, yürüdü, arkasından öteki filler, en arkadan da yavrular, dar boğazdan girdiler. Boyları tam erişkin filden hemen hemen iri bir domuza kadar değişiyordu. En küçükleri en yaramaz ve gürültücüleriydi. Analarının bacaklarının arasında bağırışarak koşuyorlardı, hele bir tanesi pek sevimliydi, yürüyen anasının memesini emmeye çalışıyordu, sonunda annesi hortumuyla onu bir güzel pataklayınca yavru, acı acı bağırdı, kös kös anasının peşinden yürüdü. Şimdi bulundukları çukurluk, fillerle dolmuştu. Çepeçevre, savaş filleri sırtlarında silahlı adamlarla, çöktükleri yerden kalktılar. Ağır ağır sürüye yaklaştılar, ama yavruların bağırıp çağırması onların yaklaştığını analara duyurmadi. Lannon yarı büyümüş-bir yavrunun anasını seçip mızrağını fırlattı. Hayvanın tam ensesine saplanan mızrak kan fışkırttı, fil bağırarak yere yıkıldı. O anda öteki avcılar da silahlarını fırlattılar, orman, kaçmaya çabalayan zavallı fillerin tepinmeleriyle sarsıldı, inledi.

Tanrılara verdiği söze karşın Huy, yayını germedi, sadece bu zavallı, çaresiz hayvanların böyle acımasızca öldürülmesine, dehşet içinde, büyülenmişçesine seyirci kaldı. Her yanına oklar, mızraklar saplanmış yaşlı bir dişinin bir savaş filine saldırdığını, onu yere devirdiğini, üzerinden sapır sapır dökülen adamları çiğneyerek öldürdüğünü, sonra kendisinin de gidip az ötede öldüğünü gördü. Yanlışlıkla isabet almış bir yavrunun böğründeki oku çıkarmaya çabalamasını ve dikenler derisine büsbütün battıkça acıyla bağırmasını seyretti. Başka bir yavrunun, küçük hortumuyla dürterek ölmüş anasını boşuna kaldırmaya uğraşmasını seyretti.

Lannon heyecanla bağılıyor, mızraklarını enseye, sırt kemiğine, müthiş bir isabetle fırlatıyordu. Sürüdeki analardan biri onlara yandan saldırdı. Lannon döndü, mızrağı fırlattı, mızrak filin tam gözünün altına saplandı. Hayvan acıyla bağırdı, ama durmadı, koştu, Huy da çaresiz, yayını gerdi, fili ancak ölümün durdurabileceğini biliyordu. Tam can alıcı yerinden vurmak zorundaydı. Vurdu da, tam ağzından. Hayvanın beynine saplanmıştı oku. Fil, yüzükoyun kapaklandı, kaldı.

Tam kırk bir diş fil öldürdüler, bunlardan otuz tanesi yavruluydu. Ama fil eğiticileri yavrulardan dokuzunun da anasız yaşayamayacak kadar küçük olduğuna karar verdikleri için bu zavallı küçüklerin de işi birer okla bitirildi. Ötekiler ise özel yetiştirilmiş sütnine filler tarafından kuşatılıp analarının kanayan leşlerinden ayrıldı, götürüldüler. Öğleyin bu iş bitmiş, köleler fillerin ölüsünü parçalamaya, etleri tütsü ateşlerine taşımaya başlamışlardı bile. Şimdi meydan neredeyse güneşi karartacak kadar kalabalık bir akbaba sürüsüne kalmıştı.

Lannon öğle yemeğini soylularıyla ve avcıbaşlarıyla yedi. Sıcak biber salçalı, ızgarada pişmiş taze fil ciğeri, yaban pirinci ve zeytinle doldurulmuş haşlanmış fil yüreği, tabak tabak mısır çöreği ve tabii testi testi Zeng şarabı, tam avcılara göre bir şölen oldu.

Lannon'un keyfi pek yerindeydi, gülüyor, adamlarıyla şakalaşıyordu, av heyecanını henüz üzerinden atamamıştı. Huyun yanına vardığında, onu kınadığını belirtmek istedi :

«Benim zavallı Güneşkuşu'm, tüm av süresince yalnız bir tek ok attın.» Tam Huy karşılık verecekti ki, avcıbaşı Zadal söze karıştı :

«Kutsal babamız, acaba yay mı çok sert geldi, yoksa av mı çok vahşi göründü?»

Ortalığı derin bir sessizlik kapladı. Zadal bir pot kırdığının farkındaydı, ama geç kalmıştı. Yanıbaşında bir soylu düşüncesini söyledi:

«İşin bitti senin.»

Zadal, rahibin ününü ancak şimdi hatırlayabilmişti. Hiç kimsenin onun sırtıyla, boynuyla veya cesaretiyle alay edip de hayatta kaldığı şimdiye kadar görülmemiş, öyle söyleniyordu. Ama rahibin gülümsediğini görünce rahat bir soluk aldı. Huy diyordu ki :

«Sana şükürler olsun, ulu Baal, bana verdiğin sözü hatırlattın, çok da iyi ettin. Ava katılmadım. Beni bağışla, ulu Baal. Şimdi sözümü yerine getireceğim.»

Zadal zamansız sevinmişti. Çünkü Huy artık gülmüyordu, gözlerini bu küstah avcının gözlerine dikti, sordu:

«Zadal, benimle birlikte fırtınanın kanatlarına biner, uçar mısın?»

Zadal'in benzi kirli sarı bir renk almıştı. Lannon araya girdi:

«Buna izin veremem. Böyle bir şey için canını tehlikeye atmana göz yumamam, benim için fazlasıyla değerlisin.»

«Ama efendimiz, bu bir onur sorunu. Bu adam bana korkak dedi.»

«Ama elli yıldır kimse böyle avlanmadı ki!»

«Elli yıl çok uzun bir zaman, öyle değil mi, Zadal? Seninle ben, bu geleneği yeniden canlandıracağız, fena mı?»

Zadal içinden, söylediklerine bin kez pişmanlık duyuyordu, nasıl olmuştu da şu kopasica dilini tutamamıştı. Huydu, devam etti:

«Yoksa bu oyun sana çok mu vahşi gelecek?» Zadal uzun bir süre sustu, reddecek sandılar, ama :

«Nasıl isterseniz, kutsal babamız,» dedi. İşinin bittiğini kendisi de anlamıştı.

Köleler fil leşlerinden aldıkları kalın bağırsakları iki büyük sepete doldurdular. Huy ile Zadal çırılçıplak soyundu, bu sarı fil gübresini gövdelerine sürmeye başladılar. O sırada Mursil de başka bir avcıyla tartışıyordu :

«Erişkin bir erkek filin bir savaş baltasıyla öldürülebileceğini gözümle görsem inanmam ben. Hiç de hoş olmayan bir intihar gibi geliyor bana.»

«İşte bu yüzden, fırtınanın kanatlarına binip uçmak diyorlar ya!..»

Fil gübresi insan kokusunu bastıracak kadar güçlü bir koku salıyordu. Avcıların tek korunma yolu buydu. Kendilerini belli etmeksizin kocaman hayvanlara yaklaşmanın da tek çaresiydi. Filin keskin koku alma duyusu başlıca savunma aracıdır. Çünkü görme duyusu pek iyi değildir, üstelik uzağı da iyi göremez.

Timon geldi, Huy'un sırtına gübre sürmesine yardım etti. Başvuracakları yöntemi çarçabuk kavramıştı. Usulca :

«Yüce soylu, senin için korkuyorum,» dedi.

«Haklısın, ben de öyle. Gübreyi bol sür, iyice yay, Timon. Ölmektense pis pis kokmayı yeğlerim.»

Huy, bulundukları düzlükten aşağıya, vadiye uzanan ve dimdik inen fil yoluna baktı. Zikzaklar çizerek seyrek ormanın içinde ilerliyordu. Düzlükteki kan kokusunu almadan fil sürüsünü orada bastıracaktı. Huy, çevresine bakındı, avcılar olan biteni iyi görebilmek için çevreye yayılmışlardı, sonra Zadal ile göz göze geldi. Avcıbaşı tepeden tırnağa sarı fil gübresine bulanmıştı ve baltasının sapını sımsıkı kavramıştı. O karanlık gözlerde de, o kendini zorladığı dimdik duruşta da korku, açık seçik okunmaktaydı. Dudakları titriyordu. Huy sordu:

«Hazır mısın, avcıbaşı? Hadi gel.»

Tam bayır aşağı inmeye davrandığı sırada Lannon önünü kesti :

«Vazgeç bu işten. O budala Zadal düşünmeden konuştu. Burada hiç kimse senin cesaretinden kuşulanamaz, Huy. Kendinden başka. Yiğitliğini kendi kendine kanıtlamaya çalışma boşuna. Güneşkuşu'm olmazsa yaşamın benim için ne tadı, ne anlamı kalır ki? Unutma, ilk yara en tehlikelidir, düşerken üzerine düşmemesine çok dikkat et.»

Lannon'un bu sözleri Huy'u çok etkilemiştir.

«Unutmam, efendimiz.»

«Bu akşam benimle yemek yemeden önce bir güzel yıkanıp paklanmayı da unutma sakın.»

Lannon gülümseyerek vana çekildi. O gün iki kez küçük fil sürüleri önlerinden geçip yokuş yukarı, ağaçların arasına daldılar, ama ikisinde de Huy, Zadal'a başını salladı, geçmelerine engel olmadılar. Çünkü bunlar, yavrulu analar veya henüz tam büyümemiş çok genç erkeklerdi. Akşam iniyordu, Huy'un içi rahatlar gibi oldu. Belki de tanrılar onun lehine bir karar vermişlerdi, cesaretini sınamaktan vazgeçmişlerdi. Bir saat sonra güneş batacaktı. Huy ile Zadal, ağaçlardan sarkan sarmaşıkları siper almış, yolun kıyıcığında sessiz sedasız oturuyorlardı. Vücutlarına sürdükleri gübre kurumuştı. Huy, baltası kucağında oturuyor, karanlık basmadan başka sürü geçmemesi ve bu çılgınca serüvenden onuru kırılmadan kurtulabilmesi için dua ediyordu. Derken ta bayır aşağıdan bir kırırtı gördü, tüyleri diken diken oluverdi. Zadal da görmüş, taş kesilmişti.

Beklediler, ansızın ağaçların arasından iki fil birden çıkıverdi. İki kocaman, büyük dişli, yaşlı erkek fil, bayırı tırmanıyorlardı. Biraz huzursuz gibiydiler, belki de vadideki avcılar tarafından yaralanmış olabilirlerdi. Huy fısıldadı: «Bu ikisini alacağız. Seç birini.»

Zadal bir an sustu, tecrübeli gözüyle iki erkek fili inceledi. Önden giden erkek daha yaşlıydı, tek dişi kalmış, o da tam dudağının oradan kırılmıştı. Arkadaşına oranla daha sıska, daha atik görünüşlüydü, üstelik önden yürümesi de onun tecrübeli olduğunu, kırık dişi ise, daha öfkeli olacağını gösteriyordu. Zadal hemen :

«Arkadaki benim,» dedi. Huy da bunu bekliyordu zaten.

«Şimdi ben geri çekiliyorum. Aynı anda saldıracağız.»

İki fil onlara doğru yürüyordu. Öndeki fil Zadal'ın gizlendiği yeri geçip yürüdü. Huy ikisinin arasındaki mesafenin azaldığını görmüştü. Avcılardan biri zamanından önce saldıracak; olursa, öteki fil uyarılmış olacak ve tehlike bir katı artacaktı."

Huy, Zadal'a güvenemeyeceğini biliyordu. Adam elbette ki yalnızca ve yalnızca kendi çıkarını kollayacaktı. Böyle düşünürken baktı Zadal gizlendiği yerden çıkmış, ikinci filin ardından sessizce

koşuyor. Huy'un fili ise daha elli adım uzaktaydı ve tam ona doğru geliyordu. Zadal kendi filinin peşinden, çok yakından koşuyordu. Sonra avcıbaşı baltasını kaldırdı, savurdu. Huy da dikkatini öndeki file yöneltti. Zadal'ın baltasının inmesiyle bir çığlık koptu. Huy'un fili koşmaya başladı. Tam üzerine doğru geldi, geldi, tüm görüş alanını kapladı, dünya kadar kocaman bir hayvandı bu. Huy birkaç saniye zamanının olduğunu biliyordu, yoksa fil geçip gidecekti. Filin yanında koşmaya başladı. Koşarken filin arka bacağına baltasını indirdi. Fil, sendeledi. Huy, «Baal adına!» diye haykırdığı gibi, baltasını savurdu, öteki bacak da büküldü, hayvan bir toz bulutu kaldırarak yüzükoyun kapaklandı. Sonra Huy, daha hayvan şaşkınlığından toparlanmaya zaman bulamadan, vuracağı yeri aramaya başladı. Fil, sindi ön ayakları üzerinde doğrulmaya çabalıyordu, arka bacaklarının tendonları kesilmişti, kalkamıyordu. Ama korkunç hortumunu oradan oraya savuruyor, tek dişiyle de yeri dövüyordu. Arkası Huya dönüktü. Henüz kendisine saldırıyı görmemişti. Huy, kırbaç gibi saklayan hortumdan uzak durmaya gayret ederek koştu, filin geniş sırtına tırmandı, diz çöküp baltasını kaldırdı, düğüm düğüm sert kemiği, kırışık, kupkuru deriden açık seçik belli oluyordu. Huy baltayı indirdi, kemiği geçip omuriliğin yumuşak, sapsarı özüne saplandı. Hayvan bir çığlık attı, ölüm çırpınışları içinde, can çekişerek yere yuvarlandı. Huy da filin sırtından atlayıp havayı döven tekmelerden, hortumdan uzağa kaçtı. Acı bir zafer duygusuna kaptırmıştı kendisini. Bitmişti işte, fırtınanın kanatlarına binip uçmuş ve sağ kalabilmişti.

Bu arada öteki filin vahşi çığlığını duydu, döndü baktı. Demek ki yanılıyordu, iş henüz bitmemişti, tanrılar hâlâ onu sınıyorlardı. Zadal başaramamıştı, ikinci vuruşu filin tendonuna isabet etmemiş, hayvan üç bacağı üzerinde kalmış, adamı büyük bir hızla kovalamaya başlamıştı. Zadal baltasını bir yana fırlatmış, bayır yukarı koşuyordu şimdi. Fil de arkasından koşarken öfkeyle bağırıyor ve ona giderek yaklaşıyordu. Huy tam atılacakken fil, Zadal'ı yakaladı. Hortumunu gövdesine sardı, havaya kaldırdı, sonra olanca gücüyle yere, kayaların üzerine çarptı. Bir ayağını onun sırtına dayadı, hortumuyla tıpkı bir çiftçinin piliç kesmesi gibi, onun başını gövdesinden kopartıp bir yana fırlattı. Baş, zıplaya zıplaya, top gibi bayır aşağı yuvarlandı.

Huy, file doğru koştu. Fil, diz çökmüş, hortumunu Zadal'ın göğsüne daldırıyordu şimdi. Zadal'ın gövdesini parçalamaya öylesine dalmıştı ki, Huy ona kolayca arkadan yaklaşabildi. Akbabalı balta ıslık çaldı. Huy bu hayvanın da işini bitirmişti.

O akşam Lannon, Huy'a yeni bir unvan verdi:

«Fırtınanın kanatlarına binip uçan adama bir savaş unvanı vermem gerek. Huy Ben - Amon, seni Tanrıların Baltacıbaşı yapıyorum. Hadi iç, Huy, iç benim Güneşkuşu'm.» Ve böyle diyerek kendi şarap tasını Huy'a uzattı. Huy, artık kâsenin ta derinlerine bakmak istemiyordu, bu sevinci hiçbir şeyin gölgelemesini istemiyordu. Tanrılar ona karşılık vermişlerdi, şimdi de bu kalabalığın ortasında sessizce otururken kahkahaları, konuşmaları duymuyor, yalnızca içinden gelen bir şarkıya kulak veriyordu: «Tanith! Tanith!»

İzin isteyerek kalktığı zaman Lannon çok kızdı, onu eteğinden çekip yeniden yanına oturttu:

«Bu akşam buradan yürüyerek çıkamazsın, Baltacıbaşı. Seni yatağına taşısınlar. Hadi gel, var mısın benimle şarap içme yarışma?»

Huy, sonunda Lannon'den kurtulabildi, dışarıya, sessiz geceye çıktığında hava serinlemişti, yıldızlar pırıl pırıldı. Tanrıça Astarte, vadiden usulca yükselmekteydi.

«Astarte, toprağın anası, sana şükürler olsun!» derken gözleri mutluluktan yaşıyordu. Çadırına doğru yürüdü. Baktı, bir ateşin başında bir köle kadın çömelmiş, mısır öğütüyor. Alevlerin aydınlığında bu kadını tanıdı, Sellene'nin ta kendisiydi. Huy tam yürüyüp geçecekken kadın başını kaldırdı, birini bekliyor gibi. O sırada karanlıktan biri çıkınca kızın yüzü öylesine sonsuz bir sevgiyle aydınlanıverdi ki, Huy ona acıdı. Bir bakışta adamın kim olduğunu tanımıştı. Timon'du bu. Sellene hemen kalktı, Timon'a koştu, kucaklaştılar. Sonra Timon usul usul kıza bir şeyler söyledi, ama Huy, onun neler dediğini duyamamıştı. Timon kızı bırakıp çadırların arasına daldı, Sellene de değirmen taşına gitti, bir deri torbay; öğütülmüş mısırla doldurdu, çevresine kaçamak bir gözattıktan sonra Timon'un peşinden karanlığa daldı. Huy onun ardından baktı, gülümsedi:"

«Lannon ile konuşayım bari! Şu ikisini birleştiriversin.» Sonra çadırına girdi, tanık olduğu sahneyi unutmuş gitmişti bile. Şafak sökerken birileri onu sarsarak uyandırdılar. Avcıbaşı Mursil'di bu.

«Ulu - Aslan sizi istiyor, rahip hazretleri. Köpekler hazırlandı, kölebaşları toplandı. Kralın tutsaklarından ikisi kaçmış da, kral sizin de kovalamaya katılmanızı istiyor.»

Huy şu yarı uykulu haliyle bile kaçanların kim olduğunu anlamıştı, yüreği erir gibi oldu :

«Aptallar, ah aptallar,» diye söylendi. Sonra Mursil'e döndü: «Hayır ben katılamam, söyleyin krala, hastayım, gelemem.»

Sellene karanlıkta sessizce Timon'u bekledi, yanına geldiği zaman, sırtına bir harmanı attığını, beline kısa bir demir kılıç, arkasına da yay ile ok asmış olduğunu gördü ki bunlar bir tutsağın taşınması yasak olan silahlardı, taşımanın cezası ise ölümdü. Kampın çıkışındaki iki nöbetçiye Sellene lafa tutarken Timon arkadan gelip çıplak elleriyle ikisinin de boynunu kırıverdi, gık bile diyemediler. Fillerin öldürüldüğü düzlükten geçerken leş yiyen hayvanların iğrenç homurtusu onları iliklerine kadar ürpertti. Ayışığı yollarını aydınlatıyordu. Çabuk çabuk kuzey yönünde ilerlediler.

Bir kez karşılarına bir aslan çıktı, ama karnı toktu, bu iki insan onu hiç ilgilendirmede, bıraktı geçsinler. Ay battığında yıldızlar yolu aydınlatıyordu. Bir yokuşta Sellene dayanamadı, düştü. Timon hemen döndü, yanbaşıyla diz çöktü:

«Ne oldu? Ne var?»

«Bileğim, ayak bileğim.»

Timon kızın bacağını yokladı. Bilek ateş gibi yanıyordu, şişmeye başlamıştı bile. Kılıcıyla harmanisinden bir parça kesip, Huy'dan öğrendiği gibi, bileği sımsıkı sardı. Telaş içindeydi, peşlerine her an düşebilirlerdi. Yürüyebilecek misin?»

Kız ayağının üzerine basmak istemiş, başaramamıştı. Umutsuzca başını salladı. «Ben gidemeyeceğim, bırak beni burada, sen git.»

Timon, onu yere bıraktı, silahlarını çıkardı, sadece kısa kılıcı alakoydu. Sonra ikisinin deri harmanisini birbirine bağladı, Sellene'yi oturttu, boynuna astı, böylece kızın yarı ağırlığı Timon'un boynundaki salıncakta kaldı. Yeniden yola koyuldular. Ertesi gün öğleye doğru, boynu yara içinde kalmıştı. Sıcak iyice bastırmıştı. Gücü tükenmek üzereydi, adımları yavaşlamıştı. Kızı yere bırakmaktan korkuyor, bir daha kaldıracak gücü bulamayacağından çekiniyordu. Dudakları köpürmüş, gözleri kanlanmıştı.

Sellene fısıldadı: «Bırak beni Timon, yoksa ikimiz de öleceğiz.»

Timon onu susturdu, kulak kabarttı, uzaktan köpek havlamaları işitiliyordu. «Olmaz, artık çok geç kaldık.» Çevresine bakındı, köpeklerden kurtuluş yoktu.

«Hayır, sen kaçabilirsin, ırmak çok uzakta değil ki!»

Timon onu usulca yere, kayaların arasına yatırdı, harmanisini de katlayıp başının altına yastık yaptı, sonra çömeldi, yüzünü okşadı. Sellene:

«Bizi öldürecekler. Kaçanları her zaman öldürürler,» dedi.

«Hem de en feci işkencelerle kıvrınarak öleceğiz. Şimdiden, köpekler gelmeden ölsek daha iyi olmaz mı? Kılıcın var Timon, onu kullansana.»

«Eğer küçük rahip önlerin yanındaysa belki kurtulabiliriz. O, krala söz geçirir. İkimiz arasında gizemli bir bağ vardır, o bizi kurtarır.»

Şimdi köpekler iyice yaklaşmıştı. Kokuyu almışlardı. Timon ayağa kalktı, kılıcını kınından çekti. Otuz kadar tazi, koşarak onlara doğru geliyordu. Ardından da sürücüleri. Sonra beş tane savaş fili. Timon fillerin üzerindeki oturmaliğe iyice baktı, henüz çok uzaktaydılar, küçük rahibi seçemezdi. Bu arada köpekler saldırdı. Birkaçının işini bitirdi, ama hepsiyle başa çıkamazdı ki! Sayıları çoktu. Derken arkadakiler yetişti, sonra da filler. Baktı avcılarının arasında Huy Ben - Amon'u göremeyince son umudu da suya düştü. Lannon Hycanus, Opet'in Ulu - Aslan'ı oradaydı ve gülüyordu.

«İyi koşmuşsun köle, ırmağa vardın sanıyordum. Demek ki avcılarım doğru söylemiş. Kadının bacağından yaralandığını ve senin onu taşımak zorunda Kaldığını haber vermişlerdi. Bir puta-tapardan hiç beklenmeyecek soylu bir davranış köle. Ama sana yine de çok pahalıya patlayacak.» Sonra kölebaşlarından birine döndü. «Bunları geri götürmenin hiç gereği yok, buracıkta işlerini bitirin!»

Timon başını kaldırıp krala baktı, açık seçik konuştu: «Ben o sevginin yaşayan simgesiyim.» Lannon bu sözleri hatırlamıştı. Huy bu köleyi kendisine armağan ederken aynen böyle söylemişti çünkü.

«Pekâlâ öyleyse. Bana, bir dosta karşı olan görevimi hatırlattın. Bu görevi yerine getireceğim, ama

bu sözleri söylediğine de seni pişman edeceğime şuracıkta and içiyorum. Yaşayacaksın, ama yaşarken ölümü özleyeceksin. Kölebaşı, bu adam öldürülmeyecek, ama 'uslanmaz' sayılacak, iki talent ağırlığında zincire vurulacak. Gece gündüz o ağırlıkla yürüyecek, uyuyacak. Onu Hülya madenine gönderin, ustabaşıya da söyleyin en derin katmanlarda çalıştırsın. Kadını korumak zorunda değilim, ama onu yine de geri götürelim. Savaş filllerinden birinin oturmaliğine zincirle bağlayın, yürüsün.»

Timon ilk kez heyecanını belli etti. Köpeklerin parça parça etlerini kopardığı kolunu kaldırarak yakardı:

«Efendimiz, kadının bacağı sakat. Yürüyemez.»

«Yürür, ya da sürünür. Sen de file biner, onu yüreklendirirsin, fena mı? Böylece seni hemen şuracıkta öldürmem mi daha iyi, yoksa yaşamana izin vermem mi daha iyi, bunu anlayacak zamanı da bulmuş olursun.»

Sellene'yi ellerinin bileklerinden, yirmi adım kadar uzunlukta hafif bir yürüyüş zincirine vurdular. Zincirin öteki ucu filin oturmaliğının arkasına bağlandı. Timon da boynundaki ve ayak bileklerindeki ağır zincirleriyle bu oturmaliğa oturtuldu. Yüzü geriye dönük oturtulmuştu ki, Sellene'yi görebilsin. Kızın benzi kül rengiydi, ama yine de Timon'a gülümseyecek gücü buldu.

Fil yürümeye başlayınca elli adım kadar sürüklendi. Sonra ayağa kalkabildi. Hızlı hızlı giden filin ardından tek ayağı üzerinde seke seke yürümeye çabaladı. En az on iki kez böyle düştü kalktı, her yanı yara bere içinde kalmış, dirsekleri, dizleri parçalanmıştı. Timon, zincirlere vurulmuş, oturmaliқта otururken içinden bir and içti. O sonsuz öfkesi, kederi ve acısının etkisiyle, Sellene'nin cansız gövdesinin Afrika'nın kırmızı toprağı üzerinde ıslak, esmer bir iz bırakarak hoplaya zıplaya süründüğünü seyrederken, bir oç alma andı içti. Sonra Timon ağladı, ömründe son kez gözyaşlarına yenik düştü. Yaşlar yanaklarından aşağı yuvarlanıyor, çenesinden damla damla süzülerek gövdesindeki kurumuş kanlara karışıyordu.

Huy pek keyifliydi, bir şarkı mırıldanıyor, bir köşeye ayırdığı en iyi şarabını çıkartıp hazırlıyordu. Opet kâhinini bekliyordu çünkü, onu çağırtmıştı ve bu bekleyişin heyecanı içinde, şu son haftaların tüm heyecanını, dertlerini unutmuş gitmişti. Evet, savaş filinin ardından kampa sürüklenerek getirilen Sellene'nin tanınmaz hale gelmiş cesedini, Timon'un zincirlerin ve onulmaz kederinin altında iki büklüm olmuş o iri gövdesini, kölebaşları tarafından madene götürülürken o korkunç, suçlayıcı gözlerle Huy'a bakışını, bu gözlerde tehdit mi, yakarış mı olduğunu kestiremeyişini, sonra kölebaşının kırbacının o mor siyah omuzlarda şaklamasını, hepsini, hepsini unutmuştu. İlk kez bu akşam, sevgilisine kavuşmanın heyecanı içinde tüm bunları aklından silebilmişti işte.

Bu arada bir mavi cam şişeden şarabın içine dört damla damlattı. Afyon kokusunu gidermek için biraz da bal kattı, sonra oraya, bir tabaktaki kurabiyelerin yanına bıraktı. Hazırlıklarına şöyle bir göz gezdirdi, çalgısını alıp dama çıktı, tıngırdatmaya koyuldu. O sırada, rahibelerin giydiği o kabasaba, kukuletalı harmanilere sarılmış iki kişinin evin kapısına yöneldiklerini görünce kalbi duracak gibi oldu. Öndeki telaşlı telaşlı yürüyor, arkadaki ona yetişmekte güçlük çekiyordu. Bu arada Huy, Tanith için yazdığı, sonra da altın kitaba geçirdiği o aşk şarkısını söylemeye başlamıştı. Kız, kukuletasını arkasına atarak iri, yeşil gözleriyle yukarıya, dama baktı. Huy'u gördü, dudakları titredi, yanakları kızardı.

Huy aşağıya inip onları karşıladı. Onları içeri aldı, yaşlı rahibeyi hazırladığı köşeye, yastıkların üzerine yerleştirdiler. Sonra Huy, onun için hazırladığı şarap kasesini uzattı, bir yandan da Tanith'e soruyordu:

«Dayanıklı mıdır bu kadın?»

«Hem de nasıl! Nice nice erkekleri cebinden çıkartır.»

«Göğsündeki ağrılardan, nefes darlığından filan şikâyeti yoktur umarım?»

«Hayır, hiç duymadım, neden sordun?»

«Şarabına yıldız damlaları kattım da ondan. Ama yine de bir daha uyanmamacasına uyuyup gitmesini istemem.»

Tanith'in yüzü birden aydınlandı:

«Ah kutsal babamız! Ne kadar da akıllısın! Kaç damla verdin?»

«Dört.»

«Yoksa birkaç damla daha mı koysaydın diyorum? Seni haftalardır görmedim. Tartışacak, konuşacak şeyimiz çok.»

Bu konuşma sırasında yaşlı rahibe sanki işitiyormuş gibi sırtıyor, başını sallıyordu. Huy ona bir baktı:

«Yok yok, dört damla yeter, ne olur, ne olmaz,» dedi. Sonra kadının karşısına oturup konuşmaya başladılar. Huy diyordu ki:

«Ayrı kaldığımızdan beri hep aramızda geçenleri düşündüm. Yaşamını tanrıların hizmetine adanmış bir adam olarak onlara karşı günah işlediğimize inanıyor, kahroluyordum. Tanrılardan beni bir sınamadan geçirmelerini istedim. Sınamayı başarıyla verdim de. Tanrıları aldatmadım.»

«Bir daha böyle saçma şeyler yapmanı asla istemiyorum, kutsal efendimiz. Kimbilir ne çılgın işlere kalkışmışsındır? Ben bir kahraman değil, bir sevgili isterim, bunu unutma.»

«Ama Tanith, beni dinlemiyorsun ki! Tanrılar gazaba gelmediler, tam tersine bana olumlu bir cevap verdiler. Demek ki işlediğimiz onların katında günah sayılmıyormuş! İçimiz rahat etmeli. Oh, Tanith, ben sensiz ne yaparım bilemiyorum!»

«Bunu hiç düşünme, çünkü bensiz kalmayacaksın.»

O sırada yaşlı rahibenin elindeki boş şarap kâsesi yere yuvarlandı, kendisi de derin bir uykuya dalmıştı. Huy onu bir güzel yatırdı, Sonra doğruldu. Tanith'in yanına geldi, kucaklaştılar. Elele tutuşup odadan çıktılar.

Bunu izleyen aylarda Tanith'e refakat etmekle görevli yaşlı rahibe nedense Huy'un şarabına merak sardı. Tapınaktaki şölenlerde verilen şarabı hiç beğenmiyor, hep sözü Kutsal Rahibe getiriyor, onu övüyordu, överken de ağzının suları akıyordu: «İçmek onda, savaşmak onda, müthiş, müthiş bir erkek işte canım!» deyip duruyordu.

Deriden yapılmış hava borusundan aşağıya, toprağın yirmi metre altına taze hava pek az sızabiliyordu. Timon sırtını kayaya dayadı, borunun ucunu ağzına alıp şu cehennem sıcaklığında, şu kükürtlü atmosferde biraz temiz hava solumaya çabaladı. Çok zayıflamıştı, kasları kaburgaları teker teker sayılabiliyordu. Durup dinlenmeden çalışmak ve sıcak, onu eritmiş, yiyip bitirmişti. Sırtı, kolları, bacakları her yanı yara bere izleri içindeydi. Kimi eskimiş, kapanmış, kimi daha taze yara izleri. Boynundan, kol ve ayak bileklerinden zincirler sarkıyordu, ama bollaşmıştı, çünkü çok sıklaşmıştı. Boynunda, bileklerinde nasır yapmıştı, bu köle işaretlerini ölene dek taşıyacak, mezara götürecekti, tüm köleler gibi.

Tam beş gündür altın damarını tıkayan şu sert, yeşil kayayı parçalamaya uğraşıyorlardı. Bu uğurda on altı kişi ölmüştü. Ya buhar ve dumandan boğularak, ya patlayan kayanın parçalarıyla isabet alarak, ya da sadece sıcaktan bayılıp yere düşerek ve sıcak kayanın üzerinde cızır cızır yanarak canlarını vermişlerdi. Yukarıdaki borudan, bir su tulumu iple aşağıya sarkıtıldı. Bu tulumun içinde şarapla karışık su vardı. Bu, kocaman, bütün bir öküz derisinden yapılmış tulumdu. Su sızdırmayacak biçimde, iyice dikilmişti. Timon onu yükledi, yukarıya bağlayan ipi çözdü, tünelden sendeleye sendeleye ilerlemeye koyuldu. Kaya duvarlarının sıcaklığı başına vuruyordu. Sıcak yüzünü, kollarını kavuruyordu. Su tulumunu yere indirdi, kayanın üzerine fırlattığı gibi koşarak kaçtı. İşte en tehlikeli an, bu andı. Kaya, su tulumundaki suyu fazla çabuk çekip patlayınca kaçacak zaman bulamadıkları için ölüyorlardı. Timon'un arkasından tulum patladı, kırk galon sıvı, sıcak kayaya yayıldı. Kaya param parça oldu, bir sivri parçası Timon'u ensesinden vurdu, ta kemiğine kadar kafasını yardı. Bu ateş gibi sıcak zemine düşmenin ölüm olduğunu bildiği için zorla, sendeleyerek ilerledi. Öksürüyor, öğürüyor, hava borusunu ağzına dayamış, bir parça temiz hava almaya çabalıyordu. Gücünü toparlaması birkaç dakika sürdü. Sonra yukarıdaki katmana giden merdivene yürüdü, tırmandı. Kölebaşı onu görür görmez bağırdı:

«Niye ayrıldın işinin başından?» Sonra kafasının arkasındaki yarığı görünce, «Pekâlâ, dinlen biraz,» demek zorunda kaldı. Sonra orada çömelmiş on kadar köleye döndü. Bunların hepsi de 'uslanmaz' kölelerdi. Timon gibi, aynı ağır zincirlere vurulmuşlardı ve onların da her yanları yara bere içindeydi. Kölebaşı içlerinden bir tanesini seçti.

«Hadi bakalım, sıra sende, çabuk ol.» Köle ayağa kalktı, aşağıya inen deliğe doğru yürüdü. Madenin rutubeti hepsinin de kemiklerini kemirdiği için zorlukla kıpırdayabiliyordu. Deliğin başına gelince, aşağıda, dumanı tüten korkunç kuyuya dehşetle baktı. Kölebaşı kırbacını sırtına indirince çaresiz kendini delikten aşağı koyverdi.

Timon ise sürünerek, duvara dayalı alçak sıraya çöktü. Dirseklerini dizlerine dayadı, başını ellerinin arasına aldı. Dumandan ciğerleri ağrıyor, kafasındaki yarık ise hem yanıyor, hem çok acıyordu. Öteki kölelerin hiçbiri ona bakmadılar bile. Her biri kendi cehennemine gömülmüştü, başkalarını umursadıkları yoktu, sessizce oturuyorlardı, Timon'un yanındaki öksürmeye başladı, dudaklarından kan sızdı. Madencilere özgü o akciğer hastalığından ölmek üzereydi. Unufak parçalanmış kayanın tozu ciğerlerini doldurmuş, orada betonlaşmış, taşlaşmış. Kimse kıpırdamıyor, kimse konuşmuyordu.

Kölebaşları iki taneydi ve bu uslanmazları yola getirmek üzere en acımasızlardan seçilmişlerdi. Bu arada beş kez, yukarıdan sıvı dolu tulum indirilmiş ve beş kez bu tulumlar kuyudan aşağıya sarkıtılmıştı. Beş kez de ısınmış kaya ıslandıkça, karanlık kuyudan bir buhar dumanı yükselmişti. Sonunda kölebaşlarından genç olanı aşağıya, «Yeter!» diye seslendi. Köle, kuyunun ağzında göründü, öğürerek, öksürerek boylu boyunca yere uzandı. Küle, tere, çamura batmıştı ve ağzından sapsarı bir safra geliyordu. Kölebaşının buyruğu üzerine iki köle onu da tahta sıraya çekip aldılar. Şimdi kölebaşının gözleri oturanları teker teker tarıyor, her biri de kendisi seçilecek korkusuyla titriyordu. Sonunda kırbacın sivri ucu Timon'un kaburgalarına battı.

«Sen! Nöbetini tamamlamamıştın. Hadi.»

Karşı koymanın delilik olduğunu Timon çoktan öğrenmişti. Kalktı, ayağını sürüyerek kuyunun başına gitti. Aşağı inmeye hazırlandı, ama çok gecikmişti, suaygırı derisinden kırbaç koltuğunun altındaki beyaz deriyi yırttı. Ve her şey bu dayanılmaz acıya bir tepki olarak başladı. Timon kendini korumak için kollarını kaldırıncaya zincirler savruldu. Birden öfkeden, acıdan çılgına dönen, kendinden geçen Timon, tam kölebaşı kırbacı bir kez daha indirecekken ağır zincirleri savurdu, zincir adamın koluna geldi, kemiğin çat diye kırıldığı duyuldu. Adam şaşkınlıkla bağırarak geri çekildi, kolu yanında boş boş sallanıyordu şimdi. Arkasındaki daha yaşlıca kölebaşı kılıcını çekti, elli adım kadar ötedeydi. Şimdi ikisi de davranmışlardı, çünkü genç kölebaşı da sol eliyle kılıcını kavramıştı. Kölelerin o donuk ruhunun ta dibinde bir yerlerden, hayvandan farksız köle bilincinin ta karanlıklarından, derinlerinden, bir kıvılcım parladı. Timon bir anda Huy Ben - Amon'dan öğrendiklerini anımsadı: iki düşmanla karşılaşınca önce birbirinden ayır, sonra en zayıfına saldır.

Zinciri savurarak kolu kırık olana saldırdı, adam çamura yuvarlandı. Timon onun üzerinden atlayıp ikinci adamın kılıç darbesini bileğindeki demir bilezikle savuşturdu. Sonra bir yolunu bulup, kılıcını bir daha kaldırmasına fırsat bırakmadan zinciri onun boynuna doladı, sıktı. Şimdi adam kıvranıyor, debeleniyor, ama bir şey yapamıyordu. Birden kolları düştü, dili sarktı ve kasları gevşeyince altına ediverdi. Timon onu yere bıraktı, çamura düşmüş kılıcını aldı Dizleri üzerinde doğrulmaya çabalayan öteki, genç kölebaşına döndü. Adamın miğferi düşmüştü.

Timon başına dikildi, bir vuruşta kafatasını yardı, kölebaşı yüzükoyun yere uzandı. Timon bir adım geri çekilip çevresine göz attı. Birinci vuruşla ikincisi arasında ancak on saniye geçmiş, gık bile çıkmamıştı. Timon'un kanı kaynamaya başladı, içindeki kıvılcım büyüdü, ateş oldu, kölelikten sıyrılıp eski benliğini bulduğunu anladı. Sıranın üzerinde oturan öteki kölelere baktı, hiçbiri kıpırdamamıştı.

Bakışları donuktu, meraktan eser bile yoktu. Bunlar insan değildi, Timon onlara bakınca ürperdi, onun insanlara gereksinmesi vardı, erkeklere. İçlerinden Zama adında, Timon'un yaşında bir genç, zincire vurulalı henüz bir yıl olmamıştı. Timon ona bakınca gözlerinde bir ilgi ışığının parladığını, adamın başının kalktığını gördü. Timon buyurdu:

«Çekiç, hemen bir çekiç getir.» Zama kıpırdadı, kölelik çemberini kırıp atmak çaba isteyen bir işti. Timon:

«Çabuk ol, zamanımız yok,» deyince Zama yerdeki kısa saplı, demir başlı bir madenci baltasını aldı, oturduğu yerden kalktı. Timon sonunda bir erkek bulmuştu, elinde kanlı kılıç, bileklerini uzattı.

«Kır şu zincirleri,» dedi.

Lannon Hycanus memnundu, ama belli etmemeye çalışıyordu. O gün gemiler yine limana ganimet yüklü olarak gelmişlerdi, zenginliği günden güne artmaktaydı. Mutluluğuna gölge düşüren tek bir şey vardı. Huy ile aralarındaki dostluk gölgelenir gibi olmuştu. Huy ona karşı değişmişti, nedenini bir türlü bulamıyordu. Huy içine kapanık bir adam olmuş çıkmıştı. Saraya pek seyrek geliyor, Lannon'un sofrasına pek seyrek oturuyordu. Çok zaman onu çağırmaya gönderdiği köle eli boş dönüyor, Huy ya başağrısını bahane ediyor, ya uykusu olduğunu, ya işi olduğunu söylüyordu.

Bu arada Rib - Addi o tekdüze sesiyle o günkü raporu okumaktaydı. Birden Lannon, «Ne?» diye döndü. Rib - Addi rakamları verirken, orta krallıktaki bir düzine kadar küçük maden, den birinin veriminde yüzde onluk bir azalma olduğunu belirtmiş, bu da kralın dikkatinden kaçmamıştı. «Nedenmiş o?» diye sordu.

«Efendimiz, madenin güney ucunda kaya çöküntüsü olmuş da.»

«Dikkatsizlik bu. O madenin kâhyası kim? Hemen değiştirilsin. Hem verim düşmüş, hem değerli köleler ziyan olup gitmiş. Böyle giderse maden işletmektense kerestecilik yapmak daha ucuza malolacak.»

Lannon döndü, yine Huy'u düşünmeye başladı. İçi burkuldu. Huy varken zaferlerin tadı başka oluyor, düş kırıklığı, felâketler de daha kolay atlatılıyordu. Hiç kuşkusuz hayatta gerçek tek dostu oydu. Çünkü kral olmak onu başkalarından uzaklaştırmıştı. kimseye dostluk elini uzatamıyordu. Karıları, çocukları ondan korkuyorlar, yanında huzursuz oluyorlardı.

«Ona ihtiyacım var benim, onu böyle bırakamam, benden uzaklaşmasına izin veremem. Aramıza giren ne olursa olsun, yok ederim,» diye düşünüyordu. Huy Ben - Amon'un son çıktığı seferi düşündü. Sanki ille de gerekiyor muydu, Başrahibin yanına iki lejyon bir de Opet kâhinini alıp 400 mil yol tepmesi? Hem de neden? Ta kuzey krallığında sapa bir yerlerde, bir küçük tapınağın tanrıça Astarte'ye adanma töreninin yapılması için. Lannon, Huyun kendine özgü bir nedenle Opet'den ayrılmak için bu bahaneyi uydurduğunun farkındaydı, ama işte sonuç, Lannon sıkılıyordu, yapayalnız kalmıştı. Birden silah şakırtıları Lannon'un bu düşüncelerini yarıda kesti. Pencereden baktı, o sırada üç emir subayı odaya girdiler. Yanlarında harmanisi toz içinde, zırhı parlatılmamış bir de sentüryon vardı. Sakalına kadar toza bulanmıştı.

«Efendimiz çok kötü bir haber. Bir köle ayaklanması olmuş.»

«Nerede?»

«Hulya'da.»

«Ayaklananlar kaç kişi?»

«Çok kalabalıkmış. Bilemiyorum. Bu adam, bu sentüryon, olanları görmüş.»

Lannon yorgun subaya döndü, gürlledi:

«Anlat!»

«Devriye çıkmıştık, efendimiz. Elli askerimle kuzeyi tarıyorduk. Dumanı gördük, madene döndüğümüzde her şey bitmişti. Askerlerin tümünü kılıçtan geçirmişlerdi. Sonra da hastaları, sakatları bırakıp çekip gitmişlerdi.»

«Geride bırakılanlar kaç kişiydi?»

«200 kadar.»

«Ne yaptınız onları?»

«Biz de onları kılıçtan geçirdik.»

«İyi devam et.»

«Peşlerine düştük. Hulya'dan ayrıldıklarında sayıları beş bini aşkınmış, kuzeye, ırmağa doğru gidiyorlar, ama yavaş, çok yavaş ilerliyorlar, yolda rastladıkları her yeri yağma ediyor, yakıp yıkıyorlar. Onların izini yangın dumanlarından ve akbabalardan kolayca bulabiliyorduk. Halk her şeyini bırakıp kaçıyor. Tarlaları çekirge sürüsü gibi mahvediyorlar. Hulya'daki, Tüye' deki daha bir düzine kadar madendeki köleleri de salıvermişler, hepsi de onlara katılmış. Tarlalarda çalışan köleler de birleşip onların yanına gidiyormuş. Herhalde 30.000 kişi kadar olmalılar.»

Lannon dehşet içinde kalmıştı:

«Baal adına, demek bu kadar kalabalıklar ha? Peki, onlara karşı çıkaracak kuvvetimiz nedir? Kaç lejyonumuz var?»

Subaylardan biri atıldı:

«Zeng'de iki lejyonumuz var. Ama zamanında yetişemezler.»

«Bir tane de burada, Opet'de var. Burası da çok uzak.»

«İki lejyon da güneyde, ulu ırmağın güney kıyısında garnizonlar halinde dağılmış durumda.»

Lannon sordu:

«Yeniden orduyu toplamak ne kadar sürer?»

«On gün.»

«Çok uzun bir zaman. Bu ayaklanmayı hemen ve en acımasız bir biçimde bastırmak zorundayız. Ayaklanma bir bulaşıcı hastalık gibidir, tıpkı kuru papirüs yataklarını kasıp kavuran bir ateş örneği, kolayca yayılır. En son kıvılcımına dek bu ateşi bastırıp söndürmek zorundayız. Başka ne kuvvetimiz var?»

«Başrahip Hazretlerinin lejyonları var, efendimiz. Sinal'de bulunuyor. Kölelerin kuzeye doğru yürüyüş yolunun tam üzerinde. Ama yanında sadece 1.200 askeri var, 30.000 kişilik bir orduyla başedemez ki!»

Lannon terslendi:

«Ordu demeyin, sadece bir köle sürüsü.»

«Yine de tam 30.000 kişi.»

«Başrahibe zamanında yardımcı kuvvet yetiştiremeyiz. O da savaşmaz.»

Lannon gülümsedi:

«Siz hiç tasalanmayın, Ben - Amon savaşır. Kendi seçtiği bir zamanda ve bir yerde Başrahip savaşır. Dört saat içinde toplayabildiğimiz tüm kuvvetle Ben - Amon'u desteklemeye gideceğim. Dağılmış lejyonların hepsine seferberlik emirleri çıkartılsın. Hemen Zeng'e haberci iletilsin.»

Huy, Sett'teki garnizon kumandanına emirlerini yazıyla bildiriyordu:

«Bölgenizdeki bütün kuvvetleri garnizonda toplayın, bana mızrak, ok ve öteki silah mevcudunuzu hemen bildirin. Kaç tane filiniz var? Irmak devriyesinin gemileri duvarlarınızın dibinde demir atıp, benim emirlerimi beklesin. Irmak seviyesini bana bildirin. Geçilebilir yerleri var mı? Altı gün içinde gelip komutayı alacağım. Düşmana. .»

Tanith onun sözünü kesti:

«Ne olur söyle bana, savaş olacak mı?»

«Evet, evet olacak.»

«Aman ne iyi! Hiç gerçek bir savaş seyretmemiştim.»

«Yine de edemeyeceksin. Yarın sabah elli askerle birlikte, bir savaş filine binip gidiyorsun. Şu kargaşalık bitinceye değin Opet'e dönüyorsun.»

Huy, Sinal'e bu geziyi, Opet'ten uzaklaşmak, sevgilisiyle bir anlamda başbaşa kalmak için düzenlemişti. Çadırları da yan- yana kurulmuştu. Her gün kampa akın akın gelip sığınanlar, kölelerin işledikleri cinayetleri anlata anlata bitiremiyorlardı. Bu vahşilere karşı Huy Ben - Amon ile askerleri, yirmiye bir kalıyorlardı. Ama Tanith hiç korkmuyordu, masallarda, efsanelerde kahraman hep üstün gelir, düşmanı yenerdi ya. Ama o gece geç vakit Başrahabin çadırına girdiğinde tir tir titriyordu. Huy da tepeden tırnağa ürperdi, çünkü Tanith gerçekten de geleceği görme yeteneğine sahipti.

«Ah efendimiz, çok kötü bir düş gördüm. Cenaze ateşlerinin aydınlattığı bir alanda, gece yürüyormuşum. Bir yandan da ağlıyormuşum, efendimiz. Neden bilmem, ama çok önemli bir şeyi yitirmişim. Bir savaş olmuştu. Her yer silahlar, kırık kalkanlarla doluydu. Sonra baktım, sizin altıncı lejyonun sancağı. Güneşkuşu da kırılmış çamura bulanmış. Sonra tanrıçamız Astarte yanıma geldi, o da ağlıyordu. Bembeyaz yanaklarından gümüş gözyaşları iniyordu. Bana dedi ki: 'Onun yanından ayrılmamalydın, Tanith. Eğer onun yanında kalsaydın tüm bular olmazdı.' İşte böyle dedi.»

Huy kızın anlattıklarından dehşete kapılmışken, gerçekten uğursuz bir şeyler olacağını düşünürken birden kuşkulanıverdi. Üstelik Tanith bir şeyi kafasına koyduğu zaman mutlaka yapardı onu da biliyordu.

«Tanith, tanrıların sözlerini yanlış yorumlamanın ne ciddi bir iş olduğunu bilirsin. Bir kâhin olarak kutsal bir görevin var. Pekâlâ, madem tanrıçamız böyle istiyor, yanımda kalacaksın.»

Tam beş gün Huy, koskocaman, kapkara bir denizanası gibi ulu ırmağa doğru durmadan akan o insan yığınına kollamış, ama hep geri çekilmiş, küçücük kuvvetiyle onlara karşı çıkmaya kalkışmamıştı. Beşinci gün Sett garnizonuyla ilişki kurdu, kumandan Mago, 1.800 okçusu ve hafif piyadesi, 12 savaş fili, 2 devriye kalyonu ve epeyce cephanesiyle Huy Ben - Amon'un emrine girmişti.

Huy onu aldı, kara yığını görebileceği bir yere götürdü. Köle ordusu koskocaman bir karınca sürüsü gibi ilerliyor, tozu dumana katıyordu.

«İşte buradalar. Ne diyorsun Yüzbaşı?»

«Buradan, yürüyüş halinde bir ordu gibi görünüyorlar.»

«Bu sana garip gelmiyor mu, Mago? Bu bir ordu değil ki, sadece kaçak köle kalabalığı, ama ordu gibi düzenli ilerliyor, baksana. Irmağın durumu nasıl? Sular alçalmış mı? Geçilebilecek mi? Geçilecek yer ne kadar derin?»

«Evet efendimiz, yürüyerek geçilebilir. En derin yer insan boyu, ama sular çok hızlı akıyor.»

«Evet, anlamıştım zaten. Sett'teki sığılğa doğru gidiyorlar, oradan geçecekler. Ben de onları Lulule geçidine kıştırıp, yok edeceğim.»

Mago ona yan yan baktı. Gerçekten de, 3.000 kişilik bir ordunun generalinin 30.000 kişilik bir orduyu yok etmekten söz etmesi biraz garip kaçıyordu. Derken Huy'un ordusundan 500 kişilik bir hafif süvari birliği, köle ordusunun yiyecek arabalarına saldırdı. Kadınlar bağırışarak kaçıırken tahıl sepetleri ateşe verildi. Bu arada, kol halinde ilerleyen ordunun başından ve ucundan kopan iki okçu müfrezesi, klasik kuşatma hareketine geçtiler. Gerçi eğitim görmüş askerler gibi yordamınca başaramıyorlardı, ama yine de bir kuşatma girişimiydi bu. Mago dayanamadı, bağırdı:

«Şaşılacak şey. Bunlara bir asker kumanda ediyor olmalı. En azından kuralları öğrenmiş birisi. Aman subayınız dikkat etsin!»

Gerçekten de 500 kişiye komuta eden Bakmor, askerlerini ustaca geri çekmeyi başarmıştı. Şimdi köle ordusu açlık tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştı.

O akşam Mago ve subaylarıyla birlikte yemek yerlerken, Huyen aklına birdenbire, Timon'a öğrettikleri geldi. Pön savaşları, Hannibal'in ordusu... Evet, evet, köle ordusuna kumanda eden Timon'du hiç kuşkusuz.

Timon'un ordusu tam iki gündür açtı. Ateşler yalnız ısınmak için yakılıyordu, kotarmak için değil. Açlık, adamları üşütüyordu. Mırıldanmaya, söylenmeye başlamışlardı bile. Timon onlardan nefret ediyordu. Bunlar köleydiler, zayıf yaratıklardı. Ancak elli tanesinden biri insan, yüz tanesinden de biri gerçek bir savaşçıydı. Oysa neler ummuş, neler beklemişti? Bunlardan elli tanesi karşılarına çıkan savaşçılardan bir tanesiyle başedemezdi, yavaş, hantal şeyler... Kendi kabilesinin savaşçılarını özledi, öğrendiklerini onlara da aktarmayı, amacına onlarla birlikte yönelebilmeyi özledi. Irmağı bir günde geçmeye çalışacaklardı. Ağaç kabuğundan örülmüş iplere pek güven olmazdı. Üstelik adamlar zayıf da düşmüştü, açlıktan. Akıntı da çok hızlıydı. Herhalde ağır kayıplar vereceklerdi. Suyun üzerinde düşmanın iki devriye kalyonu hafif hafif sallanıyordu. Timon şimdi Huy'un anlattığı deniz savaşlarına yeterince ilgi göstermediğine çok pişmandı, çünkü suda savaşmanın ne olduğunu, gemilerin neler yapabileceklerini hiç bilmiyordu. Bildiği tek bir şey vardı, şu Pön dilini konuşan, soluk benizli, gülünç insanlardan nefret ediyordu, onların becerilerinden de, gücünden de garip tanrılarından da. akıl almaz vahşetinden de nefret ediyor, tek bir tanesini yeryüzünde bırakmamacasına, tüm anılarıyla birlikte silip yok etmek ateşiyle yanıp tutuşuyordu. Onların ülkesini baştanbaşa yerle bir edecekti.

Sevdiği kadının yerde zıplayarak sürünen cesedi gözlerinin önünden gitmiyordu. Kölelerin o kokusu hâlâ burnunda, kırbacın şaklarken çıkardığı ses hâlâ kulaklarında, madendeki kayaların kavurucu sıcağı hâlâ tenindeydi. Tüm bunları unutabilir miydi hiç? Bileklerindeki zincirlerin yaptığı nasırları ovaladı. Öfkeden gözleri kararıyordu. Baktı, tepeden tırnağa tir tir titriyor, korkunç bir çaba harcayarak kendini toparladı.

Tanith, Huy'un giyinmesine, zırhını, silahlarını kuşanmasına yardım ediyordu. Huy onu sevgiyle

kucakladı, dudaklarından öperken yaşlı rahibe çadırı örten kamyş perdeyi kaldırıp içeri giriyordu, onları öyle sarmaş dolaş görünce sadece sırtıttı, sonra usulca geri çekildi, perdeyi indirdi.

Tanith kendini sevgilisinin kollarından kurtarınca gitti, duvarda asılı olan savaş baltasını aldı, kınından çıkardı, öperek Huy'a uzattı.

Dışarıda askerler büyük bir telaş içinde savaşa hazırlanıyorlardı, ama sanki ölüme değil de oyuna gidiyor gibi umursamazdılar. Huy da hemen onlardan biri olup çıkıvermişti. Tanith sevgilisindeki bu ani değişikliğe çok şaşıyordu. Yaşlı bir asker, o gün Tanith'i korumakla görevlendirilmişti. Huy onu kenara çekti, sordu:

«Görevinin ne olduğunu biliyorsun, değil mi? Rahibeyi bir an için bile gözden uzak tutmayacaksın ve eğer düşman kazanır da onların eline düşecek gibi olursa, buna fırsat vermeden tek bir kılıç darbesiyle...»

«Başüstüne efendimiz, anladım.»

Huy, Tanith'in yüzüne bakamıyordu, çarçabuk döndü, kıyıya indi, küçük bir kayığa binerek kalyona gitti. Güneş iyice yükselmiş çevreyi örten sis dağılmıştı. Köle ordusu ırmağı geçmeye hazırlanıyordu. Güney kıyısından akıntının tam ortasına,, düşen küçük adaya yirmi tane halat gerilmişti. Şimdi de kuzey kıyısına halatları çekiyorlardı. Kara kara adamlar, yalnız başları suyun üzerinde, halatlara tutunarak karşıya geliyorlardı. Suyun içinde on beş, yirmi bin kadar köle vardı. Ve bu sayı durmadan artıyordu.

Olaylar tam Huy'un umduğu, beklediği gibi gelişmekteydi. Güney kıyısındakiler iyice azalınca Bakmor'un sabırsızlıktan yerinde duramayan savaşçılarına iş düşecekti. İlk köleler küçük adacığa çıkmaya başlamışlardı bile. Ama kuzey yakasına varmak için yeniden ırmağa girmeleri gerektiğini unutuyorlardı galiba? Şimdi ada, karınca gibi kaynayan kölelerle tıkabasa dolmuş, sanki kıpırdayacak yer kalmamıştı. Bu ordunun kumandanı gerçekten Timon idiyse, en iyi adamlarını geride artçı kuvvet olarak bırakmayı düşünmüş olacaktı. Bakmor'un küçücük gücünü onlara saldırtmadan önce daha da azalmalarını beklemek zorundaydı. Şimdi köleler karşı kıyıya geçmeye başlıyorlardı. Bir seçim yapmak zorundaydı. Saldırıya geçmeyi daha da geciktirecek olursa, kaçakların çoğu kuzeydeki sık ormanlara dalıp canını kurtaracaktı. Ama onlar kaçmadan hemen saldıracak olursa bu kez de Bakmor'u kendinden sayıca çok üstün güçlerle savaşmak zorunda bırakacaktı. Sonunda kararını verdi. Kalyonun kaptanına döndü:

«Sancağı çek!» dedi.

Hemen savaş sancağı çekildi. Demirleri tutan ipler kesildi ve kalyonlar akış yukarı kaymaya başladılar. Huy, emir verdi:

«Halatın tam ortasına yönelin.» Kara derili adamların, kara inciler gibi dizildiği halatların tam ortasına doğru olanca hızlarıyla yol aldılar. Şimdi bir yandan da gemilerdeki okçular onları ok yağmuruna tutuyordu. Adamlar dehşet içinde bağışıyorlardı. Kalyon, ağır yüklü halatlara tam ortadan bindirdi, adamlar akıntıya kapılıp sürüklendiler. Suyun üzerinde kalanların işini de kapıda pusuda bekleyen, Huy'un okçuları bitirdi. Şimdi ırmak bir yakadan ötekine çığlık çığlığa bağırıyan, boğulan insanlarla dolmuştu. Bazıları suya sarkmış ağaçların dallarına tutunuyor, bazıları kayaların kaygan çıkıntılarına tırmanmaya savaşıyor, kimi de suyun üzerindeki tahta parçalarına veya papirüsten hasırlara tutunup boğulmamaya uğraşıyordu. Ada, sıırıslıklam, tir tir titreşen insanlardan bir halıyla

tamamen örtülmüştü, yeni yeni gelenler de ayak basacak bir yer bulma çabasıındaydılar.

Sayıları o kadar çoktu ki Huy'a insanlardan çok, böcek sürülerini anımsattı. On binlerce karınca gibiydiler. Bir sonraki emri verirken bu düşüncesine sımsıkı sarıldı. Ezecek oldukları, insan değil, karıncaydı, evet. «Pekâlâ Kaptan!» Bu kez gemi, akıntıya yan döndü. Öteki gemi de aynı şeyi yaptı ve Opet'in gizli silahı, «Baal ateşi» başladı.

Bu silah, ırmağın yüzüne usulca yayılan, pis kokulu bir sıvıydı. Ne var ki birden ateş aldı, ırmağın yüzünü turuncu bir alev kaplayıverdi. Huy, sıcaktan geri çekilmek zorunda kaldı, neredeyse sakalı tutaşacaktı. Ulu tanrı Baal'in adına yakılmış bu ateşi seyrederken fısıldadı : «Baal'in kutsal adına!» Şimdi alevler kıyıda tüm ırmağı kaplamış, kara duman bulut gibi göğe yükseliyordu. Kalabalık adayı yalayıp geçti ve geçtiği yerde, kavrulmuş, hâlâ tüten ceset yığınlarından öte hiçbir şey bırakmadı. Bu ateş duvarı akış aşağı ilerledi, kalenin duvarlarını aştı, iki kıyıdaki bitkileri yok etti, ırmaktaki yaşamı kavurdu. On dakika kadar kısa bir zaman içinde 20.000 kişi ölmüştü ve kavrulmuş cesetleri aşağı, denize doğru sürükledi gitti.

Alevler yatışınca Timon geride kalan korkunç manzarayı şaşkın şaşkın seyretti. Az önce tanık olduğu o korkunç, mahvedici güce bir türlü inanası gelmiyordu, ordusunun yarından çoğunun bir an içinde yok oluverdiğine de inanamıyordu. Geride kalanlar en iyi adamlarıydı. Ama yine de onların, karşısındaki düşmanla asla baş edemeyeceklerini çok iyi biliyordu. Belki de artık karşıya, kendi anavatanına bir daha hiç geçemeyecekti. Ama şimdi hemen saldırıyı karşılamak üzere hazırlanması gerekiyordu. Korktuğu saldırıya uğramakta da gecikmedi. Timon birdenbire öfkenin, içinden bir dalga gibi kabardığını, büyüdüğünü hissetti, öfkesiyle birlikte nefreti de coşup taşıyordu. Tüm yaşantısının üzerine dayandığı iki güç, öfke ve nefret. Böylesine üstünkörü silahlarla böyle savaşıtlara karşı çıkmak zorunda olmanın yarattığı öfke. Yüzlerce kez içtiği bir andı bir daha içerek saldırdı: «Kendi halkımdan öyle bir ordu kuracağım ki bu, soluk benizli şeytanlarla başedebilsin.» Saldırı, adamlarını adım adım geriletiyordu, ırmakla kıyı arasında sıkıştırıyor, dönecek, silahlarını kullanacak yer bırakmıyordu.

Bu dalgalanan kara gövdelerin arasından geçebilmek, bin karabasana bedeldi. Timon bağıra bağıra emirler yağdırıyor, adamlarının geri çekilmesini önlemeye çabalıyordu, ama sesi savaşın gürültüsünde kaynayıp gidiyor ve o korkunç kol gücü bile, bu kara insan yığınına tutmaya yetmiyordu.

Şimdi iki ateş arasında kalmışlardı. Çünkü kalyonlar da yaklaşmış, ırmaktan Timon'un ordusunu ok yağmuruna tutmuştu. Ölüsü, dirisi karmakarışık sulara gömölüyordu şimdi. Suyun rengi kısa zamanda yeşilden boza, sonra da parlak kırmızıya dönüştü. Kan ırmağı olmuştu artık.

Huy, kalyondan savaşı dikkatle izliyordu, baltacılar yorulmaya başlamışlardı. Çok geçmeden, düşman üzerindeki baskıyı azaltacaklar, bu kez düşman da bir patlama yapacaktı. Biraz daha gayret, kölelerin tümünü de suya dökmeye yetecekti, ama hemen, vakit geçirmeden bu gayreti göstermek gerekiyordu. Huy sabırsızlıkla mırıldandı:

«Hadi Bakmor, gelsene, ne bekliyorsun? Yoksa kan gözlerini kör mü etti? Savaş sarhoşluğu aklını başından mı aldı? Zaman geçiyor.»

Neyse, Bakmor tam zamanında yetişti, savaş fillerini Timon' un ordusundan geriye kalanların üzerine sürdü. Kocaman hayvanlar, önlerine çıkanları ezip geçerek, kimini de hortumlarıyla havaya kaldırıp yere çalarak ortalığı kasıp kavurmaya başladılar. 10.000 gırtlaktan göge korkunç bir umutsuzluk çılgılığı yükseldi, sonra Timon'un ordusu dönüp kendini suya atmak üzere koşmaya başladı. Bu sırada kalyonlardan da tam 400 baltacı, başlarında Huy Ben - Amon, düşmanın üzerine saldırdı. Huy bu kargaşanın ortasında Timon'u gördü. Üzerine üzerine gitmeye başladı. Timon da ırmağa doğru geri çekiliyordu. «Timon!» diye bağırdı. «Sana meydan okuyorum, gel karşılıklı dövüşelim!» Ama Timon oralı olmadı, üç adımda ırmağı buldu, kendini kanlı sulara bıraktı, sonra Huy'dan öğrendiği gibi geniş kulaçlar atarak yüzmeye koyuldu. Huy da ırmağa indi, soyundu, üzerinde yalnız baltası kaldı. Timon bu arada adayla olan mesafenin yarısını almıştı. Huy da suya atladı, o yüzerken adaya çıkan Timon yerden aldığı bir mızrağı Huy'a savurdu, ama tutturamadı. Timon bir daha, bir daha fırlattı, yine tutturamadı. Huy hep baltasıyla önlüyordu. Sonunda Timon eğildi, yerden kocaman bir taş aldı, Huy'a fırlattı. Bir insan başı büyüklüğündeki bu taş, Huy'un sırtına çarptı, baltası elinden kaydı. Timon şimdi nefretten, öfkeden gözü dönmüş, ona saldırıyordu. Huy onun tam karnına müthiş bir kafa attı. Timon'un soluğu kesildi. İki eliyle göğsünü tutarak yere diz çöktü. Huy bu kez Timon'un tam kulak tozuna müthiş bir yumruk patlattı, karaderili kayaların üzerine baygın yuvarlandı. Huy'un sesi şimdi ta uzaklardan geliyor gibiydi:

«Seni öldüremem, Timon. Gerçi ölümü hiç kimsenin hakemediği kadar hakettin, benim güvenimi kötüye kullandın, bana ve kralıma karşı çıktın, ölmeyi hakettin.»

Timon kendinden geçmişti. Ayıldığında, kolları iki yana gerili, sırtüstü yatıyordu. Kıpırdamaya çalıştı, ama bağılıydı, parmaklarına geçirilmiş deriden kayışlar, toprağa çakılıydı, onu sımsıkı bağlıyordu. Başını çevirdi, adanın kuzey kesimindeydi, güney kesiminde bulunanların göremeyeceği bir yerde ve Huy ile yalnızdı. Yanıbaşında kayaların üzerinde küçük bir ateş yanıyordu. Ateşte sapı kırılmış, geniş bir mızrak ucu kızdırılmaktaydı.

Huy anlatıyordu:

«Zamanımız çok az. Birazdan adamlarım beni aramaya, buraya gelirler, seni de elimden alırlar. Tanrılarımıza and içmiş olduğum için sana hakettiğin cezayı ne yazık ki veremeyeceğim. Ama kralıma ve halkıma karşı da bir görevim var, onu unutamam. Bize karşı kılıç kaldırmama bir daha asla izin veremem. Romalılar bunun bir çaresini bulmuşlardı. Gerçi onların her şeyinden nefret ederim, ama şimdi ne yazık ki ben de onların yöntemini kullanmak zorundayım. Sana karşı yanlış davranmışım. Hiç kimsenin bir parısı eğitemeyeceğini, yola getiremeyeceğini, evcilleştiremeyeceğini düşünmemiştim.» Akbabalı baltasını şimdi sağ eline almıştı. «Sen hiçbir zaman Timon olmadın, hep Manatassi kaldın. Derilerimizin rengi ne kadar farklıysa seninle ikimiz de o derece farklıyız birbirimizden. Aramızda hiçbir zaman hiçbir bağ olmadı. Ben öyle sandım, çünkü aynı dili konuşuyoruz, ama kulaklarımız aynı sesleri alamıyor. Senin yazgın, benim sevdiğim, saydığım her şeyi yok etmek. Benim yazgım ise halkımın kurduğu, sevdiği, koruduğu şeyleri, canım bahasına da olsa savunmak. Seni öldürmeyeceğim, ama bir daha asla kılıç tutmayacağına emin olmam gerekiyor.»

Akbabalı balta bir ıslık çaldı, Timon tek bir çığlık attı, sonra kopartılmış sağ eli adanın kavruk toprağı üzerinde cançekişen bir hayvan gibi bükülür, titrerken sadece usul usul inledi. Huy, ateşteki mızrak ucunu aldı, Timon'un kol ucuna, elin koptuğı yerden oluk gibi fişkırان kana bastırdı, pis kokulu bir duman çıktı, o kadar. Sonra Huy, Timon'u hâlâ bağlayan kayışları kesti.

«Hadi git, artık ırmaktan başka kurtuluş yolun yok, adamlarım neredeyse adayı araştırmaya çıkar, seni bulurlar.»

Timon sürüne sürüne kıyıya indi, tam suya girecekken döndü, Huy'a baktı. Gözleri korkunçtu, kocaman, kapkara gövdesi ise yara bere içindeydi.

Eli kopmuş kolunu göğsüne bastırarak ağır ağır suya girdi, kendini akıntıya kapıp koyverdi. Huy gözden yitinceye kadar onun arkasından baktı, sonra eğildi, yerden kopuk eli alıp ateşe attı, üzerine çalı çırpı yığdı.

Savaşta yitirdiklerini, bu arada Mago'yu basit bir törenle yaktıktan sonra kampa döndüklerinde Huy, Tanith'i çadırda buldu. Ağlamıştı belli:

«Senin için çok korktum, efendimiz. Onca zaman kendimi tuttum, ağlamadım da ancak savaştan sağ sağlam kurtulduğunu haber verdiklerinde ağladım, ne garip, değil mi? Ama savaşın bunca korkunç bir şey olduğunu bilmezdim. Siz ozanlar hiçbir zaman o akan kanlardan, o yaralıların çığlıklarından, tüm bu dehşetten söz etmezsiniz.»

O gece Huy bir aralık uyandığında baktı Tanith yanibaşında oturmuş, kapkara gözlerini yüzüne dikmiş onu seyrediyor.

«Ne var? Derdin ne Tanith?» diye sordu.

«Kutsal babamız, senin kadar iyi yürekli, sevecen, nazik bir insan bugün yapılanlara nasıl katılabilirdi ona şaşıyorum.»

«Benim görevimdi bu. Yasa, başkaldıran kölelerin öldürülmesini öngörür.»

«Öyleyse yasalar yanlış.»

«Hayır, yasalar hiçbir zaman yanlış olmaz. Onlar bizi boşluktan kurtarır. Tanith. Yasalara ve tanrıların söylediklerine uyarsan hiçbir şeyden korkun olmaz.»

«Ama yasalar değiştirilmeli.»

«Eh, istersen değişir, ama değişinceye kadar herhalde onların dediğini yap.»

Ertesi sabah şafak sökerken Lannon Hycanus savaş donanımlı iki lejyonu ve elli savaş filiyle birlikte Sett'e vardı. Huy onu karşılarken:

«Korkarım açgözlülük ettim, efendimiz, size tek bir düşman bile bırakmadım,» diyordu.

Kral kolunu onun omuzlarına doladı, adamlarına sordu:

«Hanginiz söylemiştiniz bakayım, Ben - Amon savaşmaz diye?»

O gece henüz sarhoş olup sızmadan Huy, Kanlı Irmak Savaşının anısına yazdığı şiiri okudu, Lannon dinlerken ağladı. Sonra adamlarına bağırdı :

«30.000'e karşı sadece 3.000 kişi! Dün Sett'te Huy Ben - Amon'un yanibaşında savaşmadığımız için her zaman utanç duymalıyız. Şimdi size, Opet lejyonlarının yeni Başkumandanını tanıtıyorum. Tanrıların Baltacıbaşı Huy Ben - Amon.» O gece kral ile rahip birlikte içip içip sızdılar.

Gondweni, Vendilere bağlı 200 kabile reisinden bir tanesiydi. Şişman ve zengin bir adamdı, çok da ihtiyatlı olduğu için tepelerde, kaçak köleler gelip yesin diye, belirli yerlere hep tuz ve et bırakırdı. Yine ihtiyatlı bir adam olduğu için de tepelere giden veya tepelerden dönen yolculara yiyecek ve barınacak yer sağlar, sonra da onları unuttur giderdi.

İşte bu gece de kulübesinde, ocağın başında oturan uzun boylu, iri yapılı, ama sıska yabancı yemeğini yiyor, içkisini içiyordu. Gondweni bu vahşi bakışlı adamın yara izleriyle bezenmiş yüzünde büyük bir güç okuyordu. Bu adama karşı nedense bir yakınlık duydu ve gereğinden çok konuştu. Yabancı Vendi dilini konuşuyordu, ama kabilenin politikasından da, ticaretinden de habersiz gibiydi, ırmağın karşısından gelen beyaz şeytanların tutsak edip götürdüğü Manatassi'nin yerine geçen yüce kralın adını bile bilmiyordu, baksana! Gondweni de yabancıya durmadan anlatıyordu:

«Manatassi'nin altı erkek kardeşinden beş tanesi, ortanca kardeş «haninin hazırladığı bir içkiyi içtikten sonra, esrarlı bir ölümle ölüp gittiler. Bu şölenden ancak Khani sağ olarak kurtulabildi. Şimdi kralımız odur, Koca Kara Boğa, haracımızı ona ödüyoruz. 500 karısı ve 50 oğluyla Vendileri şimdi o yağ tulumu yönetiyor işte.» Sonra Gondweni nefretle ateşe tükürdü, tastan bir yudum içki alıp tası yabancıya uzattı. Baktı yabancıнын sağ eli yok. Yabancı sordu:

«Peki,, ya Manatassi'nin danışmanları, komutanları, kan kardeşleri, onlar nerede şimdi?»

«Çoğu akbabaların midesinde. Bazıları Khani'ye yanaştılar, onun tuzunu yediler, bazıları da kanatlarını açtılar, uçup gittiler. Bazıları benim komşularımdır, kimseye haraç ödemezler, tepelerde bilmem neyi beklerler.»

«Kimdir onlar?»

«Zingala.»

«Demirci Zingala mı?» Gondweni'nin yüzü birden değişti, yabancıya döndü:

«Galiba sen gereğinden çok şey biliyorsun? Hadi şimdi yatalım. Sana bir hasır serdik, yanına bir de kız yollarım seni rahat ettirir.»

Yabancı, zavallı kıza öyle bir saldırış saldırdı ki, Gondweni kızın acıyla ve korkuyla bağırdığını kulübesinden işitti. Gözüne uyku girmedi, ama şafak sökerken yabancıнын kulübesine gittiğinde kız yorgunluktan bitkin bir halde derin bir uykuya dalmış, yabancı ise çekip gitmişti.

Dağları derin bir boğaz ayırıyordu. Manatassi o dağlara tırmanırken soğuk bir yel yüzüne çarpıyor, eli kopartılmış kolunun ucu fena halde ağrıyordu, ama o ağrıyı unutmaya çabalıyordu. Derken ta tepelerde, birtakım kişiler belirdi. Bunlar giderek çoğaldı, onun tırmanışını seyrediyorlardı. Manatassi içlerinden uzun boylu, geniş omuzlu bir tanesini tanıdı. Eskiden ordusundaki subaylardan biriymiş bu. Ama adam onu tanımamıştı. Çünkü onun bildiği kral, bu bir deri bir kemik kalmış, yara bere içindeki adamdan çok farklıydı. Manatassi acı abı düşündü:

«Bu kadar mı değişmişim? Yoksa beni kimse tanımayacak mı?»

Birkaç saniye adamla birbirlerine bakiştılar. Sonra Manatassi konuştu:

«Demirci Zingala'yı arıyorum.»

Biliyordu ki Zingala haydutların safına geçmiş bile olsa, böylesine ünlü bir demirciyi arayan müşteri hâlâ vardır. Üstelik kendisi de yalnız ve silahsız olduğuna göre, geçmesine izin verirlerdi. Karşısındaki nöbetçi başını çevirdi, çenesiyle ilerisini işaret etti. Manatassi yürüdü. Tepeye vardığında silahlı, sessiz adamlarla karşılaştı. Peşine düştüler, dağın doruğunu örten sık ormana daldılar. Ocakların kokusu Manatassi'ye yol gösteriyordu, sonunda kayalardan doğal bir amfiteatra ulaştı, Zingala işte burada çalışıyordu. Ocağın başındaydı, özenle seçtiği demir yumrularını dövüyordu. Çırakları çevresini kuşatmış saygıyla bekliyorlar, ocağa sık sık kömür atıyorlardı. Zingala bir ara doğruldu, sırtının ağrıyan adalelerini ovalarken, gelen yabancıya baktı. Adamın yürüyüşü bildik birini andırıyordu. Başını dik tutması, omuzlarını germesi hep, bildik biri gibiydi. Zingala kaşlarını çatı, düşündü, evet evet, bildiği biriymiş, ama kimdi acaba? Belleğini böyle zorluyorken yabancı, geldi karşısına dikildi. O zaman o sapsarı göz aklarından, o vahşi bakışlardan onun kim olduğunu çıkardı, hemen ayaklarına baktı, parmaklar arasındaki derin yarığı gördü. Zingala haykırarak yüzükoyun yere kapandı. Manatassi'nin şekilsiz ayağını tutup kır düşmüş saçlarına koydu.

«Emret, emret bana, Manatassi. Koca Kara Canavar. Göklerin Yıldırım!»

Ötekiler de bu adı duyar duymaz yıldırımla vurulmuş gibi yere çöktüler.

«Emret, emret bize, bin ineğin kara boğası,» diye bağırdılar.

Manatassi çevresinde bağırışan bu haydut sürüsüne baktı, sonra her birinin ta yüreğinin derinlerine işleyen yumuşak bir sesle konuştu:

«Size sadece itaat etmenizi emrediyorum.»

Usta demirci Zingala, Manatassi için beş kocaman aslan tırnaklı bir aslan pençesi dövmüştü, demirden. Onu bir güzel cilaladı. Deri ustalarından biri de fil derisinden bir kılıf yaptı, Manatassi'nin sağ koluna geçirdiler, demir pençeyi de bu deri kılıfa yerleştirip sıkıca bağladılar. Böylece Manatassi korkunç bir el kazanmıştı.

Bu aslan pençesi, kafatasını yırttığı zaman Vendi'nin yüce hükümdarı ve Manatassi'nin züppe yarımkan kardeşi Khani, kadınlarıyla birlikteydi. O sırada altında olan kız korkudan bayıldı.

Bhutelezilerin kralı Sondala, iki ateş arasında kalmış, çaresiz bir adamdı. Gerçi halkı kalabalıktı, sığırı da çoktu, ama bir yanda güçlü Vendi kabilesiyle öte yanda ak giysili, uzun sakallı, esmer tenli Dravlar arasında ne edeceğini şaşıırıyordu. Kim ne öneride bulunursa dinlemeye hazırđı. Şimdi de karşısındaki tanrıya benzer, suratı yara bere izi içinde, kuş ayaklı, demir pençeli kralı gizlice süzüyordu. Manatassi diyordu ki:

«Senin her biri 2.000'er kişilik 12 alayın var. En azından 127.000 baş sığır, boğa, inek, dana ve öküzün var. Üstelik haremın de 5.000 kişiden az değil. Böylesine bir kalabalığı besleyecek yiyeceğı, otu ve suyu nereden .bulacaksın? Sana otlak vereceğim, toprak vereceğim. Hem de öyle zengin, verimli topraklar vereceğim ki, halkın on kuşak boyu yürüse, sonunu bulamaz. Buna karşılık senden alaylarını emrime vermeni istiyorum. Mızrağın benim emrimde olsun, kalkanın yanıbaşında yürüsün.»

Sondala sordu :

«Reddedersen?»

«O zaman seni öldürürüm, askerlerini de, kadınlarını da, altınlarını da elinden alırım. Ancak on tane öküzü mezarının başında, onların ruhuna saygı gösterisi olarak kurban ederim, o kadar.» Sonra Manatassi sırtıttı, ama bu, o harap olmuş suratta öylesine korkunç bir sırtıştı ki, Sondala ürperdi. Diz çöktü, boğuk bir sesle :

«Senin köpeğın olayım, emret,» dedi.

«Tek bir şey emredeceğim, itaat etmeni.»

Bir yılda Manatassi birçok kabileyle anlaşma yaptı. Sonra Xhotalarla savaşmak zorunda kaldı, o kadar alışılmadık taktiklere başvurdu ki, savaş başladıktan yirmi dakika sonra Xhota kralı kanlarıyla, çocuklarıyla ele geçmişti bile. Manatassi âdet olduğu üzere erkekleri kılıçtan geçirip, kadınlarla sığırı alacak yerde, sadece kral ile ailesini boğdurdu, sonra yenilgiye uğramış alayları topladı, kendisine bağlılık andı içirdi. Ertesi yıl yağmur mevsimi geçince Manatassi batıya, kıyıya kadar yürüdü. Dört büyük savaş verdi, dört kralı boğdurdu, iki kralla anlaşma yaptı ve alaylarına yüz bin savaşçı daha kattı.

Bu kocaman kara canavarın yakınında olanlar onun pek az uyduğunu biliyorlardı. Sanki içinden yükselen bir güç onu dinlenmekten de, eğlenmekten de alıkoyuyordu. Yediği yemeğin tadını almıyordu, ateşi sönmesin diye odun atar gibi yemek yiyordu. Hiç gülmüyor, ancak bir şeyden memnun olduğu zaman sırıtıyordu. Kadınlarla olan ilişkisi de sert ve kısa sürüyordu. Onları hep titrer, ağlar bir durumda bırakıyor, erkeklerle hiç arkadaşlık kurmuyordu.

Subayları yalnız bir kez onun bir insan gibi heyecan duyduğuna tanık oldular. Ülkenin batı sınırında, yüksek, sarı kumulların üzerinde duruyorlardı. Manatassi onlardan ayrı, krallara özgü pars derisine bürünmüş, başlığının mavi balıkçıl tüyleri denizden esen serin rüzgârla dalgalanarak, dikiliyordu.

Birdenbire subaylardan biri bağırdı. Yemyeşil sularda bir noktayı gösterdi. Gümüş denizin üzerinde, sisler arasında bir hayalet gemi gibi ilerleyen Opet kalyonlarından biri görünmüştü. Tek dörtgen yelkeni şişmiş, kürekleri düzenli vuruşlarla suyu döverek sessizce kuzeye, Kadiz'e doğru yol almaktaydı. Başka bir subayın bağırması üzerine bu kez başlar, krala döndü. Yüzü terden parlıyordu, çenelerini sıkmış, dişlerini gıcırdatmaktaydı. Kalyonun geçişini seyrederken gözlerinde bir çılgınlık parıltısı yanıyor, tepeden tırnağa nefretle Tir tir titriyordu. Subay hemen yanına koştu, birden hastalandı sanmıştı.

«Yüce soylu,» derken Manatassi öfkeyle ona döndüğü gibi, demir pençesiyle suratının yarısını yırtıverdi. Sonra pençesiyle gözden yiten kalyonu göstererek:

«İşte, işte düşmanınız orada. İyi bakın,» dedi.

Her gün kendine özgü heyecanını, gizli zevklerini, serüvenlerini birlikte getiriyordu. Sanki Huy ile birbirlerinin olalı beş yıl geçmemişti, yıllar öylesine hızla akıp gidiyordu. Ama işte beş yıl olmuş, beş yılda bir kutlanan Verimli Toprak Bayramı yine gelmiş çatmıştı.

Tanith, Huy'u nasıl baştan çıkardığını anımsayınca yüksek sesle güldü, bu bayramda da aynı şeyi yinelemek niyetindeydi. Yanıbaşında Aina sordu :

«Niçin gülüyorsun, çocuğum?»

«Mutluyum da onun için gülüyorum, kutsal anamız.»

«Ah ben de yine genç olabilseydim. Sen kocamın ne olduğunu bilemezsin.» Aina yine konuşmaya başlamıştı, bir kez başlayınca bir türlü susmazdı. Tanith, Aina'yla birlikte limana indi, İskeledeki halkalardan birine bağlanmış küçük bir tekneye bindi. Kaba balıkçı giysileri giymiş Huy, kamaradan çıkıp onun binmesine yardımcı olabilmekte geç bile kalmıştı. Sonra Aina'yı da bindirdiler. Yelken açıldı, Huy dümendeydi. Kamışların arasında göze görünmeyen bir kanaldan, tekneyi yüzeyi nilüferlerle bezenmiş bir gizli koya soktu. Burada rüzgâr yoktu. Tekneyi kıyıya yanaştırdılar. Huy,

kumsala atladı, sonra Aina'nın inmesine yardım etti, onu bir kayanın dibine, yerleştirdiler, üzerine de yelken bezinden güneşlik yaptılar, Huy eline bir kâse de şarap tutuşturdu. Doğrusu yaşlı rahibenin keyfine diyecek yoktu artık.

Onu oracıkta, gölgede hafif hafif horlar bırakarak elele kumsalda yürüdüler. Koyun ucunu kıvrıldılar, Huy palmiyelerin dibine, temiz kumun üzerine harmanisini serdi. Çırılçıplak soyundular, konuşarak, gülüşerek uzandılar, seviştiler. Sonra birlikte gölün temiz, ılık sularında yıkandılar ve sıgılıkta, suyun içinde yatarken, sürü sürü gümüş renkli balık gelip çıplak derilerini dürtüyor, gıdıklanan Tanith de kahkahayla gülüyordu.

Sonra gidip güneşe uzandılar, kurundular, derken Huy başını kaldırıp baktı, üzerine eğilmiş olan Tanith! gördü, kız ayaktaydı, saçı kalın, kara halatlar gibi sırtına, göğsüne dökülüyordu, kirpiklerinde su damlacıkları parlıyordu. Göğüslerini avuçlarına alarak sordu :

«Bende bir değişiklik görüyor musun, kutsal babamız?»

Huy başını sallayınca, üsteledi:

«Daha dikkatli baksana!» Evet göğüsleri biraz büyümü», sivrilmiş gibiydi, üstelik beyaz cildin altında mavi mavi damarlar da belli oluyordu. Sonra Tanith, ellerini, aşağıya indirdi, karnına koydu :

«Ya burada? Burada bir değişiklik görmüyor musun?» Sonra midesini şişirdi, güldü. Huy da bir kahkaha kopardı, sözde onu azarladı:

«Dikkat et küçüğüm, şişmanlıyorsun sen. Çok yiyor olmalısın.»

Tanith başını salladı :

«Hayır Kutsal Babamız, buradaki herhalde ağızımdan girmiş; değil.»

Huy'un kahkahası boğazında düğümlendi, ağız açık, baka-, kaldı.

Huy karanlıkta yatıyordu, hâlâ şaşkındı, ne yapacağını kestiremez durumdaydı. Böylesine dikkatsizce serptiğı tohumlardan birinin kök salması ona hâlâ inanılmayacak bir şey gibi geliyordu. Oysaki, Astarte rahibelerinin böyle bir durumu önleyecek sırları bilmeleri gerekmiyor muydu? Bu, gerçekten de deprem kadar, fırtına kadar, savaşta yenilgi kadar önemli biri olaydı, Bir çaresi mutlaka bulunmalıydı, hem de bir an önce. Huy'un aklına bir an, limanda yaşayan o ihtiyar kocakarılar geldi, onların işi bu gibi durumları düzeltmekti, ama hemen bu düşüncüyü kafasından kovdu. Tanith'in yaşamını tehlikeye atamazdı. Belki de böylesine köklü bir önlem alınması gerekmeyecekti, öyle ya! Belki de krallığın ücra bir köşesinde yeni bir tapınak kurdurabilir ve Tanith orada, meraklı gözlerden, konuşkan dillerden uzak oğlunu rahat rahat dünyaya getirebilirdi. Güvenebileceğı bir analık, bir sütnine nasıl olsa kolayca bulunurdu, ağız sıkı biri. Lejyonundaki askerlerden, savaşta sakatlanmış, şimdi Huy'un topraklarında sade bir yaşam sürenler çoktu. Bu adamlar onun uğruna yalan da söyler, hırsızlık da yapar, seve seve de ölürlerdi. Hu/'a o denli bağılıydılar. Bu adamların doğurgan karıları, bol sütleriyle pekâlâ Tanith'in bebeğini doyururlardı. Sonra fırsat buldukça o ücra tapınağa gider, oğullarıyla birlikte olabilişlerdi. şimdiden, tombul oğlunun güneşe çırılçıplak uzanmış, gülücükler dağıtarak tekmeler atması gözlerinin önünde canlanıyor gibiydi. Huy, elini usulca örtünün altından uzattı, Tanith'in çıplak karnını buldu, okşamaya başladı. Tanith:

«Henüz bir şey gelmez eline,» diye fısıldadı. Döndü, onu kucakladı: «Rahibelerin bana öğrettiklerinden hiçbirini yapmadım, ne hınzırlık etmişim, değil mi? Bana kızdınız mı, efendimiz?»

«Hayır, senden çok memnunum.» Tanith kıkır kıkır gülerek ona büsbütün sokuldu: «Tahmin ediyordum zaten. Yani, bir kez bu fikre kendini alıştırdıktan sonra...»

O sırada kapı yumruklandı, ikisi birden sıçradılar. Dışarıda bağırışmalar oluyordu. Huy hemen yatağının başucunda duran akbabalı baltasını kaptı, uyku sersemliğini üzerinden atınca dışarıdakilerin kralın muhafızları olduğunu, hizmetkârların konuşmalarından çıkardı. Kölelerden birisi kapıyı vurdu:

«Kutsal Babamız, Kralın muhafızları gelmiş. Ulu - Aslan'ın gözüne uyku girmiyormuş, hemen çalgınızı alıp yanına gitmenizi emretmişler. Hemen giyinip gidecekmışsınız, özür filan dinlemezmiş, muhafızlar bekliyor.»

«Pekâlâ, pekâlâ, duydum, geliyorum!» Tam tuniğine uzanmıştı ki, Tanith'e gözü ilişti. Kız, gözlerini kocaman kocaman açmış, ürkek bir çocuk gibi onu seyrediyordu. Huy, fikrinden caydı, kızın yanına uzanırken dışarı seslendi:

«Krala söyleyin, parmağım acıyor, çalgı çalamayacağım. Boğazım da ağrıyor, şarkı söyleyemem, çalgımın da telleri kopmuş, üstelik sarhoşum da.» Ve Tanith'i kucakladı.

Şeyh Hasan kardeşi Ömer ile yaşlı bir incir ağacının dibinde oturuyordu. Buradan, ulu ırmağın kuzey kıyısı rahat rahat görülmekteydi. Kuzey kıyıda ince bir bitki şeridinin ötesi tamamen çıplaktı. Ama iki şeyh bu çıplak kıyıyı seyrederken görünüm birden değişiverdi, tepelere sanki güneşi örten kara bir bulut iniyormuş gibi, kapkara bir gölge yayıldı. Ömer mırıldandı:

«Anlaşılan bu gösteri bize gözdağı vermek için düzenlenmiş.»

Şeyh Hasan sinirliydi. Böyle bir şeyi asla beklemiyordu. Buraya ırmağın ötesindeki o pek bilinmedik, esrarlı ülkede birdenbire beliriveren o karaderili imparator ile ticaret konusunda ve ortak sınırlar konusunda görüş alışverişinde bulunmaya gelmişti. Ama işte, karşısına dünyanın eri kalabalık ordularından bir tanesi çıkıyordu. Acaba Büyük İskender bile böylesine büyük bir orduya kumanda etmiş miydi? Hasan, kardeşini tersledi:

«Eğer niyeti bizi etkilemek idiyse, başardı demektir, çünkü gerçekten etkilendim, bu ne kalabalık böyle?»

Askerler hâlâ birbiri ardından dalga dalga iniyordu. Son derece düzenli ilerliyorlardı, besbelli bu orduyu yöneten komutan, işinin ehliydi. Sanki bireylerden oluşan bir topluluk değil de, tek bir organizma gibi yayılıyorlardı. Hasan onları seyrederken vadinin şu kavurucu öğle sıcağında bile korkuyla ürperdi. Birden bu kocaman ordu, durdu, çevreye derin bir sessizlik çöktü. Bu sessizlik, daha da korkunçtu. Sanki her şey, herkes, bir felâket bekliyor gibi gerilim içindeydi.

Hasan kalkacak gibi yaptı :

«Bir vahşinin oyunlarına boyun eğemem ben. Bu bir hakarettir. Gidelim, bizimle konuşmak isterse kalkar kendisi gelir.» Ama söylediğini yapamadı, yeniden yastıkların üzerine yığıldı, kardeşi Ömer onu yatıştırıyordu:

«Anlaşılan bizim tanıdığımız, bildiğimiz dünya değişiyor, ağabey. Dün gerçek olan bugün artık gerçek olmaktan çıkıyor.»

«Sen ne diyorsun? Ne yapalım?»

«Biz de bu yeni gerçekleri öğrenelim, inceleyelim derim. Belki de çıkarımıza kullanabileceğimiz bir şeyler bulabiliriz?»

Karşıdaki karaderili kalabalık, sarsıldı, dalgalandı, onca gırtlaktan çıkan tek bir ses, kralı selamladı. Sonra büyük bir savaş kayığı, elli kürekçisiyle birlikte, kumsaldan suya indirildi, yemyeşil suların üzerinden ok gibi adaya doğru ilerledi.

Bir adam bembeyaz kumsala çıkarak tek başına şeyhlerin incir ağacının dibinde bekledikleri yere doğru ilerledi. Yanına kimseyi almamış olması, tek başına gelmesi bile, karşısındakini küçümseme, gücüne ve yenilmezliğine olan sonsuz güvenin belirtisiydi.

Adamın sırtında pars derisinden bir harmani, ayaklarında da sandallar vardı , ama silahı yoktu, süs eşyası filan da takmamıştı. Şeyhlerin karşısında upuzun boyuyla dikildi. O yırtıcı kuş gözleriyle onlara bakarken sanki ruhlarını okuyordu. Kalın bir sesle :

«Ben Manatassi'yim. Kara Canavarım ben,» dedi. Onun kendi dillerini böyle rahatça konuşmasına şeyhler hiç şaşmadılar, çünkü bu adam konusunda geniş bilgiyi zaten edinmiş bulunuyorlardı.

«Ben de Hasan, Sofala Şeyhi, Monomatapa Prensi ve İmparator Şan'in Genel Valisi.»

Manatassi birden, bir suçlamada bulunur gibi:

«Sarı madeni seviyorsunuz,» deyiverdi.

«Evet, severiz.»

«Öyleyse sizi tıkabasa doyuracak kadar veririm.»

Böyle birdenbire ticari işlere girivermek doğrusu hiç de hoş değildi. Bu adam yabaninin tekiydi, diplomasinin inceliklerinden filan hiç mi hiç haberi yoktu, besbelli. Hasan sordu:

«Sizde çok altın olmalı. Nereden buluyorsunuz?»

«Opet Ulu - Aslanı ve dört beldenin kralı Lannon Hycanus' un hazinesinden.»

«Ne dediniz? Anlayamadım?»

«Öyleyse budalasınız.»

Hasan sarardı, bu ağır bir aşağılamaydı, tam ters bir söz söylemek üzereyken kardeşi Ömer kolunu sımsıkı tuttu, ona engel oldu.

«Ne demek oluyor bu? Açıklar mısınız lütfen? Yoksa Opet' !e savaşmak niyetinde misiniz?»

«Onları yok edeceğim, insanların da, sitelerini de, tanrılarını da. Hepsini yerle bir edeceğim, ardından tek bir iz kalmamacasına. Tek bir canlı bırakmamacasına.»

Dev zenci titremeye başlamıştı, kalın, mor dudakları köpürüyor, suratı terliyordu. Ömer ona hatırlatmak istedi:

«Sett adında bir yerde çarpışmışsınız, duyduk.»

Manatassi, yaralı bir hayvan gibi kükredi, şeyhe doğru atıldı, harmanisinin altından çıkardığı demir pençeli elini onun suratına uzattı. Ömer geri çekilerek kardeşine tutundu.

«Benimle alay etme, küçük esmer adam, benimle alay etme, yoksa senin ciğerini söker alırım.»

Ömer korkuyla inledi, ter sakalından akıyordu. Hasan hemen araya girdi:

«Durun, sakin olun, ağabeyim sadece Opet lejyonlarını yenmenin pek kolay olmayacağını hatırlatmak istemişti.»

Manatassi öfkeden hâlâ titriyordu, güçlkle yutkundu, sonra döndü, adanın ucuna yürüdü, suya baktı. Yavaş yavaş sakinleşti, yine yanlarına geldi. Tepelere kara bir bulut gibi çökmüş ordusunu gösterdi:

«Bunları görüyor musunuz, bunları?»

«İyi ama sadece sayıca üstünlük ne ifade eder ki? Karşınızdaki düşman çok güçlü, unutmayın.»

«Şimdi görürsünüz.»

Manatassi böyle diyerek demir pençesini havaya kaldırdı, kayıktaki subaylarından biri hemen yanına koştu, önünde diz çöktü, kral ona Vendi dilinde bir şeyler söyledi. Subay sevinçle sıçradı, kalktı. Selam verip koştu, kayığa atladı, karşı kıyıya ulaştı. Şeyhler şaşkın ve merakla olan biteni izliyorlardı. Derken karşıdaki kara ordu bir dalgalandı. Silahları yoktu. Çırılçıplaktılar. İki kalın sütun halinde suya indiler, bir buffalonun boynuzları gibi, sığ bir kumluğu kuşattılar, birdenbire orada uykuya dalmış olan yaşlı erkek suaygırı, kendisini kuşatılmış buluverdi. Güçlkle ayağa kalktı, domuz gözü gibi pembe gözleriyle çevresine bakındı. Beş ton et, kalın, kurşuni bir deriyle örtülmüş, karnı pembe lekeli! Bacakları kısa, kalın ve güçlüydü, böğürmek için ağzını açtığında bir savaş kayığını kolayca ikiye bölebilecek güçteki kocaman, sapsarı, sivri dişleri görünüyordu.

Beceriksizce koşmaya başladı, ırmağa giden yolu kesen kara gövdelerden duvara olanca gücüyle saldırdı. Bembeyaz köpükler saçarak sığ sulara dalarken karşısındaki kara insan duvarı Pekişti, kalınlaştı, onun saldırısını bekledi. Suaygırı dörtmala üzerlerine gitti, bu duvarı aşıp derin sulara, güvenliğe kavuşmak zorundaydı. Ama bir şey yapamıyordu, onları ısırtıyor, korkunç böğürtüler savuruyordu. Sonunda yoruldu, kum gibi kaynaşan çıplak vücutların altında kaldı, gözden yitti. Tıpkı karıncaların saldırısına uğramış bir akrep gibiydi. Küçücük yaratıklar, sayılarıyla onun iri cüssesiyle başediyorlardı işte. Derken suaygırının çevresinde su, kanla renk değiştirdi, yaralanan, ölenler hayvandan uzağa fırlatılıyor, akıntıya kapılıp gidiyorlardı. Ama yerleri hemen dolduruluyordu.

«İşte cevabım bu,» dedi.

«Peki,, bizden istediğiniz nedir?»

«İki şey. Ordularımın topraklarınızdan ırmağı rahatça geçmeleri için izin. Opet ile ortak savunma anlaşmanızı çiğnemeniz, unutmanız gerekecek. Sonra, demir silah istiyorum. Demircilerimin bunca kalabalığı silahlandırması en azından on yıl sürer. Sizden silah istiyorum.»

«Karşılığında da bize Opet'in altınlarını ve orta krallığın madenlerini vereceksiniz, öyle mi?»

«Hayır, altını alabilirsiniz. Benim altınla işim yok. Lânetli bir madendir .altın, hem yumuşak, hem yararsız. Opet'in nesi var, nesi yoksa alabilirsiniz, ama orta krallıktaki madenler bir daha hiç işletilmeyecek, anlaşıldı mı? İnsanlar bir daha zorla yerin altında çalıştırılarak doğal olmayan bir ölüme asla sürüklenmeyecek.»

Hasan karşı koymak istedi. Öyle ya, orta krallığın altını olmazsa, ona da bu dünyada yer kalmaz demektir. İmparator Şan' ın bu duruma çok kızacağını biliyordu. Ama Ömer'in parmakları onu yine

uyardı. Usulca: «Bunları bir daha sefere tartışırız,» dedi. Hasan da kardeşinin uyarısına uydu, dilini tuttu, sadece Manatassi'ye gülümsedi:

«Pekâlâ silahlarınızı alacaksınız.»

Şimdi nedense, hayvan da, insanlar da, bir düğüm halinde adaya yaklaşmaya başladılar, artlarında ölümler bırakarak adaya çıktılar. Bin, belki de iki bin kişi. Yorgunluktan bitmiş, ama hâlâ debelenen suaygırını ırmaktan kıyıya çıkardılar, taşıdılar. Suaygırı sağa sola saldırıyor ve dişleri kime rastlarsa hemen, oracıkta öldürüyordu. Hayvanın kafası da, ağzının içi de kurbanlarının kanına bulanmıştı şimdi. Artlarında ölümlerden ve korkunç derecede sakatlanmış, kolu, bacağı kopmuş insanlardan bir kaim iz bırakarak suaygırını Manatassi'nin bulunduğu yere kadar sasıldılar. Demin komutu alan subay da geldi, bir kolu dirseği altından koptuğu için kan kaybından zayıf düşmüş, ayakta sallanıyordu. Krala bir mızrak uzattı, Manatassi yürüdü, adamları dehşet içinde debelenen canavarı sımsıkı tutarken mızrağı onun boğazına sapladı. Bir vuruşta şahdamarını bulmuştu, suaygırı yeri göğü inleten bir çığlık atarak fişkırarak kapkara kan gölünün içinde öldü.

Manatassi bir, iki adım geri çekildi, adamları yaralı arkadaşlarının işini hemen, çabucak bitirirken ilgisiz, seyretti. Sonra subay geldi, kopuk kolunu göğsüne bastırarak kralından, onun eliyle ölmek onurunu kendisine bağışlamasını rica etti. Manatassi'nin gözlerinde bir an bir gurur ışığı çaktı. Sonra demir pençesiyle subayın başına bir kez vurdu, adamı acılarından kurtardı, şeyhlerin yanına döndü.

«Ne zaman?»

«Yakında. Gemilerim doğu denizlerinin ötesindeki ülkelerden döner dönmez.»

Huy, Lannon'un řu son yıllarda yaşlandığını dűřündü. Ama daha da yakışıklı olmuştu. Daha olgun bir ifade gelmişti yüzüne."

Vücudu ise hep eskisi kadar genç ve sağlam, çırılçıplak geminin provasında dururken, Huy Lannonun vücudunu seyrediyor, sonra kendi vücudunu dűřünüyor iini bir umutsuzluk kapılıyordu.

Zihninde sözcükler belirmeye, oluşmaya başladı, bir şarkı, Lennon'un güzelliğine bir övgü! Bugün uzun zamandır ilk kez. Kocaman şarap kâselerini dikerken her zamanki gibi içtiler:

«Uç benim için, Güneşin Kuşu»

«Kükre benim için, Ulu – Aslan'ım»

«Bu işi daha sık yapmalıyız, Huy. Baksana çabucak yaşlanıyoruz, yıllar nasıl da hızla birbirini kovalıyor! Sonra kendi ördüğümüz bir açın esiri oluyor, kendimizi görevlerimize, işimize gücümüze kaptırıp gidiyoruz. şu son birkaç gündür, gerçekten, yıllardır olamadığım kadar mutlu oldum. şen çok iyi bir dostsun, benim için. Sensiz ne yapardım, bilemiyorum. Beni hiç bırakma, olur mu?»

Bu, Lannon'da hiç de alışık olmadığı bir davranıştı. Huy, saçlarının dibine kadar kızardı, kekeledi:

«Hayır efendimiz, her zaman yanınızda olacağım.»

Lannon güldü:

«Baal adına, kızlar gibi duygusal olmaya başladık, işte, yaşlanıyoruz diyorum da inanmıyorsun. Göldeki balıklar henüz bitmiş değil, üstelik gün batıncaya dek daha iki saat zamanımız var, hadi, ne duruyoruz?»

Hava kararırken kayığı kumsala çektikleri yere döndüklerinde baktılar, kalyon, koyda demirlemiş. Fenerlerini yakmış. Bir süre gemiyi seyrettiler, sonra Lannon dedi ki:

«Bizi bulmuşlar, Huy. Yerimizi keşfetmişler. Hadi seslen onlara.»

Kamarada toplandıkları zaman hepsinin de yüzü asıktı, kuzeyden gelen haberciyi dinliyorlardı. şu son haftalarda kuzey sınırında bir huzursuzluk varmış, ufak tefek kıpırdanmalar oluyormuş, karşı kıyıda kalabalıkların dolaştığı, geniş kamp ateşlerinin yakıldığı gözlerden kaçmıyormuş. Casuslar garip olayların haberlerini getiriyorlarmış. Kartal mahmuzlu, aslan pençeli yeni bir tanrının, kabileleri yemyeşil otların bulunduğu sulak bir ülkeye götüreceğinden söz ediliyormuş. Gözcüler birçok Drav gemisinin ulu ırmağa girdiğini görmüşler, alışılmışın dışında bir gidiş gelişten, kimbilir kimler arasında gizli toplantılardan söz ediliyormuş. Fırtına bulutları toplanmaktaymış. Sezilen, ama açık seçik anlaşılamayan işler, bilinmeyeniyi gösteren işaretler...

Lannon, çenesini yumruğuna dayamış, kaşları atık, bir süre ses çıkarmadan dinledi. Sonunda haberci genç, masanın üzerine bir deri torba koydu. İplerini çözdü, içindeki maden parçalarını masaya döktü:

«İrmakta devriye gezenler, gece ırmağı geçmeye kalkışan putperestleri yakalamış. Üzerlerinde bu silahlar varmış.» Lannon ağır mızrak uçlarından birini aldı, dikkatle inceledi, hiç kuşku yoktu, Drav yapısaldaydı bunlar. Ama o dinsizlerin elinde işi neydi? Huy dedi ki:

«Belki de ölülerden almışlardır veya almışlardır!» «Olabilir.» Lannon bir süre daha dűřündü, sonra başını kaldırdı, genç haberciye: «Aferin, iyi iř basardın,» dedi. Delikanlı zevkten kızardı.

Lannon sonra Habbakuk Lal'e döndü: «Bizi bir gecede Opet'e götürebilir misin?» «Başüstüne efendimiz.»

Şimdi Lannon ile Huy yan yana küpeştede dikilmiş, sevgili adalarının uzaklaşıp, karanlıklara dalmasını izliyorlardı. Lannon usulca:

«Kimbilir buraya bir daha ne zaman dönebiliriz, Huy? Burada bir şeyler bırakıyormuş gibiyim. Bir daha asla bulamayacağım değerli bir şey. Sen de böyle hissediyor musun, Huy?» dedi.

«Belki de gençliğini bırakıyorsun, Lannon. Belki de şu son birkaç gün gençliğinin de sonuydu.»

Lannon bir süre daha kaybolan adayı seyretti, sonra: «Seni sınıra gönderiyorum, Huy. Benim gözüm, kulağım olacaksın, aziz dostum.»

Tanith suratını asıyor, mor üzümleri iştahla yerken hiç sesin.' çıkarmıyor, Huy ise durmadan dil döküyordu:

«Uzun sürmeyecek ki, sevgilim. Sen daha gittiğimin farkına bile varmadan bakmışsın dönüp gelmişim.»

Tanith uzun uzun parmaklarını yaladı, sonra ilgiyle elini incelemeye koyuldu:

«Kral bu göreve senden başkasını gönderemiyor, demek ki kimseye güvenemiyor. Çok ciddi bir iş olmalı. Tıpkı balık tutmaya da senden başkasını götüremediği gibi.»

«Bak Tanith, biz Lannon ile birlikte büyüdük, eskiden o adalara sık sık giderdik. Bu kez de sanki gençliğimize veda etmeye gittik oraya.»

«Ben de burada tek başıma, karnım senin çocuğunla dolu, bekleyip durdum ama.»

«Canım, ancak beş gün sürdü, geldim işte.»

«Ancak beş gün sürmüşmüş! Seni anlayamıyorum doğrusu. Bir yandan beni sevdiğini söylüyorsun, öte yandan Lannon Hycanus sana bir işaret çakar çakmaz, köpek yavrusu gibi soluk soluğa koşuyor, kamını gıdıklaştırdı diye sırtüstü yuvarlanıveriyorsun, değil mi?»

«Tanith, yemin ederim ki kıskanıyorsun sen.»

«Kıskanıyorum, öyle mi? Ben şimdi sana kıskanmayı gösteririm.»

Ve elinin altına ne geçerse fırlatmaya başladı. Huy ile oracıkta terasta uyuyakalmış olan yaşlı Aina kendilerini duvarın köşesine dar atıp kurtuldular. Sonra sesler kesildi. Tanith içeri girmiş ağlıyordu. Aina:

«Hadi yanına gidin,» dedi.

«Ya bana yine saldıracak olursa?»

«Bir güzel pataklarsınız, sonra da öpersiniz.»

Tanith, gözlerinde parlayan yaşlarla fısıldıyordu:

«Bağışla beni, kutsal babamız. Çocukluk ettim, biliyorum, ama senden uzakta geçirdiğim her anı yaşanmamış sayıyorum. Bu kez de seninle gelemeyim miyim, ne olur, ne olursun? Kutsal babamız, sevgilim.»

«Hayır, ne yazık ki gelemezsin. Çok hızlı gitmek zorundayım, çetin bir yolculuk olacak, sen ise gebeliğinin üçüncü ayındasın.»

Tanith boynunu büktü, kuzu kuzu oturdu, sonra gülümsedi:

«Hadi bana yine anlat, bebek için neler tasarladın?»

Sonra gözlerini dört açıp dinledi. Huy da anlattı. Zeng'deki topraklarından, dağların serin ve sağlıklı havasından, bulduğu sütanneyi, çocuğunun nasıl sağlıklı, güçlü büyüteceğini, onu sık sık görmeye gideceklerini hep anlattı. Çocuk oğlan olacaktı!

«Hayır efendim, kız olacak işte.» Sonra gülüştüler, ama Tanith'in içi gülmüyordu. Çünkü biliyordu, çocuğu göremeyecek, o mutluluğa eremeyecekti, onu kucağına alıp sevmeyecek, kahkahasını duyamayacaktı.

Bir an için gözlerinin önünde zamanın karanlık perdeleri aralandı ve arasına olduğu gibi, geleceğe bir an için gözattı ve orada sadece karanlık birtakım şekiller, onu dehşet içinde bırakan insanlar ve şeyler gördü.

Huy'a sımsıkı sarıldı. Usulca sordu:

«Çalgını getirirsem bana şarkı söyler misin?»

Ve Huy, yeni şiiri Tanith'e okudu. Her defasında yeni yeni dizeler ekliyordu, her söyleyişinde yeni dizler vardı.

Marmon, kuzey krallığının valisi ve Huy'un eski bir dostuydu, gerçi ondan otuz yaş büyüktü, ama iyi anlaşılırlardı. Marmon bir askeri tarihçiydi. Huy da onun Roma ile üçüncü Pön savaşı konusunda yazdığı bir kitaba yardım ediyordu.

Marmon İmparatorluğunun en güvenilir generallerinden biriydi. Huy ile birlikte tam iki gün sınır boyundaki durumun tartışmasını yaptılar, ikinci günün sonunda birlikte akşam yemeği yediler. Marmon, sıtmalı olduğu için şarap içemiyordu. Huy hep düşünürdü: Hastalık sanki niçin bazılarını öldürür, bazılarını sakat bırakır, bazılarına da hiç ilişmez? Niçin hep alçak araziye, ovaya musallat olur da serin yükseklerde görülmez? diye. Bu sorular üzerinde daha düşünmeli, karşılığını bulmaya çalışmalıydı. Marmon o sırada diyordu ki:

«Sonunda iyi bir casus ağı kurabildim, onlara güveniyorum.. Birkaç güne kadar kabilelerin oraya gönderdiğim birini bekliyorum. En güvenilir haber kaynağımdır. Eskiden köle olan, Storç adında bir Vendi. Onun aracılığıyla ırmağın karşısında bir sürü casus ve bilgi toplayabilmekteyim.»

«Aman, gelince ben de konuşayım onunla.»

Sonra karargâhtaki subayların isteği üzerine Huy, çalgısını çadırından getirtti, askerlere şarkılar söyledi. Vaktin çok geç olduğu bir sırada Marmon'a, beklediği adamın geldiğini haber verdiler. Huy çalgısını bir yana bıraktı. Casusla görüşmek üzere Marmon'un çadırına gittiler.

Storç uzun boylu, zarif yapılı bir adamdı. Sırtı ve omuzları köleyken yediği kırbaçların izlerini hâlâ taşıyordu. Huy'un baktığını görünce hemen harmanisine büründü. Nedense başrahibin bu adama içi ısınamamıştı. Storç bir süre Huy'u süzdükten sonra, Marmon'a döndü:

«Seninle anlaşmıştık, hani senden başka kimse yüzümü görmeyecekti?» dedi.

«Ama bu, kimse değil ki, alelade biri değil yani. Opet'in Başrahibi, üstelik kralın ordularının da başkumandanı. Huy Ben - Amon.»

Casus başını salladı, yüzünde hiçbir ifade okunmuyordu. Huy'un Vendi dilini konuşmasına bile şaşmış değildi. Bir saat kadar konuştular, sonunda Huy, Marmon'a döndü:

«Bu adam senin bana söylediklerini doğrulamıyor ki! Aslan pençeli bir tanrıdan söz edildiğini hiç duymamış. Drav silahlarıyla kuşatılmış savaşçıların eğitildiğinden de haberi yok, baksana.»

«Ama ırmağın bu kesimi sakın, biz o raporları daha doğudan almıştık. Orada da casuslarımız var.»

«O halde ben de yarın doğuya giderim, şafakta yola çıkarım. Yalnız gidersem hem daha çabuk gidebilirim hem de dikkatleri çekmemiş olurum. Onun için yanıma kimseyi verme. Ama bu adam senin dediğin gibi güvenilir biriye bana yol gösterebilir sanıyorum.»

Marmon, Huyun söylediklerini adama ilette. O çıktıktan sonra, Huy sordu:

«Böyle birine hizmetleri karşılığı ne veriyorsun?»

«Çok az şey. Tuz, boncuk, birkaç bakır süs eşyası, o kadar»

«Peki, öyleyse neden yapıyor bunu acaba? Gövdesindeki kırbaç izleri henüz tazeyken ne diye bizim için çalışıyor, anlayamadım?»

«Ben ise insanların yaptığı hiçbir şeye şaşmıyorum artık Öyle inanılmaz davranışlara tanık oldum ki, hiçbir şeyi olmayacak şeymiş gibi karşılayamıyorum.»

Huy bunu izleyen dört gün boyunca Storç konusunda yeni bir şeyler öğrenemedi. Adam az konuşuyordu, Huy'un gözlerinin içine de asla bakmıyordu. Ama ırmağı çok İyi tanıyordu doğrusu. Güney kıyısındaki dört kaleden ikisine uğradılar, Huy birçok bilgi edinebildi. İki kez de kalabalığın ırmağı geçtiği yerlerde bıraktığı izleri gördüler, ama bu insanlar niçin geçmişti, ne yapıyorlardı? Huy bunları öğrenemeyince büsbütün huzuru kaçtı. Çünkü bu belirtiler Storç'un söylediklerine hiç uymuyordu. Bu adama bakılırsa ortalık güllük gülistanlıktı. Irmağın ötesi de çok sakindi.

Sessizce ve hızlı yol alıyor, sık vadi bitki örtüsünün arasında orman perileri gibi usulca kayıyorlardı. Çoğunlukla gece yol alıp gündüz sıcağında dinleniyorlardı. Az yiyor, avlanmayla da vakit geçirmiyorlardı.

Dördüncü gün bir tepeye vardılar, ırmak olduğu gibi ayaklarının dibine seriliverdi. Burada büyük bir kıvrım yapıyordu. Huy sordu:

«Storç, ırmağı aşabilir miyiz? Burada kabileler var mıdır?»

Adamın yüz ifadesi hiç değişmedi. Huy yine:

«Şu kıvrımı karşıdan geçerse daha kestirme olur. Ama tehlikesiz midir?»

«Bilmiyorum, hele bir gidip bakayım. Sen burada bekle.»

Hava kararmadan bir saat önce döndü, Huy'u aşağıya, ırmak kıyısına indirdi. Kamışların arasına daracık ağaç kütüğünden oyulmuş bir kayık gizlemişti. Balık kokuyordu. Huy kuşkundandı:

«Nereden buldun bunu?»

«Aşağıda konaklayan bir balıkçı ailesinden.»

«Kaç kişi?»

«Dört.»

«Vendiler mi? Savaşçı mı?»

«Hayır hepsi de Sofya, savaşçı değil, balıkçı. Kır saçlı, yaşlı başlı adamlar. Onlara senden söz etmedim zaten.»

Huy bir süre casusun gözlerinin içine baktı, orada neler geçtiğini okumaya çalışıyor gibiydi. Sonra onu denemek istedi:

«Hayır, vazgeçtim, ırmağı geçmeyeceğiz. Uzun yoldan gideceğiz, zarar yok.»

Storç'un karşı çıkmasını, tartışmasını bekliyordu, ama beriki oralı olmadı:

«Karar senin, nasıl istersen öyle yaparız.»

«Pekâlâ öyleyse, hadi geçir beni karşıya.»

Karşı kıyı çamurdu, buradan su içen hayvanların ayak izleri görülüyordu, Storç kayığı gizledi. Kamışların arasından yürüyorken, ikide birde durup çevreyi dinliyorlardı. Derken birden, yüz adım önde yürüyen Storç, durdu. Yüzünde ilk kez bir şey, bir sevinç ifadesi okundu. Sağ kolunu kaldırdı, Huy'u gösterirken bağırdı:

«İşte getirdim. Yakalayın onu!»

Lannon söyleniyordu:

«Buranın havası da pek pis. Yukarıya havalandırma deliği açamaz mıydık?»

Rib - Addi dehşet içinde kalmıştı:

«Aman efendimiz, buraya işçi getirirsek sonra ne olur? Hazineyi görür görmez daha bir yana haber salarlar, dört krallıkta da ne kadar hırsız, uğursuz varsa buraya koşar.»

Bu nedenledir ki krallık hazinesinin yeri ve içindekiler böylesine gizli tutuluyordu. Burayı sadece kral, başrahip, başrahibe, Rib - Addi ve dört de hazine görevlisinden öte kimse bilmiyordu.

«Ne olacak canım, işçiler işi tamamlar tamamlamaz hemen tanrılara gönderirim, olur biter.»

Rib - Addi şaşırıp kalmıştı. Bir süre sakalını kaşdı, sonra:

«Ama havalandırma yolu açarsak hırsızlar, uğursuzlar buraya girerler, rutubet de girer. Tüm bunlar zarar görür sonra.»

Lannon, Rib - Addi'nin her türlü değişikliğe her zaman karşı çıktığını bildiğinden fazla üstelemedi. Öyle ya, iki yüz yıldır nasıl geldiyse, iki yüz yıl daha öyle gidebilirdi. Lannon orta krallık madenlerinden son gelen altınların istiflenmesini seyretti, sayım bitti. Sonra çıktılar. Rib - Addi demir kapıyı mühürledi, kil levhaya Ulu - Aslan'ın işaretini bastı, merdivenlerden çıktılar, güneşli kapıdan arşive geçtiler.

Raflar krallığın kayıtlarıyla doluydu pek az boş yer kalmıştı. Yakında burayı genişletmenin de bir çaresini düşünmek gerekecekti. Astarte gölüne vardıklarında Rib - Addi yanından ayrıldı. Lannon da dört rahibenin yardımıyla soyundu, gölde yıkandı, giyindi, kehanet odasına yöneldi. Verimli Toprak Bayramına iki hafta kalmıştı, ne yazık ki Huy, bu bayrama yetişemeyecekti. Bu yüzden kehanet odasına girdiğinde Lannon'un suratı iyice asılmıştı. Hırsını alacak birini aradı, gözü yukarıya, tahtına kurulmuş kâhine ilişti. Bu büyücü onu her zaman huzursuz etmiş hep canını sıkacak şeyler söylemişti zaten. Bu kehanet oturumlarını hiç mi hiç sevmiyor, yine de gelmeden, kâhine danışmadan yapamıyordu işte. Söylediklerinin çoğunu politik yönden hiç de boş durmayan din adamları sınıfının etkisiyle söylediğini bile bile hem de.

Tanith de Ulu - Aslan ile bu oturumlardan hiç hoşlanmıyor, ondan korkuyordu. Güzel, ama vahşi bir yırtıcı kuşla bir kafese kapatılmak gibi bir şeydi bu. Adamın ne yapacağı, ne söyleyeceği önceden kestirilemezdi ki! Çok zaman Huy perdelerin arkasında gizlenmiş olur, varlığıyla onu desteklerdi, ama bu sabah yalnızdı işte, üstelik hastaydı.

Gece çok sıcaktı, karnındaki çocuk da taş gibi ağır geliyordu artık. Yatağından ter içinde kalkmış, sabah yediklerini de küsmüştü. Yine oluk oluk terliyordu, safranın acılığı da hâlâ ağzından gitmemişti. Ayrıca burası boğucu sıcaktı, kral da durmadan bir şeyler soruyordu.

Tanith hazırlıksızdı, boş boş karşılıklar veriyor, kendisi de söylediklerine inanmıyor, zihnini toparlamaya, Huy'un öğrettiklerini hatırlamaya çabalıyordu.

Kral ise gittikçe huzursuzlanıyor, önünde bir aşağıya, bir yukarı dolaşıyor, onu yoruyordu.

«Hadi büyücü, hadi. Geleceği gören kadın. Basit bir soru bu: Cevap versene.»

Kral şimdi karşısında durmuş, bir ayağını Tanith'in oturduğu tahtın taş basamağına dayamış, alaycı

Sonunda Başrahıbe konuştu:

«Belki de kızın herhangi bir günah işlediği, bir suça karıştığı kanıtlanacak olursa? En iyisi onu çağırıp sorguya çekelim.»

Tanith, Aina'nın yardımıyla ve güçlkle yürüyerek odaya girdi. Aina, Kurul üyelerine bağırdı:

«Bu çocuk hasta, canı yanıyor. Hiç acımanız yok mu sizin? Onu ne diye böyle hasta yatağından kaldırıp çağırıyorsunuz?»

Rahibe Haka onu susturdu, Tanith'in yüzüne baktı. Yara bere içindeydi, bir gözü morarmış, kapanmış, dudağı çürümüş, şişmişti. Aina:

«İzin verin de otursun bari, ayakta duracak hali yok.» dedi.

«Kurulun huzurunda hiç kimse oturamaz.»

«Tanrıçamız adına.»

«Tanrıçanın adını ağzına alma, kocakarı. Hadi sen çık, kızı burada bırak bakayım.»

Aina karşı koyacak gibi oldu, ama Rahibe Haka ayağa kalkınca korktu, ayağını sürüye sürüye dışarı çıktı. Tanith de ayakta sallanıyordu. Haka pek mutluydu şimdi, şu kıza dilediği gibi işkence edebilirdi artık. Tanith ancak irade gücüyle ayakta durabiliyordu, bacakları, karnının altı kurşun bağlanmış gibi ağırdı, sorulan soruları da pek anlamıyordu. Rahibe Haka kralı böylesine kızdırmak için neler söylediğini soruyor, rahibelerin tümünü de. krala karşı çıkmakla, tehlikeye attığından söz ediyordu. Sonra hep aynı şeyi soruyordu:"

«Ne söyledin krala?»

«Bilemiyorum Rahibe. Hatırlamıyorum. O sözler benim sözlerim değildi. Bilmiyorum, sanki bir başkası söylüyordu.»

«Kim söylüyordu? Tanrıçanın kendisi mi yoksa?»

Tanith artık dayanamadı, dizlerinin bağı çözüldü, karnına müthiş bir sancı saplanmıştı. Birden kanı üstünü, başını, bacaklarının arasını ve yerdeki taşları kızıla boyayıverdi. Tanith iki büklüm, yüzükoyun yere kapaklandı. İnlemeye başladı. Rahibe Haka hemen yanına koştu, eğildi. Tanith'in eteklerini kaldırdı, sapıkça bir merakla dizlerini aralayıp baktı. Doğrulurken bir zafer kazanmış gibi gülüyordu:

«İşte aradığınız günah, kutsal anamız. İşte günahın kanıtı. Tanrıçaya karşı işlenmiş büyük bir günah bu. Bağışlanamaz!»

Tanith usulca, «Hayır söylemeyeceğim,» dedi. Çürükler geçmiş, şişler biraz iner gibi olmuştu, on gündür yataktaydı, çok zayıf düşmüştü. «Benim için onca değerli olan bir şeyi sözlerle kirletemem, size onun adını veremem.»

Başrahibe diyordu ki:

«Çocuğum biliyorsun, büyük bir günah işlemişsin, burada senin canın söz konusu, unutma.»

Tanith bir Rahibe Haka'ya, bir de Lennon Hycanus'a baktı:

«Benden nasıl olsa bir can aldınız, ötekini de alın, olsun bitsin. Nasıl olsa beni öldürmeye kararlısınız. Ne söylesem bu kararınızdan caymayacaksınız. İyi ya, ben de çocuğumun babasının adını vermeyeceğim. Bu günahı ona karşı da kullanmanıza izin vermeyeceğim işte.»

Rahibe Haka dedi ki:

«Aptalca inat ediyorsun. Nasıl olsa eninde sonunda öğreniriz.»

«Bu neden bunca önemli, anlamıyorum? Önemli olan sizinle, ulaşmak istediğiniz yerin arasına dikilmem, değil miydi? Önemli olan, benim kehanette bulunmam, değil miydi? Siz bu kehaneti yok etmeye kalkışıyorsunuz. Tanrıların hakkınızda verdikleri hükmü geri almalarını sağlamaya çalışıyorsunuz. Ama boşuna uğraşıyorsunuz. Lannon Hycanus, kader rüzgârları esmeye başladı bile, onları durduramazsınız ki!..»

Lannon onun sözünü kesti:

«Yeter artık, boşuna yitirecek zamanım yok benim. Bu saçmalıkları da daha fazla dinleyemem. Şu büyücünün yanındaki o yaşlı kadını getirin bakayım.»

Aina gözlerini kırıştırarak karşısına dikildiğinde kral, uluorta sordu:

«Görevlerini çiğnedin, şu tanrıçanın ineğine binen boğanın adını ver bakalım.»

Aina ağladı, bir şeyler bilmediğini söyledi, diz çöktü, yalvardı, kralın tuniğinin eteklerini öptü. Lannon onu ayağıyla itiverdi, Rahibe Haka'ya döndü:

«Seni yanlış tanımadımsa eğer, bir erkeğin işini gözünü kırpmadan yapabilecek güçtesin. Bunun da hakkından gelebilir misin?»

Rahibe Haka, dudaklarını yaladı, gözlerinde korkunç bir pırıltı, başını salladı:

«Önce kollarını kır, büyücü de yakınında olsun da olan biteni iyice görsün.»

Rahibe Haka, Aina'yı tutup çekti, ayağa kaldırdı, sonra kolunu büktü, büktü, kıracak gibi büktü. Tanith bağırdı:

«Durun! Bırakın onu! Size çocuğun babasının adını vereceğim. Ama yalnız krala.»

Lannon buyurdu, «Bizi yalnız bırakın.» Yalnız kaldıklarında, Tanith gururla, meydan okurcasına, babanın adını verirken Lannon'un bir tokat yemiş gibi sarsıldığını gördü. Sonunda sordu:

«Ne kadardır sevişiyordunuz?»

«Beş yıldır.»

«Demek böyle? Anlaşılan onun sevgisini paylaşıyor musunuz?»

«Hayır efendimiz, paylaşmıyorduk. O, yalnız beni seviyordu.»

«Geçmişten konuşur gibi konuşuyorsun, çok da doğru yapıyorsun.» Sonra döndü, dışarı, göle bakarken içinden:

«Aramıza hiçbir şey girmemeli, hiç kimse. Ona ihtiyacım var benim,» diye geçirdi.

«Nasıl olacak efendimiz? Zehirle mi, yoksa hançerle mi? Bir Astarte rahibesini nasıl öldüreceksiniz? Benim tanrıçamın malı olduğumu unuttunuz mu?»

«Hayır, unutmadım. Bunun içindir ki, Verimli Toprak Bayramının onuncu günü, seni ona göndereceğim. Opet'in tanrılara habercisi olarak sen gideceksin.»

Tanith dehşetle fısıldadı:

«Huy buna izin vermez.»

«Huy uzakta, Astarte gölünden çok uzaklarda.»

«Bu yüzden sizden nefret edecektir. Ölünceye dek. Onu büsbütün yitireceksiniz.»

«Ama bu emri benim verdiğimi bilmeyecek ki! Onu ele verdiğini, adını bana söylediğini hiçbir zaman öğrenemeyecek. Hayır onu yitirecek olan sensin, kazanacak olan da ben. Görüyorsun ya, ona ihtiyacım var ve benim ihtiyacım seninkinden çok daha önde gelir.»

Onu önce sedyede taşıdılar, nereye gittiklerini ne kadar gittiklerini hiç bilmiyordu, çünkü kendinde değildi. Sonradan zorla yürüttükleri zaman bile gözlerini, ellerini bağlamışlardı, pis pis ter kokularını duyuyordu. Sorularına karşılık alamıyor, sadece itilip kakılıyor, sendeleyecek olursa da mızrak ucuyla dürtülüyordu. Çok fena dayak yemişti, her yanı bere içindeydi, ama ciddi yara almamış, kemikleri filan kırılmamıştı. Baltasını savurdukça birçoğunu öldürmüştü, ama anlaşılan canlı olarak yakalama emrini almış olmalı ki, onu öldürmekten kaçınmışlardı, hatta sakatlamaktan bile. O gece bir yerde konakladılar. Ertesi gün yine yürüdüler, hep öyle, gözleri bağlıydı. Gürültülerden kalabalık bir yere geldiğini anlıyordu.

Sonunda onu durdurdular. Deri bağlar bileklerini kesiyor, her yanı acıyordu, müthiş de susamıştı. Bir ses, gürledi. Vendi dilinde sordu:

«Demir pençeliyi arayan kimmiş? Kuş ayaklıyı kim arıyormuş?»

Huy sustu, ne diyeceğini, nasıl davranacağını kestiremiyordu. Sonra bileklerindeki bağlar kesildi, parmaklarını ovuşturdu, gözlerini bağlayan sargıyı açtı, gözleri kamaşarak baktı. Gördüğü manzara karşısında yüreği hop etti. Geniş bir düzlüğün ortasındaydı, çepeçevre dağlarla kuşatılmış bu düzlük, silme karaderili savaşçılarla doluydu. Sadece Huy'un çevresinde yüz adımlık kadar bir yer boş bırakılmıştı. Huy bu kalabalığı dehşetle tahmine çalıştıysa ela boşuna. Kimbilir kaç kişiydiler. İnanılır gibi değil, sanki karabasan görüyordu. Sıcaktan ve şu kalabalığın baskısından boğulacak gibi oldu. Bir kaçış yolu arar gibi umutsuzca çevresine bakındı. Storç yakınında duruyordu, omzuna da akbabalı baltayı vurmuştu. Huy adamın ihaneti karşısında kızar gibi oldu, ama her nedense bu yeni durumun akıl almaz dehşeti karşısında bu ihanet önemsiz kalıyordu.

O ses yeniden gürledi: «Ulu Kara Canavarı arayan kimdir? Aslanı avlamaya kalkışan kimdir?»

Ve birden kalabalık dalgalandı, ileride duran, alçak, çıplak tümseğe bir adam tırmandı. Başındaki upuzun balıkçıl tüylerinden tacı ve üstüne çıktığı tümsek onun boyunu büsbütün uzatıyor, tanrı gibi bir yaratığa dönüştürüyordu. Pars derisinden harmanisi yerlere dek iniyordu. Storç akbabalı baltayı götürüp kralın ayaklarının dibine bıraktıktan sonra geri geri çekildi, kral ortada dikili duran Huy'a baktı.

Huy, ağrılarını, sızılarını unutmaya, toparlanmaya çabalayarak kendini toparladı. Tümseğe yaklaştı, başını kaldırıp Manatassi'ye baktı. Pön dilinde:

«Bunu tahmin etmeliydim,» dedi.

«Beni öldürmen gerekirdi,» diyen Manatassi, harmanisinin kıvrımları arasından demir pençeyi kaldırarak: «Beni bununla silahlandırarak yerde, öldürmen gerekirdi.»

«Ama anlamıyorsun ki! Senin canını almak bana düşmezdi. Bir and içmiştim ben.»

«Dernek hâlâ sözünde duran birisin!» derken Manatassi'nin sesinde bir alay belirtisi yoktu. Huy usanmıştı artık, çok yorgundu, hiç kuşkusuz ölecekti, ama işte ölüme de boyun eğiyordu. Ölüme karşı direnecek, savaşacak gücü bile kendinde bulamıyordu.

«Başka türlü yaşanmaz ki!»

Manatassi pençesiyle, kalabalığı gösterdi:

«Nasıl bir mızrak hazırladığımı görüyorsun, değil mi? Bana kim kafa tutabilir?»

«Pek çoğu kafa tutmaya kalkışır.»

«Sen de mi?»

«Böyle bir fırsatın elime geçeceğini hiç sanmıyorum.»

Manatassi bulunduğu yükseklikten, ufak tefek kambura baktı, onun parçalanmış tuniğine, kıtık olmuş sakalına, suratındaki, kollarındaki yara berelere baktı, ama o bitkin ve yenik düşmüş haliyle bile kendi yazgısını tartışırken yine de boyun eğmeyişi onu düşündürdü. Huy'a dedi ki:

«Adamlarımdan hiçbiri konuştuğumuz dili anlamaz. Rahatça konuşabiliriz.»

Huy şaşırmıştı, ama bu ani değişiklik ilgisini uyandırmamış da değildi:

«Senin canını bağışlayayım, Huy Ben - Amon. Bana gel, Opet'in Ulu - Aslan'ına verdiği sevgi ve hizmeti bana ver, kocayıncaya dek yaşarsın.»

«Peki,, niye beni seçiyorsun?»

«Seni bekledim. Geleceğini biliyordum. Casuslarım seni kolluyordu, ama seni böyle çarçabuk ellerime teslim eden, kaderin oldu. Sana ihtiyacım var, senin bilgine, senin anlayışına, senin insanlığına ihtiyacım var, onun için seni seçiyorum.»

«Elini kestiğim için beni bağışlıyor musun?»

«Canımı da alabilirdin, almadın.»

«Peki,, Hülya madenlerinde yediğin kırbaçları da bağışlıyor musun?»

Manatassi'nin yüzü buruştu, gözleri parladı:

«Onu asla bağışlamam, ama onda senin suçun yoktu.»

«Ya Sett'teki kıyımı, onu bağışlıyor musun?»

«Sen bir askersin, başka türlü davranamazdın.»

Manatassi hâlâ öfkeden titriyordu ve Huy, uçurumun ta kıyıcığında dolaştığının farkındaydı, ama bu adamın gücünü ve zayıflığın' ölçmek için, içinde dayanılmaz bir istek duyuyordu işte.

«Peki,, benden beklediğin nedir?»

«Yanımda yürü. Opet'e karşı, o akıl almaz vahşiliğine karşı, o müthiş tanrılarına karşı yanımda yürü. Sen yanımda, şu ordu da arkamda oldukça dünyayı yönetirim.»

«Ne yazık ki yapamam bunu.»

«Neden yapamazsın? Söyle, neden? Opet kötü bir yer, yok edilmeli.»

«Ama benim vatanım, benim toprağım, benim, yurttaşlarım, benim tanrılarım, onun için kötü olamazlar.»

Manatassi homurdandı:

«Bense seni akıllı biri sanırdım.»

«Akıl insanı ancak bir yere kadar götürebilir. Sonrası duygularına, yüreğine kalmıştır.»

«Öyleyse önerimi geri çeviriyorsun demek? Bunu yapmakla ölümü seçtiğini de biliyorsun, değil

mi?»

«Evet.»

Manatassi elini kaldırdı, demir pençe güneşte parladı ve Huy, o elin indiği zaman öleceğini anladı. Ölümü tartıştığı kadar sakın karşılamak için kendini hazırladı. Manatassi arkasını döndü. Sonra içini çekti.

«Sen benim canımı bağışlamıştın, ben de seninkini bağışlıyorum,» dedi. Huy, sevincinden bayılacak gibi olmuştu. Ölmek istemiyordu, artık oğlunu görebilecekti, yüreği burkuldu.

«Git, dön Opet'e, kralına dön. Ona söyle, de ki, Manatassi, Ulu Kara Canavar, kuzeyden yola çıktı, seni yeryüzünden silmeye geliyor, böyle söyle.»

«Düşmanını uyarman doğru mu? Sana böyle mi öğretmiştim ben?»

Manatassi güldü: «Uyarının ona yararı olmaz ki! Burada gördüklerini anlat ona. Bu orduyu anlat, anlat ki korkusundan eli ayağı boşansın, anlat, onu bulmaya geleceğim, her şeyi yerle bir edeceğim, onun anılarına varıncaya dek. Dünya onu tamamen unutacak. Ona söyle geliyorum, hem de çok çabuk geliyorum, haber ver.»

Manatassi yerden aldığı akbabalı baltayı Huy'a uzattı.

«Hadi git artık! Birbirimize hiç borcumuz kalmadı. Bundan sonra ne sen benden bir şey isteyebilirsin, ne ben senden, ödeştik. Bir daha karşılaştığımızda seni öldüreceğim.»

Birbirlerine dokunacak kadar yakın, ama yine de araya okyanuslar girmiş kadar uzak, durup bakiştılar.

Huy döndü, iki yana açılıveren, yoluna engel olmaya kalkışmayan savaşçıların arasından topallaya topallaya yürüdü, gitti.

Tanith fısıldadı:

«Anacığım, kendini böylesine kahretme. Senin suçun yok ki!»

«Hayır, hayır, onlara söylemeliydim, söylemem gerekirdi. O rahibe Haka yok mu, beni çok korkutuyor. İkiniz öylesine mutluydunuz ki, kıyamadım işte, söyleyemedim. Sizi öyle görmek içimi açıyordu. O zavallı kamburuna karşın çok iyi bir insan o, hem iyi yürekli, hem nazik, hem sevimli.»

«Gel anacığım, otur biraz yanıma, öyle yalnızım ki burada. Bu yalnızlık, beklemeyi çok çok daha zorlaştırıyor.»

Aina korkuyla kapıdan yana bir gözattı:

«Ama burada çok kalmamdan hoşlanmıyor onlar.»

«Otur, ne olursun kal biraz daha. Öyle az zamanım kaldı ki! Haberci gönderebildin mi bari? Gönderecek birini bulabildin mi?»

«Ben - Amon Lejyonundan iki genç asker gönderdim. Kutsal Babamıza tanrının ta kendisiymiş gibi tapan iki genç. Senin ölüm tehlikesi içinde olduğunu, Kutsal Babamızın bir an önce dönmesi gerektiğini söyledim onlara.»

«Acaba onu bulabilirler mi dersin?»

«Geçebileceği yüzlerce yol var, arazi çok geniş. Sana yalan söylemek istemiyorum çocuğum. Onu bulabilme olasılığı pek az.»

«Biliyorum, zaten bulabilseler bile, zamanında yetişebilir mi? Yetişse bile, Ulu - Aslanı kararından döndürebilir mi?»

«Zamanında yetişebilirse kurtuldun demektir. Onu tanırım ben.»

«Onu bekle, Aina. Gelecek olursa, gizlice git, bul onu, anlat. Kralın her şeyi bildiğini söyle. Onu uyarmalısın, çünkü o da tehlikede sayılır. Ah tanrılara yalvarıyorum bir an önce Opet'e dönebilsin diye. Ölmek istemiyorum, anacığım. Yaşamdan alabileceğim daha öyle çok şey var ki, ama günler hızla akıp gidiyor işte. Bayramın altıncı gününe geldik bile. Huy yetişemezse dört günlük ömrüm kaldı demektir.» Aina, Tanith'e sarıldı: «Üzülme, çocuğum, üzülme. Metin ol.» «Söylemesi kolay, ama denerim. Hadi sen şimdi git anacığım, Haka yine dövmesin seni.»

Ulu ırmağın güneyindeki Zanat kalesine vardığında Huy Ben - Amon, tanınmayacak bir haldeydi. Hemen Marmon'u çağırttı. Marmon duyduklarına bir türlü inanamıyordu. Ama Ben - Amon'un söylediklerinden kimse kuşkulanamazdı, çünkü o hiç yalan söylemezdi. Üstelik bu işte kendisini de suçlu buluyordu. Öyle ya, tarih kitaplarına dalecek yerde daha gözü açık davranması, bu hazırlanan ordudan Opet Ulu - Aslanı'na onun haber vermesi gerekmez miydi? Şimdi kimbilir nasıl cezalandırılacaktı?

Huy durmadan emirler yağdırıyordu. Tüm garnizonlar, tüm birlikler alarma geçirilecekti. Her bir yana haberciler gönderilecek, ülke savaşa hazırlanacaktı. Marmon adamın bu yürekliliğine hayran olmuştu. Öyle ya, böyle bir kararı ancak ve ancak kral, o da soylular kuruluna danışarak verebilirdi. Ulusun tüm endüstrisinin, ticaretinin böyle askıya alınmasından doğacak zararların tümü pekâlâ Huy Ben - Amon'un omuzlarına yüklenebilirdi. Demek ki böylesine bir sorumluluk altına girmeyi göze alıyordu! Kendi yaşamı da, Opet'in yaşamı gibi bu karara bağlıydı.

Marmon olsaydı, her şeyden önce Opet'e haberci gönderir, oradan emir beklerdi. Ama Huy'a bakılırsa düşman öylesine kalabalıktı ki, kurtulmaları ancak tanrılara kalmış bir iş olacaktı.

Huy, son emri de imzaladı, sonra içini çekti, çok yorgundu. Hafifçe sendeleyerek, yorgunluğunun yükü altında sanki iki büklüm olmuş, büsbütün küçülmüştü. Bir masanın ucuna tutunarak güçlkle doğrulabildi:

«Hemen Opet'e gitmeliyim, bugün günlerden ne, Marmon? Ben hesabımı şaşırmışım.»

«Bayramın yedinci günündeyiz, efendimiz.»

«Bayram mı? Ne bayramı?»

«Verimli Toprak Bayramı ya, efendimiz!»

«Ya! Demek zaman bunca çabuk geçmiş? Beni götürecek bir savaş filin var mı, Marmon?»

«Ne yazık ki yok, efendimiz. Burada fil yok.»

«Ne yapalım, öyleyse yürümem gerekecek.»

«Ama önce dinlenmelisiniz.»

«Evet, dinlenmeliyim.» Marmon'un kendisini yatak odasına götürmesine hiç ses çıkarmadı, yatağa

uzanıp gözlerini kapatırken sordu:

«Buradan Opet'e gitmem kaç gün sürer, Marmon?»

«Hızlı giderseniz altı gün. Uçarsanız, beş.»

«Uçarım. Beni gün batarken uyandır.»

Marmon, Opet'ten gelmiş olan haberciği Huy uykuya daldıktan sonra hatırladı. Bir an düşündü, uyandırısın mı, uyandırmasın mı diye, sonra uyandırmamaya karar verdi. Akşam kalktığında söylerdi.

Gün batarken Huy uyandı, bir şeyler yedi, yirmi dakika sonra, yanma on beş asker alarak serin gece havasına çıkmış, gitmişti bile ve onlar karanlığa dalıp gözden yittikten çok sonra Marmon gelen haberciği ve getirdiği haberi hatırladı. Huyun ardından birini göndermeyi düşündüyse de, hiç kimsenin ona yetişemeyeceğini bildiğinden, caydı. Nasıl olsa bir an önce Opet'e varmak istiyordu ya, oraya gittiğinde öğrenir diye düşündü ve bu unutkanlığından dolayı kendini avuttu.

Verimli Toprak Şenliğinin dokuzuncu günü sabahı, Kutsal Kurul üyeleri Tanith'in hücrelerine geldiler. Başrahibe dedi ki: «Sana güzel bir haberimiz var çocuğum.» Tanith sevinçle doğruldu, oturdu. Çocuğunu kaybettiğinden beti çok zayıf düşmüştü, en ufak bir şey onu ağlatmaya yetiyordu, şimdi de gözleri yaşla doldu. Sakın Ulu - Aslan onu bağışlamış olmasın?

Ama Başrahibe ağzında bir şeyler geveliyor, Tanith'in yüzüne bakamıyordu. Sonra Tanith'in gözüne Rahibe Hakanın hain hain sırıtması ilişiverince her şeyi anladı. Dönüş yoktu.

«Böylece kralımız seni tanrıçaya Opet'in habercisi olarak göndermeye karar verdi. Bu büyük onuru sana bağışladı. Haline şükretmelisin, çocuğum. Kral sana ölümsüzlük bağışlamış oluyor. Tanrıçanın yanbaşı, sonsuza dek onun malı olarak, onunla birlikte yaşayacaksın. Astarte ye şükret. Baal'e şükret. Şimdi kendini hazırlamaksın. Aina'yı göndereyim, sana yardım etsin. O, habercinin izleyeceği yolu çok iyi bilir, çünkü haberci olarak seçilen pek çok kişiye yardım etmiştir. Dua etmeyi unutma, çocuğum. Dua et ki tanrıça seni yanına kabul buyursun!»

Tanith, yüzü kireç gibi bembeyaz, korku içinde onlara bakakalmıştı. Ölmek istemiyordu. Bağırarak geliyordu içinden:

«Kurtarın beni, daha çok gencim, birazcık daha mutluluk istiyorum hepsi o kadar. Ölmeden önce biraz daha sevilmek istiyorum.»

Ama Kutsal Kurul hücreden çıkmış, onu yalnız bırakmışlardı. Şimdi hıçkırarak hıçkırarak ağlarken yüksek sesle:

«Huy, gel artık! Ne olursun, yetiş, kurtar beni!» diye ya karıyordu.

Yolculuğun ikinci günü sona erdiğinde Huyun yanındaki on beş kişiden ancak üç kişi kalmış, ötekiler sapır sapır dökülmüşlerdi. Huy, bir saatçik uykudan sonra güçlükle ayağa kalktı. Korkunç bir karabasan görmüştü, üstelik Kral da, Opet de tehlikedeydi, daha fazla uyuyamazdı. Uyuyan adamlara baktı, onlara acıdı. Kaldırmak istemedi, ama zorunluydu, yine de bir tanesi bir türlü uyanmak bilemedi. Öteki ikisi ise yorgunluktan bitkin düşmüş, bin güçlükle kalkıp Huy'un ardına düştüler. Sonunda akşama doğru yanında kalan tek askerle, Opet'e girdi. Herkes onu görmüş, selamlıyordu. Son anda, ardından gelen son asker de tozlu yola yığılıp kalmıştı. Huy Ben - Amon tek başına koştu, koştu. Opet sarayının gözcüleri onu ta uzaktan görmüşlerdi, kapıları ardına dek açtılar.

Tanith uyandı, biri usulca sarsıyordu. Aina üzerine eğilmişti.

«Çocuğum, uyandın mı?»

Tanith, korkuyla doğruldu, oturdu, sonra çılgınca bir umuda kapıldı. Aina gülüyordu: «Gelmiş!» dedi. «Kutsal Babamız gelmiş. Sokaklarda bağıırıyorlardı, duydum. Yer yerinden oynamış. Zanat'tan Opet'e tam üç günde koşarak geldiği söyleniyor. Birlikte koşmaya kalkışan on beş askerin on beşi de dayanamamış, yollarda ölmüş, öyle diyorlar.»

«Oh, Aina, hu kadar çabuk geldiğine göre, biliyor demektir.»

«Tabii çocuğum, elbette biliyordur, bu kadar çabuk gelmesinin nedeni başka ne olabilir ki? Demek saldıgım habercilerden birisi ona ulaşabilmiş, anlatmış.»

«Peki, şimdi neredeymiş? Nerede olduğunu biliyor musun?»

«Kralın yanındaymış. Dosdoğru saraya gitmiş.»

«Tanrıçaya da, tanrılara da şükürler olsun, demek ki Ulu- Aslan'ın yanına gitmiş onun üzerinde etkili olmak, onu kararından caydırmak için. Acaba başarır mı dersin, Aina? Kral onun sözünü dinler mi?»

«Elbette çocuğum, kuşkun mu var? Huy Ben - Amon bir kez kafasına koymaya görsün, Baal'e bile sözünü geçirebilir.»

«Ah, o kadar mutluyum ki anacığım. Ama şimdi sen durma, hemen onun yanına koş, onu her şeyden, herkesten, bütün tanrılardan da daha çok sevdiğimi söyle.»

«Aman çocuğum, yavaş ol, duyacaklar seni.» «Huy burada ya, geldi ya, artık umurumda değil. Duyarlarsa duysunlar. Ondan başka hiçbir şeyin önemi yok.»

Huyu böyle geceyarısı tek başına, perişan bir halde karşısında görünce Lannon'un aklına ilk, ertesi günkü törende verilecek kurbanı öğrenmiş olduğu geldi. Huy'u kabul etmemeyi, ondan mümkün olduğu kadar kaçmayı kararlaştırmıştı, ama Huy kimseyi dinlemeden Lannon'un yatak odasına daldı.

«Bağışlayın beni efendimiz, size korkunç haberler getirdim.»

Dokuzlar Kurulu, Opet'in tüm soylu aileleri hemen o gece toplandılar. Ben Amon'un verdiği raporu sessiz bir dehşet içinde dinlediler, ancak sözlerini tamamlayıp da bitkin bir halde koltuğuna yığılınca, suçlama kusur bulma, acınma ve kuşkular ortaya döküldü.

«Onun Sett'te yok edildiğini söylemişlerdi?»

Huy karşılık verdi: «Size sadece Sett'te 30 bin kişiyi öldürttüğüm söylendi. Adlarını vermedim ya!»

«Bilgimiz olmadan böylesine büyük bir ordu nasıl toplanabilmiş? Suç kimde?»

«Ya madenler? Madenleri korumalıyız.»

«Niçin sınırdan yalnız bir lejyon bırakılmış?»

Huy, bu suçlamayı karşılıksız bırakmadı:

«Çünkü daha çok lejyon göndermek için istenilen parayı vermeye yanaşmadınız.»

Bu kez suçlamaların hedefi, başrahip oldu.

«Düşman hatlarına kimseye fark ettirmeden nasıl geçebildiniz?»

«Bu Timon bir zamanlar sizin kanadınızın altında değil miydi? Onu siz korumuyor muydunuz?»

«Onu iyi tanırsınız, her şeyi ona siz öğrettiniz, değil mi?»

Lannon dayanamadı, bağırdı:

«Yeter artık. Kutsal Babamız, tüm ulusu savaşa çağırmış.. Ben de onu onaylıyorum.»

«Biraz daha bekleyemez miydik? Fazla aceleci davranmıyor muyuz?»

«Neyi bekleyeceksiniz? Mızraklarıyla karnınızı deşip, barsaklarınızı sokaklara dökmelerini mi?»

Lannon, Dokuzlar Kurulunu dağıtırken dedi ki:

«Yarın Verimli Toprak Bayramının son töreninden sonra, yine toplanırız, şimdilik yapacak bir şey

yok.» Sonra Huy'a döndü: «Sen de burada kal, uyu, dinlen.»

Huy masaya abanmış, başını kollarına dayamış, uyumuş gitmişti bile Lannon onu küçük bir çocukmuş gibi kucağına alıp konuk odasına taşıdı. Kapıya da bir nöbetçi dikti.

«Kutsal Babamızı kimse uyandırmayacak, anlaşıldı mı, hiç kimse.»

Neredeyse şafak söküyordu. Kurban töreni birkaç saat sonra yapılacaktı, Huy ise ölü gibi uyuyordu. Belki birkaç gün uyanmazdı.

Aina usulca yatağından kalktı, giyindi, yarını beklemeyecek, saraya gidip ne olursa olsun, Huy Ben - Amon'u bulmağa çalışacaktı. Ama ne yazık ki Rahibe Haka onun yolunu gözlüyormuş. Yakaladı.

«Huy Ben - Amon'un Opet'e döndüğünü duydun, değil mi? Bu saatte böyle onu görmeye mi gidiyorsun yoksa?»

Zavallı yaşlı kadının direnmelerine, karşı koymalarına aldırış etmedi. Götürdü, yatanına yatırdı. Ağzını, burnunu eliyle tıkadı, göğsüne de iyice bastırdı. Aina bir süre çırpındı, debelendi, Rahibe Haka'nın suratını tırmaladı, sonra birdenbire sakinleşti, kalakaldı. Rahibe Haka daha uzun bir süre onun ağzını, burnunu sımsıkı tutmayı sürdürdü, sonra serbest eliyle kalbini yokladı, atmıyordu. Hücreden ayrıldı. Bu iş bitmişti.

Lannon tanrıların gazabını büsbütün üzerine çekmemek için, Verimli Toprak Bayramının bu son töreninin kurallara tam uygun olarak yapılmasına özen gösteriyordu. Öyle ya, Opet belki de tarihinin en büyük tehlikesiyle karşı karşıyaydı. Belki de tanrıların gönlü alınabilir, talihin Opet'ten yana dönmesi sağlanabilirdi. Bu yüzden tanrılara göndermek üzere bu derece önemli bir haberci seçtiğine de için için sevinmiyor değildi. Artık kendi kişisel nedenleri unutulmuş, Tanith'e duyduğu kıskançlık ve kinin hiç önemi kalmamıştı. Tanrılara haberci olarak soylu bir rahibe gönderiyordu. Tanrının eli değmiş bir kâhin, değerli, hatırlı bir kişi. Herhalde tanrıça Astarte bu haberciyi geri çevirmez, onu yanına alır ve Opetlileri korumak üzere bu tehlikeli günlerde ulusun üzerine kanat gererdi.

Kral, Astarte gölüne girdi, yıkandı, çıktı. Kuruladılar, beyaz ipek giysisini giydirdiler. Boynuna çiçekler taktılar, birden bir ses mağarada çınçın öttü. Bu ses Lannon'u irkiltti. Başını çevirdi, ilahiyi kim söylüyor diye baktı. Hiç kuşkusuz, bu ses başkasının olamazdı. Lannon ağzı bir karış açık, Huy'a bakakalmıştı. Huy, ilahi söyleyerek krala yaklaştı. Kollarını açtı, güneş işaretini yaptı, sonra ilahi sona erdi. Huy, kralın yanına dikildi. Gözlerinin altı hâlâ mosmordu, yüzü gergin, solgundu. Doğru dürüst dinlenememişti belli, ama yine de krala, sadık bir kulu olarak ve büyük bir sevgiyle bakıyordu. Lannon dehşetle fısıldadı:

«Huy, ne işin var burada? Dinlenmeni emretmiştim, kimse seni rahatsız etmeyecekti!»

«Böyle bir zamanda benim yerim, senin yanındadır.»

«Ama gelmemeliydin.» Bu durumu hiç beklemiyordu doğrusu. Planları altüst olmuştu. Huy'un büyücünün ölümünde hazır bulunmasını istemezdi. Ona böyle işkence çektirmeyi hiç arzu etmezdi. Bir an Lannon, töreni durdurmayı, kurbanı geri çekmeyi, Huy'u tapınaktan uzaklaştırmayı düşündü.

Ama imparatorluğun güvenliği şu birkaç dakikaya bağlı olabilirdi. Kurban törenini durdurabilir miydi? O zaman belki tanrıçaya karşı çıkmış olmaz mıydı? Huy'a karşı olan görevi Opet'e karşı olan görevinden daha mı önemliydi? Zaten iş işten geçmemiş miydi artık? Geri dönülmez noktaya gelinmemiş miydi? Tanrılarla şeytanlar şimdi onunla alay mı ediyorlardı? Şaşkın, Huy'a bakakalmıştı, ona doğru bir adım attı, sonra anlayış ve bağışlanmasını beklemiş gibi bir elini uzattı. Boğuk bir sesle:

«Sana ihtiyacım var,» dedi. Huy bir şey anlamadan kralın uzattığı eli tuttu, tanrıçaya kurban verilirken söylenen ilahiye başladı. Sesi kartal kanatlarına binerek uçtu uçtu, ta yukarıya, mağaranın tepesindeki düzlüğe ulaştı. O sırada tapındaki tüm gözler de yukarıya döndü, herkes gerginlik içinde

beklemeye başladı.

Tanith bunun başına gelebileceğine hâlâ inanmıyordu. Şafak sökerken onu almak üzere hücrelerine girdiklerinde, önce Huy'un geldiğini sanmıştı. Ama ne yazık ki gelen Huy değil, Rahibe Haka'ydı. Onu buraya, Astarte gölünün ta tepesindeki deliğin başında bulunan bir kulübeye getirmişler, işlemeli, beyaz elbiseyi giydirmişler, kurban töreni için hazırlamışlar, ağır altın zincirlerle süslemişlerdi. Öyle ki, bunca altının ağırlığıyla âdeta ezilmiş, ayağa kalkamaz olmuştu. Bu altınların hem tanrıya armağan gönderildiğini hem de suya düşen kurbanın bir an önce dibi boylamasını sağladığını biliyordu. O dibi olmayan gölün, o, kendisini tanrıçanın bağrına iletecek olan yemyeşil suların ta derinlerine inmesini sağlayacağını...

Sessizce küçük bir şölen masasına oturtulmuş, en seçkin yemekleri, içkileri bizzat rahibeler sunmuştu. Bu, bir veda şöleniydi, bir yolculuğa çıkacak birini uğurlamak için düzenlenmiş bir şölen. Tanith, biraz kendini toparlamasına yardım eder, belki içini ısıtır umuduyla şaraptan birkaç yudum alabilmişti. İçinden hep: «Huy, neredesin sevgilim?» diyordu. Sonra bir rahibe gelmiş, ötekilere başıyla işaret etmişti. Hepsi on beş genç, güçlü rahibeydi, bunca kişiye nasıl karşı koyabilirdi ki?

Onu alıp dışarı çıkarmışlardı, güneşe ve o an karşısında, yerdeki kapkaranlık deliğin üzerine doğru uzanmış o yontulmuş taş platformu görüvermişti. Bu taşla giden yol tanrıçanın kutsal çiçeği sarı mimozalarla döşeliydi. Tanith çıplak ayaklarıyla yürürken ezdiği çiçeklerden yayılan iç gıcıklayıcı kokuyu duyuyordu. Ansızın yıldırımla vurulmuş gibi durdu. Altındaki kuyudan yükselen sese kulak verdi... Bu ses başkasının olamazdı:

«Huy! Efendim benim!» diye fısıldadı. Demek ki onu tanrıçaya gönderen, Huy'un ta kendisiydi. Demek ki bir ihanet çemberine • kıştırılmıştı, ama neden, nedenini anlayamıyordu bir türlü. Bildiği, anladığı tek şey vardı, Huy ona sırt çevirmiş, onu böyle yüzüstü bırakıvermişti işte. Tanrıçaya onu Huy kurban veriyordu. Şu halde artık yaşamının hiçbir anlamı kalmamış demektir. O son adımları atmak, bu yüzden çok kolay oldu.

Taşın ucunda durdu, kollarını güneşi selamlamak üzere kaldırdı, aşağıya, mağaranın o korkunç karanlığına baktı. Gölün sulan durgun, kopkoyu, yanıbaşında da kral İle başrahip dikilmişti.

Başlarını kaldırmış, ona bakıyorlardı. Ama çok uzaktaydılar. Tanith yüzlerindeki ifadeyi göremiyor, okuyamıyordu. Bildiği tek şey vardı, Huy'un sesi hâlâ onu tanrıçaya kurban olarak sunan duayı okumaktaydı.

Birden, çaresizliğinin, umutsuzluğunun yerini nefrete, öfkeye bıraktığını hissetti. Yüreğindeki bu duyguları taşıyarak ölmek istemedi. Bir an önce kendini aşağıya atmak için öne doğru ? eğildi ve tam dengesini yitirdiği anda, Huy'un sesi birden, bir sözcüğün orta yerinde bıçakla ayrılmış gibi kesiliverdi. Tanith kendini havada buldu, aşağıya iniyor, iniyor, taşıdığı onca altının ağırlığıyla hızla göle doğru çekiliyordu. İçi bir tuhaf, boşalır gibi oluyorken, Huy'un çığlığını duydu:

«Tanith!»

Havuzla öyle şiddetle çarptı ki, o anda can verdi ve ağır altın süslemeler onu duru suların dibine öylesine hızla çekti aldı ki, Huy sadece bir an, kocaman bir balık, beslenmek için su yüzüne çıkmış gibi, havuzun ta derinlerinde parlayan altının ışıltısını görebildi."

Manatassi kışın ulu ırmağı geçti. Üç ordusuyla geçti, ordularından 70 bin kişilik olan bir tanesi, batıya yönelip oradaki garnizonları ezdiler, Opet gölünün batı kıyılarına, Opet kalyonlarının okyanusa açıldığı yere ulaştılar. Yaşam Irmağı adı verilen bu ırmak, Opet'in yüreğini besleyen candamarıydı.

Manatassi'nin ordusu bu damarı kesti, köleleri salıverdi. Habbakuk Lal'in çoğu bakım için karaya çekilmiş gemilerini yaktı, gemicileri diri diri ateşe attı. Sonra ordu, kanalı tıkadı. Yaşam Irmağının yanbaşıında bulunan küçük granit tepeyi taş taş ırmağa taşıyıp yatağı doldurdular. Böylece Opet sitesi ve halkı, dış dünyadan tümüyle kopartılmış oluyordu.

Bu arada daha büyük ikinci bir ordu hiçbir engelle karşılaşmadan doğuya yönelmiş, Zeng tepelerine saldırmıştı.

Üçüncü ordu, yaklaşık 750 bin kişi, Sett'te ırmağı geçti. Bu orduya bizzat Manatassi kumanda ediyordu. Marmon hemen ona karşı koymak için yetiştirdi, ama yanında altı bin kişilik tek bir lejyon vardı. Çarçabuk yenildi, ancak Marmon savaş alanından kaçmayı başarmış, kendi kılıcının üzerine düşerek kendi canını almıştı.

Manatassi toprakları silip süpürdü, Opet'e doğru yürüdü. Kadın, çocuk, kimsenin gözünün yaşına bakmıyor, hiç tutsak almıyor, herkesi, ama herkesi öldürüyor, ganimet de almıyor; kumaştı, deriydi, kitaptı, hepsini yakıyor, çanak - çömlek kırıyor, hepsini bir ulusun ölümlerini yaktığı ateşe yığıyordu. Binaları da yakıyor, geriye kalan taşları dağıtıyordu. Nefreti giderek büyüyor, genişliyordu. Opet'in tüm gücü dokuz lejyondan ibaretti. Bunlardan üçü şimdiden yok edilmişti, geriye kalan altısıyla Lannon Hycanus, Manatassi'yi karşılamak üzere Opet'ten çıktı. 4.000 ölü verme pahasına bir günlük bir zafer kazanabildi. Şimdi Başrahip ortalarda olmadığına göre, Ben-Amon lejyonuna Bakmor kumanda ediyordu. Ama o da yaşlanmıştı. Kralın çadırına geldi: «Onlardan 48 bin ölü var, demek her cana karşı on iki can alabilmişiz,» dedi. Lannon, sordu: «Bir daha ne zaman savaşabilirsin?»

«Ancak dört, beş gün sonra. Adamlarım bitkin düştüler.»

Ne yazık ki ertesi gün çaresiz, savaştılar. Hem de umutsuzca bir savaştı bu. Gerçi Lannon yine zafer kazandı, ama savaş alanında tutunamadı, bin yaralısını sırtlanlara, çakallara bırakarak tepelere doğru çekilmek zorunda kaldı. Bunu izleyen yetmiş gün boyunca, on kez daha savaşmak zorunda kaldılar. Düşman artık Opet'e yirmi Roma mili kadar yaklaşmıştı ve Lannon'un altı lejyonu da sadece üçe inmişti.

Gerçi sekiz büyük savaş kazanmış, düşmana da 200 bin kadar ölü verdirmişlerdi, yine de bunun hiç önemi yoktu, çünkü Zeng düşmüş, ancak bir avuç savaşçı kurtulabilmiş, onlar da gelip olan bitenleri anlatmışlardı. Kentler yakılıp yıkılıyor, taş taş üstünde bırakılmıyordu, bahçeler, bağlar da yakılıyordu. Orta krallıktaki madenler kapatılmış, toprakla ve kayayla tıkanmış, köleleri salıverilmiş, Manatassi'nin ordusuna katılmıştı. Yaşam Irmağı da tıkanmıştı, Habbakuk Lal'in kalyonlarına kaçış yolu kalmamıştı. Üstelik doğudan ve batıdan ilerleyen yeni ordular Opet'i kuşatmaya geliyorlardı. Anlaşılan Manatassi bunca kayıp vermesine karşın pek sarsılmamıştı. Durmadan yeni yeni karaderili savaşçılar geliyordu.

Yetmiş birinci gün, tüm bir lejyon, tam altı bin kişi, gece subaylarını bıçaklamış, küçük küçük gruplar halinde dağılıp karanlığa dalmışlardı. Ancak Opet çevresindeki köylerde yaşayanlar karılarını, çocuklarını almak için uğramış, sonra güneye doğru yitip gitmişlerdi. Bakmor onları kısa bir süre kovaladı, yüz kadarını zincire vurarak sürüye geri getirdi. Lannon'un huzuruna çıkardı. Hepsini

de Yuye kanı karışmış melezlerdi, yani azat edilmiş kölelerden ancak bir sınıf yukarıda, kralın silahlarını taşıması onuru verilmiş kentlilerin en alt sınıfıydı. Ama besbelli bu ayrıcalığın önemini kavrayamamışlardı. İçlerinden bir tanesi nasıl olsa yüzde yüz ölümle karşı karşıya olduklarını bildiği için krala kafa bile tuttu:"

«Bize uğrunda savaşacak bir şey vermiş olsaydınız, köpek muamelesi yapmasaydınız yanınızdan ayrılmazdık.»

Lannon, adamı bu küstahlığından ötürü diri diri haşlatmış ve geri kalan iki lejyonuyla siteye çekilmişti. Site surlarının hemen dışında, göl kıyısında kamp kurdular, Lannon kuzey yönüne baktıkça Manatassi ordusunun yaktığı ateşlerin tepelere yayıldığını görebiliyordu.

Bakmor, günlerdir krala ilk kez bir müjde getirmenin sevinciyle yaklaştı. «Huy Ben - Amon'dan haber var, efendimiz.»

Lannon birden umutlandı: «Neredeymiş? Yaşıyor mu? Döndü mü?»

Küçük rahibi ne denli sevdiğini ancak şimdi kendi kendine itiraf edebiliyordu. Onu, Verimli Toprak Bayramı töreninin tam ortasında Astarte mağarasından koşarak çıktığından beri görmemişti. Savaşta onu yanbaşıda çok aramış, «Baal adına!» çığlığını özlemişti. Bakmor dedi ki:

«Bir balıkçı görmüş onu. Adadaymış.»

Günler bir sis içindeymişçesine ve hızla akıp geçmiş, Huy sayısını bile şaşırmıştı, kederi öylesine derindi. Zamanının büyük bölümünü levhalar üzerinde çalışarak geçiriyordu. Beş altın kitabın beşini de, buraya gelirken yanında getirmişti ve yalnızca Tanith'i yazıyordu, ona duyduğu sonsuz aşkı, Tanith'ın ölümünü... Başlangıçta gece gündüz çalışıyordu, sonra kandilinde ki yağ tükenince geceleri çalışamaz olmuştu. Kumsalda geziniyor, dalgaların, rüzgârın sesini dinliyordu. Karnını yalnızca tatlısu midyeleriyle ve sığıltıkta avladığı balıkla doyurduğundan çok zayıflamıştı, saçı sakalı birbirine karışmış bir durumdaydı üstelik.

Duyduğu keder, üzüntü gözlerinden okunuyor, bakışlarına bir tür çılgınlık getiriyordu. Kendi yitirdiğinden öte bir şey düşünmez olmuştu artık. Sonra yavaş yavaş içini öfke kemirmeye başladı. Tanrılarını, vatanını düşünür oldu. İkisi de açgözlü, acımasızdı. Vatanı, sadece zenginliği, servet birikimini düşünüyor, insan yaşamına hiç önem vermiyordu. Delifışek tanrılar ise durmadan kurban istiyorlardı, evet ikisi de açgözlü, acımasızdı gerçekten. Tanrılar acaba ondan daha ne isteyeceklerdi? Nesi kalmıştı ki? En sevdiği her şeyi vermişti işte. Daha da istiyorlardı.

Ya onu sevgilisinden yoksun kılmak için araç olarak Lannon'u seçmeleri, bu ne acımasızlıktı! Lannon eğer onların birbirlerini sevdiğini bilseydi, Tanith'i korur, kurban ettirmezdi. Huy'un bundan hiç kuşkusuz yoktu. Başlangıçta kurban vermek üzere Tanith'i seçtiği için Lannon'a dış biliyordu, ama sonradan aklını başına topladı. Lannon'un iyi niyetle davrandığını anlıyordu şimdi. Huy ile Tanith'in ilişkisinden onun haberi yoktu ki! Sadece vatanın tehlikede olduğunu anlamış, tanrılara değerli bir haberci göndermek istemişti, o kadar. Bu yüzden de Tanith'i seçmesi doğaldı. Huy, kendisi de Lannon'un yerinde olsaydı aynı şeyi yapacağını düşündü.

Artık Lannon'dan nefret etmiyordu da, Lannon'u bu işe zorlayanlardan, tanrılardan, o acımasız tanrılardan nefret eder olmuştu.

Ulu Baal. gölün üzerinden olanca görkemiyle yükselirken ,, ufukta Opet'in pembeye çalar tepeleri,

kuleleri, yavaş yavaş gün ışığına çıkıyordu. Huy tüm yaşamboyu alışageldiği gibi ayağa kalktı, kollarını güneşe uzattı. Baal'e övgüyü okumak üzere ağzını açtığı anda birden öfkeyle titremeye başladı. «Kahrol sen. Benden daha ne istiyorsun?» diye haykırdı. «Daha ne kadar zaman senin elinde oyuncak olacağım?» Şimdi yumruklarını sıkmış, meydan okurcasına gittikçe yükselen güneşe sallıyordu. Suratı allak bullaktı, gözyaşları yanaklarından aşağı süzülüyor, karmakarışık, kıtığa dönmüş sakalına düşüyordu. Göle doğru yürüdü:

«Seni katil, oburluğunu bastırmak için seni daha ne kadar zaman besleyeceğim ben? O kana susamışlığını bastırmak için daha ne kadar suçsuzun kanını akıtmak gerekiyor? Seni reddediyorum, tanımıyorum seni. Seni de, o kansız eşini de, ikinizi de istemiyorum artık. Sizden nefret ediyorum, beni işitiyor musun? Nefret ediyorum sizden.»

Sonra sustu, dizüstü çöktü, başını önüne eğdi. Bol bol suyla yüzünü yıkadı, kalktı, kumsalın yukarısındaki kulübeye yürüdü. Geri dönülmesi olanaksız bir karar aldıktan sonra içi rahatlamıştı işte. Yüreğinden bir yük kalkmıştı. Artık din adamı filan değildi o. Bir parça tütsülenmiş balık yedi, biraz göl suyu içti, sonra oturup yazmaya başladı."

Yine Tanith'i yazdı, onun sesini, onun gülümseyişini, kaş çatışını, kahkahasını, başını tutuşunu, her şeyini, her şeyini hatırlamaya çalışarak yazdı, yazdı, sanki sözcüklerle ona ölümsüzlük bağışlayabilecekmiş gibi, sanki bir altın levha üzerine kazdığı sözcüklerle onun bin yıl daha yaşamasını sağlayabilecekmiş gibi... Farkına varmadan bir aralık başını kaldırıp baktığında, akşam oluyordu. Kumda ayak sesleri işitti, karanlık bir siluet, kulübenin kapısına geldi, içeri dolan ışığı kararttı.

Huy yine başını kaldırdı, baktı. Lannon Hycanus kapıda dikilmişti. Sadece: «Sana ihtiyacım var,» dedi. Huy sesini çıkarmadı. Kamburu büsbütün çıkmış, altın levhanın üzerine eğilmiş bir durumda gözlerini kırıştırarak Lannon'a bakıyordu. Lannon sözlerini sürdürdü:

«Sen, hem de bu adada, beni asla terk etmeyeceğine söz vermiştin, hatırlıyor musun?»

Huy sadece bakıyordu ona. Gözlerinin nasıl çukura kaçtığını, kederden, üzüntüden yüz çizgilerinin nasıl derinleşmiş olduğunu gördü. Cildinin küle çalar renk aldığını, saçının, şakaklarının iyice ağardığını da gördü. Her yanının sargılar içinde olduğunu da gördü. Savaşlarda birçok yara almıştı, kimi iyileşmeye yüz tutmuş, kimi hâlâ kanayan yaralar. Gücünün, kararlılığının ta sınırlarına gelip dayanmış bir insan gördü karşısında, yenilgiye uğramış bir insan.

«Evet,» dedi Huy. «Hatırlıyorum.» Kalktı, Lannon'a doğru yürüdü.

Sabah erkenden Opet'e döndüler. Gece boyu Huy'un kulübesinde ateşin başında oturup konuşmuşlardı. Lannon ona savaşın gidişini, ulusun içinde bulunduğu feci durumu anlatmıştı. Her çarpışmayı, düşmanın başvurduğu her stratejiyi ayrı ayrı açıklamıştı.

«Savaş fillerine meğer fazla güvenmişim, bu güvenim boş çıktı. Daha ilk çatışmada onların da çoğunu yitirdik. Arılardan alınmış zehirlere batırılmış oklar kullandılar, bu yaraların acısından fillerim çılgına döndü, kendi askerlerimize saldırdılar, onları mızraklamak zorunda kaldık. Üstelik fillerin sırtına zıplayabilecek atletler de eğitmişler. Bunlar arkadaşları tarafından âdeta fırlatılıyor, havada taklalar atarak fil sürücülerinin tepesine biniyor, hayvanı da boynundan bıçaklayıveriyorlar.»

«Bunlar benim suçum. Ona Romalıların Annibal'in fillerine karşı kullandıkları taktikleri öğreten bendim. Demek ki öğrettiklerimin tek sözcüğünü bile unutmamış!»

Lannon ona, Opet'in bunca savaş kazandıktan sonra, nice zayıf düştüğünü, kara ordular karşısında nasıl ağır ağır geri çekildiklerini, lejyonların nasıl giderek umutsuzluğa kapıldığını, asker kaçaklarını, ayaklanmaları donanmanın kumsala çekilmiş olan teknelerinin yok edildiğini, kanalın tıklandığını da anlattı. "Sadece dokuz gemimiz kaldı, birkaç da balıkçı teknesi,» diye sözlerini bitirdi. «Ama bunlar bizi gölün karşısına, güneye götürmeye yetmez.»"

Böyle konuştular, konuştular ve Lannon dudaklarını yakan soruyu ancak şafak sökerken sorabildi. Huy'un da bunu beklediğini biliyordu.

«Beni niçin terkettin, Huy?» Öyle ya, Huy, Lannon'un o büyücüyle olan ilişkisinden habersiz olduğunu sanmalıydı, Lannon' un o kadını tesadüfen kurban verdiğine inanmalıydı. Bu yüzden bilmezlikten gelecekti."

Huy, başını kaldırdı, merakla sordu :

«Bilmiyor musun?»

«Sadece o büyücünün adını haykırdığını, sonra da çekip gittiğini biliyorum, o kadar.»

Huy, alevlerin ışığında dikkatle Lannon'un yüzünü inceliyor, suçluluğunun, ihanetinin bir işaretini arıyordu, soluk mavi gözler apaçık, dosdoğru gözlerinin

«Ne oldu Huy? Hep düşünür dururum, neden kaçtın tapınaktan?»

«Tanith, onu seviyordum ben.»

«Ah dostum, meğer sana ne büyük kötülük etmişim de haberim yokmuş, bilmiyordum Huy, bilemezdim. Baal'den beni bağışlaması için dua et, ne olursun. Seni üzdüğüm için bağışlasın beni.»

«Hayır Lannon, bir daha hiç dua etmeyeceğim. Sevdiğimi yitirdim, Tanrılarımı da inkâr ettim. Artık hiçbir şeyim yok.»

«Ama ben varım ya, aziz dostum.»

«Evet, artık yalnız senin dostluğun var.»

Altın levhalarla akbabalı baltayı kumsala taşıdılar, orada Bakmor bir balıkçı teknesinde sabırla bekliyordu, sabah erkenden Opet'e döndüler.

Lejyonlar kral ile rahibi büyük bir sevinçle, çığlıklar atarak karşıladılar. Huy'un gözleri doldu.

«Ben bunu hak etmemiştim, onları yüzüstü bırakıp kaçmışım. Oysaki onların yanında bulunmam gerekiyordu,» dedi.

Şimdi yalnız iki lejyon vardı. Ötekilerin kalıntılarından toplanmış lejyonlar. Ana çekirdeğini yine Huy Ben - Amon'un lejyonu oluşturuyor, Huy ne yana baksa tanıdık yüzlerin ona sevgiyle sırtıttığını görüyordu. Arasına durup birkaçıyla konuşuyor, sesinin neşeli çıkmasına gayret ediyor, delinmiş zırhları, sargılı yaraları sözde görmezlikten geliyordu.

Onların bedenlen de, ruhen de ne derece bitkin olduklarını görüyordu. Ama yine de daha savaşabilirlerdi. Kamp kurmuş orduları çok zaman kırıp geçiren sıtmanın bunlara dadanmaması gerçekten şaşılacak şeydi, ancak bir yerde uzun süre kalamadıkları için suları kirletmeye de dışkılarının iyice kokuşup çevreye hastalık saçmasına da zaman kalmıyordu.

Göl kıyısında kamp kurmuş sadece yirmi altı bin yiğit vardı şimdi. Belki de bu kadarcık bir güçle de bir şeyler başarılabilirdi, Huy umutlanır gibi oldu.

Opet'in ambarlarına pek yakın olduklarından yiyecek sıkıntısı yoktu, Lannon ile Huy subaylarıyla birlikte öğle yemeği yediler, bol bol da şarap içtiler. Lannon'un buyruğuyla adamlara da çift tayı dağıtıldı, bol şarap verildi. Öğleden sonra Lannon onların karılarının da kampa gelmelerine izin verdi. Oysaki bu, genellikle bir savaştan önce değil, bir zaferden sonra tanınan bir ayrıcalıktı. Binlerce kadın siteden akın akın geldiler, çoğu bir günlük ve birkaç kocalı kadınlar...

Lannon dedi ki:

«Bırakalım eğlensinler biraz, belki de sondur bu. Ama kadınlardan hiçbiri gün batımından sonra burada kalmasın.»

Bu toplu çiftleşmede umutsuz bir nitelik vardı, sanki yaşam, sönmek üzereyken canlanmaya çabalıyormuş gibi. Sanki sevişme hareketleri, yarınki kıyımın görüntüsünü uzaklaştırabilirmiş gibi. Lannon kamptan ayrıldı, yanındakilerle birlikte bir tepeye çıktılar, buradan dört bir yan ta uzaklara dek görülüyordu. Birkaç saat orada kaldılar, Manatassi'nin ordularının tepeler arasındaki boğazlardan geçerek oluk oluk göl kıyısına akmasını seyrettiler. Sonu gelmeyen kollardı bunlar, kapkara yılanlar gibi kıvrıla kıvrıla ilerliyorlardı. Ama önüne geçilmez bir dalgaydı, onun için ses çıkarmadan seyrettiler. Çaresizdiler.

Manatassi, kıyıda, Lannon'un kampının ancak beş mil ötesinde kamp kurdu. Henüz ordusunun artçı güçleri bile gelmemişti, askerleri bitmek bilmiyordu ki... Lannon ile Huy gün batarken tepeden indiler. Huy, gökyüzünde parlayan Astarte yıldızını görmezlikten geldi.

Limana gittiler, Habbakuk Lal'in kalan kalyonlarına kadınlarla çocukların bindirilmesini seyrettiler. Gece bu kalyonlar açıkta demirleyecek, ertesi gün de savaş sona erinceye dek orada kalacaklardı. Eğer Opet yenilecek olursa ki Huy ondan emindi, o zaman göle açılacak, Manatassi yetişmeden güneye varmaya çalışacaklardı. Hayatta kalabilen erkekler de onların ardından gitmenin yoluna bakacaklardı.

Kalyonlarda herkese yer olmadığı için önce kralın karıları ve çocuklarıyla soylular bindirildi, arkadan rahibeler, tacir aileleri geldi. Bu arada Yuye kadınlarıyla sınıfsız kadınlar da gemilere binmek için çırpındılar, didindiler, ama Habbakuk Lal'in gemicileri onları kafalarına vura vura geri

püskürttü, bu çok çirkin bir manzaraydı. Huy onlara çok acıdı. Kadıncağızlar, dayaktan korunmak için başlarını, yüzlerini örtmeye çabalıyorlardı, hele bir genç Yuye kızı, başını eğmişti, kucağındaki bebeğinin üzerine upuzun, kara saç örgülerinden kan sızıyordu. Lannon, kanları ve çocuklarıyla Habbakuk Lal'in amiral gemisinde vedalaştı. Çocuklar gelip Huy'u da öptüler, veda ettiler. Sonra Lannon ile Huy, karaya döndüler. Kıyıda birikmiş kalabalık onlara yol vermek için sessizce açılırken Huy, açık açık düşmanlık belirtileri sezer gibi oldu. Neyseki muhafızları çevrelerini sarıp onları çarçabuk sokaklardan geçirdiler, kampa götürdüler.

Bu arada sitede kalan aşağı tabakadan halk, çılgın gibi eğlenmeye başlamıştı. Son saatlerini sarhoş olarak, gülerek geçirmek isteyenlerin yanında, zenginlerin boşalan evlerini yağmalamaya başlayanlar da vardı. Birden Huy'un aklına, altın kitapları geliverdi.

«Efendimiz, bana biraz izin verir misiniz? Gideyim evimin halkıyla vedalaşayım, kölelerimi azad edeyim, değerli eşyayı, özellikle altın levhaları saklayayım.»

Yaşlı köleler Huy'un onları azad etmesini bir türlü anlamıyor, ağlaşıyorlardı: «Ama bizim evimiz burası, ne olur efendimiz, bizi kovmayın.» Huy onlara açıklayamıyordu ki, öylece mutfakta bıraktı, çıktı. Genç kölelerden birinin yardımıyla altın levhaları binbir güçlükle taşıdılar. Baal tapınağını geçip, yarıktan Astarte mağarasına girdiler. Burası bomboş, sessizdi. Rahibelerin tümü de kalyonlara binip açılmışlardı. Huy bir an gölün başında durdu, suyun derinliklerine baktı. Sonra:

«Beni bekle sevgilim, yakında geliyorum, yanında yer aç bana,» diye fısıldadı.

Gitti, arkadaki odada tapınak muhafızlarını buldu, onu sevinçle karşıladılar. «Bizi buradan çıkartın, biz de savaşalım kutsal babamız,» dediler. Sonra levhaları çömleklere koymasına, altın mühürle mühürlemesine yardım ettiler. Çömlekleri içeriye, arşivlere taşıyıp taş raflara yerleştirdiler, önlerine de iri çömleklerden dizip gizlediler. Huy, dört subayla yüz askeri de yanında, ordu kampına götürdü, tapınağı boş bıraktı. Lannon onu görünce derin bir soluk aldı.

«Dönmeyeceksin sanmıştım, Huy,» dedi.

«Söz vermiştim ya, efendimiz. Hem bakın size ne getirdim.» Ve böyle diyerek Opet'in en seçkin savaşçılarından yüz askerini gösterdi, bunlar bir Yuye bölüğüne bedel savaşırıları. Lannon çok sevinmişti, adamların tertemiz, pırıl pırıl silahlarına, zırhlarına baktı, bunlar yorgun, bıkkın değillerdi, henüz savaşmamışlardı. Subaylarına dedi ki:

«Siz şimdi benim muhafızlarımsınız. Benimle Huy Ben- Amon'un. Yanımızdan ayrılmayacaksınız.»

Huy ile Lannon ertesi günkü savaşı planlarken Rib - Addi ellerini ovuşturarak içeri girdi:

«Efendimiz, hazineyi ne yapacağız? Daha güvenli bir yere taşıtsaydık, diyorum.»

«Güvenli yer neresi, söyler misin bana? Hiç kimse güneşli kapıyı bilmiyor ki! Hazineyi olduğu yerde bırak, biz gidip alıncaya dek kimse ona ilişemez. Zaten tüm bu hazineyi oradan taşımak on gün ve bin kişi ister. Hadi şimdi çık, canımı sıkma, Önemli işim var benim.»

Rib - Addi çaresiz çıktı. Bir türlü kafası almıyordu, altından ve hazineden önemli ne gibi bir iş olabilirdi ki?

Epeyce çalıştıktan sonra Lannon ile Huy biraz hava almak üzere dışarı çıktıklarında baktılar çadırın yanbaşıda köpek gibi kıvrılmış bir şey var. Bu, küçük Boşiman avcıbaşı Xhai'den başkası

değildi. Her zamanki gibi sadık, efendisinin çadırının kapısında uyuyordu. Lannon dedi ki: «Onu uzaklaştırmayı, göndermeyi denedim, anlamıyor, gitmiyor. Boşu boşuna ölecek. Ama onu zorla nasıl uzaklaştırabilirim ki?»

Huy bir çare buldu: «Ona bir görev verip gönderin. Sözgelimi, güney kıyılarında ulu aslanın izini bulmaya gönderin. Buna inanır.»

«Evet, haklısın, sen söyle ona, Huy.»

Ve Huy küçük, sarı adama kendi dilinde; anlattı, kral bir kez daha ulu aslan avlamak İstiyor, dedi. Hemen gidip iz bulmasını söyledi. Xhai, önce Lannon'un dizlerine sarıldı, sonra üzerinde uyuduğu hasırı topladığı gibi karanlıklara karıştı, gitti. Bir süre sustular, sonra Lannon sordu:

«Kehaneti hatırlıyor musun, Huy? Benden sonra Opet'te kim hüküm sürecek?»

«Ulu aslanı öldüren kimse.»

«Peki,, neden korkacaktım?»

«Karanlıktan.» Ve Huy döndü, o kara canavarın sinmiş beklediği yere, kuzeye baktı. Sonra Lannon:

«Bir dostun eliyle ölecektim. Bakalım, göreceğiz, göreceğiz. Ama beni bağışla dostum, derdini depreştirmek, yüreğinde küllenmiş olan alevi kurcalamak, kızı sana hatırlatmak istememiştim.»

Oysaki Huy'un Tanith'i hatırlamasına hiç gerek yoktu, çünkü nasıl olsa bir an bile aklından çıkmıyordu.

Biraz dinlenmek üzere çadıra çekildiler. Huy, bağrıışmalarla, boru sesleriyle uyanınca aklına ilk gelen kampa bir düşman baskını oldu. Zırhını geçirdi, baltasını kaptığı gibi dışarı fırladı. Gece, şafak söküyormuş gibi aydınlanmıştı, ama ters yönden geliyordu bu aydınlık, doğudan değil de, gölden geliyor, Opet'in kulelerini, surlarını ışığa boğuyordu. Lannon da hâlâ uyku sersemi, Huy'un yanına gelmişti.

«Ne oluyor yahu? Ne var, Huy?»

«Liman, donanma, kadınlar,» diyebildi Huy.

Birlikte koştular, Manatassi, gemileri ateşe vermemiş, sadece gölü tutuşturmuştu. Baal ateşiyle, tıpkı vaktiyle Huy'un ırmağı tutuşturduğu gibi. Habbakuk Lal'in kalyonları şimdi bir alev denizinin çemberinde kalmışlardı. Kadınların, çocukların çığlıkları ortalığı inim inim inletiyordu. Ama kıyıdağilerin elinden bir şey gelmezdi, onları kurtaramazlardı. Bu arada gemilere bindirilmeyen aşağı sınıf ise kahkahadan ortalığı kırıp geçiriyordu. Alevler çok geçmeden teknelerin tahtalarını sardı, kalabalık güvertelere doğru hızla tırmandı. İnsanlar, kadınlar, çocuklar karınca gibi oraya buraya koşuşuyorlardı, ama kurtuluş yoktu, hepsi ,, de diri diri yanmaya mahkûmdu işte. Kalyonlardan bir tanesinin demir ipi yanmış, kıyıya doğru sürükleniyordu. Böylece Lannon, gelinlik çağına gelmiş ikiz kızlarının güvertede birbirlerine sarılmış, diri diri yandıklarını yakından görebildi. Manatassi de beride, kendi kıyısında dikkatle seyrediyor, alevler o akı sarı gözlerinde yansıyor.

Artık bıçak kemiğe dayanmıştı. Ölüm kalım savaşıydı bu. Yer de son savaş için ideal bir yerdi, solda gölün mavi suları uzanıyor, sağda kayalıklar yükseliyordu. Ordunun iki yanı buralara dayanır, güvencede olurdu. Karşıda, surların ötesinde arazi açıldı, buradan beklenmedik bir saldırı olamazdı. Geride ise aşağı sitenin binaları, sokakları yığılmıştı, daha geride tapınağın koskocaman taş duvarları, onların üzerinden görünen güneş kulelerinin tepeleri. Lannon bir gecede yıkılmıştı, ailesinin gözlerinin önünde diri diri yandığını gören ve hiçbir şey yapamayan, elinden hiçbir şey gelmeyen biri nasıl yıkılırsa, öyle. Bugün canını dişine takıp savaşıyordu. Lejyonlar da savaş düzeninde, kusursuz dizilmişlerdi. Önde her birinde bir tomar mızrakla hafif piyadeler, arkada, baltalı, kargılı, iriyarı ağır piyadeler, lejyonların belkemiğini bunlar oluşturunca. Hafif piyade çok sıkıştırılınca geri çekilip yerini bunlara bıraktı. Düşman da bu sağlam duvara çarpınca sapır sapır dökülürdü. En geride de okçular yer alıyordu. Onların gerisinde ise yedek mızrakçılar, okçular, kumanyayı, yedek miğferleri, baltaları, kılıçları ve savaş için gereken öteki malzemeleri taşıyanlar.

Bu adamların yüzünde korkudan eser yoktu, hepsi de kaç kez savaşa girmiş çıkmış, ölümle burun buruna gelmiş askerlerdi. Huy ile Lannon'u alkışlıyor, hatta şakalaşıyorlardı. Sonra ikisi yüksekçe bir yere çıktılar, sancaklar çekilmişti, tapınaktan gelen yüz muhafız da arkalarında yer almışlardı. Huy, buradan miğferleri güneşte parlayan, bu düzenli asker kalabalığını seyrettikçe, bu kişilerin, birlikte ölmeye değer yiğit insanlar olduklarını düşündü. Sonra, şarap getirtti. Kadehini kaldırdı, Lannon ile baktılar. Lannon usulca :

«Uç benim için, Güneşin Kuşu,» dedi.

«Kükre benim için bugün, Ulu - Aslan.» İkisi birlikte kadehleri diktiler, sonra yere çarpıp kırdılar, son kez güldüler. Sonra kuzeye baktılar. Manatassi sabah güneşinde harekete geçmişti, gölün kıyısından tepelerin eteklerine değin düzlüğü baştan başa kaplayan bir cephe oluşturarak geliyordu. Beş yüz bin gırtlak bir arada şarkı söyleyerek, çıplak ayaklarını yere vura vura geliyordu. Bölünmez, parçalanmaz bir tek cephe, tek vücut halinde, düzenli sıralarla geliyordu. Bitmek bilmiyordu. Huy ömründe böyle bir şey görmemişti. Böylesine bir düşmana yenilmek, onurunu yitirmek sayılmazdı. Ağzının içi kuruyor, kanı damarlarında gümbür gümbür atıyordu şimdi. Savaş baltasını yükseğe kaldırdı, kara ordu yüz elli adım yaklaşmıştı artık, hiç tınmadan, yürüyor, yürüyordu. Yüz adım kalınca Huy baltayı indirdi, işareti verdi, ok yağmuru başladı. Karanlıktan bir homurtudur duyuldu, ama hiç tınmadan ilerlemesini sürdürdü. Oklar hiç işe yaramıyor gibiydi, çünkü biri düşünce arkadan gelen hemen onun yerini alıyor, yere düşen de ayaklar altında çiğnenip gidiyordu, o kadar. Huy'un hafif piyadesi bu ilerleme karşısında endi, gitti. Manatassi olanca ağırlığıyla Huy'un cephesine yüklendi. Onu durduracak hiçbir güç düşünülemezdi, fazla geniş, fazla derin, fazlasıyla da güçlüydü. Sonra birden, sıkıştı, geri çekilir gibi oldu, arkadan gelenler öndekilerin üzerine yığılmış, kendi arkadaşlarını ezmişlerdi. Bunun üzerine Huy'un mızrakları işlemeye başladı. Manatassi geri çekildi, toparlandı, sonra birden yüklendi. Öğleyin Lannon ile Huy, sancaklarıyla birlikte, bulundukları tepayı bırakmak zorunda kalmışlardı. Öğleden bir saat sonra Huy, son yedek kuvvetlerini de cepheye sürdü, sadece tapınak muhafızları yanında kaldı. Kara dalgaların ardı arkası hâlâ kesilmiyordu, sonra aşağı siteye girildi, sokak çarpışmaları başladı. Huy, savaşı yüksekte, bir bakışta göremez, kestiremez oldu. Artık sadece daracık bir sokakta, kara savaşçıları geri püskürtmeye çabalayan bir avuç lejyoner görüyordu. Huy ömründe ilk kez çarpışmanın içinde kaldı. Artık savaş kontrolünden çıkmıştı. Lannon ile ikisi, askerlerinden küçük bir hücrenin ortasında kalmış, ordunun geri kalan kesimiyle ilişkileri kopmuştu. Düşman akın akın surlardan içeri giriyor olmalıydı.. Son savaş da kaybedilmiş, beklenen

mucize gerçekleşmemişti. Lannon haykırdı: «Tapınağa çekilelim mi?» Opet ordusu yoktu artık, sırt sırta, omuz omuza dövüşmek zorunda kalan birkaç yüz askerden ibaret kalmıştı, bu dövüşün tek çıkışı vardı, ölüm. Tapınak muhafızlarını çevrelerinde toplayarak tapınağa doğru çekildiler. Manatassi'nin kara sürüleri peşlerindeydi Üstelik tapınak ile aralarına girmişler, aşağı siteyi de ateşe vermişlerdi. Alevler hızla yayılıyordu. Huy sokaklardan güçlkle geçebiliyordu, öylesine kalabalıktı. Tapınağın ana kapısı açık, savunmasızdı. Muhafızlar kaçmış, ortalıkta kimsecikler kalmamıştı. Huy ile on adamı basamakları tutarken Lannon kapıları kapadı, Huy son anda içeri daldı. Kanlı silahlarına dayanıp biraz soluk aldılar, terlerini sildiler. Ne var ki açık olan doğu kapısından içeri kara ordu giriyordu. Huy: «Mağaraya!» diye bağırdı. Yine kaplumbağa gibi, kalkanları örtündüler, kalkanları çepeçevre kuşandılar, çevrelerinde düşman kum gibi kaynaşırken yukarıya tırmandılar, yanan siteden yükselen duman, onları boğuyor, gözlerini kör ediyordu. Birdenbire, Huy'un yanbaşında yürüyen savaşçı bir çığlık atarak kasıklarına yapıştı. Üzerinde ilerledikleri zemini kaplumbağanın önde gidenlerinin kestiği kara savaşçıların ölüleri dolduruyor, onların üzerine basarak geçmek zorunda kalıyorlardı, ne var ki ölülerin çoğu birden canlandı, üstlerinden yürüyen askerleri alttan bıçaklamaya başladılar. Huy seslenmek, askerlerini uyarmak istediye de artık çok geçti. Düşman, kaplumbağanın içine de girmişti, ayağa fırlamış, Huy'un adamlarını dönüp dövüşmeye zorluyor, böylece adamların sırtı dışarıdaki düşmana açılıyordu. Kaplumbağa dağıldı, kara sürü kovandan fırlamış arılar gibi üzerine üşüştü.

Huy, Lannon'u, Bakmor'u ve kalan birkaç kişiyi daha alarak, mağaranın yarığına koştu. Baltasını sallayarak yol açıyordu, mağaraya ancak beş kişi ulaşabildiler, ama Bakmor kaburgalarına bir kargı yemişti. Huy baltasını öteki eline aldı. Bakmor'un basamakları çıkmasına, yarıktan içeri girmesine yardım etti, son basamakta Bakmor dizüstü düştü. Huy onu zorla kaldırıp içeri aldı, sırtını duvara dayadı, oturttu. Soluk soluğa, «Bakmor,» diyerek yüzünü kaldırdığında, gözleri görmeden bakıyordu, donuklaşmıştı. Huy bu güzel başı bıraktı, ayağa kalktı. O sırada Lannon: «Geliyorlar,» diye bağırdı. Dördü, Huy, Lannon ve iki asker, mağaranın girişini uzun süre tutabildiler, kara derili askerlerin ölüleri yerde yığıldı, yığıldı, girişi tıkadı. Sonra okçular yetişti, geçidi ok yağmuruna tuttular. Bu oklardan biri kalan iki askerden birinin gırtlığına saplandı. Bu kez geçit boyu koşarak gerilediler. Bundan sonraki ok yağmurundan bir ok Huy'un miğferine değdi, bir başkası son kalan askerin sırtına saplandı. Asker yüzükoyun yere kapaklanırken Huy'un eteğine yapıştı: «Acıyın bana efendimiz, vurun beni, onlara bırakmayın,» diye yalvardı. Huy koşarken durdu, seslendi: «Sen git Lannon, geliyorum.» Geri döndü, askere yaklaştı, adamcağız: «Baal sizi kutsasın efendimiz,» diye bağıırken miğferini çekip çıkardı, başını eğdi, Huy da, «Huzura kavuş!» diyerek baltasının tek bir vuruşuyla onun başını gövdesinden ayırdı. Sonra yine döndü, koştu. Bir ok gözünün altına geldi, yanağını ta kulağına dek yırttı, eti sallandı kaldı. Huy koşarken geçtiler ayak sesleri duvarlarda yankılanıyordu. Yeşil gölün çevresini dolanarak tapınağın kapısına vardıklarında ardlarından bir ok yağmuru daha yetişmişti. Lannon hafifçe tökezledi, sonra tapınağa daldılar. Lannon soluk soluğa sordu:

«Onları burada tutabilir miyiz?»

«Hayır. Arşive! Ama sana ne oldu efendimiz?»

«Ben de vuruldum, Huy.» Ok sol koltuğuna girmişti, yüreğe çok yakın olmalıydı. Öldürücü bir yaraydı bu, hiç kimse böyle bir yara alıp sağ kalamazdı. Lannon sordu:"

«Yara nasıl Huy? Acımıyor. Çok kötü olamaz.»

Huy da: «Talihini varmış,» derken oku baltayla kesti, sadece yaranın içindeki ucu kaldı. Sonra Lannon'u kolundan tutarak geriye, arşive götürdü. Lannon sordu: «Güneşli kapıdan mı?»

Huy: «Ancak en sonda. Ancak başka çare kalmayınca,» diyebildi. Sonra tuniğinden yırttığı bir parçayla Lannon'un sol kolunu askıya aldı. Astarte tapınağının içinde şimdi ayak sesleri, fısıltılar işitiliyordu. «Geliyorlar. Bu geçidi bulmaları uzun sürmez,» dedi. Böyle derken de bir tanesi muhafızlar odasını geçerek başını uzattı, arşive baktı. Huy karanlıktan aydınlığa çıkıp Vendi dilinde adama meydan okudu. Çatıştılar, akbabalı bata, kara derili savaşçının işini bitiriverdi.

Manatassi, Astarte tapınağında dikilmiş duruyordu. Gece- yarısını geçmişti, ama duvarlara takılı meşaleler yanıyor, ortalığı gündüz gibi aydınlatıyordu. Her yan savaşçılarla doluydu ve öyle kalabalıktı ki, Manatassi tünel ağzından rahat girebilsinler diye iç duvarların yıkılmasını emretmişti.

Bunca adamını yutmuş olan o kapkara, kötü ağız hâlâ ölüm kusuyordu, çünkü içeride Opet'in o iki savaşçı şeytanı direnmekteydiler. Şimdi bile yaralılar, ölümler, geçidin ağzından sürüklenerek çıkartılıyordu. Bunlardan bir tanesinin kolu dirsekten kopmuştu. Manatassi bunu yapan silahı çok iyi tanıyordu, öfkesi büsbütün kabardı. Yüreğini sıkan, o boş inançlara dayalı korkusunu ezdi geçti. Köleyken Opet tanrılarını yeterince öğrenmişti, onların geniş, sonsuz gücünü, acımasızlığını iyi biliyor, onlardan korkuyordu. Şimdi de o korkunç tanrıların kutsal yerini, tapınağını çiğnediğini çok iyi biliyordu. Burayı bir ölüm laneti korumaktaydı, bunu duymuştu. Herhalde bu yüzden o ikisi buraya, şu karanlık deliğe sığınmışlardı. Şimdi öfkesi yatıştı, tanrılardan korkusu ağır bastı. Beyaz tanrıların gözlerinin üzerinde olduğunu biliyordu. Şurasını yok etmeyi, bir an önce çekip gitmeyi istiyordu, ama o iki inatçı, hâlâ ona kafa tutuyorlardı işte. Birden :

«Ateş yakılsın, vahşi köpekler gibi inlerinde boğulup gebersinler,» dedi. Tünelin girişine ateş yaktılar, ateşi taze dallarla beslediler, yoğun, acı bir duman tapınağın içini de, tüneli de doldurdu. Tünelin ağzında öksüre tıksıra yer aldılar, silahlarını hazır tuttular, çünkü bu durumda hiçbir canlı kalamazdı. Mutlaka dışarı çıkacaklardı. Ne var ki, bir saat geçti, kimseler görünmedi. Ateş söndü, içeri baktılar, her yan ölümlerle doluydu, ama hiçbir yaşam belirtisi görülüyordu. Manatassi içini saran korkuyu yatıştırıp girdi, ölümlerin üzerinden atlayarak yürüdü. Kan, çıplak ayaklarına yapış yapış bulaşıyordu. Elindeki meşaleyle taş girintilerin her birini teker teker yokladı. Manatassi bu toprak kaplar içinde neler olduğunu biliyordu, Huy'a levhaların yazılmasında çok yardım etmişti. Şimdi de onu arıyor, ama göremiyordu. Sadece kara cesetler, boş girintiler, o kadar. Geçidin sonuna vardığında meşale, güneş resmini aydınlattı. Manatassi güneş tanrısının bu simgesini tanır tanımaz tüm cesaretini yitirdi. Yerde, resmin tam önünde bir şey parladı. Akbabalı baltaydı bu, tanrı simgesinin önüne adak gibi bırakılmıştı. Onlar da çekip gitmiş, tanrılarına kavuşmuş olmalıydılar, çünkü burası boştu. Manatassi'nin öcünü almasını engellemişler, doğaüstü güçlerle karşı karşıya getirerek canını tehlikeye atmasına neden olmuşlardı.

Manatassi geri geri çıktı, Astarte tapınağına kadar koştu. Sonra döndü, tünelin ağzına baktı.

«Azad edilmiş kölelerden duvarcılar getirin bana. Şu girişi örsünler, orası belalı, kötü, örsünler, kapatsınlar.»

Hemen koştular, Manatassi'nin cesareti, öfkesi ve nefreti yerine gelmişti.

«Onun kötülüğünü yok edeceğim ben. Burayı lanetliyorum, bu tepeleri lanetliyorum. Sonsuza dek lanetliyorum. Yakın, her şeyi yakın, yok edin, yıkın. İnsanların aklından da, yeryüzünden de silinmesi

gereken bir belâ burası, sonsuza dek.»

Böylece duvarcılar kralların mezarına giren kapıyı ördüler.

Opetlilerden öğrendikleri beceriyle, ustalıkla ördüler, işlerini bitirdiklerinde kapı tamamen silinmiş, yokolmuştu.

Sonra Manatassi siteyi yerle bir etti. Tek bir canlı bırakmadı, herkesi öldürdü, sonra günlerce aşağı siteyi kasıp kavuran alevlere attı. Sonra surlara, kulelere baktı, demir pençesiyle işaret etti. Taş taş üstünde kalmamacasına yıktılar. Surları da, güneş kulelerini de, o güzelim Astarte tapınağını da, hepsini. Ta temellerine dek indiler. Sokaklara döşenmiş taşları söktüler, limanın taş iskelelerini söktüler, parçaladılar. Milyonlarca karınca gibi çalışarak siteyi, tek bir iz bırakmamacasına yerle bir ettiler. Kopardıkları taşları da teker teker yukarıya, mağaraya verdiler, ama göl öylesine derindi ki veya tanrıçanın açgözlülüğü öylesine sonsuzdu ki, tüm siteyi bir iz bırakmayacak gibi yuttu, yine de duru, yeşil suların düzeyi bir parmak bile yükselmedi.

Manatassi, Opet'ten çıkıp doğuya doğru, imparatorluğun yıkılmasını tamamlamak üzere yürüdüğünde, geride rüzgârın bulut bulut dağıttığı kül yığınlarından öte hiçbir şey bırakmamıştı.

Manatassi adamlarını bir ağ gibi dört krallığa yaydı. Opetlilerin yaptığı tüm siteleri, madenleri, bahçeleri, bağları yok etmelerini emretti. Ama nefretinin ateşi giderek yatışıyordu. Yüreği boşalmıştı, kararmıştı. Ölüyordu o kocaman gövdesi, içi boşalmış bir kabuğa dönüşmüştü. O akı sarı gözleri bile donuk donuk bakıyordu artık.

Orta krallığın o ulu, surlarla kuşatılmış sitesine, Zimbaoya geldi. Tek bir Opetli kalmamış, hepsi de ölmüş gitmişti. Site de kendi gövdesi gibi sahipsiz, bomboş kalmıştı. Manatassi bir posta büründü, ateşin başına uzandı, sabahleyin cesedi kaskatı kesilmiş, soğumuştur.

Onu surların dışına gömdüler, sonra aralarında kavga başladı. Çünkü Manatassi yerine geçecek kimse bırakmamıştı. Her komutan kendini orduya başkumandan atadı ve Manatassi ordusu yüz kabileye bölündü.

Zamanla Manatassi de, Opet sitesi de insanların belleğinden silindi, gitti.

Boşiman Xhai, iyice yaşlanıp da öleceğini anlayınca Opet'e döndü. Göl kurumuş, küçülmüştü. Kıyıları kıvılcık tepelerden yirmi mil uzakta kalmıştı ve suları bulanık, sıg, ılıktı. Xhai, Baal tapınağının bulunduğu yerde yürüdü ve orayı tanıyamadı, neden sonra gözüne, Astarte mağarasına giren yarık ilişti. Gölün başında konakladı, küçük bir ateş yakıp tüm yaşlılar gibi bir şeyler mırıldanarak başına çöktü. Anıları gözlerinin önünde canlanınca büyüdüler, renklendiler, onları alıkoymak, ölümsüz kılmak istedi. Kuşağındaki küçük boya kaplarını aldı, mağaranın gerisindeki duvara gitti. Figürün ana çizgilerini duvarın en düzgün yerine kömürle çizdi. Ağır ağır, dikkatle ve büyük bir sevgiyle, tutkuyla çalışıyordu. Sonra boyalarını karıştırıp o gururlu, beyaz yüzlü, tanrıya benzer insanın resmini, o kırmızı sakalıyla, olanca erkekliğiyle çizmeye koyuldu ve çalışırken kayanın ardından ta derinlerden, kralların mezarının bulunduğu yerden kulağına sesler fısıldanır gibi oldu.

«Huy, üşüyorum, bana bir iyilik yap, dostum. Kehanetin öngördüğü o dostluk elini esirgeme benden.»

«Yapamam Lannon, yapamam.»

«Üşüyorum, acı çekiyorum, Huy. Beni seviyorsan yap.»

«Seni severim.»

«Uç benim için, Güneşin Kuşu.»

Yaşlı adam çalışırken rüzgâr kayalıklar boyunca fısıldıyor, iç geçiriyordu ve bu iç çekişler sevgilisini, vatanını yitirmiş, tanrılarını inkâr etmiş, sonunda da dostunun acılarına son vermek, onun canını almak zorunda kalmış bir adamın iç çekişlerine benziyordu. Hâlâ dostunun kanı bulaşmış kılıcı, kabzasından taş zemindeki bir çukura sağlamca yerleştirip, keskin ucunu kaburgalarının altına dayadığı, sonra da üzerine abandığı zaman da herhalde böylesine iç geçirmiş olmalıydı.

RAND DAILY MAIL Gazetesi, 26 Mayıs Mlti Milyoner İş Adamının lm Louren Sturvesant Esrarlı Bir Hastalıktan ld

BOTSWANA, CUMARTESİ. Tanınmış milyoner, işadamı ve sporcu, Johannesburg'un Sandown, Kleine Schuur Mahallesinden Bay Louren Sturvesant, dn burada kısa bir hastalık sonucu lmştir.

Bay Sturvesant, Botswana'da yakın bir zamanda keşfedilen eski Kartaca kentinin bulunduğu yeri ziyaret ediyordu. Kazıları yöneten Dr. Benjamin Kazin de bulaşıcı olduğu sanılan hastalığa yakalanmıştır.

Dr. Kazin, uçakla Jonnesburg'a getirilmiştir. Hastanenin bir sözcüsü, durumunun kritik olduğunu söylemektedir.

FINANCİAL GAZETTE 28 Mayıs Son Haber

Anglo - Sturvesant Hisse Senetleri Düşüyor, Borsada Panik.

HOLLARD SOKAğI, PAZARTESİ. Anglo - Sturvesant şirketi Yönetim Kurulu başkanı Bay Louren Sturvesant'ın ölüm haberi zerine Sturvesant şirketleri Grubu hisse senetleri bugün Johannesburg Borsasında hızla düşmeye başlamıştır.

THE STAR 3 Haziran nl Arkeolog İyileşme Yolunda

JOHANNESBURG, PAZAR. Doktor Benjamin Kazin'in on gün komada kaldıktan sonra bugün kendisine gelmiş olduğu hastane szcsnden öğrenilmiştir.

Doktor Kazin, Antropoloji ve Tarihöncesi Afrika Enstitüsü' nün müdürüdür, eski Kartaca sitesi Opet'i keşfetmiştir. Bu yeni bulduğu silo üzerinde ęalıřırken yakalandığı pek az görülen bir mantar hastalığından komaya girmişti.

Bugün Doktor Kazin'i ziyaret eden yardımcısı Doktor Sally Senatör, Dr. Kazin'in çok daha iyi olduğunu, fakat Bay Sturvesant'ın lmndn dolayı büyük sarsıntı geçirdiğini söylemiştir.

THE STAR 6 Eylül Tanınmış Arkeologlar Evlendi CAPETOWN, CUMA. Opet sitesini bulan Doktor Benjamin Kazın uzun süredir yardımcılığını yapan Doktor Sally Benator ile bugün, burada kısa bir nikah töreniyle evlenmiştir. Gelin balayım eski Opet sitesinde ęalıřarak geçireceklerini söylemiştir.

THE TIMES 20 Nisan Arkeologlar dllendiriliyor LONDRA, CUMARTESİ. Krallık Coğrafya Cemiyetinde bugün Cemiyetin Olağanüstü Genel Kurulu toplanmış ve Dr. Benjamin Kazin'e Cemiyetin çok değerli Kurucu ve Patronunun Nişanı verilmiştir.

Toplantıdan sonra kısa bir tören yapılmış, bu törende, Dr. Kazin'in tanınmış ressam Pietro Annigoni tarafından yapılmış bir portresi, Cemiyete asılmıştır.

Dr. Kazin'in yanında eşi, kendisi de arkeoloji dünyasında tanınmış bir kişi olan Dr. Sally Kazin, kızlık adıyla Benator da bulunuyordu. Çift, İngiltere'de ve kıta Avrupa'sında iki haftalık bir tatilden sonra Afrika'ya döneceklerdir.

BITTI